

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK PROGRAMI

FUTBOL MENAJERLİĞİ SÖZLEŞMELERİ

ABDULLAH ATİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL, OCAK, 2023

FUTBOL MENAJERLİĞİ SÖZLEŞMELERİ

ABDULLAH ATİK

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ALARA EFSUN YAZICIOĞLU
(DANIŞMAN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özel Hukuk (Tezli) Yüksek Lisans Programı'nda yüksek lisans derecesi için gerekli kısmi şartların yerine getirilmesi amacıyla Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne teslim edilmiştir.

İstanbul, Ocak, 2023

ONAY

ABDULLAH ATİK tarafından hazırlanan **FUTBOL MENAJERLİĞİ SÖZLEŞMELERİ** başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr. Üyesi Alara Efsun YAZICIOĞLU (Danışman)
Kadir Has Üniversitesi

.....

Prof. Dr. Nuray EKŞİ
Yeditepe Üniversitesi

.....

Doç. Dr. Ahmet AYAR
Kadir Has Üniversitesi

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet Timur Aydemir
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü
Onay Tarihi: 5.1.2023

ARAŞTIRMA ETİĞİ VE YAYIN YÖNTEMLERİ BİLDİRİMİ

Ben, ABDULLAH ATİK;

- Hazırladığım bu Yüksek Lisans Tezinin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve başka çalışmalardan yaptığım alıntıların kaynaklarını kurallara uygun biçimde belirttiğimi;
- Bu Yüksek Lisans Tezinin başka bir eğitim kurumunda bir derece veya diplomaya sunulan veya kabul edilen herhangi bir materyal içermediğini;
- "Yükseköğretim Kurulu Etik Davranış İlkeleri" uyarınca hazırlanan "Kadir Has Üniversitesi Akademik Etik İlkeleri"ni takip ettiğimi onaylıyorum.

Buna ek olarak, bu çalışma ile ilgili ortaya çıkabilecek herhangi bir usulsüzlük iddiasının, üniversite mevzuatına uygun olarak disiplin işlemi ile sonuçlanacağını kabul ediyorum.

ABDULLAH ATİK

(5/1/2023)

Merhume anneannem Ayşe HATİPOĞLU'na...

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması, küçük yaşlardan bu yana tutkum olan futbol ve hukukun bir araya gelmesi neticesinde ortaya çıkmış olup pek çok kişinin katkı ve desteğini barındırmaktadır. Öncelikle sürecin başından beri değerli görüş ve desteklerini ilgi ve anlayışıyla benden esirgemeyen değerli hocam Dr. Alara Efsun YAZICIOĞLU'na, sağladığı imkânlar ve öğrenci yanlısı tutumuyla sorunsuz bir yüksek lisans deneyimi yaşamamı sağlayan Kadir Has Üniversitesi'ne, yüksek lisans yapma konusunda beni destekleyen ve cesaretlendiren değerli meslek büyüklerim Av. Dr. Levent BIÇAKCI başta olmak üzere Dr. Levent Bıçakçı Hukuk Bürosu'ndaki tüm çalışma arkadaşlarıma, bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen değerli gazeteci Atilla TÜRKER'e teşekkür ederim.

Son olarak, yaşadığı zorluklara rağmen her türlü imkânı sağlayarak bugünlere gelmemi sağlayan değerli annem Leyla HATİPOĞLU ile her zaman desteğini hissettiğim ve süreçte yaşadığım stresi benimle paylaşan değerli eşim Melisa ŞENEL ATİK başta olmak üzere tüm aileme ve arkadaşlarıma minnettarım. Onların desteği olmasa bu çalışma ortaya çıkmazdı.

FUTBOL MENAJERLİĞİ SÖZLEŞMELERİ

ÖZET

Futbol dünyasının sorunlarında günah keçisi ilan edilmiş menajerler, her zaman şikâyet edilen ancak hizmetlerinden de vazgeçilemeyen bir paydaş konumundadır. Sporcuların keşfedilmesinden başlayarak kariyerlerinin kişisel özelliklerine uygun olarak ve en iyi ekonomik koşullarda şekillenmesine yardım ederlerken; kulüplerin de talep ettiği oyuncularla arzulanan maliyetlerde anlaşma hedefine aracılık ederler. Bu önemli faaliyetlerine rağmen menajerlik düzenlemeleri hususunda halen somut ve verimli bir düzen yaratılamamıştır. Önceleri, sahip olunması için ciddi çaba gerektiren FIFA Lisansı uygulaması 2015 yılında yürürlüğe giren Aracılarla Çalışma Talimatı ile kaldırılmış ve FIFA tarafından gerçekleştirilen deregülasyon ile menajerlerin; idaresi, denetimi ve soruşturulmaları yerel federasyonlara bırakılmıştır. Yedi yılı aşan uygulama sürecinde deregülasyonun etkilerine bakıldığında ülkeler arasında uygulama farklılıklarının görülmesi, faaliyetlerin ağırlıklı olarak lisanssız menajerlerce icrası ve işlemlerde şeffaflığın sağlanamaması gibi gerekçelerle paydaşlar, deregülasyonun başarısız olduğu hususunda hemfikirdir. Çalışmanın ilk bölümünde futbol menajerliği kavramına ve işlevine dair tespitler yapılmışken ikinci bölümde futbol menajerliği sözleşmesine dair FIFA'nın yürürlükteki ve yürürlükten kalkan talimatları, üye ülkelerin düzenlemelerinden örnekler ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çalışma sonucunda, menajerlik faaliyetlerinin eskiden olduğu gibi FIFA lisansı almaya hak kazanan kişilerce gerçekleştirilmesinde fayda görülmüş; hem FIFA hem TFF tarafından ücret sınırlamaları, eğitim gereklilikleri ve menajerlik ödemelerinin etkin denetiminin gerçekleştirilmesi ile lisanssız faaliyetlerin ve kural ihlallerinin cezalandırılmasına yönelik dair çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Spor Hukuku, Menajerlik sözleşmesi, Futbol menajeri, sporcu temsilcisi, aracı, aracılık sözleşmesi, FIFA talimatları

FOOTBALL AGENT CONTRACTS

ABSTRACT

Football agents seem to be consistently considered as ‘the scapegoat’ stakeholder of the football world and yet their services cannot be foregone. Starting from scratch with the scouting of the young athletes, football agents tend to remain present throughout the career of sportspersons to help them shape their career journeys in the most suitable way in view of their personal characteristics and in the best economic conditions possible, while pursuing, on the other hand, the goal of finding and reaching the desired players within desired economic conditions for clubs. Despite the important activities they have been carrying out for many years, a concrete and efficient system has not been created for agents. FIFA License, which previously required serious effort to obtain, was abolished with the Regulations on Working with Intermediaries that came into force in 2015 by FIFA. With this deregulation; the management, administration, control and investigation of the football agents were left to the local federations. When the effects of deregulation over the seven-year period are examined, it is observed that almost all of the stakeholders deem the deregulation to form a failure, mainly due to differences in implementation between countries, unlicensed activities and lack of transparency. In the beginning of this study, the concept and the main functions of football agents are discussed in detail. Later on, the legal nature of the football agent contract is examined, by means of comparing the current and repealed local and international regulations. As a result of the analysis, it is concluded that it would be appropriate to restore the FIFA License requirement for the execution of agents’ activities. Accordingly, the author finds it beneficial for both FIFA and TFF to effectively monitor the salary limitations and training obligations and to process penalty mechanisms for unlicensed activities and violation of the rules.

Keywords: Sports law, representation contract, football agent, player agent, intermediary, intermediary agreement, FIFA regulations

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. MENAJER KAVRAMI.....	3
2.1 Menajerliğin Tanımı, Sporda ve Diğer Alanlarda Menajerin İşlevi	3
2.1.1 Kavram olarak menajerlik.....	3
2.1.2 Menajerlik faaliyetleri ve menajerin işlevi	7
2.2. Diğer Menajerlik Türleri	11
2.2.1 Maç menajerliği.....	12
2.2.2 Sanatçı menajerliği.....	15
2.2.3 Üçüncü kişi sahipliği ve yatırımları (third party ownership [TPO] / third party investment [TPI]).....	19
2.3 Menajerlik Faaliyetlerinin Kötüye Kullanımı ve Eleştiriler	23
2.3.1 Haksız menfaatler ve komisyonculuk ilişkileri.....	24
2.3.2 Kara para aklama,dolandırıcılık ve vergi mevzuatına aykırı işlemler	26
3. ULUSAL VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELER İŞİĞİNDE MENAJERLİĞİN HUKUKİ STATÜSÜ	31
3.1 Menajerlik Sözleşmesinin Borçlar Kanunda Düzenlenen İş Görme Sözleşmeleriyle Karşılaştırılması	31
3.1.1 Vekâlet sözleşmesi ve avukatların menajerlik faaliyeti yürütmesi.....	31
3.1.1.1 Genel açıklamalar	31
3.1.1.2 Menajerlerin durumu	33
3.1.1.3 Avukatların durumu	34
3.1.2 Simsarlık sözleşmesi.....	39
3.1.3 Eser sözleşmesi.....	42
3.1.4 Hizmet sözleşmesi.....	43
3.1.5 Komisyonculuk sözleşmesi	47
3.1.6 Görev hususu ve değerlendirme.....	48

3.2 Geçmişteki, Yürürlükteki ve Yürürlüğe Girmesi Beklenen FIFA Araçlarla Çalışma Talimatı Düzenlemeleri.....	51
3.2.1 Tanım ve kapsam	55
3.2.2 Aracı olmak için aranan asgari şartlar	58
3.2.3 Menajerlik sözleşmesi ve ücret.....	61
3.2.4 Yerel federasyonların talimatlarında yer verilmesi gereken zorunlu hususlar	64
3.2.5 Uyuşmazlık çözümü ve disiplin	66
3.2.6 2015 FIFA AÇT'ye Getirilen yorumlar ve yürürlüğe girmesi beklenen yeni FIFA futbol menajerleri talimatı	69
3.3 Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde Yürürlükteki Menajerlik Düzenlemeleri ...	72
3.3.1 Başvuru, lisans ve vize düzenlemeleri	73
3.3.1.1 Amaç, tanım ve kapsam.....	73
3.3.1.2 Menajer olarak tescil için aranan şartlar.....	76
3.3.1.3 Lisans başvurusunun değerlendirilmesi ve vize işlemi	80
3.3.1.4 Lisanssız menajerlerin faaliyetleri ve taraf oldukları sözleşmelerin geçerliliği	82
3.3.2 Menajerlik sözleşmesinin özellikleri ve unsurları	85
3.3.2.1 Menajerlik sözleşmesinin tarafları, içeriği ve süresi.....	85
3.3.2.2 Menajerlik sözleşmesinin şekli ve şekle aykırı akdedilen sözleşmelerin akıbeti	88
3.3.2.3 Münhasırlık.....	92
3.3.2.4 Ergin olmayan oyuncuların durumu	94
3.3.2.5 Menfaat çatışmaları ve çifte temsil	96
3.3.3 Ücret Düzenlemeleri.....	98
3.3.3.1 Ücret sınırlamaları	100
3.3.3.2 Ödemeye ilişkin düzenlemeler ve ödeme uygunluk kurumu (<i>clearing house</i>).....	103
3.3.4 Tarafların ücret dışındaki hak ve yükümlülükleri	105
3.3.5 Disiplin ihlalleri ve ceza hükümleri	107
3.3.6 Uyuşmazlık çözümü ve yargılama	111
3.3.7 TFF Talimatındaki eksiklikler ve öneriler.....	116

4. SONUÇ.....	119
KAYNAKÇA	129

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
AÇT	: FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı (2015)
bkz.	: Bakınız
CAS/TAS	: Court of Arbitration for Sport/Tribunal Arbitral du Sport (Spor Tahkim Mahkemesi)
CHF	: İsviçre Frangı
dn	: dipnot
E.	: Esas
ed./eds.	: Editör/editörler
edn	: Baskı
ECA	: European Clubs Associations (Avrupa Kulüpler Birliği)
EL	: European Leagues (Avrupa Ligleri)
EPFL	: European Professional Football Leagues (Avrupa Profesyonel Futbol Ligleri)
FIBA	: Fédération Internationale de Basketball (Uluslararası Basketbol Federasyonu)
FIFA	: Fédération Internationale de Football Association (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği)
FIFPro	: Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels (Uluslararası Profesyonel Futbolcular Federasyonu)
FMÇT	: Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
K.	: Karar
KDK	: Kamu Denetçiliği Kurumu
KDVK	: 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
m.	: madde

OMT	: FIFA Oyuncu Menajerleri Talimatı(2008)
par.	: paragraf
PFDK	: Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PFSTT	: Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfleri Talimatı
RG	: Resmi Gazete
s.	: sayfa
S.	: Sayı
T.	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TMS	: FIFA Transfer Eşleştirme Sistemi
TPO	: Third Party Ownership (Üçüncü Kişi Sahipliği)
TPI	: Third Party Investment (Üçüncü Kişi Yatırımı)
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
UÇK	: Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: Union of European Football Associations (Avrupa Futbol Federasyonları Birliğı)
USD	: Amerika Birleşik Devletleri Doları
v.	: versiyon
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

1. GİRİŞ

Futbol ekonomisinin büyümesinde transferlerin payı büyüktür. Bu transferlerin gerçekleşmesinde kilit rol oynayan menajerlik faaliyetleri ise transfer sayılarının ve maliyetlerinin gösterdiği artış sebebiyle her geçen gün daha çok tartışılmaktadır. FIFA'nın ve FIFA'yı takip eden yerel federasyonların menajerlik düzenlemelerini halen somut bir düzene oturtamaması, menajerlik alanında FIFA tarafından gerçekleştirilen dereglasyonunun ülkeler arasında getirdiği uygulama farklılıkları, menajerlik sözleşmesinin çeşitli tipik sözleşmelerle gösterdiği benzerliklerin uygulamada yarattığı ikilemler ve menajerlik faaliyetlerinin yasal olmayan faaliyetler ile bir araya getirilmesi böylesine büyük bir ekonomideki en temel aktörlerin gerçekleştirdiği faaliyetlere olumsuz yaklaşılmaya sebep olmaktadır.

Anılan mesleki faaliyet için yapılan isimlendirmede dahi uzlaşa sağlanamaması itibariyle dahi tartışmaya imkan veren Menajerlik Sözleşmesine ilişkin gerçekleştirilen bu çalışma, Kadir Has Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirdiğim yüksek lisans eğitimimin tez çalışması olarak kaleme alınmıştır. Çalışmanın amacı; etkili spor paydaşlarından olan menajerlerin faaliyetlerinin FIFA ve farklı ülkelerdeki hukuki düzenlemeler de değerlendirilerek uygulamaya katkı sunmaktır. Çalışmada futbolcu menajerliği faaliyetlerine dair verilen bilgiler aksi belirtilmedikçe erkek futbolcuların menajerle temsiline ilişkindir.

Eldeki çalışmada ilk olarak menajerlik kavramı ve düzenlemelerde yer alan menajerlik tanımları irdelenerek büyüyen futbol ekonomisi ve gelişen trendler kapsamında eksiklikler tespit edilecektir. Bu tespitler yapılırken yalnızca futbolcular ve futbol kulüpleri ile sınırlı kalınmayacak; menajerlik faaliyetlerinin icra edildiği diğer sporlar ve sanat dallarındaki menajerlik türleri de incelenecektir. Menajerlik mesleğinin icrasındaki sıkıntılar ve mesleğin olumsuz ününün sebeplerinin araştırıldığı çalışmada, menajerlik faaliyetlerindeki somut olumsuzluklara yer verilerek paydaşların ideal menajerlik faaliyetlerine ulaşmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Menajerlik sözleşmesinin hukuki niteliği ele alınırken; benzerlik gösterilen tipik sözleşmeler incelenecek, bunlar

arasında uygun görülen kabule göre menajerlik sözleşmesine uygulanacak hükümler sonucunda ortaya çıkabilecek usul ve esas farklılıkları tartışılacak ve bunlar sonucunda şekillenen görüşlerimiz Yargıtay kararları uyarınca etraflıca sunulacaktır. Akabinde, doğrudan menajere yönelik yapılan yerel ve uluslararası düzenlemeler ele alınarak FIFA tarafından 2015 yılında gerçekleştirilen “başarısız” deregölasyon ve bunun sonucunda her ülkenin kendi menajerlik düzenlemelerini yürürlüğe koymasının sonuçları tartışılacaktır. Bu sonuçlar değerlendirilirken yaklaşık yedi yıllık uygulama sonucunda farklı ülkelerdeki düzenlemeler arasındaki benzerlikler ve farklılıkların ele alınması suretiyle FIFA'nın deregölasyon kararının etkileri incelenecektir. Tüm bu değerlendirme ve tartışmalar sonucunda yapılacak tespitler ile kamuoyunda uzun süredir beklenen yeni FIFA menajerlik düzenlemelerine yönelik tartışmalara katkı sunulması hedeflenmektedir.

Çalışmanın devamında menajer olmak için aranan kıstaslar, menajerlik sözleşmelerinin unsurları ile tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülükleri detaylı olarak incelenecektir. Menajerlik sözleşmesinin kötüye kullanımı ve etik tartışmaları da değerlendirilecek, menajerlerin maruz kalabilecekleri disiplin yaptırımları da ele alınacaktır. Çalışmanın önemli bir bölümü ise menajerlik sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü için başvurulabilecek hukuki yollar ve bunlara ilişkin süreçlere ayrılmıştır.

Çalışma başlıkları üzerinden çalışma içeriği özetlenir ise; “Menajer Kavramı” başlıklı bölümünde menajerliğin tanımı, sporda ve diğer alanlarda menajerin işlevinden bahsedilecekken “Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler Işığında Menajerliğin Hukuki Statüsü” başlıklı bölümünde menajerlik sözleşmesinin hukuki niteliği tipik iş görme sözleşmeleriyle olan benzerlik ve farklılıkları ortaya konmak suretiyle gerçekleştirilecektir. Buna ek olarak, aynı başlık altında menajerlik faaliyetlerine ilişkin ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile menajerlik sözleşmesinden doğan uyuşmazlıklara başvurulabilecek hukuki yollar karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Çalışmanın “Sonuç” başlıklı bölümünde yukarıda belirtilen iki bölümde tespit edilen olumlu ve olumsuz hususların değerlendirmesi yapılarak menajerlik faaliyetlerinin hukuki boyutuna dair görüş ve öneriler sunulmak suretiyle tartışmalara katkı sağlanacaktır.

2. MENAJER KAVRAMI

2.1 Menajerliğin Tanımı, Sporda ve Diğer Alanlarda Menajerin İşlevi

2.1.1 Kavram olarak menajerlik

Spor kavramlarının birbiri yerine kullanıldığına ya da dilimize hatalı çevrilip yerleştiğine sıklıkla tanık olunmaktadır. Hatalı olarak yerleşen kavramlar hukuki konularda yanlış algılamalara sebep olabilmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu(TFF) temyiz mercii olarak yargılama faaliyeti yürüten kurul için kullanılan “Tahkim Kurulu” ya da sözleşmesi devam eden futbolcunun sözleşmesinin erken sona erdirilmesi adına ödenen transfer bedeli yerine “bonservis bedeli” kavramları buna örnek olarak verilebilir. Bu kavramlar, spor paydaşlarınca kullanılmakta ancak söylenmek isteneni doğru bir şekilde ifade etmemektedir. Çalışmamızın konusu olan menajerlik kavramı da ülkemizde pek çok farklı görev nitelimesinde kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu’na göre menajer kelimesi “yönetici, idareci” anlamına gelmekle birlikte dilimize Fransızca “manager” kelimesinden geçmiştir.¹ Fransızca ile birlikte İngilizcede de “manager” olarak ifade edilen bu sözcüğün etimolojik kökeninin Latinceye dayandığı ifade edilmektedir.² Futbolda yöneten ve idare eden konumunda pek çok görev bulunduğundan hem ülkemizde hem de yurt dışında menajer kelimesi farklı tanımlamalarda kullanılabilir. Bu kavramların birbirlerinden ayrılması için ise her görevin farklı faaliyetine vurgu yapılmış; bu vasıta ile karşımıza menajer kelimesinin kullanılabildiği “idari menajer, sportif direktör, teknik direktör, oyuncu temsilcisi, maç temsilcisi, oyuncu danışmanı, vekil, sorumlu” gibi birbiri yerine geçebilen görev tanımları çıkmıştır.

Kavramlar arasında uygun olanı kullanmak kanaatimizce önemlidir. Çalışmamızın konusu olan menajerlerin en temel iki vasfı; sözleşme görüşmelerinde bir veya daha fazla taraf adına hareket etmesi ve genellikle sporcuların kariyerleri ile günlük yaşamlarını

¹ Bkz. Türk Dil Kurumu, www.sozluk.gov.tr.

² Yusuf Can Paşa, Türkiye’de Futbol Menajerliği Üzerine Nitel Bir Araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021) 3; Kelimenin etimolojisine bakıldığında vücudun ihtiyaçlarını ve işlerini idare eden organın el olması dikkate alındığında İngilizcedeki “handling” fiiline benzer şekilde Latince “el” anlamına gelen manus kelimesi, İtalyancaya fiil olarak “maneggiare” olarak geçtiği ifade edilmektedir. Anılan fiilin “yöneten ve idare eden” anlamındaki isim hali ise “maneggio” kelimesidir. Bu kelimenin, daha sonra İngilizce ve Fransızca’ya “manager” olarak geçtiği tahmin edilmektedir.

yönetmesidir. Kavramlar arasında karmaşa da bu iki ana vasıftan kaynaklanmaktadır. İngilizcede menajerler için zaman zaman yönetim vasfı nazara alınarak “manager”; zaman zaman temsilci vasfı nazara alınarak “agent” kelimeleri tercih edilmektedir. 2015 yılında yürürlüğe giren mevcut Aracılarla Çalışma Talimatında(AÇT) FIFA, menajerlerin sözleşme görüşmelerindeki aracılık vasfı itibariyle “intermediary” tabirini kullanmayı tercih etmiştir.³

İngilizcede “manager” kelimesinden “takımın teknik ve taktik idaresinden sorumlu antrenör” anlaşılmaktayken Türkiye’de bu kelimedenden türeyen menajer kelimesi oyuncu ya da kulüp temsilcilerini ifade eder şekilde yerleşmiştir. Türkiye’de takımı idare eden kişinin görev nitelemesi “teknik direktör” olarak yapılmaktadır. Bizde menajer olarak kullanılan kavram ise uluslararası mecrada “temsilci” anlamına gelen “agent” kelimesi ile ifade edilmektedir.⁴ FIFA, yürürlüğe koyduğu talimatlarda menajerler için 1991 yılından sonra uzun bir süre “agent” ibaresini kullanmasına karşın halen yürürlükte olan 2015 yılı talimatında ise “aracı” anlamına gelen “intermediary” kavramını tercih etmiştir. Kanaatimize göre kavramlardaki farklılıkların sebebi, bu kavramların spordaki menajerlik anlayışına dair görev nitelemesi yapmakta tek başına yeterli gelmemesinden kaynaklanmaktadır.⁵ FIFA’nın tercih ettiği “aracı” kavramının yetersizliği de aşağıda ele alınacak menajerlik faaliyetleri sonucunda görülecektir.⁶ Menajerlerin idare ve yönetim fonksiyonları her ne kadar kulüpler temsil edildiğinde çekinik kalmaktaysa da; uygulamada sporcuların keşfedilmesi başta olmak üzere kariyer yönetimi, varlık yönetimi

³ FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı (2015) Erişim Linki:

<https://digitalhub.fifa.com/m/7dc77aac77e98168/original/bntdqpzf9y8ntewsob1-pdf.pdf#:~:text=a%20The%20total%20amount%20of,of%20the%20relevant%20employment%20contract>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴ Temsilci kavramı aynı zamanda Türkiye Futbol Federasyonu’nun Temsilciler Kurulu Talimatı’nda spor müsabakalarında müsabakanın tabi olduğu federasyonun müsabakaları denetleyerek talimatlara uygun işleyişi kontrol eden ve durumu raporla federasyonlara bildiren görevliler için de kullanılmaktadır.

⁵ Bu durumun spora özgü olduğunu söylemek yanlış olmaz. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri’nde sanatçılar hem temsilci hem de menajer ile çalışırlar. Kaliforniya ve New York gibi eyaletlerde ise bu görevlerin aynı kişi tarafından yapılması mümkün değildir. Talent Agent adı verilen temsilciler sözleşme görüşmeleri gerçekleştirip sanatçıya mekan ayarlarlarken “manager” adı verilen menajerler sözleşme görüşmelerinde yer alamazlar. Bu kişiler kariyer planlama, danışmanlık, yönetim gibi faaliyetleri yürütürler. Sporda ise bahsi geçenler ve daha fazlası çoğu zaman tek bir kişi üzerinde toplanmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://acfreedmanlaw.medium.com/can-you-be-an-artists-agent-and-manager-at-the-same-time-a-look-at-ca-and-ny-talent-agency-law-699930ac72c>, Erişim Tarihi: 17.1.2023

⁶ Benzer görüşte bkz. Gregory Ioannidis, *Football Intermediaries and self-regulation: The Need for Greater Transparency Through Disciplinary Law, Sanctioning And Qualifying Criteria* (2019) (19) The International Sports Law Journal 154, 154.

ve yaşam faaliyetlerinin idaresi profesyonel şekilde gerçekleştirildiğinden tarafımızca “menajer” kavramının kullanımı tercih edilecektir. Bu kavram; hem anılan mesleki faaliyetler için dilimize yerleşmiş olması, hem menajer kelimesinin Fransızca anlamıyla⁷ örtüşmesi; hem de 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu⁸ ile Türkiye Futbol Federasyonu talimatlarında tercih edilmesi açısından tarafımızca uygun görülmüştür.⁹

Menajerliğin hukuki düzenlemelerdeki tanımları çeşitlilik göstermektedir. 2015 Aracılarla Çalışma Talimatında FIFA, aracıyı; “transfer sözleşmesinin tamamlanması amacıyla kulüpleri; oyuncu ile akdedilecek iş sözleşmesi görüşmelerinde oyuncuyu ve/veya kulüpleri ücret karşılığında ya da ücretsiz olarak temsil eden gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlamıştır.¹⁰ Bu talimattan önce yürürlükte olan 2008 Oyuncu Menajerleri Talimatında(OMT) FIFA, menajerler için “oyuncu menajeri” kavramını kullanarak menajeri; “oyuncunun transfer sözleşmesini gerçekleştirebilmek için kulüpleri birbirleriyle bir araya getiren veya oyuncunun iş sözleşmesi imzalaması ya da var olanı yenilemesi için oyuncu ile kulübü ücret karşılığında bir araya getiren gerçek kişi” olarak tanımlamıştır.¹¹ Yürürlükte olan bir önceki talimat ile mevcut talimatta yapılan tanımlar arasındaki en belirgin farklar; menajer için kullanılan tabirdeki değişiklik, menajerlik faaliyetinin tüzel kişiliklerce de yapılabileceğine dair ekleme ve menajerlik faaliyetinin

⁷ <https://www.cnrtl.fr/definition/manager> sitesindeki sözlüğe göre menajer; görevi, bir sporcunun veya profesyonel bir sanatçının maddi yaşamını, sözleşmeler yaparak, gösteriler düzenleyerek, iyi yönetimini ve mali çıkarlarının korunmasını gözeterek düzenlemek olan kişidir. Ayrıntılı tanım için bkz.: <https://www.cnrtl.fr/definition/manager>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁸ Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, Kanun Numarası: 7405, Kabul Tarihi: 22.4.2022, RG 26.4.2022/31821.

⁹ Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri İle Çalışma Talimatı(2015), Erişim Linki: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimati.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023; Çalışmanın 3.2’nolu “Geçmişteki, Yürürlükteki ve Yürürlüğe Girmesi Beklenen FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı Düzenlemeleri” başlığında FIFA düzenlemeleri ele alınırken, talimatlar ile uyum sağlanması amacıyla menajerlerden “aracı” olarak bahsedilecektir.

¹⁰ Tanımın orijinali şu şekildedir: “*A natural or legal person who, for a fee or free of charge, represents players and/or clubs in negotiations with a view to concluding an employment contract or represents clubs in negotiations with a view to concluding a transfer agreement*”; FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı (2015) Aracılığın Tanımı, 4.

¹¹ Tanımın orijinali şu şekildedir : “*Players’ agent: a natural person who, for a fee, introduces players to clubs with a view to negotiating or renegotiating an employment contract or introduces two clubs to one another with a view to concluding a transfer agreement, in compliance with the provisions set forth in these regulations.*”; FIFA Oyuncu Menajerleri Talimatı (2008) 4, Erişim Linki : <https://digitalhub.fifa.com/m/31193b5991418bff/original/umrmelh3zftzj9yme11q-pdf.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

ücretsiz olarak da yapılabileceğinin açıkça belirtilmiş olmasıdır.¹² TFF'nin yürürlükte olan Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatında(FMÇT) ise menajer; “Belli bir ücret karşılığında veya ücretsiz olarak, profesyonel futbolcu sözleşmesi müzakeresi yürütmek amacıyla futbolcu veya kulüpleri temsil eden veya kulüpler arasında transfer müzakeresi yürütmek amacıyla kulüpleri temsil eden TFF'den lisans almış gerçek kişiler” olarak tanımlanmıştır.¹³ Literatürdeki menajerlik tanımlarında ise farklılıklar mevcuttur. Parrish'e göre menajer; üçüncü kişiler ile ilişkileri yürütmekle yetkilendirilen, spor çalışanlarına olan arz ve talebin buluşmasını sağlayan kişiye denir.¹⁴ Hendrickx, menajeri; sözleşme yönetimi ve arabuluculuk faaliyetleri, oyuncu iş ve işlemlerinin yönetimi, spor aktivitelerinin organizasyonu ve idaresi, uyuşmazlıklarda uzlaştırma ve arabuluculuk gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren kişiler olarak tanımlamaktadır.¹⁵ Bu tanımlara baktığımız zaman, tanımların menajerin temel faaliyetleri üzerinden yapıldığını görsek de aşağıda daha detaylı olarak ele alınacağı üzere menajerlerin bu tanımlarda yer almayan pek çok farklı işlevi ve faaliyeti bulunmaktadır. Özellikle FIFA tarafından gerçekleştirilen çerçeve düzenlemeler sonrasında her yerel federasyon, kendi kabulüne göre farklı hususlara vurgu yaptığı tanımlamalarda bulunmaktadır. Bize göre menajer; bir gerçek ya da tüzel kişi ile yaptığı sözleşme sonucunda bu kişilerin sözleşme görüşmelerine zemin hazırlamak ve bu kişileri temsil etmek suretiyle kariyer yönetimi, pazarlama, kurumsal kimlik yönetimi, sponsorluk ilişkileri ve benzeri ticari faaliyetleri profesyonel olarak yürüten kişilere denir. Menajerlik hizmetinden yararlanan kişi ile akdedilecek menajerlik sözleşmesi kanunlarımızda ayrıca düzenlenmemiş olmakla birlikte bu sözleşmenin sözleşme serbestisi çerçevesinde kurulduğu kabul görmektedir.¹⁶ Sporda menajer olarak faaliyet göstermenin hükümleri, genellikle ilgili ülkenin ya da tabi olunan uluslararası federasyonların talimatlarında yer almaktadır. Dolayısıyla taraflar arasındaki sözleşmede menajerin tanımda yer verilen yükümlülüklerin tamamını veya bir

¹² Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde yürürlükten kaldırılan ve yürürlükteki FIFA talimatlarındaki menajerlik düzenlemeleri karşılaştırmalı olarak irdeleneceğinden bu kısımda yalnızca tanımlar ve aralarındaki temel farklar ile yetinilmiştir. Ayrıca bkz. 3.2'nolu “Geçmişteki, Yürürlükteki ve Yürürlüğe Girmesi Beklenen FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı Düzenlemeleri” başlığı.

¹³ Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı(2015) m.2, Erişim Linki : <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimati.pdf>, Erişim Tarihi : 17.1.2023.

¹⁴ Richard Parrish, “Regulating Player’s Agents A Global Perspective” in Robert CR Siekmann, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players Agents Worldwide* (TMC Asser 2007) 2.

¹⁵ Frank Hendrickx, ‘Belgium’ Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players’ Agent Worldwide* (TMC Asser 2007) 106.

¹⁶ Banu Bilge Sarihan, Menajerlik Sözleşmesi (1st edn, Sayram 2016) 5.

bölümünü gerçekleştireceği düzenlenebileceği gibi; bunun dışındaki hizmetler de mevzuata aykırı olmamak kaydıyla sözleşmeye eklenebilecektir.

2.1.2 Menajerlik faaliyetleri ve menajerin işlevi

İŞKUR'un meslek sözlüğünde 3339.10 meslek kodlu spor menajerinin başlıca faaliyetleri şu şekilde sıralanmıştır¹⁷:

- *Kulüpler ve sporcular arasında görüşmeler yapmak,*
- *Sezon içinde sporcu ile kulübü arasındaki sorunları çözmek,*
- *Sporcu adına kulüple pazarlık yaparak daha çok para kazanmasını sağlamak,*
- *Kulüp ile anlaşarak daha ucuza ve daha kaliteli sporcu kazanmalarını sağlamak,*
- *Sporcuları değişik kulüplere teklif etmek suretiyle sporcunun fiyatını artırmak,*
- *Kulüple anlaşarak sporcuyla ikna etmek,*
- *Yurtdışındaki menajerlerle temasa geçerek ülkeler arası transferler gerçekleştirmek,*
- *Sporcuların barınma, ulaşım gibi sorunların çözümüne yardımcı olmak,*
- *Bütün bu işlemler karşılığında Kulüpten ya da Sporcudan yüzde karşılığı anlaştığı ücreti belirlemek,*
- *Mesleği ile ilgili olayları yakından takip etmek, sporcuları sık sık izleyerek özelliklerini iyi tanımak,*
- *Temsil ettiği sporcu veya kulüplerle yapılan iş karşılığı alacağı komisyon oranını belirlemek.*

Görüldüğü üzere menajerlik faaliyetleri çeşitlilik gösterebilmektedir. Bir menajer genellikle; temsil ettiği sporcu ya da teknik adamın mevcut sözleşmesini yenilemek ya da imzalanacak yeni bir sözleşmenin görüşmelerine katılarak çıkarlarını korumak, imaj haklarını yönetmek, çeşitli alanlarda danışmanlık yapmak ve işlerini kolaylaştırma faaliyetlerini yürütmektedir.¹⁸ Sözleşmesi sona eren futbolcuların serbestçe transfer olabilmelerini sağlayan Bosman kararı¹⁹ sonrasında hem transfer sayısında hem de oyuncu gelirlerinde çok ciddi bir artış yaşanmasından ötürü menajerlerin bugünkü konumlarını

¹⁷ İŞKUR'un meslek sözlüğü Erişim Linki: <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/meslek.aspx>.

¹⁸ Seamus Kelly and Dikaia Chatziefstathiou 'Trust me I am a Football Agent'. *The Discursive Practices Of The Players' Agents in (un)professional Football* (2018) 21(5) Sport in Society 800, 801; Richard Parrish, Andrea Cattaneo, Johan Lindholm, Jürgen Mittag, Carmen Perez-Gonzalez and Vanja Smokvina, *Promoting and Supporting Good Governance in the European Football Agents Industry Final Report* (2019) 3.

¹⁹ *Jean Marc Bosman v. Union Royale Belge Sociétés de Football Association*, C-415/93 [1995] ECR I-4921, 15.12.1995T.; Her ne kadar Bosman kararı Avrupa Birliği ülkeleri kapsamında bağlayıcı olsa da bu kararın etkisi diğer konfederasyonlara da yansiyarak günümüz futbol dünyasında serbest transfer imkanını öncüsü olmuştur.

bu karara borçlu olduğu söylenebilir.²⁰ Bu karar sonrasında futbolcuların sözleşmelerinin sona ermesi ile transfer özgürlüklerini elde etmeleri, bilet ve yayın gelirindeki artışın etkisiyle futbol ekonomisinde yaşanan geometrik büyüme ve futbol pazarında globalleşmenin sağlanması sonucunda futbolcuların kariyer yönetimi kendilerinin takip edemeyeceği kadar karışık ve yorucu bir hal almıştır. Futbolcular menajerler ile önce keşfedilebilmek; daha sonra bu menajerlerin bağlantılarını kullanarak iyi takımlarla anlaşmak, bu anlaşmalarda daha iyi şartlarda sözleşme elde etmek, akabinde gelir çeşitliliğini sağlamak ve kulüpler başta olmak üzere dış dünyaya karşı profesyonelce temsil edilmek için çalışmaktadır. Futbolcular iyi birer müzakereci olsalar bile bir iş adamı değillerdir; dolayısıyla müzakerelerde kulüple karşı karşıya gelecek profesyonel birini kullanmak futbolcunun futbol faaliyetlerine odaklanmasını sağlar.²¹ Özellikle kendi ülkesi dışına transfer olan futbolcular futbol oynayacağı ülkenin dilini, futbol iklimini ve kültürünü bilmediğinden maddi, sosyal ve hukuki problemlerin çözümü için menajerlerle çalışmaktadırlar.²² Saha dışı faktörleri bir profesyonele devretmek futbolcunun yalnızca performansına odaklanmasını sağlamaktadır. Menajerler; sürekli maç ve antrenman trafiği sebebiyle tempolu bir hayata sahip oyuncuların tatil organizasyonlarını yapmak, dertlerini dinlemek, çamaşırlarını temizleyiciye götürmek gibi pek çok faaliyette de yardımcı olmaktadır.²³ Özellikle menajerlik faaliyetlerine ilişkin akdedilen sözleşmelere süre sınırı getiren ülkelerin sayısı az olmadığından oyuncuları memnun etmek ve elde tutmak için ciddi gayret gerekmektedir. Çünkü yıllarca emek verilen oyuncu, en kârlı sözleşmelere imza atacağı dönemde rakip bir menajer ile anlaşabilir.²⁴ Özetle bir menajer oyuncunun keşfedilmesinden performansının maksimize edilmesine, sürekliliğinin sağlanmasından iyi takımlarla anlaşmasına; güvenlikten sağlığa, sözleşme görüşmelerinden yatırımlarını yönetmeye kadar geniş bir perspektifte kariyerleri süresince ve hatta kariyer sonrası planlanmasında oyunculara destek olmaktadırlar.²⁵

²⁰ Michael Weir, *Ugly side of the beautiful game: Bungs and the corruption of players' agents in european football* (2007) 14(1) *Southwestern Journal of Law and Trade in the Americas* 145, 151.

²¹ William Bull and Michael Faure, *Agents in the sporting field: a law and economics perspective* (2022) *The International Sports Law Journal* 17, 21.

²² Cemil Güner, *Yabancı Unsurlu Futbol Menajerliği Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları ve Uygulanacak Hukuk* (2019) 77(1) *İstanbul Hukuk Mecmuası* 103, 106.

²³ Daniel Geey, *Done Deal: An insider's guide to football contracts, multi million pound transfers and premier league big business* (Bloomsbury Sport 2019) 59; Jodi Balsam, *"Free My Agent": Legal Implications of Professional Athletes' Self-Representation* (2016) 16 *Wake Forest Journal of Business And Intellectual Property Law* 510, 510, 548; Bull and Faure (n 21) 21.

²⁴ Geey (n 23) 65.

²⁵ Ioannidis (n 6) 155.

Menajerlerin hizmetlerinden yalnızca futbolcular faydalanmaz. Menajerler, transfer görüşmelerinde yalnızca kulüpleri temsil edebileceği gibi; menfaat çatışmasına sebep olmadıklarına dair tarafların yazılı onaylarını aldıkları takdirde bir transferde hem oyuncuyu hem de kulübü temsil edebilmektedirler.²⁶ Kulüpler menajerlerin; ihtiyaçları olan mevki ve özelliklerdeki oyuncuları tespit etmek, tespit edilen oyunculara ve kulüplerine ulaşmak, transfer bedellerini düşürmek ya da artırmak, transfer gerçekleştirmek isteyen oyuncuları tespit etmek, oyuncusuyla ilgilenen kulüplerin ihtiyaç durumunu ve ödeyebileceği azami tutarı öğrenmek, farklı kültür ve işleyişe sahip kulüpler ile görüşmelerde hızlı sonuç almak, yeni oyuncular keşfetmek gibi hizmetlerinden faydalanmaktadırlar.²⁷ Menajerlerin faaliyet alanları ve iş yükleri o kadar artmıştır ki çok sayıda menajer şirketleşme yoluna gitmiş ya da medya şirketleri ile birlikte faaliyet göstermeyi tercih etmiştir.²⁸ Transfer dünyasının doğası gereği çok uluslu olması ve profesyonel futbolcuların ilgilenecek çok fazla faaliyetinin olması sebebiyle menajerlik şirketleri; bünyelerinde psikoloji, sağlık, muhasebe, kurumsal iletişim, hukuk gibi alanlarda farklı yetkinliklere sahip kişilerle çalışmaktadır.²⁹

Gerçekten de günümüz profesyonel futbolunda menajerlik faaliyetlerinin kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Daha önce de bahsedildiği üzere profesyonel futbolcular, Bosman kararından sonra tüm Avrupa'da – ve dolayısıyla dünyada – transfer görüşmelerini menajer aracılığıyla yürütmeyi tercih etmeye başlamışlardır. FIFA'nın menajerle çalışmaya dair talimatlarını yayınlaması ve menajernere lisans verme yoluna gitmesi üzerine bu kullanım oranı daha da yükselmiştir. Profesyonel futbolcuların menajerle çalışma oranı 2003 yılında %28,1 iken FIFA lisansı uygulaması sonrası akrabalar yerine lisanslı menajerlerin tercih edilmesi sonucunda 2006 yılında %67,9'a çıkmıştır.³⁰

²⁶ FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı (2015) m.8; Bu durum ülke mevzuatları ya da üye federasyonların talimatı ile tamamen yasaklanabilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. 3.3.2.5' nolu "Menfaat çatışmaları ve çifte temsil" başlığı.

²⁷ Geey (n 23) 60.

²⁸ Kelly and Chatziefstathiou (n 18) 802.

²⁹ Takeo Hirata, 'Japan' Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007) 338; Örneğin Johan Barnett ve David Manasseh'e ait ICM Stellar Sports isimli menajerlik şirketinde 150 civarında çalışan; futboldan e-spora, rugbyden golfe çeşitli spor dallarında faaliyet gösteren sporcuların onlarca ülkedeki faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Ayrıntılı inceleme için bkz: <https://icmstellar.com/team>.

³⁰ Osman İmamoğlu, Ertan Kılıçgil and Murat Şahin, *Türkiye'de Futbolcu Temsilciliği ve Futbolcu İlişkisi* (2007) (3) Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 129, 132.

Uluslararası mecrada ise FIFA'nın 1 Ocak 2021 ile 5 Aralık 2021 tarihleri arasında gerçekleşen erkek futbolcu transferleri üzerinde yapmış olduğu çalışmaya göre uluslararası transferlerin %19.8'inde en az bir menajerin faaliyet yürüttüğü ve menajerlerin bu faaliyetlerinden 500.8 milyon USD kazandığı ifade edilmektedir.³¹ Bu tutarın %95'i Avrupa kulüplerinin dâhil olduğu transferlerde ödenmiştir.³² En sık karşılaşılan menajerle çalışma, oyuncunun temsilinde gerçekleşmekte olup menajerle çalışmada ikinci sırada transferi yapan kulüpler bulunmaktadır.³³ En az menajer ile çalışanların ise önceki yıllarda olduğu üzere oyuncu ile ilişkisini kesecek kulüpler olduğu belirtilmektedir.³⁴ Benzer bir durum kadın futbolunda yaşanmaktadır. 828 uluslararası transferden 242'sinde(%29.2) en az bir menajer ile çalışılmıştır. Bu menajer çalışmalarının 51'i transfer eden kulüp için gerçekleştirilmiştir. Transfer eden kulüplerin menajer faaliyetlerinden yararlanma sıklığı 2018 yılına göre iki kat artmışken 2018 ve 2019 yıllarında ilişik kesen kulüpler uluslararası transferlerde hiç menajer ile çalışmamışlardır.³⁵

Yukarıdaki verilere bakılarak toplam transfer sayısına göre menajer ile çalışma oranının halen düşük oranda olduğu düşünülebilir. Bunun sebebi; uluslararası transferlerin genellikle sözleşmesi sona eren futbolcular üzerinden gerçekleşmesi, lisanssız menajer tercihi sebebiyle menajer faaliyetinin sözleşmede yer almaması ve genelde yüksek bütçeli takımların menajerler aracılığı ile gerçekleştirdikleri transferlerin medyaya yansımaları olabilir. Sözleşmesi sona eren oyuncu transferinde transferi gerçekleştirecek kulübün ilişkisi kesilecek kulüp ile transfer şartları hususunda görüşmeler yapmasına ve ülke dışına sürekli seyahat etmesine gerek bulunmamaktadır. Yalnızca oyuncunun kendisiyle şartlarda anlaşmak transfer için yeterli olduğundan menajer ile çalışma daha az tercih edilmektedir.³⁶ Bu durum kadın futbolunda da benzerdir.

³¹ Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 3, Erişim Linki: <https://digitalhub.fifa.com/m/1e9f687425b018af/original/Intermediaries-In-International-Transfers-2021.pdf>, Erişim Tarihi:17.1.2023; Bu oran 2020 yılında da %19.9 civarlarındaydı. Ayrıntılı bilgi için bkz. Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2020), Erişim Linki: <https://digitalhub.fifa.com/m/8484ca73e93bcde8/original/evtcspxhl9pqovldfyz-pdf.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

³² Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 10.

³³ Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 4.

³⁴ Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 6.

³⁵ Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 13.

³⁶ Transferlerde yer alan menajer oranının düşüklüğünün bir sebebi de kulüplerin FIFA TMS sistemine eksik bilgi girişi olabilir. Kulüpler, özellikle Financial Fair Play kriterleri gibi birtakım kıstaslar nedeniyle

Futbolcusu farklı kulübe transfer olacak kulüplerin menajer tercih etme oranının yüksek maliyetli transferlerde artış gösterdiğini söylemek mümkündür. 2021 yılındaki transferlerde futbolcusu ayrılan kulüplerin menajer ile çalıştığı sözleşmelere bakıldığında en yüksek pay %39,1 oranı ile 5 milyon USD ve üzeri transfer bedeli belirlenen sözleşmeler olduğu görülmektedir.³⁷

2021 yılında gerçekleşen transferlerde menajere en çok ödeme yapan ülkeler İngiltere, Almanya, İtalya ve İspanyayken Türkiye de menajere en çok ödeme yapan 10. ülke konumunda bulunmaktadır.³⁸ Tüm bunlar dikkate alındığında menajerlerin pek çok açıdan futbol ekosisteminde önem arz eden faaliyetlerde bulunduğunu ve hem kulüpler için hem de futbolcular için ihtiyaç duyulan bir paydaş olduğu açıkça ortadadır.

2.2. Diğer Menajerlik Türleri

Menajerlerin futbola ilişkin faaliyetleri ve işlevi yukarıda ifade edilmişse de menajerlik faaliyetleri bunlarla sınırlı değildir. Futbol, menajerlerin kullanıldığı tek spor olmadığı gibi spor da menajerlerin kullanıldığı tek sektör değildir. Bu başlıkta; spor paydaşları arasında çok da bilinmeyen “Maç Menajerliği”, en az futboldaki kadar içinde bulunduğu sektörde etkili bir paydaş olan “Sanatçı Menajerliği” ve bazı menajerlerin ve yatırımcıların futbolcular üzerinde oluşturduğu sahiplik modeline ilişkin “Üçüncü Kişi Sahipliği/Üçüncü Kişi Yatırımları” üzerinde durulacaktır.

muhasebelerinde sıkıntı yaratacak bilgileri vermekten kaçınılabilmektedir. Örneğin, FIFA TMS sistemi kaynak gösterilerek Türkiye Futbol Federasyonu tarafından açıklanan 2022 yılı menajere yapılan ödemeler listesinde yalnızca 7 Süper Lig Kulübü menajere yapılan ödemeleri bildirmişken sezonu şampiyon tamamlayan Trabzonspor transferlerinin hiçbirinde menajer kullanmamış gözükmektedir. Kulüp ya da futbolcular, lisansı olmayan aile üyesi, tanıdık vb. menajerlerle çalıştıkları zaman da bu durumu federasyonlardan gizleyebilmektedir. Türkiye’de yedi kulübün menajere yaptığı ödemelere dair federasyon sitesinde ilan edilen dokümandaki ayrıntılı bilgi için bkz: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Auto/709538c45a234237b65222804827784d.pdf> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

³⁷ 1 Aralık 2021 tarihine kadar olan transferler baz alınmıştır. Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 6.

³⁸ Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football (2021) 10.

2.2.1 Maç menajerliği

Maç menajerleri en kısa tanımıyla maçların fiili organizasyonları için faaliyet gösteren lisanslı kimselerdir. Aynı konfederasyon bünyesinde ilgili federasyon veya bölgesel konfederasyonların düzenleme yetkisi kapsamında olmayan maçları FIFA ile ilgili federasyonun bilgisi dâhilinde düzenlemektedir.³⁹ Maç menajerliği lisansı genellikle futbol takımlarının kamp yaptığı tesislerin işletmecilerince ya da menajerlik faaliyetinde bulunan kişilerce alınmaktadır.

Bulunulan ülke yerel federasyonunca lisans düzenlenmiyor ise maç menajeri olmak isteyen kişiler FIFA'nın Genel Sekreterliğine yapacağı yazılı başvuru ile doğrudan FIFA'dan alınan lisans ile maç menajeri olabilir. Başvuruların başarıyla sonuçlanması için şu unsurlar aranmaktadır:⁴⁰

- Adayın Maç Menajerliği Talimatı ve Statüsü hükümlerine tamamıyla hâkim olduğuna dair kişisel beyan içeren imzalı bir talep mektubu,
- İyi bir üne sahip olmak⁴¹,
- Maç Menajeri olma ya da maç organize etmeye engel bir faaliyette bulunmamış olmak,
- Başvuran adayın iyi üne sahip olduğunu ve federasyonun başvuruyu uygun bulduğuna dair bir FIFA üyesi federasyonun resmi yazılı onayı.

Maç menajeri lisansı ücretsizdir. Maç menajerleri, başvuruları onaylandıktan sonra kendi ülkesindeki bir sigorta şirketinden faaliyetine dair en az 200.000,00 CHF güvenceli sigorta yaptırmak durumundadır.⁴² Bulunulan ülkede maç menajerliğine dair sigortanın yaptırılmaması durumunda maç menajerleri, İsviçre'de bulunan bir bankadan

³⁹ FIFA Statüsü (2022) s.72, Erişim Linki :

https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴⁰ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) m.5 ve m.6, Erişim Linki : FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) Erişim Linki : <https://digitalhub.fifa.com/m/6131ed6f3cb3c1e6/original/FIFA-Match-Agents-Regulations.pdf>, Erişim Tarihi : 17.1.2023.

⁴¹ Futbol menajerleri için “kusursuz itibara sahip olmak(impeccable reputation)” aranırken maç menajerleri için “iyi bir üne sahip olmak(good reputation)” yeterli görülmüştür.

⁴² FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) 8.

100.000,00 CHF tutarında kesin teminat mektubu olarak FIFA'ya sunabilir.⁴³ Maç menajerinin faaliyetlerinden zarar görenlerin zararlarını ispatlamaları koşuluyla FIFA Oyuncuların Statüsü Komitesi tarafından verilecek karar üzerine bu sigorta ya da teminattan zararlarını tazmin edebilecekleri düzenlenmiştir.⁴⁴ Lisansın yenilenmesine dair bir ücret öngörülmemişken lisans yenilemek için sigortanın süresinin yenilenmiş olması aranmaktadır.⁴⁵ Uluslararası hazırlık maçı ayarlayacak maç menajerlerinin FIFA'dan lisans alması zorunludur. Ancak yerel karşılaşmaları organize edecek maç menajerleri kendi federasyonu lisans düzenliyor ise lisansı yerel federasyonlardan alabilir. Lisans düzenleyecek yerel federasyonlar, bu hususta talimat oluşturmak ve FIFA Maç Menajerleri Talimatı'nın çeşitli maddelerini kendi talimatlarına dâhil etmek durumundadırlar.⁴⁶ Buna göre her konfederasyon, vereceği lisans şartlarını ve faaliyetlerine ilişkin kurallarını belirlemelidir. Türkiye Futbol Federasyonu her ne kadar lisans düzenlemese de konuya ilişkin talimat yayınlayarak organize edilecek maçlara yönelik kurallar belirlemiştir.⁴⁷ Bu talimatta TFF, FIFA'ya yapılacak başvuruda ibrazı zorunlu olan federasyon resmi yazılı uygunluk kağıdının verilmesi için adayların şu koşulları taşımasını aramaktadır:

Mesleki, sosyal ve ahlaki yönlerden iyi anılmak, şike ve teşvik primi ile Futbol Disiplin Talimatı'nın "Hükümlülük" kenar başlıklı maddesinde belirtilen suçlardan dolayı kesin hüküm giymemiş olmak, disiplin kurulları tarafından, müsabaka sonucunu etkileme, bahis, doping, ayrımcılık ve sahtecilik eylemleri nedeniyle kesinleşmiş ceza almamış olmak, FIFA'nın müsabaka organizatörlüğü ve uluslararası müsabakaların düzenlenmesi hakkındaki düzenlemeleri ile Türkiye Futbol Federasyonu'nun Futbol Müsabaka Talimatı, Özel Müsabaka ve Turnuva Talimatı ile diğer TFF talimatları ve düzenlemeleri hakkında bilgi sahibi olmak ve TFF tarafından bu hususta yapılacak mülakatta başarılı olmak, TFF Yönetim Kurulu tarafından belirlenen başvuru ücretini ödemek ve TFF tarafından belirlenecek diğer şartları yerine getirmek.⁴⁸

⁴³ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) 9.

⁴⁴ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) 20.

⁴⁵ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) 8.

⁴⁶ İlgili maddeler talimatın 4, 8, 9, 12, 16, 17, 19 ve 24. maddeleri olup ayrıntılı bilgi için FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) Preamble bölümü incelenebilir.

⁴⁷ Türkiye Futbol Federasyonu Özel Müsabaka ve Turnuva Talimatı (2015), Erişim Linki: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Ozel-Musabaka-Talimati.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴⁸ TFF Özel Müsabaka ve Turnuva Talimatı (2015) 10.

Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde çok da fazla ön planda olmamalarından dolayı bilinmeyen bir menajerlik türü olan maç menajerlerinin faaliyetlerinin sporcu veya kulüp temsil eden menajere göre son derece sınırlı olduğu söylenebilir. Bu menajerlik lisansı, özellikle turnuva düzenleyerek bilinirliğini artırmak isteyen şirketlerin (Efes Cup vb.), takımların kamp yaptığı otellerin veya yayıncıların yöneticileri tarafından alınabilmekte ve ilgili organizasyon sonrasında uzun bir süre kullanılmayabilmektedir. Düzenli olarak maç menajerliği yapanların sayısı epey az olmakla birlikte bu kişilerin ciddi bir örgütlenme içerisinde oldukları da söylenemez. FIFA verilerine göre Türkiye’de aktif lisansı bulunan sadece 7 maç menajeri bulunmaktadır ve bu kişilerin yoğunlukla hazırlık kamplarının yapıldığı Antalya bölgesinde faaliyet gösterdiği görülmektedir.⁴⁹

Maç menajerlerinin elde edeceği ücret talimatlarla sınırlandırılmıştır. Üzerinde yıllardır çalışılan ve yürürlüğe girmesi sürekli ertelenen yeni menajerlik kurallarında menajerlerin en çok tepki göstermesine sebep olan menajerlik ücret sınırı, maç menajerlerinde %25 olarak yıllardır uygulanmaktadır.⁵⁰ Sınırlamanın ciddi boyutta olmaması ve maç menajerinin paydaşlar arasında güçlü bir konumda olmaması; uygulamayı uluslararası boyutta hukuki bir tartışma konusu yapmamıştır. Menajerlik ücretlerine sınırlamanın getirilmesine karşı FIFA aleyhinde açılacak olası davalarda maç menajerlerinde ücret sınırının uzun zamandır sorunsuzca uygulanması FIFA tarafından kullanılabilir bir argüman olabilir.

Maç menajerlerinin dâhil olduğu uyuşmazlıkların çözümünde FIFA, faaliyetin farklı konfederasyonlara tabi takımlar arasında gerçekleştirilmesi durumunda görev almaktadır. Bu uyuşmazlıklar FIFA Oyuncuların Statüsü Komitesi’ne yöneltilir.⁵¹ Ancak maç menajerlerine lisans düzenleyen her yerel federasyon lisanslı maç menajerinin o ülkedeki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları kendi bünyesindeki kurullarda çözmektedir.⁵²

⁴⁹ <https://digitalhub.fifa.com/m/3353b8ce5cfbfd5a/original/FIFA-Match-Agents.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁵⁰ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) m. 19.

⁵¹ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) m. 21 ve 22.

⁵² FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) m. 21.

Maç menajerlerinin gerçekleştirmiş olduğu sözleşmelerin geçerli olabilmesi sözleşmede birtakım unsurların düzenlenmiş olması zorunlu tutulmuştur. Bu kapsamda maç menajerliği sözleşmesi; taraflara ödenecek ücreti, seyahat giderleri başta olmak üzere giderleri, maçın mücbir sebepler sebebiyle oynanması durumunda akıbetine ilişkin hükümleri, özellikle karşılaşmada yer alacağı kararlaştırılan bir futbolcu var ise bu futbolcunun oynayamaması durumunda(mücbir sebepler dahil) uygulanacak hükümleri ve tarafların talimat hükümlerine uyma taahhüdünü içermek zorundadır.⁵³ Bunlardan biri dahi yerine getirilmediği takdirde FIFA, maç menajerliği sözleşmesini geçersiz kabul ederek tarafların bu sözleşmeye dayalı taleplerini reddetmektedir.⁵⁴

FIFA'nın maç menajerliği düzenlemelerine ilişkin çalışma içerisinde olduğu ve talimat maddelerinin düzenleneceği paydaşlara bildirilmiştir.⁵⁵ Kanaatimize göre 2023 yılında maç menajerliğine ilişkin yeni bir talimat yayınlanacak ve maç menajerliğinin taraf olduğu uyuşmazlıklar da yeni kurulan “*FIFA Agents Chamber*(Menajerler Dairesi)” görülmeye başlanacaktır.

2.2.2 Sanatçı menajerliği

Sporcular gibi yeteneğe dayalı meslek icra ederken hem özel yaşamında hem de mesleki faaliyetlerinde üçüncü kişilerle olan ilişkilerde profesyonel desteğe ihtiyaç duyan sanatçılar da uzun zamandır menajerler ile çalışmaktadırlar.

Oyuncu Ulusal Meslek Standardı Tebliğinde sanatçı menajeri; “Bir oyuncuyu temsil eden, iş anlaşmalarını yapan (yapım şirketleri, özel etkinlikler, konferanslar, televizyon ve radyo programları vb.), oyuncunun vizyonu ve imajı doğrultusunda onun iş planını yapan, kimi hallerde basın ile ilişkilerini yöneten, onun adına iş akdi ve protokol imzalamakla yetkili, seyahatlerini organize eden, sosyalleşmeleri esnasında gerektiğinde konuşmalarını yönlendiren, imajını koruması için stratejiler belirleyen kişi” olarak tanımlanmıştır.⁵⁶

⁵³ FIFA Maç Menajerleri Talimatı (2003) m. 21.

⁵⁴ *Moez Brahmı v. Sierra Leone Football Association*, FIFA Players Status Chamber FPSD-4464, 22.3.2022T.

⁵⁵ <https://www.fifa.com/match-agents> ,Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁵⁶ RG 26/12/2013T., 28863S. (Mükerrer) Ek-3.

Sanatçı menajerleri de sporda olduğu üzere sanatçıların kariyer başlangıçlarında tanınmalarını sağlamak, kariyerler sürecinde onlara uygun işleri bulmak ve bu işleri en iyi şekilde duyurmak başta olmak üzere sanatçıların pek çok ihtiyacını gidermesinde görev almaktadırlar. İster sanatçı ister sporcu olsun; bu kişilerin başarılarının arkasında büyük bir ekip ve takım çalışması mevcuttur. Gerçekten de bu kişiler, büyük bir şirket gibi idare edilirler. Profesyonel ve akılcı kararları hızlı bir şekilde almaları gerekmektedir. Ne kadar yetenekli olursa olsun bir sporcunun da bir sanatçının yanlış kariyer adımı onun tüm kariyerini olumsuz etkileyecek bir seçim olabileceği gibi; doğru kariyer planlaması ve yerinde kararlar ortalama yetenekteki birinin uzun süre başarılı olmasını sağlayabilir.

Aynı sporda olduğu gibi menajerler sanatçının keşfedilmesine katkı sağladıktan sonra hem sanatıyla hem de bireysel yaşamındaki işlerle kapsamlı olarak ilgilenmektedirler. Oyuncuların yapımcılarla, gösteri merkezleriyle ve benzeri kişilerle olan ilişkilerini düzenleyen menajerler; gelen teklifleri inceleyip sanatçının karakterine, gücüne, sanatına uyumlu işlerin seçiminde yardımcı olmaktadır.⁵⁷ Menajer, oyuncu ile birebir çalışabileceği gibi kast ajansının çalışanı olarak, ajansın yönlendirmesiyle de oyuncuya hizmet sağlayabilmektedir.⁵⁸

Konu sanatçılar olunca sanatçının menajer ile olan ilişkisindeki özgürlüğü sporcuya göre daha az olduğu söylenebilir. Öyle ki sanatçılarla akdedilen sözleşmelerde menajerler; sanatçının sözleşme müddetince gerçekleştireceği konser, TV, radyo, dizi film, film, online platform dizi, gösteri, sahne, turne lokal bağlantıları, tanıtım ile reklam kampanyaları, basınla ilişkiler ve diğer organizasyonların bağlantı ve anlaşmalarını münhasır olarak düzenleme ve takip yetkisine sahiptir. Menajerler; sanatçının içinde yer alacağı reklam filmleri, dizi filmler, televizyon ve radyo programları, klipler, defileler, uzun ya da kısa metrajlı sinema filmleri, single veya uzunçalar kompakt disk, plak, kaset, konser, turne ve diğer çalışmaların ticari bağlantılarını ve organizasyonunu kendi politikası doğrultusunda ve uygun göreceği şekilde yapacağına dair hükümler koyarak sanatçıların kariyerinde baskın rol oynamaktadır. Münhasırlık yetkisi içeren sözleşmeler sebebiyle sanatçılar; kendilerine doğrudan ulaşan veya başka menajerler vasıtasıyla

⁵⁷ Ecenur Ertuş, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku açısından sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalışan çocuklar (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2019) 30.

⁵⁸ Nurbanu Akmeşe Takçı, Oyuncu Sözleşmesi (On iki Levha Yayıncılık 1st edn, 2020) 18.

getirilen teklifleri menajerleri onaylamaksızın kabul edemezler. Aksi halde sözleşmede düzenlenmişse cezai şart ve sözleşmeye aykırılıktan doğan zararların tazmini adına ciddi zarar talepleri ile karşılaşabilirler. Bunun sebebi menajerin sporcu menajerlerinden farklı olarak sanatçıya dair bir imaj yaratmak, sanatçıyı kamuoyuna bu yeni imajla kabul ettirmek, popülerlik sağlamak gibi vasıfların sanatçının performansı kadar önemli yer tutmasıdır.⁵⁹ Bir sporcunun en önemli göstergesi genelde haftalık olarak tekrarlanan karşılaşmalardaki performansıyla; kendini kabul ettirmiş bir sanatçı birkaç yıl yeni şarkı çıkarmasa dahi maddi yönden ve kamuoyu gözündeki başarılı duruşundan bir kayıp yaşamayabilir. Bu durum sanatçıların, sektöre giriş yapabilmek için menajerlerce dayatılan hükümleri kabul etmesine sebebiyet verebilmektedir.

Uygulamada menajerlerden sanatçı veya oyuncu ile birlikte oyuncunun üçüncü kişiler ile gerçekleştirdiği sözleşmelere taraf olması istenebilmektedir.⁶⁰ Bu akitlerde menajerler, film yapımcılarına ya da konser düzenleyicilerine yönelik sanatçının performans göstereceğine dair bizzat taahhüt verir ve bu kişilerin sözleşmeye aykırı davranışlarından sorumluluk kabul ederler. Bu halde, bilindik menajerlik ilişkisinde rastladığımız vekâlet, simsarlık gibi hukuki sınıflandırmalar bu sözleşmelerde menajerin doğrudan taraf olması sebebiyle yapılamayacakken; aynı gerekçe ile üçüncü kişi yararına sözleşmeden bahsetmek de mümkün olmamaktadır. Bu durum, “üçüncü kişinin filini üstlenme(taahhüt)” olarak hukukten sınıflandırılabilir.⁶¹ Üçüncü kişinin filini üstlenme; bazen bir kişiyi bir sözleşme veya hukuki işlem yapmaya razı etmeye; bazen de bir edime teminat amacıyla gerçekleştirilir.⁶² Burada da menajerler sanatçıların edimlerini gerçekleştireceklerine dair bir garanti fonksiyonu üçüncü kişilere üstlenmekte ve bunun gerçekleşmemesinden doğacak zararlardan bizzat sorumlu olmaktadır. Bu sorumluluk sonucunda menajerin uğrayabileceği zararın sanatçıdan rücu hususu, sanatçı ile menajer arasındaki sözleşme hükümlerine bağlıdır. Kural olarak menajerlik hizmeti alan sanatçı,

⁵⁹ Şarkıcı Yeliz'in Yankı Plak'tan çıkan “Bu ne dünya kardeşim” isimli 45'liği çok başarılı olmuşken menajeri Orhan Şevki; o dönemde yeni tanınan sanatçının daha çok benimsenmesi ve akılda kalması için plak tanıtım kapağındaki kıyafetleri tüm poster çalışmalarında kullandırmış; sanatçının katıldığı tüm televizyon programlarında aynı kıyafeti kullanmasını sağlamış ve bu strateji sanatçının bilinirliği ve sevilmesinde başarılı olmuştur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Orhan Şevki, Gölge Adam Bir Menajerin Anıları (1st edn, Heyamola 2009) 40.

⁶⁰ Takçı (n 58) 18.

⁶¹ Kemal Oğuzman and Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-II (16th edn, Vedat Kitapçılık 2021) (Cilt-II) 425.

⁶² ibid 426.

menajerin üçüncü kişiye taahhütte bulunduğu üstlenme ilişkisine taraf değildir. Sanatçı ile menajer arasındaki sözleşmede; menajerin üçüncü kişiye yönelik üstlendiği sanatçı edimin gerçekleştirileceğine ya da edimin gerçekleştirilmemesinden kaynaklanan zararın rücu edilebileceğine dair hüküm var ise sanatçı, bu sözleşme kapsamında menajerin zararını gidermekle yükümlüdür. Sözleşmede bu hususlara ilişkin hüküm bulunmuyorsa menajerin bu taahhüdünün sanatçıyı borcundan kurtarıp kurtarmadığına veya sanatçının menfaatine olup olmadığına bakılır.⁶³ Menajerin taahhüdü sonucunda sanatçı üçüncü kişiye karşı borcundan kurtuluyorsa ya da zarar tazminini gibi sebeplerle bundan sanatçı menfaat elde etmişse menajer; vekâletsiz iş görme hükümleri kapsamında zararını sanatçıdan rücu etme hakkına sahip olmalıdır.

Uygulamada menajerler, uzun soluklu projelerde oyuncuları kendi üstlerine sigorta ettirerek işverenmiş gibi bildirim yapabilmektedir.⁶⁴ Bu kapsamda ödemelerin de önce menajere yapıldığı, daha sonra menajerin ücretini keserek oyuncuya göndermesine rastlanmaktadır.⁶⁵ Menajerin bu şekilde hukuki sorumluluk üstlendiği ortamda, spor menajerliğine göre daha baskın rol oynaması olağan karşılanabilir. Fakat menajerler ile oyuncular arasında akdedilen sözleşmelerin; çok uzun süreli olması, oyuncunun gelirinin ciddi bir kısmının menajere ödenmesi, oyuncuya fesih imkânı tanınmaması, oyuncu aleyhinde fahiş cezai şartların düzenlenmesi gibi hallerde kelepçeleme sözleşmelerinden bahsedilebilmektedir. Bu unsurların varlığı oyuncunun kişilik ve manevi hakları ile ekonomik özgürlüğü ve geleceğini aşırı ölçüde sınırlar nitelikte ise kelepçeleme sözleşmelerdeki hükümlerin geçersizliğine karar verilebilmektedir. Yakın tarihli bir kararda mahkeme, menajerlik ücretinin %50 olarak belirlendiği 8 yıl süreli bir menajerlik sözleşmesinin şartlarının bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda kelepçeleme sözleşmesi niteliği taşıdığı tespitini yaparak davacının menajerlik sözleşmesinin haksız feshi sonucunda maddi ve manevi tazminat taleplerinin reddine karar vermiştir.⁶⁶

⁶³ Oğuzman and Öz, Cilt-II (n 61) 445.

⁶⁴ Ertuş (n 57) 158.

⁶⁵ ibid 42.

⁶⁶ “ (...)Hükme esas alınan bilirkişi raporunda sözleşmenin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda, davalı sanatçının ekonomik olarak tümüyle davacı yapımcıya bağlı ve bağımlı hale geldiği, bilirkişi raporları ve uzman mütaahhaları ile tespit edildiği üzere, davalı sanatçının ekonomik özgürlüğünün ortadan kaldırıldığı, bu bakımdan işbu sözleşmenin "Kelepçeleme Sözleşmesi" niteliğinde olduğu, çalışmalar üzerinde davalı sanatçının söz hakkının bulunmadığı, sahne, konser ücretlerinin, yer ve zamanın davacı menejer tarafından tespit ve tahsil edilecek olduğu, menejerlik payının sektörel uygulamalara aykırılık teşkil edecek şekilde %50 olarak belirlendiği, bu payın sözleşme süresi olan 8 yıl boyunca hiç değişmeyecek

Sanatçı menajerleri ile sanatçılar arasında görülen davalara ilişkin olarak belirtilmesi gereken önemli bir husus da sözleşmelerde 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu⁶⁷ kapsamında mali hakların devri veya ruhsat verilmesi niteliğinde hükümlerin bulunup bulunulmamasına göre görevli mahkemelerin değişebileceğidir. Buna göre, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında mali hakların devri veya ruhsat verilmesi niteliğinde hükümler bulunan menajerlik sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda Fikri Sınai Haklar Mahkemesi görevli iken; bu hükümleri içermeyen menajerlik sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda Asliye Hukuk Mahkemeleri'nin görevli olacağının kabulü gerekir.⁶⁸

2.2.3 Üçüncü kişi sahipliği ve yatırımları (third party ownership [TPO] / third party investment [TPI])

Her geçen gün büyüyen futbol ekosisteminde en büyük para akışı sözleşmesi ödenen transfer bedellerinde gerçekleşmektedir. Bir futbolcunun transfer bedelinin 100 milyon USD'yi aşmasının günümüz şartlarında normal karşılanması üçüncü kişi sahipliği adı verilen iş modelinin gelişmesine sebebiyet vermiştir.⁶⁹ Bu kapsamda yatırım ve devredilebilir nitelikte görülen “oyunculara dair ekonomik haklar”, başta menajerler olmak üzere futbol yatırımcılarının ilgisini çekmiş ve fazla emek sarf etmeden ciddi gelirler elde etme düşüncesini ortaya çıkarmıştır. İşte bu noktada üçüncü kişi sahipliği veya yatırımı; yatırımcılar tarafından oyuncuyu transfer etmek isteyen kulübe nakit para verilmesi ve bunun karşılığında transfer edilen oyuncunun gelecekte bir başka takıma transferinden elde edilecek transfer bedeli hakkının *-diğer deyişle futbolcuya dair ekonomik hakların-* bir bölümünün satın alınması şeklinde ortaya çıkmıştır.⁷⁰ Menajerler ve futbola yatırım yapan şirketler; transferi gündemde olan oyuncuların transfer bedelinin

olması bir bütün olarak ele alındığında, davaya konu menajerlik sözleşmesinin FSEK Mevzuatı, TBK 20,21,2526,27 Maddeleri, TMK 23. Maddesi ve dosya kapsamında alınan raporlar ve sunulu hukuki mütaaalalar, benzer nitelikteki emsal davalar bir arada değerlendirildiğinde sözleşme hürriyeti, taraf dengesi, dürüstlük kuralına aykırılık teşkil ettiği ve kelepçeleme sözleşmesi niteliği taşıdığı kanaatine varıldığından asıl davanın reddi cihetine gidilmiştir.” İstanbul 2. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, 2017/591E., 2021/113K., 9.3.2021T. – Lexpera.

⁶⁷ Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, Kanun Numarası: 5846, Kabul Tarihi: 5.12.1951, RG 13.12.1951/7981.

⁶⁸ Aynı yönde bkz. Bölge Adliye Mahkemesi Kararı - İstanbul BAM, 44. HD., 2020/514 E., 2020/359 K., 26.11.2020 T. – Lexpera.

⁶⁹ Johan Lindholm, ‘Can I please have a slice of Ronaldo? The legality of FIFA’s ban on third party ownership under European union law’ (2016) (15) International Sports Law Journal 137, 137.

⁷⁰ ibid.

ödenmesinde kulüplere nakdi destek sağlayarak, potansiyel vadeden oyuncunun bir sonraki yüksek transfer bedelinden kâr elde etmeyi amaçlamıştır. Ancak bu durum çok geçmeden farklı ilişkiler ve çıkar çatışmaları doğurmuş, neticeten FIFA tarafından tüm yerel federasyonlara kendi talimatlarına eklemeleri zorunlu tutulan yasaklama ile sonuçlanmıştır.⁷¹

Anılan girişimlerin futbola olan katkı ve zararlarına dair gerçekleştirilen tartışmalar devam etmektedir. Üçüncü kişi yatırımlarını yasaklayan FIFA'nın başlıca amacı futbolcu ve kulüpler dışında herhangi bir etkinin futbolcu kariyerine ve transfere etki etmesinin önüne geçmektir.⁷² Buna ek olarak eleştiriler; futbolun bütünlüğü ve adaletini sarsabilecek nitelikteki faaliyetlerin artabileceği, kulüplerin ve oyuncuların kararlarına doğrudan ya da dolaylı olarak futbol dışı üçüncü kişilerce etki edilebileceği, oyuncuların fiyatlarının arttırılması için şike dâhil farklı yollara başvurulabileceği, kulüp sahipleri ya da sponsorlar ile oyuncu yatırımcıları arasında çıkar çatışması yaşanabileceği üzerinde toplanmaktadır. FIFPro(Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels - Uluslararası Profesyonel Futbolcular Federasyonu), UEFA(Union of European Football Associations) ve Premier League yöneticileri gibi önemli paydaşlar FIFA ile benzer şekilde üçüncü taraf yatırımlarının futbolcular için modern kölelik anlamına geleceği görüşündedir.⁷³ Öyle ki aralarında Arjantin, Brezilya, Şili, Kolombiya, Ekvator, Meksika ve Peru'nun da bulunduğu kimi ülkelerde devredilebilir ticari hakların satın alınma yaşları dokuz yaşına kadar düştüğü ifade edilmektedir.⁷⁴ Diğer yandan TPO ve TPI'ya ilişkin olumlu görüşler de mevcuttur. Yatırımın artması sebebiyle pastanın büyüyeceği, genç oyunculara daha çok yönelim gerçekleşeceğinden daha fazla genç oyuncu keşfedileceği, genç oyuncuların daha fazla oynama fırsatı elde edeceği, kulüplerin

⁷¹ FIFA Oyuncuların Statüsü ve Transferi Talimatı(2022) m.18bis: “Hiçbir kulüp,;karşı kulübün veya veya herhangi bir üçüncü tarafın istihdam ve transferle ilgili konularda bağımsızlığını, politikalarını veya takımlarının performansını etkileme imkanı tanıyan bir sözleşme yapmayacaktır. FIFA Disiplin Kurulu, bu maddede belirtilen yükümlülüklerle uymayan kulüplere disiplin cezası verebilir.”; FIFA Oyuncuların Statüsü ve Transferi Talimatı(2022) 18ter/1 : “Hiçbir kulüp veya oyuncu, üçüncü bir şahsın, bir oyuncunun bir kulüpten diğerine gelecekteki transferi ile ilgili olarak ödenecek tazminata kısmen veya tamamen katılma hakkına sahip olduğu bir üçüncü şahısla bir anlaşma yapmayacaktır.”, Erişim Linki: <https://digitalhub.fifa.com/m/1b47c74a7d44a9b5/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-March-2022.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁷² Pedro Mendonça, *Third-party ownership prohibition in football and European Union fundamental freedoms: CAS decision on RFC Seraing case* (2018) (18) The International Sports Law Journal, 39, 39.

⁷³ Lindholm (n 69) 143.

⁷⁴ Serhat Yılmaz and James Esson, “Children’s rights and the regulations on the transfer of young players in football” (2020) 55(1) International Review for the Sociology of Sport, 115, 121.

transferdeki finansal riski üçüncü kişilerle paylaşabileceği, kulüplerin normalde transfer edemeyeceği oyuncuları da bu yolla transfer edebileceği, özellikle Güney Amerika kıtasındaki takımların TPO yoluyla tasarruf edeceği gelirler uyarınca Avrupa ligleri ile rekabet edebileceği gibi görüşler TPO/TPI adına bildirilen olumlu görüşlerin başlıcalarıdır.⁷⁵ TPO/TPI destekçilerinin bir başka argümanı da; sponsorlar, menajerler ve kulüpleri satın alan bazı şirketlerin hâlihazırda üçüncü kişi olarak futbola zaten etki ettiklerinden bahisle, FIFA'nın bu üçüncü kişilere doğrudan yasak getirmek yerine regülasyonlar ve denetim yoluyla düzeni sağlamayı tercih etmiş olmasıdır. Konu futbolcuların ekonomik hakları olduğunda doğrudan yasak getirilmesini bu çerçevede ölçsüz ve samimiyetsiz olarak niteleyen görüş mevcuttur.⁷⁶

İngiltere Premier Ligi ve Fransa Liglerinde FIFA'nın TPO yasağına uygun olarak talimatlar yasak uyarınca revize edilirken⁷⁷, İspanya Profesyonel Futbol Ligi ve Portekiz Profesyonel Ligi tarafından bu yasağın; kişilerin, hizmetin ve sermayenin serbest dolaşımını engellemesi açısından Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Anlaşma'ya aykırılık teşkil ettiği iddiası ile Avrupa Komisyonu'na başvuruda bulunulmuştur.⁷⁸ TPO yasağını düzenleyen FIFA Oyuncuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 18bis ve 18ter maddelerine aykırı sözleşmeler gerçekleştirilmesi sebebiyle dört transfer döneminde oyuncu tescili yasaklanarak 150.000,00 CHF para cezasına çarptırılan RFC Seraing kulübü benzer gerekçeler ile CAS nezdinde karara itiraz etmişse de verilen kararda; FIFA düzenlemelerinin transfer pazarının işleyişini sağlamak, spor müsabakalarının düzenliliğini korumak ve futbol kulüpleri ile oyuncuların bağımsızlığı ile özerkliğini sağlamak gibi meşru amaçlar dâhilinde yapıldığı ve rekabete aykırı olmadığı tespitlerinde bulunmuştur.⁷⁹ TPO yasağına aykırılık sebebiyle Hollanda Futbol Federasyonu

⁷⁵ Marcelo Robalinho, Third-party ownership of football players: why are the big actors in the football market afraid? (2013) 91, Lindholm (n 69) 142'den naklen.

⁷⁶ Mendonça (n 72) 42 vd.

⁷⁷ İngiltere Futbol Federasyonu El Kitabı s.413, "Prohibition on Third Party Interest" başlıklı 20/A maddesi, Erişim Linki: <https://www.thefa.com/football-rules-governance/lawsandrules/fa-handbook>; Fransa Futbol Federasyonu Genel Talimatlar "Influence D'une Tierce Partie Sur Un Club" başlıklı 27bis maddesi, Erişim Linki: <https://www.fff.fr/11-les-reglements/index.html>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁷⁸ Lindholm (n 69) 138; <https://www.laliga.com/en-GB/news/the-spanish-and-portuguese-leagues-denounce-fifas-tpo-ban-to-the-european-commission>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁷⁹ *RFC Seraing v. FIFA*, CAS 2016/A/4490, 9.3.2017T. ; Kararda TPO ihlallerinin geçiş döneminde gerçekleştirilmesi ve geçmiş transfer yasaklarının süreleri dikkate alınarak oyuncu tescil yasağı 3 transfer dönemi ile sınırlandırılacak şekilde azaltılmıştır.

tarafından ligden düşürülen FC Twente kulübü, temyiz başvurusu sonucunda ligde kalmayı başarmışsa da cezalandırılmaktan kurtulamamıştır.⁸⁰

Ülkemizde de FIFA düzenlemelerine paralel olarak TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı(PFSTT)'nın “Üçüncü Kişilerin Kulüpler Üzerindeki Etkisi” başlıklı 23. maddesindeki düzenleme ile iş ve transfer ilişkisi çerçevesinde futbolcu ve kulüplerin bağımsızlığını, politikasını ve takımlarının performansını etkileme imkânı doğuran ya da mevcut veya gelecekteki transfer tazminatının kısmen ya da tamamen üçüncü kişilere devrine ilişkin anlaşmaların yasaklandığı belirtilmiştir.⁸¹ Yine, TFF Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı'nın 14.maddesinde kulüplerin futbolcuların transferleri ile bağlantılı olarak bir başka kulübe yapmaları gereken transfer tazminatı, yetiştirme tazminatı veya dayanışma katkısı gibi ödemeleri menajerlere yapmamak ve bu gibi ödemelerin menajerler tarafından yapılmamasını temin etmekle yükümlü tutulmuşlardır. Aynı maddede menajerler de futbolcunun gelecekteki transfer değerinde veya herhangi bir transfer tazminatında hiçbir pay ve çıkara sahip olmama yükümlü tutulmuşlardır.

Bilindiği üzere menajerler, özellikle futbolcunun transferine izin verecek kulübü temsil ettiği durumlarda oyuncu için ödenecek muhtemel transfer bedeli üzerinden hesaplanan ücrete hak kazanabilmektedir. Bu da aslında yasaklanan TPO ve TPI ile benzer mantıkta olup doğrudan gerçekleştirilen yasağın ölçülü olup olmadığını tartışmaya açmaktadır. Sonuç olarak yetkiyi alan menajer, oyuncu için en yüksek teklifi aramaya başlayacaktır. Ancak ifade etmek gerekir ki burada menajer, halihazırda verilmiş bir karar üzerine yetkilendirilmektedir. TPO ve TPI durumunda ise, adeta bir hisse senedinde olduğu gibi futbolculardan bir an önce kâr elde etmek isteyen bir paydaş sürece dâhil olmaktadır. Dolayısıyla bir futbolcuya gelen transfer teklifi bu yeni paydaşın etkisi sebebiyle kabul edilmeyebilir ya da kulüp, transfer gündemde olmamasına rağmen futbolcuyu bu baskıya

⁸⁰ <https://www.espn.com/soccer/twente-enschede/story/2758095/dutch-knvb-bans-fc-twente-from-europe-for-three-years>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁸¹ Üçüncü kişilerin etkisine dair sözleşmeler net bir şekilde yasaklanmışken, anılan maddenin 3.fıkrasında “(...)hükümün kulüplerce ihlal edilmesi halinde, ilgili kulüp veya kulüpler hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanabilir.” şeklinde emredici olmayan bir ceza hükmü düzenlenmiştir., Erişim Linki: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimatı.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

dayanamayarak göndermek isteyebilir. Bu kapsamda, yapılan yatırımlar sonucunda kulüplere finansal anlamda gelecek destekler ile bazı liglerin kalitesi ve yeni yeteneklerin keşif iştahı artabileceken; futbol gibi insan ilişkilerinin son derece iç içe geçmiş olduğu alanlarda bütünlük ve adil rekabetin zarar görme endişesi haksız da değildir. Yasağı savunanların da yasağa karşı çıkanlar kadar haklı argümanları bulunmaktadır. Menajerlerin bu girişimlerine yasak getirilmesine destek versek de uluslararası transferlerde FIFA, yerel transferlerde üye federasyonlar; TPO ve TPI konusunda hızlı bir şekilde yasak getirmek yerine, kuracakları bir sistem ile TPO ve TPI içeren anlaşmaların geçerlilik kazanabilmesi için inceleme ve onay zorunluluğuna dair bir mekanizma geliştirmeyi değerlendirebilirdi. Buna göre üçüncü kişi yatırımı içeren bir transfer anlaşmasına dair akdedilen her türlü sözleşme aynı şirket satın alımlarında veya birleşmelerinde işletilen Rekabet Kurulu onay prosedürü gibi incelenerek gelecekte oyuncu ve kulüp nezdinde üçüncü kişilerin etkisi doğmasına sebep olacak hükümlerin varlığı halinde onay verilmeyebilirdi. FIFA'yı ya da üye federasyonları yanılabilecek çifte anlaşma vb. gibi durumlarda kusuru olanlara transfer yasağı, lisans iptali veya gelecekteki onay taleplerinin değerlendirmeye alınmaması gibi cezaların etkin uygulanmasının caydırıcı olabileceği kanaatindeyiz. Yine de, iyi uygulanmayacak bir prosedürün götürüsü, getirisinden çok daha fazla olacağı için uygun bir sistem getirilene kadar yasaklama kararını desteklemekteyiz.

2.3 Menajerlik Faaliyetlerinin Kötüye Kullanımı ve Eleştiriler

Menajerliğin spor paydaşları arasında en çok önyargı ile karşılaşan ve en kötü şöhrete sahip paydaş olması pek çok paydaş için sürpriz değildir. Öyle ki teknik direktörler, sporcular ve hatta menajerler; menajerler hakkında olumsuz düşünceler beslemektedir. Yapılan bir araştırmada futbol menajerlerini bir sıfatla nitelemeleri istendiğinde paydaşlar; "*parazit, hilekar, kovboy, pislik, kanser*" gibi sıfatlar kullanmıştır.⁸² Menajerler hakkında sahip olunan olumsuz düşüncelerin yerleşmesinde lisanssız menajerlik yapılmasının da etkisiyle yaşanan olumsuz tecrübeler ve kamuoyuna zaman zaman yansıyan itibar düşürücü menajer faaliyetleri önemli rol oynamaktadır. Bu başlık altında olumsuz görüşlerin muhtemel sebepleri üzerinde durulmuştur.

⁸² Kelly and Chatziefstathiou (n 18) 805.

2.3.1 Haksız menfaatler ve komisyonculuk ilişkileri

Menajerin en temel faaliyetleri temsil, yönetim ve pazarlamadır. Bu üç faaliyet de insan ilişkileri ile gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Futbolculara ilişkin menajerlik faaliyetlerinde futbolcular çoğu zaman imza aşamasında sürece dâhil olur. Bazı tekliflerden haberleri dahi olmayabileceği gibi menajerlerin kendileri için yürüttükleri işlemler ve yapılan görüşmelerden de anında bilgi sahibi olmaları söz konusu değildir. Önceki başlıklarda ifade edildiği üzere menajerler, özellikle futbolcuların temsilinde bu kişilerin yalnızca saha dışında görüşmelerini yürütmez; futbol faaliyetlerine odaklanması için pek çok hususla ilgilenirler. Dolayısıyla temsil ettiği tarafın transfer, sponsorluk, yatırım gibi konularda karşı taraf ile olan görüşmelerini de menajer gerçekleştirir. Bu sebeple, sporcu ile menajer arasında ciddi bir güven ilişkisi bulunmalıdır.

Dürüst ya da yeterli nitelikte olmayan kişiler kolayca lisans alıp veya mevzuattaki boşluklardan faydalanarak lisanssız olarak mesleğe erişebildiğinde yolsuzluk tehlikesi artmaktadır.⁸³ Denetimin yeterli olmadığı durumlarda pek çok sporcu ve kulübün menajerlerle olan ilişkilerinden mağduriyetler yaşadığı bilinmektedir. Bu mağduriyetlerde menajerler; kimi zaman tek başına aktif rol oynarken kimi zaman oyuncularla, kimi zaman ise kulüp yöneticileri ile birlikte hareket ederek spor paydaşlarını mağdur etmek suretiyle hukuka ve ahlaka aykırı birtakım işlemler yapabilmektedir. Bunlara ek olarak, lisansı olmayan kişilerin yürüttüğü menajerlik faaliyetlerinden yaşanan mağduriyetler çok daha fazladır ve bu kişilere disiplin cezası uygulama mümkün değildir.⁸⁴ Basına da yansımış olumsuz menajerlik faaliyetleri arasında;

- Transferlerde oyuncuya ya da karşı kulübe gerçekte olandan yüksek maaş ve/veya bonservis bedeli ödenmiş gibi gösterilerek birtakım kişilere paylaştırıldığı⁸⁵,

⁸³ Weir (n 20) 146.

⁸⁴ Serhat Yılmaz, “The EU & players' agents : a theoretical analysis of the EU's intervention into the regulation of players' agents in Europe.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi 2015) (EU's Intervention into Agents) 44.

⁸⁵ Atilla Türker, Futbolun Arka Bahçesi (Kayıt 2022) 194-195; Anılan transfer hikayesinde kulübün Yönetim Kurulu karar defterine futbolcunun transferi için 100.000 USD olarak geçen transfer bedeli, 9 gün sonra alınan yeni karar ile 2.750.000 USD'ye çıkarılmaktadır. Anılan artıştan 1.000.000 USD pay aldığı öne sürülen eski futbolcu ve Romanya Futbol Federasyonu Başkan Adayı G. Popescu'ya ülkesinde bir sene hapis cezası verildiği ifade edilmiştir.

- Futbolcu menajerlerine veya futbolcuya ödenen bedellerin bir kısmının yöneticilere açıktan iade edildiği⁸⁶,
- Teknik direktörlerin kendisine komisyon verecek oyuncu menajerlerin futbolcuları transfer etmesini istediği⁸⁷ veya yakın ilişkide olduğu menajer ile çalışmayan futbolcuyu transfer etmediği⁸⁸,
- Futbolcuların ve takımların izleme ekibindeki antrenörlerin menajere genç futbolcu kazandırmaları sonucunda komisyon aldığı⁸⁹,
- Yeterli yetenekte olmayan futbolcuların çeşitli kulüplere transfer edilerek gelir elde edildiği⁹⁰, elde edilen gelirin artırılması adına milli takıma dahi seçildiği⁹¹,

gibi iddialar yer almaktadır. Dahası, futbolcu menajerleri arasında; aralarında cezaevine defalarca girenlerin olduğu, şikeden ve dolandırıcılıktan dolayı yargılananların olduğu, uluslararası bahis skandalından dolayı tutuklananların olduğu, FIFA tarafından menajerlik lisansı iptal edilenlerin olduğu, menajerlik sınav sorularının çalınmasına adı karışanların olduğu, yeraltı dünyasından ünlü isimlerin olduğu, çetelerin oluştuğu, kulüplerin kendilerine borçlandıranların olduğu, nüfuz ticareti yapanların olduğu, vergiden kaçınmak için menajerlik şirketinin merkezini Marshall Adaları ya da Dubai’de gösterenlerin olduğu, futbolcu temsilcilerinin transfer olan futbolcular üzerinden menajerlik ücreti alanların olduğu, kuaförlük yaparken menajerliğe adım atarak piyasayı ele geçirenlerin olduğu, başkanlarla ahbap-çavuş ilişkisine girerek kulüpleri batıranların olduğu, milli takımdaki bazı futbolcularla ortaklık kuranların olduğu, futbolcu sözleşme ücretinin yirmi katı oranında komisyon alanların olduğu, gazetecileri maaşa bağlayanların olduğu, menajerlik lisansını kiraya verenlerin olduğu iddia edilmektedir.⁹²

Oyuncu temsilcilerinin içerisinde bulunduğu güvensizlik ortamı yalnızca ülkemize özgü değildir. National Basketball Association(NBA)’in en skorer isimlerinden olan Karim Abdül Cabbar’ın aracısının kendi borçlarını Karim Abdül Cabbar üzerinden ödediği ve

⁸⁶ Mustafa Açıkgöz, Menajer – Transferin Gizli Yüzü, (Nemesis 2021) 115; Weir (n 20) 148; İki Süper Lig kulübünün yöneticilerinin dahil olduğu ve bazılarının tutuklanmasına yol açan para alış verişlerine dair ayrıntılı bilgi için bkz. Türker (n 85) 291-302.

⁸⁷ Türker (n 85) 408.

⁸⁸ Weir (n 20) 148; Açıkgöz (n 86) 77.

⁸⁹ <https://www.haberturk.com/spor/yazarlar/atilla-turker/1161824-cambazlik-yontemleri>, Erişim Tarihi: 8.12.2022.

⁹⁰ Türker (n 85) 260.

⁹¹ ibid 40.

⁹² ibid 409.

talimatı dışında yatırımlar yaptığı ortaya çıkmıştır.⁹³ Benzer şekilde Amerikan menajer William ‘Tank’ Black’in, 35 profesyonel futbolcu ve basketbolcudan toplamda 14 milyon USD meblağı kendi kişisel ve ticari işlerinde kullandığı tespit edilmiştir.⁹⁴ Fransa’da Olimpik Marsilya ve Bordeaux gibi takımların teknik direktörlüğünü yapan Rolland Courbis, çalıştırdığı takım veya oyuncuların transferlerinden haksız komisyon ve menfaat sağladığı gerekçesiyle cezalandırılmıştır.⁹⁵

Açık ve net olarak ifade etmek gerekir ki sayılanlar ve daha kötü olumsuzluklar toplumun en güvenilir bulunduğu meslek grubuna mensup kişiler tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Dolayısıyla kötü uygulamalar, menajerlik faaliyetine ihtiyaç duyulmadığı ya da menajerlerin çoğunluğunun kötü niyetli olduğunu göstermemektedir. Menajerlik faaliyetlerindeki sorunların çözümü ancak lisanssız menajerlik faaliyeti yürütmenin önüne geçecek hukuki düzenlemelerin gerçekleştirilmesi, menajerlik faaliyetlerinden elde edilen gelirin incelemelere tabi tutulması, caydırıcı cezaların düzenlenmesi ve faaliyetlerin etkin denetimi ile mümkün olacaktır. Kanaatimize göre TFF bünyesindeki Hukuk Müşavirliği’ne, TFF Etik Kurulu’na veya çalışmanın devamında kurulmasını önereceğimiz TFF Menajerlik Komitesi’ne yetki verilerek düzenli aralıklarla menajerlik işlemlerinin talimatlara uygunluğunun denetlenmesi sağlanmalıdır.⁹⁶

2.3.2 Kara para aklama,dolandırıcılık ve vergi mevzuatına aykırı işlemler

Futbol ekonomisinin ciddi şekilde büyümesi, transfer bedellerindeki fahiş tutarlar ve yıllık ücretlerdeki artışlar tarafların ödemesi gereken vergi miktarını artırmaktadır. Bu durum tarafların, yerel ve uluslararası işlemlerinde daha az vergi ödemek için yollar aramasına sebebiyet vermekte; bu hususta da menajerler kullanılabilir. İşlemlerde ödenen tutarların objektif kriterlerinin olmaması, futbola ilişkin kuralların yetersizliği ve

⁹³ Andrea Pinna, ‘*The International Supply of Sports Agent Services*’, in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players’ Agent Worldwide* (TMC Asser 2007) 15.

⁹⁴ Parrish (n 14) 4.

⁹⁵ Thomas A. Baker, Darren A. Hietner, Jean F. Brocard and Kevin K. Byon, ‘*Football v. Football: A Comparison of Agent Regulation in France’s Ligue 1 and the National Football League*’, (2012) 2(1) *Pace Intellectual Property Sports & Entertainment Law Forum* 1, 4.

⁹⁶ Kurulmasını önerdiğimiz Menajerlik Komitesi’ne dair bkz. 3.3.7’ nolu “TFF Talimatındaki Eksiklikler ve Öneriler” başlığı.

denetimsizlik gibi faktörler kara para aklamak isteyenler için futbolun kullanılmasına yol açmaktadır. Menajerlik faaliyetinin lisans almayan kişilerce yapılmasının önüne geçilemediğinden kötü niyetli kişilerin bu yolla futbol ekonomisini olumsuz etkilediği bilinmektedir.

Tarafların daha az vergi ödemek adına en sık başvurduğu yöntem, ödenecek meblağın sözleşmelerde olduğundan düşük gösterilerek ödemelerin elden yapılmasıdır. Genellikle menajere ödenecek tutara sözleşmede yer verilmemekte; bu ödeme tutarı oyuncuya ödenecek yıllık ücretin içerisinde gösterilmektedir. Oyuncu da, ilk ödemede eline geçen fazla meblağı menajere elden ödemektedir.⁹⁷ Bu durumda menajer, ödemesi gereken KDV ve Gelir vergisini⁹⁸ ödememekte, kulüp de menajere yapılan ödemeden kaynaklanan stopajdan kurtularak oyuncunun fazla gelir vergisi ödemesi tercih edilmektedir.⁹⁹ Bu durum, verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesini veya eksik tahakkuk ettirilmesi itibariyle vergi kaybına olmaktadır. Oyuncular genellikle ellerine geçecek net ücret ile ilgilendiklerinden kulüp ve menajerlerin bu isteklerini kabul etmektedir.¹⁰⁰ Bu durumun tespiti halinde mükellef ve sorumluya 213 sayılı Vergi Usul Kanunu(VUK)'nun¹⁰¹ 344. maddesi uyarınca vergi ziyayı para cezası verilecektir. Tarafların eylemleri birtakım hallerde vergi ziyasını aşarak kaçakçılık suçunun konusu da olabilir. Örneğin kulüp, oyuncuya ödeyeceği ücreti menajere ödeyerek oyuncunun gelirinden kaynaklanan sigorta primini eksik ödemek istemesi durumunda VUK m.359 kapsamında vergi suçu oluşabilir. Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullanımını halinde vergi kaçakçılığı suçu oluşacağından, verilecek para cezası VUK m. 344/2 uyarınca çok daha yüksek olacaktır. Bazen de oyuncu; hizmet aldığı menajerin ücretinin bir kısmını çifte temsil varmış gibi kulübe ödeterek bu kısım yönünden gelir

⁹⁷ Açıkgöz (n 86) 71.

⁹⁸ Futbol menajerliği (futbol temsilciliği) faaliyetinin; ticari bir organizasyon kapsamında yürütülmesi halinde elde edilen gelirin ticari kazanç, ticari bir faaliyet kapsamında yürütülmemesi ve işverene tabi olmaksızın kendi nam ve hesabına yapılması halinde ise serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi gerektiğine dair bkz. İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı B.07.1.GİB.4.35.16.01-176200-450 Sayı, 09/09/2011 Tarihli Özelge – Erişim Linki: <https://nelsus.com.tr/futbolcu-menajerligi-temsilciligi-faaliyetinin-hangi-gelir-unsuru-yonunden-vergilendirilecegi-hk> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁹⁹ Açıkgöz (n 86) 121.

¹⁰⁰ Türker (n 85) 212.

¹⁰¹ Vergi Usul Kanunu, Kanun Numarası: 213, Kabul Tarihi: 4.1.1961, RG 10.1.1961/10703, 11.1.1961/10704, 12.1.1961/10705.

vergisi ödememektedir.¹⁰² Bu halde kulüp de oyuncunun yapması gereken bir ödemeyi ekstra yaptığı için menajere ödediği meblağ üzerinden KDV'yi gider olarak göstererek avantaj elde etmektedir.¹⁰³ Menajerler de vergi vermemek için ödemeleri vergi cenneti ülkelerdeki *offshore* şirketlerine ödeme talep edebilmektedir. Transferi yapan kulübe ve transferi yapan kulüple birlikte oyuncuya çifte temsil suretiyle sağlanan bir menajerlik hizmetinde ödenecek KDV'nin menajer hizmetin verildiği devlette tahsil edilmesi gerekir.¹⁰⁴ 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu(KDVK)'na¹⁰⁵ göre hizmet Türkiye'de yapılmış veya hizmetten Türkiye'de faydalanılmış ise KDV'nin konusunu teşkil edecektir.¹⁰⁶

Çifte temsil işlemlerinin ilgili ülke mevzuatında yasaklı olduğu hallerde taraflar, çifte temsil hususuna dokümanlarda yer vermeyebilseler de menajerce vergi ödenmelidir.¹⁰⁷ Zira mevzuatımızda da VUK'un 9. maddesinin 2. fıkrasında vergiyi doğuran olayın kanunlarla yasak edilmiş bulunmasının mükellefiyeti ve vergi sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda kulüpler de menajere resmi olmayan yollardan ödenen komisyonlar uyarınca vergilendirilebilir.

Bir transfer işleminde futbolcuya sağlanan ev, araba, danışmanlık ve yardım hizmetleri gibi ek faydalar kolaylıkla menajere ya da transferden fayda sağlayacak kişilere yapılan ödemelere perde olarak kullanılabilirler. Menajere, oyuncuya, antrenöre *offshore* şirketlerden ya da güvendikleri şirketlerden danışmanlık hizmeti vb. adı altında faturalar kesilebilmektedir. Kaynağı belli olmayan paraları muhasebeleştirme veya hukuksuz menfaat elde etmek gibi amaçlarla sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlenmesi suretiyle vergi kaçakçılığı suçu oluşması mümkün olabilir.

¹⁰² Geey (n 23) 68; Normal koşullar altında oyuncu kulüpten aldığı tutardan gelir vergisi ödeyecekken menajer de oyuncudan aldığı tutar üzerinden gelir vergisi ödemektedir. Ancak menajer ücreti, oyuncu adına doğrudan menajere ödendiğinde menajerin ödeyeceği gelir vergisi değişmezken oyuncu eline geçen düşük bedel üzerinden gelir vergisi ödeyeceğinden avantaj elde etmiş olur.

¹⁰³ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 83.

¹⁰⁴ Niccolò Emanuele Onesti, VAT chargeability of football intermediaries' commissions in EU Law, in the light of the EU–UK Trade and Cooperation Agreement. The International Sports Law Journal (2022) 10.

¹⁰⁵ Katma Değer Vergisi Kanunu , Kanun Numarası: 3065, Kabul Tarihi: 25.10.1984, RG 2.11.1984/18563.

¹⁰⁶ KDVK m.1 ve m.6.

¹⁰⁷ Onesti (n 104) 10.

Kaynağı belli olmayan kayıtsız paraların muhasebeleştirilmesi hususuna örnek olarak kulüp satın alan kişinin vergi avantajları olan başka bir ülkede *offshore* menajerlik şirketi de kurması ve işlemleri bu iki kişilik arasında gerçekleştirmesi verilebilir. Satın alınan kulüpte sermaye artırımına giderek kulübe para girişi sağlayan yatırımcı, bu yolla çoğunluk hisselerini elinde bulundurduğu kulübün hisselerinin değerlenmesini de sağlamaktadır. Kulübe gelecek ya da gidecek sporculara dair imzalanmış transfer sözleşmelerinde karşı tarafların *offshore* menajerlik şirketine ödeme yapması ikna edildiğinde kulüp satın alımında kullanılan para sirkülasyon yoluyla geri alınmakta; kulüp yatırımcısı değerlendirilmiş kulüp hisselerini de maliyetsiz elde etmiş olmaktadır.¹⁰⁸

Menajerlik faaliyetine olumsuz yaklaşılmasına sebep olan birtakım haberler hem dünya hem de Türkiye kamuoyunu sıklıkla meşgul etmektedir. Sektörün önde gelen futbol menajerlerinden Pini Zahavi¹⁰⁹, Abdilgafar ‘Fali’ Ramadani¹¹⁰, Jorge Mendes¹¹¹ gibi isimlerin köprü transferler¹¹² yapmak suretiyle vergi kaçırdıkları gerekçesiyle çeşitli ülkelerde yargılanmaktayken İspanya’da Messi, Neymar, Mascherano gibi dünya yıldızları imaj hakları üzerinden vergi kaçırdıkları iddiasıyla para cezasına çevrilen hapis cezaları aldıkları ifade edilmektedir.¹¹³ Türkiye’de de menajerlerin kulüp ve yöneticiler ile olan ilişkileri tartışılmaktadır. Bu sebeple, işlemler ve ödemelere ilişkin denetimi artıracak Ödeme Uygunluk Kurumu(Clearing House) gibi sistemler üzerinde çalışılarak bu sistemlerin üye yerel federasyonlar aracılığıyla etkin şekilde faaliyet göstermesi desteklenmelidir.¹¹⁴

¹⁰⁸ Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü(OECD), Money Laundering through the Football Sector (OECD Publishing 2009) 20.

¹⁰⁹ <https://www.espn.com/soccer/belgian-first-division-a/story/4488426/football-agent-pini-zahavi-charged-in-fraud-investigation>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹⁰ <https://www.independent.ie/business/world/football-agent-ramadani-is-merging-units-with-irish-firm-41741474.html>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹¹ <https://www.theguardian.com/football/2021/nov/24/agent-jorge-mendes-office-searched-again-in-money-laundering-investigation> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹² Köprü transfer bir futbolcunun esas transfer olacağı kulübe transferinden önce vergi avantajları bulunan bir başka ülke takımına cüzi miktara transfer olması ve bu kulüpte hiç forma giymeden asıl transfer olunacak kulüplere gerçek meblağlar ile transfer olmasıdır. Köprü transferler için Malta, Kıbrıs gibi vergi avantajı bulunan ülkeler tercih edilmektedir.

¹¹³ <https://theblacksea.eu/stories/football-leaks/football-leaks-offshore-accounts-and-secret-deals-inside-the-world-of-ahmet-bulut/> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹⁴ FIFA Ödeme Uygunluk Kurumu yetiştirme tazminatı ve dayanışma katkısı ödemeleri için faaliyete başlamış olup menajerlik ödemelerinde de aktif rol alması beklenmektedir. Ödeme Uygunluk Kurumu ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. 3.3.3.2’nolu “Ödemeye ilişkin düzenlemeler ve ödeme uygunluk kurumu (*clearing house*”) başlığı.

Menajerlik faaliyetlerinin içerisinde bulunduğu önemli bir olumsuzluk ise dolandırıcılık vakalarıdır. Dolandırıcılık vaka sayısı son dönemde ciddi sayıda artmıştır. FIFPro internet sitesinde paylaşılan futbolcu deneyimlerine göre birtakım kişiler futbolculara güven tesis etmek suretiyle kendilerini menajer olarak tanıtılabilmektedir ya da lisanslı bir menajerin adını kullanmak suretiyle futbolcu ve kulüplerden para talep edebilmektedir. Kamuoyuna yansımış dolandırıcılık örnekleri arasında; futbolcuları gerçekte mevcut olmayan takıma transfer olacağına ikna ederek kandıran¹¹⁵, gerçekte olmayan transfer görüşmelerine ilişkin belge üreterek oyuncudan para almaya çalışan¹¹⁶, sicile kayıtlı menajerlerin isim ve fotoğraflarını kullanarak futbolcu ve kulüplerden muhtemel anlaşmalar için para talep eden¹¹⁷ menajer görünümü dolandırıcılar bulunmaktadır. Özellikle yaşı küçük futbolcuların bu kişilere karşı korunması gerekmektedir.

¹¹⁵ <https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/players-had-to-live-like-beggars-after-being-scammed-by-fake-agents/> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹⁶ <https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/mario-jokic-i-almost-paid-9-000-euro-to-a-fake-agent/> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹¹⁷ <https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/fake-agents-are-scaming-players-by-impersonating-real-agents/> ,Erişim Tarihi: 17.1.2023.

3. ULUSAL VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELER İŞİĞİNDA MENAJERLİĞİN HUKUKİ STATÜSÜ

3.1 Menajerlik Sözleşmesinin Borçlar Kanunda Düzenlenen İş Görme Sözleşmeleriyle Karşılaştırılması

Çalışmamızda daha önce de ifade ettiğimiz üzere menajerler; sözleşme görüşmelerinin gerçekleştirilmesi, oyuncu iş ve işlemlerinin idaresi, spor aktivitelerinin organizasyonu gibi bütçe yönetiminden imaj yönetimine kadar pek çok faaliyet göstermektedir.¹¹⁸ Menajerlerin faaliyetlerinin ve yetkilerinin çeşitlilik göstermesi sebebiyle pek çok ülke mevzuatında net bir tanımı ve düzenlemeleri doğrudan gerçekleştirilmemiştir. Bu durum, özellikle mahkemelere intikal eden uyuşmazlıklarda menajerlik sözleşmesine hangi hükümlerin uygulanacağına dair farklı yorumlara ve kararlara yol açabilmektedir. Taraflarından birinin iş görme faaliyeti gerçekleştirdiği sözleşmeler iş görme sözleşmeleri olarak isimlendirilmektedir.¹¹⁹ Bu bölümde menajerlik sözleşmesi ile en fazla bağlantı içerisinde olan iş görme sözleşmelerinden önce vekâlet sözleşmesi, daha sonra simsarlık sözleşmesi, eser sözleşmesi, hizmet sözleşmesi ve komisyonculuk sözleşmesi ele alınarak bu sözleşmelere ilişkin düzenlemelerin menajerlik sözleşmelerine uygulanabilirliği tartışılmaktadır.

3.1.1 Vekâlet sözleşmesi ve avukatların menajerlik faaliyeti yürütmesi

3.1.1.1 Genel açıklamalar

Menajerlerin en temel iki fonksiyonundan biri temsildir. Temsil denince de ilk akla gelen ilişki kuşkusuz ki vekâlet ilişkisidir. Türk Borçlar Kanunu'nun(TBK)¹²⁰ 502.maddesinde vekâlet sözleşmesi; “vekilin vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemi yapmayı üstlendiği sözleşme” olarak tanımlanmaktadır. Vekâlet sözleşmeleri genellikle alanında uzman ve vekâlet konusu işi meslek edinen kişilerin iş görmesine esas olmak üzere bir ücret karşılığında akdedilir. Bir muhasebecinin, emlakçının ya da avukatın birtakım

¹¹⁸ Hendrickx (n 15) 106.

¹¹⁹ Cevdet Yavuz, Faruk Acar and Burak Özen, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler (16th edn, Beta 2019) (16.Baskı) 10.

¹²⁰ Türk Borçlar Kanunu, Kanun Numarası: 6098, Kabul Tarihi: 11.1.2011, RG 4.2.2011/27836.

maddi fiilleri, hukuki işlemleri veya hukuki işlem benzeri fiilleri gerçekleştirmesi vekâlet ilişkisi çerçevesinde değerlendirilebilmektedir.¹²¹

Vekâlet sözleşmesinde vekilin asli borcu bir işin görülmesinde temsil faaliyeti yürütmektir. Yetki kapsamı işin niteliğine göre belirlenir ve yetkilendirilen iş için yapılacak hukuki işlem yetkisini de kapsar.¹²² Dava açılması, sulh olunması, kefil olunması, taşınmaz devri ya da kambiyo taahhüdü gibi işlemlerin vekil tarafından yapılabilmesi için ise özel olarak yetkilendirme gerekmektedir.¹²³

Vekâlet sözleşmesinde vekilin en temel borçları kısaca; vekil edilenin talimata uygun ifa, vekil edilenin haklı menfaatini koruyan sadakat ve özenli ifa, vekil edilene bilgi verme ve edinilen hakların vekâlet verene geçirilmesidir. Vekâlet veren ise vekilin katlandığı giderleri ve vermiş olduğu avansları faiziyle ödemek ile yüklendiği borçlardan vekili kurtarmakla yükümlüdür.¹²⁴ Vekil edenin özen borcunun kapsamı; işin çeşidinin, güçlüğüne, gerektirdiği öğrenim ve mesleki bilgi derecesinin göz önünde tutulması ile belirlenir.¹²⁵

Vekil, kural olarak faaliyetlerini bizzat ifa etmek zorunda ise de; tarafların anlaşması, işin niteliği itibarı ile başkası tarafından yapılmasının zorunlu olması ya da teamülün mümkün kılması hallerinde işi başkası aracılığıyla yerine getirebilir.¹²⁶

Vekil, işlemlerini talimata uygun olarak yürütür. Doğrudan temsil yoluyla ifa edilen vekillik hizmetinde iç ilişkide belirtilen sınırlamaların aşılması üçüncü kişiler ile sözleşme yapılması durumunda vekâlet veren, üçüncü kişinin bu sınırlamayı bilmesi veya bilmesinin gerekmesi durumunda sözleşme ile bağlı olmaz.¹²⁷ Ancak aksi durumda vekil, talimata aykırı eylem nedeniyle doğan zararı üzerine almadıkça vekâlet görevini ifa etmiş

¹²¹ Yavuz, Acar and Özen, 16.Baskı (n 119) 651.

¹²² TBK m.503.

¹²³ TBK m.504.

¹²⁴ TBK m.505 vd.

¹²⁵ Yavuz, Acar and Özen, 16.Baskı (n 119) 663.

¹²⁶ ibid 664.

¹²⁷ ibid 669.

sayılmaz ve yetki aşımalarının üst üste gündeme gelme durumunda vekâletsiz iş görme hükümleri uygulama alanı bulacaktır.¹²⁸

3.1.1.2 Menajerlerin durumu

Menajerlik edilen kulüp ya da oyuncudan alınan yetki çerçevesinde menajer, asli olarak temsil faaliyeti yürüterek bahse konu transfer ya da hizmet sözleşmesini temsil ettiği tarafın menfaatine tamamlamaya çalışır. Bunu yaparken menajer, FMÇT'nin 16. maddesindeki düzenleme ile; kulüp veya futbolcunun rızası olmadan transfer görüşmelerine girmemek, temsil ettiği kulüp veya futbolcuyu her nevi sözleşme müzakeresi ile ilgili detaylar ve olaylardan haberdar etmek ve temsil ettiği kişinin hukuki menfaatlerini en iyi şekilde korumakla yükümlü tutulmuştur. Menajerin sayılan yükümlülükleri vekâlet sözleşmesindeki talimata uygun işlem yürütme, sadakat ve özenli ifa ve bilgi verme yükümlülükleri ile benzerlik göstermektedir.

Menajerlik sözleşmelerine vekâlet sözleşmesi hükümlerinin uygulanacağı kabulünde bir menajerin temsil ettiği kulüp ya da futbolcu adına sözleşme imzalaması, bir borcun kapatılması üzerine sulh olabilmesi ya da taşınmaz devri gerçekleştirebilmesi için özel olarak yetkilendirilmiş olması aranacaktır. Ancak vekâlet sözleşmesinden farklı olarak menajerler yalnızca noter vekâletnamesi ile yetkilendirdikleri takdirde temsil ettiği taraf nam ve hesabına sözleşme imzalama yetkisine sahiptirler.¹²⁹ Menajere sözleşme imzalama yetkisi verildiği bu vekâletnamede açıkça belirtilmiş olmalıdır; aksi durumda menajere yalnızca görüşme yapma yetkisi verildiği değerlendirilir.¹³⁰ Benzer şekilde TFF nezdinde idari işlem ve kararlar açısından başvuruda bulunabilmeleri de yetkilendirilmelerine bağlanmıştır fakat bu başvuru kapsamı sınırlıdır. Futbolcunun üçüncü kişiler ile meydana gelen ihtilaflarına ilişkin yargısal netice doğuracak talep ve başvuruları sadece futbolcunun kendisi veya avukatı tarafından yapılabilir.¹³¹ Menajerliğe dair yapılan sözleşme hangi sınıflandırma altında ele alınırsa alınsın,

¹²⁸ ibid 669.

¹²⁹ Türkiye Futbol Federasyonu Menajerlerle Çalışma Talimatı(2015) m.15.

¹³⁰ Türkiye Futbol Federasyonu Menajerlerle Çalışma Talimatı(2015) m.15; İsviçre Hukuku'nu uygulandığı bir uyuşmazlıkta CAS, menajerin açıkça yetkilendirilmedikçe ya da temsil edilen tarafla arasında kalıcı bir temsil ilişkisi bulunmadıkça menajerin temsil ettiği taraf adına sözleşme imzalama yetkisinin bulunmadığı tespitini yapmıştır. Karar için bkz. CAS 2010/A/2193 T.15.09.2011 par.30.

¹³¹ Türkiye Futbol Federasyonu Menajerlerle Çalışma Talimatı(2015) m.15.

sporunun imzaladığı sözleşmeler ve disiplin uyuşmazlıklarına dair hususlarda futbolcunun vekâlet sözleşmesi içerisinde bulunduğu avukatla temsil edilirler.

Bunlar dışında menajerlik faaliyetlerinin vekâlet sözleşmesi ile uyumu bir avukat veya muhasebecide olduğu oranda değildir. Nitekim menajerin temsil dışındaki faaliyetleri de ilişkinin çok önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Dolayısıyla taraflar arasındaki ilişkinin vekâlet ilişkisinden farklı olduğunun ifadesi gerekir. Fakat TBK'nın 502. maddesinde vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlerin niteliklerine uygun düştükleri ölçüde, TBK'da düzenlenmemiş olan iş görme sözleşmelerine de uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, menajerlik sözleşmesinin diğer iş görme sözleşmesi tiplerinden birine dâhil edilmemesi bu sözleşmeye vekâlet sözleşmesi hükümlerin uygulanması gündeme gelecektir.¹³² Özellikle ücret ödenmeyeceği kararlaştırılan menajerlik sözleşmelerine vekâlet sözleşmesi hükümlerinin uygulanması gerektiğine dair görüş mevcuttur.¹³³

3.1.1.3 Avukatların durumu

Avukatlar, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu¹³⁴ ve Baroların meslek kuralları başta olmak üzere mevzuat çerçevesinde ve vekâlet ilişkisi içerisinde mesleki faaliyetini yürütmekte olup toplumda saygın görülen mesleklerin başında gelmektedir. Avukatların sözleşme görüşmelerini yürütmedeki tecrübesi ve vekil ile arasındaki güvenilirlik avukatların menajer olarak tercih edilmesine de sebep olmaktadır. Bir hukukçunun sporcu tarafından menajer olarak tercih edilmesinin ilk örneği 1966 yılında hukukçu Bob Woolf'un, beyzbol oyuncusu Earl Wilson ile Detroit Tigers arasında yapılan sözleşmede sporcuyu temsil etmesi olarak gösterilmektedir.¹³⁵ Bu tarihten bu yana avukat-menajer tercihinin sıklıkla rastlanmaktadır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde üç büyük profesyonel ligde temsilci olarak aktif olarak yer alan menajerlerin yüzde ellisinden fazlasının avukat olduğu ifade edilmektedir.¹³⁶

¹³² Soner Koç, Futbolcu Temsilciliği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2013) 27.

¹³³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Petek, "Lisanslı Olmayan Futbol Menajeriyle Yapılan Sözleşmenin Geçerliliği" (2017) (1) Ankara Barosu Dergisi 201 vd.

¹³⁴ Avukatlık Kanunu, Kanun Numarası: 1136, Kabul Tarihi: 19.3.1969, RG 7.4.1969/13168.

¹³⁵ Serdar Elmas, Futbol Endüstrisine Yön Veren Lisanslı Futbol Menajerlerinin Görev Ve Sorumluluklarının İncelenmesi: Türkiye Futbol Ligleri Örneği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2020) 20.

¹³⁶ Pinna (n 93) 15.

FIFA menajerlik lisansı uygulamasının kaldırılarak menajer olma koşullarını ve lisans verme yetkisinin üye federasyonlara bırakılması kararı sonucunda menajer sayısında artış görülmüş ve faaliyetlerde nitelik kaybı yaşanmıştır. Menajerlik düzenlemelerinin yetersizliği ile kaynakların ve güvenin kötüye kullanımı gibi sebeplerle avukat-menajer tercih edilme sıklığı artmıştır. Futboldaki avukat-menajer sayısı da azımsanmayacak seviyededir. Örneğin Mesut Özil, Kieran Gibbs, Kerem Aktürkoğlu gibi oyuncuların menajeri aynı zamanda avukat olan Erkut Söğüt'tür. Khedira, Goretzka ve Kevin Trapp gibi futbolcuların menajerliğini de Jörg Neubauer isimli avukat gerçekleştirmiştir.¹³⁷ Avukatlar, yargısal fonksiyonları ve tecrübeleri ile paydaşlara güven tesis etmektedir. Avukatların sözleşmelerini atıl bırakıp ortadan kaybolma ihtimalleri çok daha düşüktür ve süreli işleri sebebiyle düzenli olarak adreslerinde işinin başındadır. Müvekkilinin hukuki işlemlerini gerçekleştiren avukatın sözleşme görüşmelerini gerçekleştirmesindeki yetkisini tartışmaya gerek bulunmamaktadır.

Menajerlerin aynı zamanda avukat olması halinde, menajerlik faaliyetlerinin hukuki sorumluluk sınırı kapsamına 1136 sayılı Avukatlık Kanunu da dâhil olmaktadır ki bu da sözleşmenin vekâlet veren lehine ciddi bir korumadır. Avukatların meslek ve etik ilke kuralları, disiplin hususunda sorumluluklarını son derece arttıracığından bu durum avukat olmayan menajere nazaran vekâlet verene güvence teşkil eder.

Menajerler temsil ettiği tarafın sözleşme görüşmelerine katılmanın yanı sıra oyuncu veya kulüp ihtiyaçlarına göre transfer pazarı takibi, ihtiyaca göre oyuncu bulma ya da oyuncuyu pazarlama, kariyer yönetimi, fiziksel ve psikolojik sağlık takibi, sosyal medya yönetimi, algı ve ilgi takibi, varlık yönetimi gibi pek çok farklı alanda geleneksel vekâlet sözleşmeleri kapsamında alışılmamış hizmetleri verebilmektedir. Ancak menajerlerin yukarıda sayılan temsil dışındaki faaliyetlerde yetkinlikleri temsil faaliyetindeki uzmanlık kadar önemlidir. Kanaatimize göre “avukattan menajer olur mu” sorusunun yerine “avukattan iyi bir menajer olur mu” sorusunun sorulması daha uygun olacaktır. Çünkü pazarlama ve ilişki yürütme faaliyetleri farklı bir disiplinin konusu olmakla birlikte ihtisas gerektiren ayrı bir alandır. Öyle ki yıllardır menajerlik yapan kişiler dahi çok sayıda

¹³⁷ Erkut Söğüt, Jack Pentol-Levy ve Charlie Pentol- Levy, Futbol Menajerliği Eğitimi –Futbol Menajeri Nasıl Olunur? (2nd edn, Adalet 2020) 25.

oyuncu ve kulübün temsilciliğini çok işçili kurumsal şirketlerle veya dıştan destek aldığı organizasyonlarla yürütmektedir. Menajerlik yapacak avukatların da *-menajerlerin hukuki işlemlerde avukatlardan destek alarak bu faaliyeti yürüttükleri gibi-* pazarlama, kariyer yönetimi vb. hususlarda ortaklıklar kurmak ya da profesyonel dış destek almak suretiyle bu faaliyetleri yürütmesinde fayda bulunmaktadır.

FIFA'nın 2008 yılında yürürlüğe giren Oyuncu Menajerleri Talimatı'nda menajer olmak için lisans zorunluluğu getirilmişken; aynı talimatın "istisna kişiler" başlıklı 4. maddesinde aile bireyleri ile avukatların ikamet ettiği ülkede yürürlükte olan kurallara uygun olarak bir transfer veya hizmet sözleşmesinin müzakeresinde bir oyuncu veya kulübü temsil edebileceği ifade edilmiştir. Diğer deyişle FIFA, yürürlükten kaldırılan talimatında yerel mevzuata uygun olduğu ölçüde avukatlara, istisnai olarak lisanssız faaliyet gösterme hakkı tanımıştır.¹³⁸ Bunun sebebi, oyuncuların avukatlarına karşı hâlihazırda duyduğu güven itibarıyla ekstra korumaya ihtiyaç duymamasıdır.¹³⁹ Dolayısıyla avukatların menajerlik yapabilecekleri, spor hukukunun en üst organı tarafından 2008 yılı Oyuncu Menajerleri Talimatı ile kabul edilmiştir. Ülkemizde de mülga Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Oyuncu Temsilcisi Yönergesi'nin 13.4. maddesine göre menajerlerin hiçbir antrenörle Temsilcilik Sözleşmesi imzalamayacağı ifade edilmiş ve yönergenin 14.6. maddesinde antrenörlerin kulüplerle yapacakları görüşmelerde avukatlar vasıtasıyla hukuki destek alabilecekleri vurgulanmıştır.¹⁴⁰

Yukarıda belirtilenlere rağmen, bazı ülkelerin mevzuatında avukatların menajerlik yapmasını doğrudan ya da dolaylı olarak engelleyen hükümler bulunmaktadır.¹⁴¹ İtalya'daki mevzuat, avukatların menajerlik faaliyetlerini yasaklamaktadır.¹⁴² Fransa'da

¹³⁸ FIFA 2008 Oyuncu Menajerleri Talimatı'nın "İstisna Kişiler" başlıklı 4.maddesi şu şekildedir:m.4: "*Bulunduğu ülke mevzuatı uyarınca avukatlık mesleğini icra etmesine imkân tanıyan avukatlar bir oyuncuyu veya kulübü transfer görüşmelerinde veya sözleşmenin imzalanmasında temsil edebilir.*"

¹³⁹ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 33.

¹⁴⁰ Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Oyuncu Temsilcisi Yönergesi Erişim Linki: <https://shgm.gsb.gov.tr/Public/images/SGM/Federasyon/Oyuncu%20Temsilci%20Yonergesi.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023; Anılan yönerge "Kulüplerin Aracı Kişilerle Çalışma Talimatı'nın yürürlüğe girmesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu talimatta ise antrenörlere menajerlerle çalışma izni verilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz:

<https://shgm.gsb.gov.tr/Public/images/SGM/Federasyon/81702KuluplerinAraciKisilerleCalismaTalimatı.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹⁴¹ Pinna (n 93) 15.

¹⁴² Parrish (n 14) 3.

Paris Barosu, İç Tüzüğüne eklediği P.6.3.0.3. maddesinde avukatların spor temsilcisi olarak ücret karşılığında bir spor faaliyeti veya antrenman faaliyeti ile ilgili bir sözleşme akdetmekle ilgilenen tarafları bir araya getirebileceğini düzenlemiştir.¹⁴³ Ancak Fransa Futbol Federasyonu, bu düzenlemenin Spor Kanunu'nun¹⁴⁴ L 222-7. maddesindeki lisans zorunluluğuna aykırı olduğu gerekçesiyle iptal talebinde bulunmuştur. Paris Temyiz Mahkemesi(ülkemizdeki benzeri Bölge İdare Mahkemesi) vermiş olduğu CA Paris 4, 13, 14-10-2021, n ° 20/1161 numaralı kararında; taraflar arasında sözleşme müzakeresi veya sözleşmede taraf temsili için sözleşme taraflarının bir araya getirilme aktivitesinin öncelikli ve zorunlu olduğu, bu aktivitenin avukatlık faaliyetlerinden ayrıldığını ve danışmanlık veya temsilden öte esas ticari faaliyet niteliğinde olduğu, bu durumun avukatlıkla bağdaşmadığı ve Spor Yasası'nda menajerlik faaliyetinin lisansa tabi olduğu gerekçesiyle ilgili hükmün iptaline karar vermiştir.¹⁴⁵ Fransa Futbol Federasyonu'nun Spor Menajerleri Talimatı'nın 3.1. maddesinde avukatların menajerlik yapamayacağına dair hüküm bulunmaktadır. Hollanda Barosu avukatların lisanssız menajerlerin faaliyet göstermesi adına aracı olarak işlem yapmasını yasaklarken; Portekiz'de baro, avukatları menajerlik faaliyetlerinden kaçınmaları yönünde uyarmıştır.¹⁴⁶

Normlar hiyerarşisi kapsamında FIFA'nın, federasyonların veya dernek ya da şirket şeklindeki lig örgütlenmelerinin ülkelerdeki yasa koyucuların iradesine aykırı bir düzenleme yapma imkânı bulunmamaktadır. Dolayısıyla aksi yönde bir düzenleme mevcutken FIFA veya farklı bir spor paydaşı tarafından avukatlara menajerlik yapmalarına dair ayrıcalık tanınsa da ülke mevzuatlarının izin vermediği hallerde faaliyetin yürütülmesi mümkün olmayacaktır.¹⁴⁷ Anılan bu durum, yalnızca futbol için geçerli olmayıp tüm disiplinlerdeki menajerlik faaliyetleri için geçerlidir.

¹⁴³ <https://www.avocatparis.org/conseil-de-l-ordre/nouvel-article-p6303-lavocat-mandataire-sportif>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹⁴⁴ Code du Sport.

¹⁴⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://www.ginestie.com/en/sports-attorneys-attorneys-reduced-fields-of-activity-court-appeal-of-paris/>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

¹⁴⁶ Roberto Branco Martins ve Gregor Reiter, 'Players' Agents: Past, Present... Future?', (T.M.C. Asser Instituut 2010) (1-2) The International Sports Law Journal 7, 9.

¹⁴⁷ Delphine Verdeyhen, 'France' in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007) 209.

Ülkemizdeki duruma bakıldığında ise mevzuatımızda avukatlıkla birlikte yapılabilecek ve yapılamayacak işler 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda ifade edilmiştir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlıkla birleşmeyen işler" başlıklı 11. maddesinde; "Aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta prodüktörlüğü, tacirlik ve esnaflık veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü iş avukatlıkla birleşemez." hükmü yer almaktadır. Buna göre avukatların menajerlik faaliyeti yapıp yapamayacağı ile ilgili menajerlik faaliyetinin ticari iş olup olmaması ve meslek onuruyla bağdaşıp bağdaşmadığı irdelenmelidir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu(TTK)'nun¹⁴⁸ 3. maddesinde yapılan ticari iş tanımında; TTK'da düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlemlerin ve fiillerin ticari işlerden olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 11. maddesinde ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletme olarak nitelenmiştir. Böyle bir işletmeyi kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye Kanun'un 12. maddesi uyarınca tacir denmekte ve bu kapsamda sorumlu tutulmaktadır. Bunlara göre aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta prodüktörlüğü, tacirlik ve esnaflık veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü işin avukatlıkla birleşmeyeceğini ifade edilebilir.¹⁴⁹ Birleşmeyen işlerin tamamı Avukatlık Kanunu'nda tahdidi olarak sayılmamakla; baroların disiplin kurullarında verilen kararlar bu hususta yol gösterici olmaktadır.

Tarafların bir araya getirilmesi sonucunda ya da taraflardan biri çıkarına sözleşme görüşmelerine katılmak suretiyle gelir elde edilen menajerlik faaliyetinin esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlaması durumunda TTK kapsamında ticari iş olarak değerlendirilmesi mümkündür. Buna paralel olarak Yargıtay, bir kararında simsarlık faaliyetinin avukatlıkla bağdaşmayacağına karar vermiştir.¹⁵⁰ Bu faaliyetleri

¹⁴⁸ Türk Ticaret Kanunu, Kanun Numarası: 6102, Kabul Tarihi: 13.1.2011, RG 14.2.2011/27846.

¹⁴⁹ Menajerliğin ücret karşılığında gerçekleştirilen bir faaliyet olması sebebiyle avukatlıkla bağdaşmadığından bahisle avukatlara getirilen lisans istisnasından Türkiye'deki avukatların faydalanamayacağına dair görüş için bkz. Koç (n 132) 8.

¹⁵⁰ "...somut olayda taraflar arasında imzalanan simsarlık sözleşmesi simsarlık hizmetini üstlenen davalıların avukat olması ve Avukatlık Kanununun 11. maddesiyle simsarlığın avukatlıkla birleşmeyen işlerden sayılması nedeniyle hukuka aykırı olduğundan TBK m.27 hükmü gereği kesin hükümsüz olup, tarafların aldıklarını geri vermeleri gerekir. Mahkemece, bu husus gözardı edilerek yazılı şekilde karar verilmiş olması; usul ve yasaya aykırı olduğundan, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 13. HD, 2017/4038E., 2019/11484K., 25/11/2019 T. sayılı kararı – Lexpera.

gerçekleştiren avukatlar, uyarma, kınama, para cezası, işten çıkarma veya mesleki faaliyetin yasaklanması ya da meslekten çıkarma gibi disiplin cezaları ile karşılaşabilirler. Ancak, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 12. maddesinde avukat mesleği ile bağdaşmayan işlerin istisnaları düzenlenmiştir. Sınırlı sayıda sayılan istisnalardan biri de “Anonim, limited, kooperatif şirketlerin ortaklığı, yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği ve komandit şirketlerde komanditer ortaklık” da yer almaktadır. Dolayısıyla bir avukatın doğrudan menajerlik yapması uygun görülmesi de, menajerlik faaliyeti için kurulan bir sermaye şirketinde ortaklık ya da yönetim kurulu başkanlığı yapmasının önünde engel bulunmamaktadır. Buna göre avukat, bizzat menajerlik faaliyeti yürütmese de menajerlik şirketinin yönetiminde söz sahibi olabilecek veya menajerlik faaliyetleri yürüten şirket lehine sözleşme görüşmelerine katılabilecektir. Ezcümle, kanaatimize göre avukatların bizzat menajer olarak faaliyet yürüterek temsili aşan düzeyde aracılık veya pazarlama faaliyetleri yürütmesi yürürlükteki Avukatlık Kanunu'na aykırıdır. Ancak, avukat olarak sözleşme görüşmelerine katılarak müvekkillerinin menfaatini korumasında ve menajerlik faaliyetlerini yürütmek adına kurulmuş bir sermaye şirketinin ortağı, yönetim kurulu başkanı veya dışarıdan hukuki danışmanı olmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır.

3.1.2 Simsarlık sözleşmesi

Simsarlık Sözleşmesi, TBK'nın 520 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup simsarin taraflar arasında bir sözleşme kurulması imkânının hazırlanmasına veya sözleşmenin kurulmasına aracılık etmeyi bir ücret karşılığında üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmıştır. Kanun, özel başlık altında beş maddeden oluşan bir düzenleme ile simsarlık sözleşmesinin özel hükümlerini düzenlemiştir. Kanunda düzenlenen hususlar tanım ve şekil sonrasında kısaca; ücrete aracılık edilen işlem konusu sözleşmenin kurulması halinde hak kazanılacağı, simsarca katlanılan giderlerinin bu yönde anlaşma var ise amaçlanan sözleşme gerçekleşirse de ödeneceği¹⁵¹, taraflarca ücret belirlenmemişse teamül uyarınca bir ücretin belirleneceği¹⁵², üstlenilen borca ya da dürüstlük kuralına aykırı davranması halinde simsarin haklarını kaybedeceği¹⁵³ ve ücretin

¹⁵¹ 6098 sayılı TBK m.521.

¹⁵² 6098 sayılı TBK m.522.

¹⁵³ 6098 sayılı TBK m.523.

aşırı düzenlenmesi halinde hâkimce indirilebileceği¹⁵⁴ olarak özetlenebilir. Sımsarlığa ilişkin özel düzenlemelerin dışında kalan hususlarda ise vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlerin uygulanacağı kanunda belirtilmiştir.¹⁵⁵

Yargıtay'ın istikrarlı kabulüne göre sımsarlığa konu aracılık faaliyeti, bir sözleşme kurma fırsatı vermek şeklinde olabileceği gibi bir sözleşme görüşmesi için aracılık etmek şeklinde de olabilir.¹⁵⁶ Sımsarlık sözleşmesinde sözleşme ilişkisine girmek isteyen taraflar zaten mevcuttur ve sımsar, bu kişilerin birbirlerini bulmalarında aracılık ederek bu yoldaki zorlukların aşılmasını sağlar.¹⁵⁷ Dolayısıyla sımsar, kendiliğinden ya da taraflardan birinin kendisine başvurmasıyla başvuran tarafın amacına uygun bir sözleşme tarafı bulur ve bu tarafları bir araya getirerek sözleşmenin akdedilmesine ortam oluşturur. Sımsarlık sözleşmelerine ilişkin hükümler genellikle taşınmaz satışı ve kiralarına dair aracılar uygulanmaktadır. Menajerlik sözleşmesindeki aracılık faaliyetlerinde ise kulüpler genellikle transfer etmek istedikleri oyuncuyu belirledikten sonra –*diğer deyişle sözleşme akdetmek istediği tarafı önceden seçerek*– menajere başvurur. Elbette ki, spordaki aracılık faaliyetinin klasik sımsarlık faaliyeti gibi gerçekleştirilmesinde de bir engel bulunmamaktadır. Örneğin bir kulüp “sol bek” ihtiyacı olduğuna dair menajere bildirimde bulunabilir. Yargıtay, “futbolcu menajerliği” sözleşmesinde tarafların gerçek iradesinin sımsarlık olduğuna hükmetmektedir.¹⁵⁸ Genel kabul edilen görüş de menajerlik sözleşmelerinin en çok sımsarlık sözleşmesi ile uyum sağladığı görüşüdür.¹⁵⁹

Sımsar ile iş sahibi arasında sürekli bir hukuki bağlantı bulunmamaktadır.¹⁶⁰ Dolayısıyla özel yetkisi olmadıkça sımsar, ilişki içerisinde olduğu tarafı lehine sözleşme yapamaz veya bu sözleşmeden doğan bir alacağı tahsil edemez.¹⁶¹ Fakat sözleşme ile kendisine bu

¹⁵⁴ 6098 sayılı TBK m.525.

¹⁵⁵ 6098 sayılı TBK m.520.

¹⁵⁶ Yargıtay HGK., 2018/1110E., 2020/1006K., 8.12.2020T. ; Yargıtay HGK., 2014/859E., 2016/428K. 30.3.2016T. – Lexpera.

¹⁵⁷ Şevki Yıldız, ‘*Taşınmaz Sımsarlığı Sözleşmesinin Şekli ve Şekle Uyulmamasının Hukuki Sonuçları*’ (2016) (22) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Cevdet Yavuz’a Armağan) 3045, 3046.

¹⁵⁸ Yargıtay 13. HD. 2013/15789E., 2014/16309K., 26.5.2014T.; Antalya BAM, 11. HD., 2020/1021E., 2021/1641K., 4.10.2021T. – Lexpera.

¹⁵⁹ Tarkan Erdal, Spor Hukukunda Uzman Arabuluculuk, Nezih Dağdeviren, Şebnem Akipek Öcal(eds) (2020) 39.

¹⁶⁰ Yargıtay HGK, 2018/1110E., 2020/1006K., 8.12.2020T. – Lexpera.

¹⁶¹ Yargıtay 13. HD., 2018/1297E., 2018/4020K., 2.4.2018T. – Lexpera.

yetki verilebileceğinin kabulü gerekir. Benzer yönde CAS, İsviçre Hukuku'nu uyguladığı bir uyuşmazlıkta menajerin açıkça yetkilendirilmediği ya da temsil edilen tarafla arasında kalıcı bir temsil ilişkisi bulunmadığı hallerde menajerin temsil ettiği taraf adına sözleşme imzalama yetkisinin bulunmadığı yönünde karar vermiştir.¹⁶² Bir kimsenin yetkisi olmamasına rağmen başkası adına bir sözleşme veya bir işlem gerçekleştirmesi durumunda o hukuki işlem askıda hükümsüz olacaktır. Bu durumda sözleşmenin geçerli olması, temsil edilenin onamına bağlı olacaktır. Bu onama işlemi, sözleşmenin tamamlayıcı bir unsur olmakla birlikte baştan itibaren yetki verilmiş gibi hüküm doğurmasını sağlayan eksiklik giderici bir işlem olarak kabul edilir.¹⁶³

Vekâlet ilişkisinde ve menajerlik sözleşmelerinde kural olarak ücret zorunluluğu bulunmamaktaysa da simsarlık sözleşmesinde bulunmaktadır. Vekâlet sözleşmelerinde vekil, gerçekleştirdiği faaliyetin sonucunda olumsuz sonuç elde etse de ücrete hak kazanırken; simsarın ücrete hak kazanması için iş sahibince aracılık edilen sözleşmenin kurulması şarttır.¹⁶⁴ Bu şarta ek olarak simsarın faaliyetleri ile ilgili sözleşmenin kurulması arasında menajerlik sözleşmelerinde olduğu gibi nedensellik bağı aranmaktadır.¹⁶⁵ Simsarda aracılık, vekâlette taraf menfaatinin gözetilmesi baskın olduğundan menajerin seyahat giderleri, maç biletleri vb. masrafları vekâlet sözleşmesinde her zaman¹⁶⁶; simsarlık sözleşmesinde yalnızca kararlaştırılmış olması halinde ödenecektir.¹⁶⁷

Simsarın tacir olduğu durumlarda, taraflar arasında yazılı bir sözleşme gerçekleştirilmemiş olsa dahi simsarın hizmetini ispat ettiği durumlarda TTK 20. maddesi uyarınca uygun bir ücret isteyebileceğinin kabulü gerekir.¹⁶⁸ Menajerlik sözleşmesinde ise yazılı şekil hususu emredici olarak 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş

¹⁶² *Club Cagliari Calcio S.p.A. v. Club Olimpia Deportivo*, CAS 2010/A/2193, 15.9.2011T. par. 29.

¹⁶³ Osman Gökhan Antalya, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (2th edn, Seçkin, C.V/1,1 2019) 207, Kemal Oğuzman and Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I (Vedat Kitapçılık 19th edn, Vedat Kitapçılık 2021) (Cilt-I) 180.

¹⁶⁴ Çağlar Çağlayan, Taşınmaz Simsarlığı Sözleşmelerinde Yargıtay Uygulaması (2016) Ankara Barosu Dergisi 441, 442.

¹⁶⁵ Yıldız (n 157) 3354.

¹⁶⁶ Anılan masrafların iş için gerekli olduğunun ortaya konması gerekmektedir.

¹⁶⁷ Çağlayan (n 164) 442.

¹⁶⁸ Şevki Yıldız (n 157) 3059; Benzer yönde bkz. Yargıtay 11. HD 2000/4982 E., 2000/5792 K., 20.6.2000T. – Lexpera.

ve Görevleri Hakkında Kanun'a¹⁶⁹ 2.ek madde olarak eklenmiştir. Özellikle futbolcunun taraf olduğu sözleşmelerin şekle aykırılığı halinde sözleşme geçersiz olacağından ücret istenmesi de mümkün olmayacaktır.¹⁷⁰

3.1.3 Eser sözleşmesi

Eser sözleşmesi, 6098 sayılı TBK'nın 470. maddesindeki tanımıyla; yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmelerdir. Eser sözleşmelerinde genel itibariyle bir ürün ya da hizmetin yapımı, değişikliği, onarımı, ortadan kaldırılması veya farklı bir talep üzerine bir işin gerçekleştirilmesi üzerinde anlaşılır.¹⁷¹ Eser sözleşmesi(önceki kanundaki ismi ile istisna akdi), verilen isimden de anlaşılacağı üzere daha ziyade somut bir şekilde ortaya konabilen, yüklenicinin sözleşmeyi yaparken sahip olduğu iktidarı ya da gücü dışında baştan değerlendirilmeye tabi olan ve değişik etkenlerden uzak bir sonuç doğması beklentisiyle akdedilen bir sözleşmedir.¹⁷²

Menajerlik sözleşmesinde işin genellikle menajerin tecrübe ve kişisel özelliklerine duyulan güven sebebiyle verilmesinin eser sözleşmesiyle benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. Ancak menajerlik sözleşmesinde ise daha uzun süreli, ifadan sonra sonuca olan uygunluğu objektif olarak değerlendirilemeyen ve daha kapsamlı bir ilişki mevcuttur. Menajerlerin ilişkilerinde somut bir sonuç vadinden ziyade bir hedef mevcuttur. Menajere iş; kendi özellikleri, iş ağı ve tecrübesi uyarınca verildiği için işin menajer tarafından bizzat gerçekleştirilmesi beklenir. Dahası, bu pek çok ülke mevzuatlarınca da şart koşulmuştur. Çoğu ülke talimatında o ülkede lisansı olmayan menajerin faaliyet yürütmesine izin verilmediği gibi, menajerlik faaliyetini gerçekleştirecek kişi ile yapılan sözleşmenin de federasyona ibrazı şarttır. Menajerliğin sözleşme dışı kişi tarafından yapılması durumunda taraflara disiplin cezaları öngörülmektedir. Eser sözleşmesinde ise

¹⁶⁹ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5894, RG 16.5.2009/27230.

¹⁷⁰ Şekle aykırı sözleşmelerin akıbeti ile ilgili olarak detaylı açıklamalar 3. i.2.2 numaralı "Menajerlik sözleşmesinin şekli ve şekle aykırı akdedilen sözleşmelerin akıbeti" başlıkta mevcuttur.

¹⁷¹ Sarıhan (n 16) 71.

¹⁷² Cevdet Yavuz, Faruk Acar and Burak Özen, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler (10th edn, Beta 2014) (10. Baskı) 989.

kural olarak işin bizzat görülmesi ya da denetimde gördürülmesi esas olsa da işin niteliğinde yüklenicinin kişisel özellikleri önem sağlamıyorsa işin başkasına yaptırılması mümkündür. Bu yönüyle menajerlik sözleşmesi eser sözleşmesinden farklıdır. Menajerlik sözleşmesinde transfer görüşmelerine onun tek başına yapamayacağı veya tali derecedeki işler için yardımcı şahıs kullanmasına engel teşkil etmez fakat transfer görüşmeleri esnasında görüşmelere bizzat katılmakla yükümlü olup, kendisi yerine başkasının bu görüşmeleri sürdürmesi yasaktır.¹⁷³

Menajer, temsil ettiği kulüp veya sporcu için genellikle pek çok farklı üçüncü kişi ile görüşür. Talep edilen sonuç elde edilecek para veya bir sözleşmenin gerçekleştirilmesi olsa da bu husus pek çok faktöre göre değişir ve süreç içerisinde gelişir. Dolayısıyla eser sözleşmesi hükümlerinin menajerlik sözleşmesi ile benzerlik gösteren sözleşme hükümleri arasında uygulanması güç hükümler olduğunu ifade etmemiz gerekir.

3.1.4 Hizmet sözleşmesi

Hizmet Sözleşmesi, TBK'nın 393. ve devamı hükümlerinde düzenlenmiş olmakla işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirsiz süreyle iş görmeyi; işverenin de işçiye ücret ödemeyi üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmıştır. Hizmet sözleşmesinde işçi ile işveren arasında tek bir işin yapılmadığı ve belirli bir sonucun vadedilmediği düzenli bir ilişki bulunur.¹⁷⁴ İşçi, işverenin emir ve talimatı altında işverene bağımlı olarak bir ücret karşılığında çalışır.¹⁷⁵ Bu kapsamda işçinin özen, sadakat, sır saklama gibi kanundan doğan yükümlülükleri bulunur.

Menajerlik faaliyetinin çeşitliliği ve özellikle de kulüp menajerliği faaliyetlerinin yukarıda belirtilen çerçevede gerçekleşebilmesi durumunda taraflar arasındaki ilişkinin hizmet sözleşmesi kapsamında olup olmadığı hususu gündeme gelebilir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun¹⁷⁶ 4. maddesi sporcuları kanun kapsamı dışında bıraktığından sporcular ile kulüpler arasındaki sözleşmeler hizmet sözleşmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

¹⁷³ Koç (n 134) 43.

¹⁷⁴ Yavuz, Acar and Özen, 10.Baskı (n 172) 873.

¹⁷⁵ ibid 874.

¹⁷⁶ İş Kanunu, Kanun Numarası: 4857, Kabul Tarihi: 22.5.2003, RG 10.6.2003/25134.

Doğu'ya göre FMÇT'nin 19. maddesinin ikinci fıkrasında geçen “*hizmet verdiği taraf...*” ibaresi menajerlik sözleşmesinin hizmet sözleşmesi olduğuna dair yorumlanabileceğine işaretir.¹⁷⁷

Menajerlik sözleşmesine hizmet sözleşmesinin hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağını net bir şekilde tespit edebilmek için öncelikle menajerin faaliyetlerine ve iş sahibi ile olan ilişkisine bakmak gerekir. Menajerin iş sahibi menfaatine faaliyet yürütmesi ve belirli bir süre boyunca onun yararına olacak şekilde faaliyetlerde bulunması hizmet sözleşmesinin uygulanabileceği hususunda bir emaredir. Hizmet sözleşmesinde işçi, işveren hukuki ve kişisel olarak bağımlıdır. İş, işverenin gözetiminde ve genellikle işyerinde gerçekleştirilir. İş ilişkisi devam ederken işçinin iradesinin bağımlılık nedeni ile irade serbestisi içinde olmadığı ve tarafların eşit konumda olmadığı kabul edilmektedir.¹⁷⁸ Taraflar arasındaki bu fark; ispat, muvazaa gibi konularda temel kurallara istisnalar doğmasına sebep olmuştur. Örneğin işverence işçi bağımlılık içindeyken imzalatılan belgelere değer verilmemekte; taraflar eşit konumda olmadığından, muvazaa kabul edilmemektedir.¹⁷⁹ Belirtmek gerekir ki menajerin bağımlılığı hizmet sözleşmesi altında faaliyet gösteren tipik işçilere göre çok daha hafiftir. Öyle ki menajerin çalışma saatleri düzenli ve belirli değildir; dahası, bu çalışma işyerinde gerçekleşmez ve çalışma saatleri iş sahibince belirlenmez. Nitekim menajerin edimleri her zaman sürekli de değildir.¹⁸⁰ En azından asli edim olan temsil ve sözleşme görüşmesi yürütme edimleri çoğu zaman sistematik ve düzenli olarak ifa edilmez. Hizmet sözleşmesindeki bağımlılık ise emir, talimat otoritesi altında denetimli çalışmayı kapsamaktadır.¹⁸¹

Menajerin faaliyetlerindeki hizmet sözleşmesi ile bağdaşmayan bir diğer husus olarak menajerin çıkar çatışmasına yol açmadığı sürece farklı kişiler için de çalışma yürütebilmesidir. Bu kişiler zaman zaman temsil edilen futbolcuya rakip olabilecek bir futbolcu olabilecekken zaman zaman bir ilişkide temsil ettiği kulübün başka bir ilişkideki

¹⁷⁷ Hakkı Mert Doğu, *Futbolcu Menajerliği Sözleşmesinde Menfaat Çatışması*, (2018) 24(1) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 400 (Doğu Menfaat Çatışması) 408.

¹⁷⁸ Yargıtay HGK., 2016/920 E., 2019/1143 K., 7.11.2019 T. - Lexpera

¹⁷⁹ Yargıtay HGK., 2016/920 E., 2019/1143 K., 7.11.2019 T. - Lexpera

¹⁸⁰ Sarıhan (n 16) 70.

¹⁸¹ Yavuz, Acar and Özen, 10. Baskı (n 172) 885.

karşı tarafı olabilir. Bu kapsamda menajer, faaliyetini yürütürken işçiden farklı olarak nispi bir bağımsızlığa sahiptir.¹⁸² Temel faaliyetler menajerlerce bizzat gerçekleştirirler de birtakım faaliyetleri talimatı altında çalıştırdıkları başka çalışanlara gerçekleştirebilmektedirler. Oysaki hizmet sözleşmesi bizzat işçinin kişiliğine bağlı bir sözleşmedir. TBK'nın 396/3. maddesi uyarınca işçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece bir ücret karşılığında üçüncü kişiye hizmette bulunamaz ve özellikle sadakat borcuna aykırı olacak şekilde işveren ile rekabet edemez.¹⁸³ İşçinin tüm zamanın işverenin emrine tabi olduğu hizmet sözleşmelerinde edimlerin bizzat işçi tarafından gerçekleştirilmesi aksi tazmin sorumluluğunu içeren bir zorunluluktur¹⁸⁴.

Hizmet sözleşmesinin en önemli unsurlarından biri prensipte belirli aralıklara ödenen bir ücretin bulunmasıdır.¹⁸⁵ Hizmet sözleşmesini karakterize eden unsurlar, “zaman”, “bağımlılık” ve “ücret” olarak belirtilmekte ve “ücret” unsurunun bulunmadığı durumda çalışma ya vekâlet sözleşmesine, ya da bir sözleşme ilişkisi bulunmaksızın hatır, yardım, dayanışma, arkadaşlık gibi bir nedene dayandığı ifade edilmektedir.¹⁸⁶ Menajerlik sözleşmesinde ise menajerler, büyük oranda düzenli bir ödeme almazlar; aracılık edilen sözleşmelerde temsil edilen kişinin elde ettiği gelir üzerinden belirlenen bir ücrete hak kazanırlar. TBK'nın 404. maddesi göre hizmet sözleşmesinde asgari ücretten az olmamak üzere ücret ödenmesi zorunlu iken menajerlik faaliyetlerin ücretsiz olarak yerine getirilmesi de mümkündür. Menajerlik sözleşmesindeki genel prensip aracılık faaliyeti gerçekleştirilen sözleşmelerinden alınan belirli bir yüzde olsa da bir menajer aracılık ettiği sponsorluk ücretlerinden, taşınmaz satışlarından ya da varlık yönetiminden, kariyer yönetiminden ve pek çok farklı faaliyetten düzenli ya da düzensiz gelirler elde edebilir. Hizmet sözleşmesinde de iş görenin belli işlerde aracılık yapması karşılığında işverence bir ücret ödeneceğinin kararlaştırılabileceği TBK'nın 404. maddesinde ifade edilmiştir. Bu halde aracılık yapılan işlemin iş sahibi ile üçüncü kişi arasında geçerli olarak kurulmasıyla işçinin aracılık ücreti isteme hakkı doğar. Bu yönüyle ise menajerlik sözleşmesi, hizmet sözleşmesine benzerlik göstermektedir.

¹⁸² Sarıhan (n 16) 67.

¹⁸³ Oytun Azkanar, Sporun İtibarsızlaştırılması Kapsamında Sporcu Sözleşmelerinin Kulüp Tarafından Haklı Nedenle Feshi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (2022) 109.

¹⁸⁴ Yavuz, Acar and Özen, 10.Baskı (n 172) 894.

¹⁸⁵ ibid 913.

¹⁸⁶ Yargıtay HGK., 2017/542 E., 2020/174 K., 18.2.2020 T. – Lexpera.

Menajerlik sözleşmesi ile hizmet sözleşmesini ayıran önemli unsur ise hizmet sözleşmesi kapsamındaki sadakat borcunun menajerlik sözleşmesine uygulanabilirlikten uzak olmasıdır. Hizmet sözleşmesinde işçi, işverenin menfaatine uygun biçimde faaliyet yürütmek durumunda olduğu gibi işverenin itibarını bozacak ya da menfaatine aykırı olarak davranışlardan da kaçınmak zorundadır.¹⁸⁷ İşçi, hizmet ilişkisi sonlanıncaya kadar üçüncü bir kişiye hizmet edemez, kendi işvereni ile rekabete girecek nitelikte faaliyetlerde bulunamaz, sözleşme ile güdülen amacı tehlikeye sokacak ya da güveni sarsacak eylemlerde bulunamaz.¹⁸⁸ Menajerlik faaliyetinde ise menajerin hizmetinin niteliği gereği genel hizmet akitlerine göre çok daha değişken ve subjektif kriterler içerir. Örneğin menajer, aynı mevkide ve benzer özelliklere sahip birden fazla sporcuya sahip olabilir ve bunlara yönelik eylemleri aynı anda gerçekleştirebilir. Bir oyuncuya sağlanan imkân veya bir hizmetin diğer oyuncunun aleyhine olduğuna dair net bir yorum hiçbir zaman yapılamaz. Çünkü menajerlik faaliyetindeki planlama ve kariyer yönetimi de subjektiftir; başta oyuncu karakteri ve özellikleri olmak üzere pek çok subjektif kriterlere dayanır.

Hizmet sözleşmesinin herhangi bir sebeple kesin hükümsüz kabul edildiği hallerde hükümsüzlüğün ileri sürülme anına kadar sözleşmenin geçerli bir sözleşmeymiş gibi geçerli olması gerekliliği görüşü, işçinin ve emeğin korunması adına benimsenmiştir.¹⁸⁹ Ancak aldatma, yanıltma veya korkutma ile irade sakatlığının bulunduğu durumlarda taraflar sözleşmenin baştan itibaren geçersizliğini öne sürebilecektir.¹⁹⁰ Bu durum, menajerlik sözleşmesinin hizmet sözleşmesi olduğuna dair yorum yapılması durumunda önem arz eder. Ancak kulüplerin belirli bir süre adına transferler adına bir menajeri yetkilendirmesi halinde dahi bu ilişkinin hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilmesi kanaatimizce doğru değildir nitekim burada profesyonel bir dış destek alımından bahsedilebilir. Hem FIFA, hem de yerel talimatlar menajerin kulüplerin bünyesinde görev almasını yasaklamıştır.¹⁹¹ Dahası, işçiyi koruma adına işçi aleyhine konulan ceza

¹⁸⁷ Yavuz, Acar and Özen, 10.Baskı (n 172) 900.

¹⁸⁸ ibid 901.

¹⁸⁹ ibid 881.

¹⁹⁰ ibid 882, Antalya (n 163) 207.

¹⁹¹ FIFA AÇT m.2 ve İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı Ek-2 m.1.2.; Belçika Futbol Federasyonu 8.Bölüm m. B8.13 , TFF FMÇT m.4.

koşullarının geçersizliği düzenlemesi gibi pek çok düzenleme, menajerler için haksız bir koruma sağlayacaktır. Düzenlemeler incelendiğinde kanun koyucu tarafından menajerlik sözleşmesine getirilen süre sınırı, yazılı şekil şartı gibi hususlar uyarınca menajerlik sözleşmesinde korunan tarafın menajerin karşı tarafı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, kanaatimize göre menajerlik sözleşmelerinde kurulacak ilişkinin de hizmet ilişkisi olmadığı kabul edilmelidir. Ancak -menajerlik faaliyetinin doğasına aykırı olsa da-; yalnızca bir oyuncu için sürekli ve bağımlı olarak çalışıldığı, gittiği her ülkede o oyuncu ile çalışarak aracılık faaliyetlerine ek olarak oyuncunun yaşamsal faaliyetleriyle de düzenli olarak emir/talimat altında ilgilenildiği bir menajerlik anlaşmasının yapılabileceğinin de kabulü gerekir.

3.1.5 Komisyonculuk sözleşmesi

Komisyonculuk sözleşmesi, TBK'nın 532 ila 546. maddeleri arasında düzenlenmişse de kanundaki on beş maddenin on dördü alım satım komisyonculuğuna ilişkindir. Alım satım komisyoncusu ise kendi adına ve vekâlet verenin hesabına kıymetli evrak ve taşınırın alım veya satımını üstlendiği kişi olarak tanımlanmıştır. Bir kararında Yargıtay, futbolcu menajerliği sözleşmesini komisyonculuk sözleşmesi olarak değerlendirmiştir.¹⁹²

Komisyoncunun kendi adına ve başkası hesabına gerçekleştirdiği işlemler vekâlet sözleşmesindeki dolaylı temsilin özel bir görünümüdür.¹⁹³ Komisyoncu, sözleşmenin tarafıdır ve haklarını sonradan vekâlet verene devretmeyi taahhüt etmektedir. Bu kapsamda, TBK'da yer alan tanımlama, alım-satım komisyonuna ilişkin yapıldığından kanaatimize göre yapılan düzenlemelerin menajerlik sözleşmesine uygulanabilirliği bulunmamaktadır. Anılan Yargıtay kararında yapılan nitelemenin; menajerin aracılık edilen sözleşmede elde edilen menfaat üzerinden elde ettiği payın "komisyon" olarak değerlendirilmesi sonucunda hatalı olarak yapıldığı kanaatindeyiz. Ancak, TBK'nın 532. maddesindeki "Bu bölümdeki hükümler saklı kalmak üzere, komisyon sözleşmelerine

¹⁹² "Uyuşmazlığın futbolcu menajerlik komisyon sözleşmesinden kaynaklanmasına ve davalının sıfatına göre, dosyanın temyiz incelemesi Dairemizin görevi dışında olup, Yüksek 13. Hukuk Dairesinin görevi dahilindedir." Bkz. Yargıtay 19. HD, 2014/18896E., 2015/6729K., 06.05.2015T. - <https://karararama.yargitay.gov.tr/>

¹⁹³ Yavuz, Acar and Özen (n 172) 1286.

vekâlet hükümleri uygulanır” ve 546. maddesindeki “Alım ve satım komisyonculuğu sayılmayan işleri, ücret karşılığında kendi adına ve vekâlet verenin hesabına üstlenen alım ve satım komisyoncusu ile komisyon işlerini kendisine meslek edinmeyip arada bir üstlenen tacir hakkında da bu bölüm hükümleri uygulanır.” düzenlemeleri uyarınca menajerlik sözleşmesinin komisyonculuk sözleşmesi olduğuna dair sınıflandırma yapılması durumunda kanunda yer alan vekâlet ve alım satım komisyonculuğuna dair hükümlerden uygulanabilir olanların menajerlik sözleşmesine uygulanması gerekecektir.

3.1.6 Görev hususu ve değerlendirme

Yukarıda ele alındığı üzere menajerlik sözleşmesi, TBK’da düzenlenmiş tipik sözleşmelerin bir kısmı ile benzerlikler göstermekte olup bu sözleşmeden doğan uyuşmazlıklarda kanundaki sözleşme tiplerine ilişkin hükümler Yargıtay kararlarına da konu olmaktadır. Seçilen sözleşme tipine göre uygulanacak kurallar ve dolayısıyla yargılamanın akıbeti değişebilecektir.

Gerçekten de menajerlik sözleşmesi, tarafların hak ve yükümlülükleri gereği kanundaki tek bir sözleşme tipine uygun bir sözleşme olmamaktadır. Daha önce de ifade edildiği üzere iş görme sözleşmeleri yalnızca TBK’da sayılan sözleşmelerle sınırlı olmayıp tarafların serbest iradeleri ile gerçekleştirdiği isimsiz veya karma nitelikteki sözleşmeleri içermektedir.¹⁹⁴ Kanunda yer alan başka sözleşme tiplerine girmeyen maddi fiiller vekâlet sözleşmesi çerçevesinde üstlenilebilir.¹⁹⁵ TBK’nın 502. maddesinin 2.fıkrası kanunda yer alan sözleşme tiplerinden birinin konusunu oluşturan iş görme sözleşmelerine vekâlet sözleşmesi hükümlerinin uygulanmasını engellemektedir.¹⁹⁶

Menajerlik sözleşmelerine hangi sözleşme tipine ilişkin hükümlerin uygulanabileceği taraf iradelerine göre değişkenlik gösterecektir. Örneğin; bir kulüple yakın bağlantıları sebebiyle tek bir transfer için ücreti karşılığında anlaşma yapılan ve yalnızca sözleşme görüşmelerinin gerçekleştirilmesine aracılık edilen menajerlik sözleşmesine simsarlık hükümleri uygulanması gerekecekken; ücretsiz olarak akdedilen ve iş sahibi adına belirli

¹⁹⁴ Yavuz, Acar and Özen, 16.Baskı (n 119) 480.

¹⁹⁵ ibid. 639.

¹⁹⁶ ibid. 640.

bir sözleşme imza yetkisi verilen menajerlik sözleşmelerine vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümler uygulama alanı bulacaktır.¹⁹⁷ Temel sorun, tarafların arasındaki her anlaşmanın, bu örneklerdeki kadar net olmayacak olmasıdır. Bu sebeple, menajerlik sözleşmesinin karma bir sözleşme olarak nitelendirilmesi gerektiğini savunan görüşe katılmaktayız.¹⁹⁸ Zaten Türkiye Futbol Federasyonu'nun FMÇT'nin 13. maddesinde futbolcu ve kulüplerin şeffaflık açısından menajerlik sözleşmesinde menajerlerle girdikleri yasal ilişkinin hukuki yapısını yani bu ilişkinin bir hizmet mi, danışmanlık mı, temsil mi, yoksa başka bir yasal ilişki mi olduğunu belirtmekle yükümlü oldukları ifade edilmiştir. Dolayısıyla her sözleşme ve konu özelinde taraflar arasında akdedilen menajerlik sözleşmesine dair uygulanacak hükümlere karar verilecektir. Ancak tarafların niteledikleri yasal ilişkinin seçimi hâkimi bağlayıcı nitelikte değildir. Uygulanacak hükümler TBK 19. maddesi çerçevesinde sözleşmenin türü ile tarafların gerçek ve ortak iradeleri dikkate alınarak belirlenecektir. Bir kararında Yargıtay, futbolcu ya da kulüp ile menajerler arasında bir uyuşmazlık meydana geldiğinde hangi tip sözleşme hükümlerinin uygulanacağını tartışmalı olduğu sebebiyle federasyonların özel kurallarına öncelik verilmesi gerektiğinden bahisle önce talimatların; bunların yetersiz kalması durumunda genel hükümlerin uygulanması gerekliliğini vurgulamıştır.¹⁹⁹

Menajerlik sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda taraflar spor hukuku yargı mekanizmalarını tercih edecekler ya da adli yargıya başvuracaklardır. Uyuşmazlığın UÇK'da görülebilmesi için tarafların TFF FMÇT'nin 24. maddesine göre UÇK yetkisini kabul etmesi gerekmektedir.²⁰⁰ Uyuşmazlıklarda UÇK yetkisi kabul edilmemiş ya da taraflarca yetki anlaşması yapılmamış olmasına rağmen UÇK'da açılan bir davada yetkiye itiraz mevcut ise davanın adli mahkemelerde görülmesi gerekecektir.

¹⁹⁷ Benzer görüşler için bkz. Petek H. (n 133) 201, Doğu Menfaat Çatışması(n 177) 402.

¹⁹⁸ Petek (n 133) 199, Sarıhan (n 16) 37, Güner (n 22) 108.

¹⁹⁹ Yargıtay 7. HD, 2014/11411 E., 2014/23332 K., 30/04/2014 T.– Lexpera.

²⁰⁰ UÇK yargılamasının ihtiyari hale gelmesi hususu Anayasa Mahkemesinin 18.01.2018 tarih, 2017/136 E. ve 2018/7 sayılı kararı akabinde mümkün olmakla birlikte bu karardan önce uyuşmazlıkların UÇK'da görülmesi zorunlu, UÇK kararına itirazın uyarınca verilen Tahkim Kurulu kararlarının da kesin olacağı düzenlenmişti. Bu bölümde TBK kapsamındaki iş görme sözleşmeleri adli yargıya intikal uyuşmazlıklar üzerinde durulduğundan AYM'nin iptal kararı öncesi süreç ve mevcut federasyon yargılamasında uyuşmazlık çözümü hususuna dair ayrıntılı açıklamalar için bkz. 3.3.3.6'nolu "Uyuşmazlık çözümü ve yargılama" başlığı.

Adli mahkemede görülecek uyuşmazlıklarda görev başta olmak üzere usul kuralları bakımında da sözleşmenin türü önem teşkil edecektir. Örneğin, kulüp ile menajer hizmet sözleşmesi olduğuna dair bir kabul yapılır ise uyuşmazlığın İş Mahkemelerinde görülmesi gerekirken²⁰¹ bu kabulde arabuluculuk da dava şartı olacaktır.²⁰² Sözleşmenin türünün tespiti, özellikle TFF talimatları uygulanamayacak olan lisanssız menajerler ile teknik direktörlerin taraf olduğu uyuşmazlıklar açısından ayrıca önem taşır.

Yargıtay'ın benimsediği görüşe paralel olarak menajerlik sözleşmesinin simsarlık sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi halinde görevli mahkeme hususunda sözleşme taraflarının sıfatına göre farklı kararlar verilmektedir. Bir Bölge Adliye Mahkemesi kararında, menajerlik sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlığın ticari dava olduğu itirazına karşın simsarlık sözleşmesinin TBK'da düzenlemesi sebebiyle görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğuna dair karar verilmiştir.²⁰³ Buna karşın, çok yakın tarihli bir başka Bölge Adliye Mahkemesi kararında ilk derece mahkemesi olan Ticaret Mahkemesi'nin derneğin tacir olmaması ve simsarlık sözleşmesinin Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmesi gerekçesiyle vermiş olduğu görevsizlik kararı, dernek iktisadi işletmesinin TTK'nın 16.maddesi uyarınca tacir olması ve her iki tarafının tacir olduğu simsarlık sözleşmesinden doğan uyuşmazlığın aynı kanunun 4.maddesi uyarınca Ticaret Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.²⁰⁴

²⁰¹ "Mahkemece, davaya bakmakla görevli mahkemenin iş mahkemesi olduğu belirtilerek "mahkemenin görevsizliği nedeniyle davanın usulden reddine" dair verilen karara karşı davalı tarafından, 7036 sayılı Kanunda yapılan değişiklikten sonra da tüm hizmet sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların iş mahkemesinin görevinde olmadığı, taraflar arasındaki sözleşmenin simsarlık sözleşmesi olduğu ve hizmet sözleşmesi olarak kabul edilemeyeceği ileri sürülerek istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.(...) Somut olaya bakıldığında; futbocu menejeri olan davacı ile davalı Kulüp arasında hizmet sözleşmesi bulunduğu, 7036 sayılı Yasa'nın 25/10/2017 tarihinde yürürlüğe girdiği, eldeki davanın 25/09/2020 tarihinde açıldığı dikkate alındığında, mahkemece verilen görevsizlik kararında isabetsizlik bulunmamaktadır." Bölge Adliye Mahkemesi Kararı - Ankara BAM, 4. HD., E. 2021/1822 K. 2021/1871 T. 7.7.2021, Lexpera.

²⁰² 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu, RG 25/10/2017T. S: 30221, m.3.

²⁰³ Antalya BAM, 11. HD., 2020/1021E., 2021/1641 K., 4.10.2021 T.; Aynı yönde bkz. Bakırköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, 2019/743 E., 2019/871K., 7.10.2019T.; Bakırköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, 2019/744E., 2019/872K., 7.10.2019T. – Lexpera.

²⁰⁴ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi E.2020/526, K.2020/1248, T.19.11.2020 – aynı yönde bkz. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi E.2020/50, K.2020/1241, T.19.11.2020, Lexpera.

Menajerlik sözleşmesinin tarafının oyuncu ile gerçekleştirilmesi durumunda görevli mahkemenin 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un²⁰⁵ 3-1 maddesi uyarınca Tüketici Mahkemeleri olacağı akla gelebilecekse de futbolcunun mesleki faaliyeti itibariyle ilişkiyi gerçekleştirmesi nazara alındığında anılan kanun kapsamında bir tüketici ilişkisi bulunmadığı dikkate alınacak başka bir husustur.²⁰⁶

3.2 Geçmişteki, Yürürlükteki ve Yürürlüğe Girmesi Beklenen FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı Düzenlemeleri

Futbolun dünya kapsamındaki en üst düzey örgütü ve futbolcun idarecisi olan FIFA, menajerlerin ve menajerlik şirketlerinin futbolcularla ve kulüplerle olan ilişkilerini arzu edilen hukuki ve etik standartlar dâhilinde düzenlemek amacıyla talimatlar yayımlamaktadır. FIFA'nın menajerler ile ilgili düzenlemelere dair çalışmalarının tarihi 1991 yılına dayanmaktadır.²⁰⁷ Futbolun global ölçekte ekonomi hacmi kazanması, transferlerde ve menajerlik faaliyetlerinde yaşanan artış futbolu global ölçekte idare eden FIFA'nın bu alanda kurallar oluşturmasına sebebiyet vermiştir. 1991 yılında ilk talimatını yayımlayan FIFA, menajerleri bir paydaş olarak kabul etmiş oldu.²⁰⁸ Talimata göre yalnızca gerçek kişiler menajerlik başvurusunda bulunabilirken adaylar, yerel federasyonların gerçekleştirdiği hukuk ve spor bilgilerinin ölçüldüğü sözlü sınava girmek durumundaydı.²⁰⁹ Sınavı geçtikten sonra, 200.000 CHF banka teminatının yatırılması gibi ilave gerekliliklerin karşılanması ve davranış kurallarının imzalanmasının ardından menajerlik faaliyetlerine başlanılmaktaydı.²¹⁰ Talimat, menajerlik lisansı alımından sonra ücret sınırlaması, uyuşmazlık çözümü gibi konularda da düzenlemeler içermekteydi. Bu düzenlemelere karşı Fransa'da ikamet eden lisanssız menajer Laurent Piau tarafından; talimatlarda getirilen sınırlamalar sebebiyle mesleki faaliyetlerinin sınırlandırıldığı, yerel federasyonlarda yapılan sözlü sınav gibi düzenlemelerin ülkeler arasında farklı uygulamalara ve ayrımcılığa yol açabileceği, getirilen ücret sınırının Avrupa Birliği (AB)

²⁰⁵ Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun, Kanun Numarası: 6502, Kabul Tarihi: 7.11.2013, RG 28.11.2013/28835.

²⁰⁶ Yargıtay 13.HD., 2014/24490 E., 2015/11183 K., 9.4.2015 T. - Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

²⁰⁷ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 28.

²⁰⁸ Bull and Faure (n 21) 23; Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 28.

²⁰⁹ 1994 Oyuncuların Menajerleri Talimatı m.5-8.

²¹⁰ Martins ve Reiter (n 146) 7.

rekabet mevzuatına aykırı olduğu, teminat zorunluluğu ve yaptırımlara dair öngörülen hukuki güvence yollarının yetersiz olması ve düzenlemelerin Avrupa Birliğinin İşleyişi Hakkındaki Anlaşma'ya aykırılığı sebepleriyle Avrupa Komisyonuna başvuruda bulunulmuştur.²¹¹ Açılan soruşturmanın talimatları üzerindeki etkisinden çekinen FIFA; sözlü sınav yerine yazılı sınav yapılarak menajerlerin kusursuz itibara sahip olmasının aranması²¹², zorunlu teminat yerine sorumluluk sigortası yaptırabilmesi gibi alternatif düzenlemeleri 2001 yılında yürürlüğe koymuştur.²¹³ FIFA tarafından yapılan değişiklikleri yerinde bulan Komisyon; soruşturmaya devam edilmesinde AB menfaatinin bulunmadığı gerekçesiyle soruşturmanın sonlandırılmasına karar vermiştir.²¹⁴ Piau, bu karara karşı Avrupa Birliği Adalet Divanı(ABAD) İlk Derece Mahkemesi nezdinde itiraz etmişse de bu itiraz çeşitli gerekçelerle²¹⁵ reddedilmiştir²¹⁶. Bu karara karşı yapılan itiraz da ABAD tarafından reddedilmiştir.²¹⁷

Menajerlerin futbol ekosistemindeki yeri ve mevcut düzenlemeler Avrupa'da tartışılmaya devam edilerek menajerlerin güvenilirliğinin artırılması ve menajerlik faaliyetlerinin ideal bir şekilde regüle edilmesi adına çeşitli çalışmalar yapılmıştır. 2006 yılında Birleşik Krallık Spor Bakanı tarafından organize edilen Bağımsız Avrupa Spor Araştırması ile Avrupa Parlamentosu Profesyonel Futbolun Geleceğine Dair Belet Raporu'nda; UEFA'nın araçlar için yapmış olduğu regülasyon çalışmalarının desteklenmesi, menajerlik faaliyetleri için nitelikli sınav başta olmak üzere sıkı şartların getirilmesi, çifte

²¹¹ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 28; Weir (n 20) 156.

²¹² 1995 Oyuncu Menajerleri Talimatı'nda "iyi itibar sahibi olmak(good reputation)" aranmakta idi.

²¹³ Yılmaz, EU's Intervention into Agents (n 84) 34; Weir (n 20) 156.

²¹⁴ Kararda FIFA'nın kural koyma eyleminin yerindeliği; kariyerleri kısa olan oyuncuları korumak için oyuncu menajerlerinin faaliyetlerine profesyonellik ve ahlak getirme ihtiyacı, lisans sisteminin rekabeti ortadan kaldırmaması, yerel düzenlemelerin bulunmaması ve oyuncu temsilcilerinin toplu örgütlenme eksikliği gibi sebepler vurgulanarak ifade edilmiştir.; Karara dair ayrıntılı basın açıklaması için bkz. Avrupa Komisyonu 'Komisyon, oyuncuların menajerleri hakkındaki FIFA kurallarına ilişkin soruşturmaları kapattı.' başlıklı, IP/02/585 numaralı, 18.04.2002 Tarihli Basın Bülteni, Erişim Linki: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_02_585 , Erişim Tarihi:17.1.2023.

²¹⁵ FIFA'nın ülke mevzuatındaki düzenlemelerin azlığı ve sporun idaresi amacıyla meşru menfaatinin bulunduğu, düzenlenen disiplin cezalarının aşırı olmadığı, belirlenen %5'lik ücret sınırının taraflara dayatma olmaksızın uyumsuzluk çözümüne yönelik ikincil bir düzenleme olmasından ötürü rekabete aykırılık teşkil etmeyeceği, getirilen kriterlerde objektif ve şeffaflık amaçlandığından ötürü hakim durumun kötüye kullanılmadığı, CAS ve İsviçre Federal Mahkemesi yolunun açık olması sebebiyle yargıya ulaşım hakkının engellenmediği gibi tespitlere dair ayrıntılı bilgi ve karar incelemesi için bkz. Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 30-32; Weir (n 20) 158.

²¹⁶ T-193/02 Laurent Piau v. Commission of the European Communities [2005], ABAD İlk Derece Mahkemesi(Genel Mahkeme), 26.01.2005 T, <https://eur-lex.europa.eu/> .

²¹⁷ C-171/05 Laurent Piau v Commission of the European Communities [2006] ABAD, ECR I-37, 23.02.2006 T. kararı, <https://eur-lex.europa.eu/> .

temsilin engellenmesi²¹⁸ ve aracı ücretlerinin oyuncu tarafından ödenmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur.²¹⁹ Avrupa Birliği'nde sporun politika oluşturma düzeyinde görünürlüğünü arttırmaya yönelik çalışmaların devam etmesiyle 2007 yılında yayımlanan Sporda Beyaz Kitap (White Paper on Sports) sporu sosyal, ekonomik ve örgütsel boyut olmak üzere üç alanda ele almıştır.²²⁰ Bu konular arasında menajerlik uygulamalarına ilişkin hususlar da yer almakta olup otuz farklı spor federasyonundan görüş alınmıştır.²²¹ FIFA ve UEFA da bu aşamada farklı diyalog platformlarında oyuncu temsilcileri konusuna AB politika aktörlerinin dikkatini çekerek önemli bir rol oynamış ve Avrupa futbolundaki durumlarına ilişkin bilgi vermiştir.²²² Sporda Beyaz Kitap'ın 4.4. bölümünde menajerlik faaliyetlerinin icrasındaki kötü örneklerle yer verilerek spor federasyonlarının bu hususta daha etkili düzenlemeler yapabileceği tespitini yapmıştır.²²³ Sporda Beyaz Kitap'ın ardından, AB politika paydaşlarının menajerlik düzenlemelerine dair faaliyetlerinin yoğunlaştığının ve aralarında daha güçlü bir koordinasyon olduğu talimatlara yapılan etkiler de dikkate alındığında kolaylıkla ifade edilebilir.²²⁴

Bir yandan sorun tespit edilen bir alanın mevcut olması; diğer yandan mevcut yetkileri ile kendi dışındaki aktörlerin ve hukuki altyapı desteği olmaksızın bu alanda net bir düzenleme yapılamayacağı farkındalığı FIFA'nın 2008 yılında yerel federasyonlara daha fazla sorumluluk yükleyen bir sisteme geçmesine sebebiyet vermiştir.²²⁵ Yukarıda belirtilen yargı süreçleri ve futbol ekosistemindeki gelişmeler, Menajerlik lisansı başvurularının yalnızca Zürih'te olmasının lisanslı alımını zorlaştırması, FIFA'nın yüzlerce ülkeden gelen lisans başvurularının incelenmesinde zorluk yaşaması gibi sebeplerle FIFA, kriterlerini kendi belirlemek kaydıyla lisans verme yetkisini yerel

²¹⁸ Buna paralel olarak 2008 OMT'nin 19.maddesi uyarınca çifte temsil yasaklanmıştır. Ancak 2015 AÇT'de tarafların yazılı aydınlatılması ve yazılı onayları sonucunda serbest bırakılarak esnetilmiştir.

²¹⁹ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 14.

²²⁰ İlkay Taş, Sühâl Şemşit and Sedef Eylemer, "Avrupa Birliği Örneğinde Uluslararası Spor Politikasının Gelişimi: Ekonomik, Sosyal Ve Siyasal Boyu" (2013) 4(9) Vizyoner Dergisi 136, 140.

²²¹ Serhat Yılmaz, "Advancing our understanding of the EU sports policy: the socio-cultural model of sports regulation and players' agents", (Taylor & Francis 2019) 10(2) International Journal of Sport Policy and Politics, 353, 364 (Yılmaz EU Sports Policy).

²²² ibid.

²²³ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 16.

²²⁴ Yılmaz, EU's Intervention into Agents (n 84) 218.

²²⁵ Ioannidis (n 6) 158.

federasyonlara devretmiştir.²²⁶ Bu sistemde lisanslar 5 yıl geçerlilik süresine tabi olarak düzenlenmekteydi. 2008 talimatının en dikkat çeken düzenlemeleri arasında oyuncuların ebeveynleri, kardeşleri veya eşinin yanı sıra yasal olarak yetkili avukatlarına lisans istisnası getirilmesi yer almaktadır.²²⁷ 2008 talimatının yürürlüğe girmesinden sonraki süreçte transferlerin lisans sahibi olmayan menajerler tarafından gerçekleştirilmesi, şeffaflığın azalarak kayıt dışılığın artmasına yol açması gibi eleştirilere sebep olmuştur. Ekonomik ve politik sebeplere ek olarak futbolun kendi kendini düzenleyen organlarına yapılan eleştiriler üzerine AB, futbolun düzenlenmesinde daha aktif rol alma yönünde adımlar atmıştır.²²⁸ 2009 yılında imzalanan Lizbon Antlaşması ile spor, AB'nin yetki alanlarından biri olarak kabul edilerek üye ülkelerin bu alandaki yetkilerine müdahale edilmeksizin idareci kurumlara teşvik edici önlemler ve tavsiyeler sunulması gündeme getirilmiştir.²²⁹ Olası çözümler arasında FIFA'nın mevcut düzenlemeleri ile FIFA menajeri kavramının ortadan kaldırılması tartışılmışsa da; güçlü bir alternatif sistem kurmadan oyuncu menajerleri için mevcut FIFA lisans sistemini kaldırmanın uygun olmayacağı ve menajerlik faaliyetlerinin AB bünyesinde düzenlenmesi yerine spor yönetim organlarıca düzenlemelerin yapılmasının yerinde olacağı görüşleri ağır basmıştır.²³⁰ Paydaşların da yeni düzenlemelere ihtiyaç olduğunu bildirmeleri²³¹ ve AB tarafından oluşturulan Sosyal Diyalog Komitesi²³² gibi çeşitli paydaş gruplarının gerçekleştirdiği fikir alışverişleri sonrasında FIFA, 2015 Aracılarla Çalışma Talimatı'nı yayımlamıştır. Talimatın çerçeve regülasyon olarak kurgulanması itibariyle AB'nin Avrupa'da sporu etkileyen sorunlarla mücadelede düzenleyici kapasitesinin ve katı hukuk

²²⁶ Açıköz (n 86) 13.

²²⁷ Anılan bu düzenlemenin lisanssız menajerlerin avukatların imzalarını 'satın almalarına' sebep olduğu yönündeki eleştiriler için bkz. Roberto Branco Martins, *European Football Agents Association Wants to End Malpractice in the (International) Transfer of Players* (ASSER International Sports Law Centre 2008) (1-2) *International Sports Law Journal* 96, 96.

²²⁸ Marina Strezhneva, "The Role Of The European Union In Football Governance" (2016) 3(7) *Comparative Politics Russia* 45, 46.

²²⁹ Taş, Şemşit and Eylemer (n 220) 140; Strezhneva (n 228) 49.

²³⁰ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 18.

²³¹ Yılmaz, *EU Sports Policy* (n 221) 368.

²³² Belirli bir endüstrinin hem çalışanlarından hem de işverenlerinden temsilcilerin sosyal ve çalışma koşullarını Avrupa Birliği düzeyinde tartışmaları ve üzerinde anlaşmaları için Avrupa Komisyonu tarafından sunulan bir platformdur. 2008'de oluşturulan platformda işverenler hem ECA(European Clubs Associations - Avrupa Kulüpler Birliği) hem de EL(European Leagues – Avrupa Ligleri) tarafından temsil edilirken, çalışanlar FIFPro Avrupa Bölümü tarafından temsil edilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=480&intPageId=1848&langId=en>. Erişim Tarihi: 17.1.2023.

benimsetme yeteneğinin sınırlandırıldığı şeklinde yorumlar yapılmıştır.²³³ FIFA'nın ifadelerine göre 2015 AÇT'nin yürürlüğe konmasının başlıca sebepleri şu şekildedir:²³⁴

- Uluslararası transferlerin %70'inde lisanssız menajerlerin tercih edilmesi,
- Lisanslı bir menajer aracılığıyla yapılan transferlerin şeffaf olmaması;
- Kulüp temsilcileri menajerler arasındaki ilişki ve mali yükümlülükler konusunda ortaya çıkan sorunlar.

Bu kapsamda, paydaşları kurallar ile sınırlamak yerine güvene dayalı bir sisteme geçirilmesi düşüncesiyle yayımlanan talimat 1 Nisan 2015 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 21 Mart 2014 tarihinde yayımlanmıştır.

3.2.1 Tanım ve kapsam

FIFA, 2015 talimatı ile menajerlik faaliyetinin ayrıntılı şekilde kural altına almak yerine işlem bazında kayıt tutmayı tercih etmiş; epey yatırım yapılan ve yerel federasyonlar aracılığıyla işletilen Transfer Eşleştirme Sistemi(Transfer Matching System - TMS)'nin²³⁵ etkin kullanımı sonucunda ödemeler ve işlem tarafları hususunda şeffaflık sağlamayı amaçlamıştır. Bu kapsamda, 40 maddeden oluşan 2008 OMT'nin aksine 2015 AÇT yalnızca 11 madde içermektedir. Bu maddeler menajerlik faaliyetine dair asgari standartları düzenleyen çerçeve kurallardır ve üye yerel federasyonların ulusal hukuk normlarıyla çelişmeyecek şekilde talimat maddelerini yerel talimatlara dâhil etmeleri zorunlu tutulmuştur.²³⁶ Yerel federasyonlara getirilen bu yükümlülükle FIFA, futbolun bütünlüğünü sağlamayı amaçlamakta; getirilen kapsama dair uygulamada birliği ve kolaylığı hedeflemektedir. Yerel federasyonların transfer sözleşmeleri ve hizmet sözleşmelerini geçersiz kılmayacak şekilde FIFA talimatlarının ötesinde düzenleme yapma yetkilerinin bulunduğu talimatın ilk maddesinde açıkça ifade edilmiştir. AÇT'de

²³³ Yılmaz, EU Sports Policy (n 221) 369.

²³⁴ KEA European Affairs ve ECORYS, *An Update on Change Drivers and Economic and Legal Implications of Transfers of Players: Final Report to the DG Education, Youth, Culture, Sport of the European Commission* (2018) 45.

²³⁵ 2010 yılında faaliyete başlayan TMS'e uluslararası transferlere ilişkin; sözleşme detayları, oyuncu bilgileri, ödeme detaylarına ek olarak menajer bilgilerinin de girilmesini zorunlu tutulmaktadır. Kulüpler, menajere ödedikleri komisyon tutarını da girmekle yükümlüken oyuncu menajerine ödenen tutarın girilmesi zorunlu tutulmamıştır. Bu bilgilerin girilmesi ile FIFA, her sene yayımladığı "Uluslararası Transferlerde Aracılar" adlı raporlarını oluşturarak kamuoyu ile paylaşmaktadır.

²³⁶ 2015 Aracılarla Çalışma Talimatı m.1.

“geçiş hükümleri” başlıklı 11. maddesi ile FIFA, önceki sistemde alınan tüm lisansların geçerliliğini kaybettiğini ve bu lisansların yerel federasyonlara iade edilmesi gerektiğini düzenlemiştir. Ancak yerel federasyonlar, işlem bazında kayıt işlemini gerçekleştirmek için kendilerinin düzenlediği lisansın alınmasını talep etme imkânına sahiptir.

Menajerler ile ilgili FIFA talimatındaki düzenlemelerin çoğunun yürürlükten kaldırılması spor kamuoyunda farklı yorumları beraberinde getirmiştir. Bir kısım yorumlar skandallar ile yüzleşen FIFA’nın neoliberal yaklaşım göstererek menajerlerin idaresini kendilerine bıraktığını ifade ederken diğer kısım yorumlar ise menajerliğe yönelik bu kadar az düzenleme yapılmasının yerel federasyon düzenlemelerinde yeknesak olmayan bir uygulamayı doğurduğu ve bu tutumun FIFA’nın başarısızlığı olduğu yönündedir.²³⁷ Gerçekten de farklı ülkelerdeki lisans kriterleri ve faaliyetin icrasına yönelik farklı kurallar uygulamada sorunlara yol açmaktadır. 211 üye federasyonun FIFA tarafından etkin denetimi zordur. Örneğin, Honduras’ta futbol aracıları ile ilgili olarak hiçbir düzenleme bulunmadığı belirtilmektedir.²³⁸ Bu gibi durumlar menajerlerin daha az gereksinim ve düzenlemeye tabi olan ülkelerde yoğunlaşmasına sebep olmaktadır.²³⁹

2015 Regülasyonunda FIFA aracıyı; “Bir iş sözleşmesi akdetmek amacıyla yapılan görüşmelerde kulübü veya oyuncuyu; bir transfer sözleşmesi akdetmek amacıyla yapılan görüşmelerde kulüpleri ücretli veya ücretsiz olarak temsil eden gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlamıştır.²⁴⁰ Bu talimattaki tanımda 2008 talimatına göre göze çarpan en önemli husus FIFA’nın daha önce tercih ettiği “*players’ agent*” kelimesi yerine “aracı” anlamına gelen “*intermediary*” ifadesini tercih etmiş olmasıdır.²⁴¹ Öyle ki *agent* kelimesi çoğu zaman iş ve transfer sözleşmelerine yapılan bir araya getirme faaliyetini aşan bir ilişkiyi ifade eder. Aracı ibaresi ile FIFA, menajerlerin aracılık dışındaki faaliyetlerini bilinçli olarak talimatın kapsamı dışına taşımakta ve faaliyetin artık sadece futbolculara

²³⁷ Kelly and Chatziefstathiou (n 18) 811.

²³⁸ Mario Giron, ‘The Honduran way: Presenting the current football agent business in Honduras with a short personal story’, PROFAA The World of Football Agents Current legal and processual affairs for football Intermediaries in Belgium, France, Italy, the USA and Honduras (2020) 16.

²³⁹ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 59.

²⁴⁰ 2015 Aracılarla Çalışma Talimatı “Aracının Tanımı”.

²⁴¹ Talimatta “aracı” kelimesi özellikle tercih edildiğinden bu bölümde menajerlerden aracılı olarak bahsedilecektir. İfadeler arasındaki farklar için bkz. 2.1’olu “Menajerliğin Tanımı, Sporda ve Diğer Alanlarda Menajerin İşlevi” başlığı.

yönelik gerçekleştirmediğini vurgulamaktadır. Tanımdaki önemli bir fark ise aracılık faaliyetlerinin artık tüzel kişilerce de gerçekleştirilebileceğini belirten ve “gerçek ya da tüzel kişi” anlamına gelen “*legal or natural person*” ibaresinin tanıma eklenmiş olmasıdır. Bu durumda aracılık faaliyetlerinden oyuncular gibi kulüplerin de faydalandığı ve artık aracılık faaliyetlerinin tüzel kişilerce de yürütülebileceği tercih edilen ifade ile desteklenmiştir. Yine faaliyetin ücretsiz olarak gerçekleştirilebileceğinin tanımda vurgulanmış olması önemli bir değişikliktir. Belirtilen bu üç husus da 2008 OMT’ye göre yenilik arz eder.

2015 AÇT’nin 3. maddesinde FIFA, *aracılık* edilen her bir iş sözleşmesinde ya da transfer sözleşmesinde aracı ile gerçekleştirilen sözleşme ve aracılık taahhünamesini içeren belgeleri yerel federasyona gönderme yükümlülüğü düzenlemiştir. Futbolcular, mevcut kulübüyle sözleşme yenileme görüşmelerinde aracı kullanması halinde dahi bu belgeleri tekrar göndermekle yükümlü tutulmuşken aynı şekilde aracı kullanan kulüpler de belgeleri federasyona göndermekle yükümlü tutulmuştur. Ek olarak; Oyuncuların Statüsü ve Transferi Hakkında Talimatı’nın 18. maddesinde FIFA, aracı kullanılan işlemlerde aracının adının sözleşmeye yazılmasını zorunlu tutmaktadır.

2015 AÇT’de vurgulanması gereken önemli bir husus antrenörlerin kapsam dışında bırakılmış olmasıdır. Yukarıda da belirtilen tanımda aracılık faaliyetinin bir iş sözleşmesi müzakerelerinde oyuncu ya da kulüp tarafını veya transfer sözleşmesinde kulüpler arasında tanımlanarak antrenörler bilinçli olarak kapsam dışında bırakılmıştır. Dolayısıyla antrenörler ve menajerler arasındaki uyuşmazlıklara talimat uygulanmayacak; antrenör ile menajer arasındaki sözleşmeler talimattaki zorunluluklara ve sınırlamalara tabi olmayacaktır. Bu hususta muhtemelen aracılardan menajerlerle çalışmasının futbolcu tercihlerine etki edebileceği yönündeki tereddüt yer almaktadır. Kanaatimize göre antrenörlerin kulüpler ile olan ilişkisinde futbolculardan fark yoktur ve profesyonel temsile ihtiyaç duyarlar. Dolayısıyla talimat kapsamı dışına çıkarılması hatalıdır.

Menajerler ve menajerler ile çalışacak kişiler, gerçekleşmesi muhtemel menfaat çatışmalarının önüne geçmelidirler. Öyle ki menajerlerin gerçekleştirdikleri hizmetlerin

paydaşları futbolcular ve çoğu zaman birbirleri ile yarışan kulüplerdir. Bir sözleşme kabul edilmediğinde dahi menajer için bir komisyon kaybı gündeme gelmesinden ötürü menfaatler çatışırken menajerlerin işlemlerde kulüpler ile olan gelecekteki işleri düşünmesi gibi hususlar sporcu, kulüp, menajer üçgenindeki çıkar çatışması riskini arttırmaktadır.²⁴² 2015 AÇT hakkında belirtilmesi gereken önemli bir husus da 2008 yılı talimatında açıkça yasaklanan çifte temsile belirli şartlar altında izin verilmiş olmasıdır. Talimatın 8.maddesine göre FIFA; aracının işlem ya da sözleşme taraflarıyla alakalı mevcut ya da muhtemel çıkar çatışmasını açıklar, ödemeyi kimden alacağını ve tarafların yazılı rızasını önceden alırsa çıkar çatışması mevcut kabul edilmeyeceğini düzenlemiştir. Görüldüğü gibi aynı işlemin tarafları olan kulüp ve futbolcuların aynı menajer ile faaliyet yürütmelerinde, gerekli işlemleri yapmak kaydıyla herhangi bir engel bulunmamaktadır. Başka bir ifadeyle, ilgililerin verdiği açık ve yazılı onay, menfaat çatışması yaratabilecek bir sonucu doğursa bile, artık menfaat çatışması gündeme gelmediği kabul edilecektir.²⁴³ Ancak ifade edilmelidir ki FIFA'nın bu yaklaşımı her üye federasyonda karşılık bulmamaktadır. Fransa gibi bazı üye federasyonların ülkelerindeki iç hukuk düzenlemeleri çifte temsili kabul etmediği gibi Japonya'nın aralarında bulunduğu birtakım federasyonlar çifte temsile ilişkin düzenlemeleri kabul etmemektedir.²⁴⁴ Kanaatimize göre bir sözleşmenin tüm taraflarını (transfer sözleşmesinin üç tarafını ya da bir hizmet sözleşmesinin her iki tarafını) temsili durumunda çıkar çatışmasından kaçınmak mümkün olmayacağından FIFA talimatında bu ilişkinin açıkça yasaklanması gerekmektedir. Öyle ki menajer, bu halde ciddi bir komisyon beklentisine girer ki bu durum özellikle oyuncu ile ilgilenecek bir başka kulübün var olması durumunda -oyuncu lehine olsa dahi- menajerin ilgi ve alakasını etkileyecektir.²⁴⁵

3.2.2 Aracı olmak için aranan asgari şartlar

2015 AÇT'nin 4.maddesinde FIFA yerel federasyonlara, bir aracının tescilinden önce aracının “kusursuz bir itibara” sahip olduğundan emin olma yükümlülüğünü

²⁴² Alan Gernon, The Transfer Market: Inside Stories (Pitch Publishing 2018) 113.

²⁴³ Doğu, Menfaat Çatışması(n 177) 408.

²⁴⁴ Fransa'da spor yasası çifte temsili yasaklarken ve Japonya Futbol Federasyonu'nun Aracılık Talimatında çifte temsil yasaklanmıştır. Japonya Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı: https://www.jfa.jp/documents/pdf/basic/intermediary/mediator_eng.pdf , Ayrıntılı bilgi için bkz. 3.3.2.5'nolu “Menfaat çatışmaları ve çifte temsil” başlığı

²⁴⁵ Benzer görüş için bkz. Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 80.

düzenlemiştir. Önceki talimatlarda iyi bir itibara sahip olma kriteri mevcutken FIFA, bu kavramı 2001 yılı talimatında kusursuz itibara sahip olma olarak değiştirmiştir. FIFA, Piau'nun yerel federasyonlarda yapılan sözlü sınav gibi kriterlerin ülkeler arasında farklı uygulamalara ve ayrımcılığa yol açma gerekçesine karşı yazılı sınav uygulaması getirirken talimata eklenen sübjektif kusursuz itibar kriteri ile menajer olması istenmeyen kişilerin reddedilebilmesi için açık kapı bırakılmıştır.²⁴⁶ Gerçekten de kusursuz itibar sahibi olma kavramı objektif bir kavram değildir. İtibarın kusursuzluğunun değerlendirilmesine yönelik nesnel kriterler 2008 yılından farklı olarak 2015 yılı AÇT'de belirtilmemiştir.²⁴⁷ Bunun yerine FIFA, aracılar tarafından imzalanması zorunlu olan aracı taahhütnamesinde “geçmişte şiddet içeren veya mali bir suçtan ceza almadığı” beyanında bulunmayı zorunlu tutmaktadır. Bu hususa talimatta yer verilmemesinin sebebi olarak FIFA'nın kusursuz itibar tanımı ve değerlendirme yetkisini yerel federasyon üzerinde bırakma niyetinde olduğu ifade edilebilir. Gerçekten de yerel federasyonlar, kusursuz itibar sahibi olunması hususunda yazılı beyan alma, sabıka kaydı talep etme gibi farklı ölçütler belirlemektedirler.²⁴⁸ Lisanssız faaliyet gösteren bir menajerin yabancı futbolcuları dolandırdığı iddiasıyla aleyhinde açılan davada tutuklanıp serbest kalmasından sonra yargılama devam ederken TFF'ye başvurup lisans almaları kamuoyunda “kusursuz itibar” kriterinin tartışılmasına sebep olmuştur.²⁴⁹ Kanaatimize göre bu hususun talimatta somutlaştırılması yerinde olacaktır. Mevcut durumda da federasyonların başvuruyu değerlendirirken kesinleşmemiş dosyayı inceleyip sporun bütünlüğü ve dürüst rekabete olumsuz etkileyip etkilemeyeceği değerlendirilerek karar verilmelidir. Talimata “menajerlik faaliyetlerini hukuka uygun şekilde icra edilemeyeceğine yönelik makul şüphe duyulacak faaliyetlerde bulunmamış olmak²⁵⁰, 6

²⁴⁶ Piau davası hakkında detaylı bilgi için bkz. 3.2'nolu “Geçmişteki, Yürürlükteki ve Yürürlüğe Girmesi Beklenen FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı Düzenlemeleri” başlığı.

²⁴⁷ 2008 Oyuncu Menajerleri Talimatı'nın 6. maddesinde hakkında mâli ya da şiddet suçundan dolayı gerçekleşen herhangi bir mahkumiyet kararı mevcut değilse menajerin saygın ve itibar sahibi kabul edileceği düzenlenmişti. Ancak 2015 yılı AÇT'de bu kriterler kaldırılarak kusursuz itibarın takdiri üye federasyonlara bırakılmıştır.

²⁴⁸ Çeşitli ülkelerin kusursuz itibar hususundaki uygulamaları için bkz. Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 47.

²⁴⁹ Türker (n 85) 368.

²⁵⁰ Makul şüphe ile yargılama devam ederken menajerlik lisansı verilmemesinin masumiyet karinesini ihlal edeceği öne sürülebilecekse de spor hukukunun ceza hukuku prensipleri ile sıkı sıkıya bağlı olmadığını ifade etmek gerekir. Spor faaliyetlerinin sorunsuz işleyişi ve sporun bütünlüğünü korumak adına spora özgü tedbirler alınabilmektedir. Bu noktada dürüst rekabet ve adil işleyişi tehlikeye atacak kişiye lisans düzenlememe takdiri hukuka aykırı olmayacaktır. Bu yetkinin orantısız olmaması adına yargılamanın süresinin uzun sürdüğü hallerde menajere geçici lisans düzenlenmesi değerlendirilebilir.; Spor yargısında

ay veya daha fazla süreli hak mahrumiyeti ya da hapis cezası içeren kesinleşmiş cezası bulunmamak, ulusal ve uluslararası vergi mevzuatına aykırı davranışta bulunmamak, konkordato veya iflas sürecinde bulunmamak” gibi daha somut kriterlerin getirilmesi isabetli olacaktır.

FIFA, birtakım görevlerde ve ilişkilerde bulunan kişilerin aracı olarak faaliyet göstermesini yasaklamıştır. 2015 AÇT’nin 4.maddesine göre yerel federasyonlar; aracılık işlemindeki aracının ve aracı tarafından temsil edilen şirketin ligler, federasyonlar, konfederasyonlar veya FIFA ile potansiyel bir çıkar çatışmasına yol açabilecek herhangi bir sözleşme ilişkisi bulunmadığından emin olmalıdır. FIFA’nın AÇT ekinde yer verdiği ve yerel federasyonlara aracından alması adına zorunlu tuttuğu aracılık taahhütnamesine göre her aracı, FIFA Statüsünde yer alan tanımdaki görevli²⁵¹ kapsamına girmediğini ve girmeyeceğini beyanla yükümlüdür.²⁵² Bu beyanın kapsamında ayrıca futbol karşılaşmalarına yönelik bahis, kumar, şans oyunu vb. faaliyetlerde bulunmayacağını ve bulunan şirketlerde hisse sahibi olmayacağını, doğrudan ya da dolaylı olarak bu ilişki içerisinde olmayacağını da beyan ederler.

Ek olarak FIFA, 2008 yılındaki talimatında avukatlar ve aile üyelerinin lisans almaksızın faaliyet yürütmesine dair düzenlemesine 2015 yılı AÇT’de yer vermemiştir. Bu kapsamda bu kişiler de aracılık faaliyeti yürütmek istemeleri durumunda diğer aracılar ile aynı şart ve gerekliliklere tabi hale gelmişlerdir. Anılan değişikliğin isabetli olduğu söylenebilir. Öyle ki milli futbolcumuz Hakan Çalhanoğlu, henüz ergin olmadığı dönemde babasının menajerlik faaliyeti ile Trabzonspor ile ön sözleşme imzaladıktan sonra sözleşme şartlarını yerine getirmemesi sebebiyle 4 ay futboldan men edilmiş ve bu

ceza hukuku prensiplerinden ayrılan başka bir örneğin şike gibi suçlarda verilecek kararlarda aranılan ispat kriterinin “comfortable satisfaction” olarak ifade edilen tatmin edici ispat düzeyi olarak tayin edilmiş olmasıdır. Bu kriter UEFA talimatlarında yer alarak uygulanmakta; CAS içtihatlarınca uygun bulunmaktadır.

²⁵¹ FIFA Statüsü’nde yer alan görevli tanımı şu şekildedir: “herhangi bir yönetim kurulu üyesi (Konsey üyeleri dahil), komite üyesi, hakem ve yardımcı hakem, teknik direktör, antrenör ve FIFA’da, konfederasyonlarda, üye federasyonlarda, liglerde veya kulüplerde teknik, tıbbi ve idari konulardan sorumlu herhangi bir kişi ve FIFA Statüsüne uymakla yükümlü diğer tüm kişiler (oyuncular, futbol menajerleri ve maç menajerleri hariç).”.

²⁵² Aracılık taahhütnamesinin içeriği 3.2.4. no’lu “Yerel federasyonların talimatlarında yer verilmesi gereken zorunlu hususlar başlığında” ele alınmıştır.

karar CAS tarafından onanmıştır.²⁵³ Anılan bu durum, oyuncunun yıllar sonra transfer olduğu Bayer 04 Leverkusen kulübünde oynayamamasına sebebiyet verdiği gibi milli futbolcumuz bir Türk takımı ile yaşadığı uyuşmazlık sonucu aldığı ceza sebebiyle Dünya Kupası elemelerinde milli takım forması da giyememiştir. Örnekte görüldüğü gibi oyuncunun sözleşme görüşmelerinde aile üyeleriyle temsiline yanı sıra menajerlik faaliyetlerinde profesyonel destek alması elzemdir.

2008 talimatına uygun olarak menajerlik lisansı alabilmenin önemli bir kriteri de sınavda başarılı olmak idi. Yılda iki defa yapılan sınavlarda başarı gösteren adaylara lisans beş yıllığına veriliyor; bu süre sonunda menajerin tekrar sınava girmesi gerekiyordu.²⁵⁴ Sınavda başarısız olan menajerin lisansı sınavda başarılı oluncaya kadar askıda kalmaktaydı.²⁵⁵ Her ne kadar FIFA 2015 AÇT sınav kriterini kaldırmışsa da yukarıda sayılan düzenlemeleri asgari standart olmakla birlikte bazı yerel federasyonlar aracılar için üniversite mezunu olmak, yazılı veya sözlü mülakatta başarılı olmak, eğitimlere ve seminerlere katılmak gibi farklı kriterler getirmektedir. Çeşitli ülkelerin düzenleme ve uygulamalarına çalışmanın devamında değinilmiştir.²⁵⁶

3.2.3 Menajerlik sözleşmesi ve ücret

Mevzuatta öngörülen istisnalar dışında bir sözleşmenin tarafları sözleşmeyi, sözleşme serbestisi kapsamında dilediği şekil ve içerikte gerçekleştirebilir. Ancak kulüp ya da oyuncuların aracılar ile gerçekleştireceği sözleşmelerde FIFA, 2015 AÇT’de birtakım zorunluluklara yer vermiş ve yerel federasyonların talimatlarında da bu düzenlemelere yer verilmesini zorunlu tutmuştur.

Aracılık sözleşmesine getirilen ilk şart, sözleşmenin şekline ilişkindir. FIFA, AÇT’nin 4. ve 5. maddelerindeki düzenleme ile aracılık sözleşmelerinin aracılık faaliyeti konusu işlem öncesinde yazılı olarak akdedilmesini ve sözleşmelerin federasyona ibrazını

²⁵³ *Hakan Calhanoglu v. Trabzonspor FC & Fédération Internationale de Football Association (FIFA)* CAS 2016/A/4495 & *Hakan Calhanoglu v. Trabzonspor* 2016/A/4535 2.2.2017T.

²⁵⁴ FIFA 2008 OMT m.17.

²⁵⁵ Roberto Branco Martins ve Richard Parrish, *Players’ agents* in Handbook of International Sports Law (ed.)James A.R. Nafziger, Stefan F.Ross (Edward Edgar 2011) 547.

²⁵⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. 3.3.1.2’nolu “Menajer olarak tescil için aranan şartlar” başlığı.

zorunlu tutmuştur. Bu sözleşmelerde; tarafların adı, sözleşmenin türü(hizmet, danışmanlık vb.), faaliyetlerin kapsamı, sözleşmenin süresi, ödenecek ücret, ödeme detayları, sözleşmenin sona erme tarihi, fesih hükümleri ve aracı ile tarafların imzalarının yer almasını zorunlu tutmuştur. Oyuncu 18 yaşından küçükse oyuncunun yasal temsilcisinin de imzası aranmaktadır.

2008 OMT'ye bakıldığında menajerlik sözleşmesine iki yıllık azami süre şartının getirildiğini ve menajerlerle imzalanacak standart sözleşme örneğinin talimatta yer aldığı görülmektedir. 2015 AÇT'de ise sözleşme süresine yönelik bir düzenleme bulunmamakla birlikte talimat ekinde herhangi bir standart sözleşmeye de yer verilmemiştir.

Ücret konusunda ise FIFA; aracılık hizmetinin futbolcuyu temsilen gerçekleştirildiği durumlarda, aracılık ücretinin oyuncunun sözleşme süresi boyunca kazanacağı brüt yıllık ücreti üzerinden hesaplanmasını uygun görmektedir.²⁵⁷ Kulübü temsilen gerçekleştirilen aracılık işleminde ise taraflar, işlemin gerçekleştirilmesinden önce üzerinde anlaşılan götürü bedeli sözleşmede belirtmelidir. Aracıya yapılacak ödemelerin taksitle yapılması taraflarca kararlaştırılabilir. Bunlara ek olarak sürekli edimli sözleşmelerde tarafların menajere yönelik düzenli sabit ücret ödemesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Bazı sporcular, menajerlerin geleneksel faaliyetlerini “bebek bakıcılığı” olarak nitelendirdiklerinden menajerlerle sözleşme görüşmelerini yürüttüğü süreçte saatlik ücret ödemek suretiyle anlaşma yapmakta ve bu yolla ciddi bir tasarruf gerçekleştirmektedir.²⁵⁸

FIFA, yerel federasyonların düzenlemelerine ve bulunulan ülkenin tabi olduğu yerel ve uluslararası emredici kurallara aykırı olmamak kaydıyla aracılarla gerçekleştirilecek işlemlerde aşağıdaki düzenlemelerin uygulanabileceğini ifade etmiştir:

- a) Aracının oyuncuyu temsil ettiği iş sözleşmelerinde aracıya ödenecek tutar, sözleşme süresince oyuncunun kazanacağı brüt ücretin %3'ünü geçmemelidir.
- b) Aracının kulübü temsil ettiği iş sözleşmelerinde aracıya ödenecek tutar, sözleşme süresince oyuncunun kazanacağı brüt ücretin %3'ünü geçmemelidir.

²⁵⁷ FIFA AÇT m.7.

²⁵⁸ Balsam (n 23) 531.

c) Aracının kulübü temsil ettiği transfer sözleşmelerinde aracıya ödenecek tutar, oyuncunun transferi için ödenecek toplam transfer bedelinin %3'ünü geçmemelidir.²⁵⁹

Bu düzenlemeler tavsiye niteliğinde olup yerel federasyonlara talimatlarında yer verme zorunluluğu getirilmemiştir.²⁶⁰

2008 OMT'ye paralel olarak FIFA Statüsü'nün 18bis ve 18ter maddeleri ile 2015 AÇT'nin 7. maddesinin son fıkrasında; üçüncü şahısların bir oyuncunun sözleşmesinden ya da gelecekteki transfer tazminatından pay almalarına yönelik anlaşmalar yasaklanmış ve aracılardan transfer ücretini, yetiştirme tazminatını veya dayanışma katkısı ödemelerini alamayacağı açıkça ifade edilmiştir.

Ergin olmayan sporcuların menajer vasıtasıyla temsilini yasaklamayan FIFA, bu aracılık faaliyetlerinden ücret alınmasını yasaklamaktadır. Günümüz futbolunda genç futbolcular geçmişe nazaran çok daha erken yaşlarda şans bulup yüksek meblağlı profesyonel sözleşmelere imza atabilmektedir. Örneğin Borussia Dortmund'un forveti Youssoufa Moukoko 16 yaş 18 günlük iken profesyonel futbolun en önemli organizasyonlarından kabul edilen Şampiyonlar Ligi karşılaşmasında süre almıştır.²⁶¹ Şampiyonlar Ligi ön eleme karşılaşmalarına bakıldığında yaşlar daha da küçülmektedir. Martin Ødegaard, 15 yaş 6 aylıkken Strømsgodset IF takımı ile Steaua Bucharest karşısında Şampiyonlar Ligi ön eleme karşılaşmasında sahaya çıkmıştır. Bu yaşlarda en prestijli karşılaşmalarda süre alarak profesyonel sözleşme imzalayan genç futbolcular dikkate alındığında özellikle uluslararası transferlerine onay verilen ergin olmayan sporcuların menajerle temsilinin bir ihtiyaç ve gereklilik olduğu kanaatindeyiz. Öyle ki bu futbolcular ve aileleri sektör tecrübesi, dil, gidilecek ülkenin mevzuatı gibi pek çok konuda kulüplere göre dezavantajlı konumda olmaktadır. Dolayısıyla bu kişilerin kulüplerle gerçekleştirdiği sözleşme görüşmelerinde ve kariyer planlamalarında desteğe ihtiyacı oldukları açıktır.²⁶² Bu

²⁵⁹ FIFA AÇT m.7.

²⁶⁰ Buna karşın FIFA Maç menajerleri talimatının 19.maddesinde maç menajerlerine yönelik getirilen %25'lik ücret sınırı tavsiye niteliğinde olmayıp bu tutarı aşan ücret düzenlemeleri geçersiz kabul edilmiştir.

²⁶¹ <https://www.besoccer.com/new/moukoko-16-becomes-youngest-champions-league-player-in-dortmund-win-926841> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

²⁶² Yılmaz and Esson (n 74) 120.

çerçevede, uluslararası transferinde engel bulunmayan ergin olmayan sporcunun menajerle temsili zorlaştırılmamalıdır.

Ergin olmayan oyuncuların menajerle temsilinde ücret hususunda ise oyuncuya mesai ve zaman harcayan menajerin en azından oyuncunun 18 yaşını doldurmasını kapsayan sözleşmeye aracılık edilmesi durumunda ücrete hak kazanacağı kabul edilmelidir.²⁶³ Menajerlik sözleşmelerinin geçerlilik süresinin çoğu ülkede iki yıl ile sınırlandırıldığı dikkate alındığında bu durum 16 yaşından küçük sporcuları kendiliğinden kapsam dışına çıkaracaktır ve kanaatimize göre bu yaş makul bir sınırdır. Bu halde, uygulamada profesyonel sözleşme imzalayan ergin olmayan sporcuların sözleşmelerindeki menajerlik ücretinin futbolcunun 18 yaşına girdikten sonraki bir tarih için kararlaştırılarak tahsil edilme yönteminin²⁶⁴ de ortadan kalkmasını da sağlayacaktır. Benzer şekilde menajerin, süreklilik arz eden hizmetlerine dair alacağı sabit ücretler ile sponsorluk vb. hususlarda ergin olmayanın yasal temsilcisinin onayı akabinde gelir elde edilebilecek nitelikteki faaliyetlerin ücret yasağı kapsamında olmadığı kanaatindeyiz. Aksi durum, menajerleri doğrudan gelir elde edecekleri oyunculara yöneltmekte ve genç oyuncuların çeşitli gelirlerden mahrum kalmalarına sebebiyet verebilmektedir.

3.2.4 Yerel federasyonların talimatlarında yer verilmesi gereken zorunlu hususlar

Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında FIFA 2015 AÇT'nin paydaşlar için zorunlu tuttuğu başlıca hususlar şu şekildedir:

- Bir aracı işlemde yer aldığı her seferinde talimatın 3. maddesi uyarınca üye yerel federasyon tarafından tescil edilecektir.²⁶⁵
- Üye yerel federasyon, tescil edilen her aracından FIFA 2015 AÇT ekinde yer alan taahhünameye uygun “Aracılık Taahhünamesi” alacaktır.²⁶⁶ Bu taahhüname,

²⁶³ Martin Ødegaard 16 yaşındayken Real Madrid'e transferi neticesinde imzaladığı sözleşmeden haftalık 80.000 EUR ücret kazanmaktaydı. Ayrıntılı bilgi için bkz: https://www.eurosport.com/football/martin-odegaard-s-salary-has-caused-anger-among-players-at-real-madrid_sto4718528/story.shtml , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

²⁶⁴ Geey (n 23) 64.

²⁶⁵ FIFA 2015 AÇT m.2.

²⁶⁶ FIFA 2015 AÇT m.3.

aracılık talimatındaki hususların menajer tarafından anlaşıldığına ve kabul edildiğine dair taahhütleri içermektedir.²⁶⁷

- İşleme aracılık edecek aracının tescilinden önce üye yerel federasyonlar, aracının kusursuz itibar sahibi olduğundan emin olacaklardır.²⁶⁸
- İşleme aracılık edecek kişinin; üye federasyon, konfederasyon, lig, FIFA ve kulüplerde sözleşme ilişkisinin olmadığı ve sözleşme tarafları arasında çıkar çatışmasının bulunmadığı hususunda yerel federasyonun kontrol yükümlülüğü bulunmaktadır.²⁶⁹
- Aracılık sözleşmesinin bir örneğinin üye yerel federasyonda bulundurulması zorunlu tutulmuştur.²⁷⁰
- Kulüplere ve futbolculara aracılarla imzalayacakları sözleşmelerde; tarafların isimleri, taraflar arasındaki ilişkinin niteliği ve faaliyetin kapsamı, sözleşmenin

²⁶⁷ FIFA'nın gerçek kişi aracılar imzalatılacak beyannede bulunmasını şart koştuğu asgari içerik şu şekildedir:

*“-> Gerçekleştirilecek eylemlerde yerel ve uluslararası mevzuatın uygulanabilir emredici hükümlerine uyma taahhüdü,
-> FIFA Statüsü'nde aracı olması yasaklanan görevlerden birinde bulunmadığına ilişkin beyan ve taahhüt,
-> Mali ve şiddet suçtan dolayı ceza almadığına ve kusursuz bir itibara sahip olduğuna dair beyan ve taahhüt,
-> Doğrudan ya da dolaylı olarak menfaat çatışmasına yol açacak lig,yerel federasyon, uluslararası federasyon ya da FIFA nezdinde herhangi bir görevde yer almadığına ilişkin beyan ve taahhüt,
-> Transfer bedeli, dayanışma katkısı ya da yetiştirme tazminatı olarak kulüplerden herhangi bir ücret kabul etmeme taahhüdü,
-> Ergin olmayan oyunculara dair işlemlerden ödeme kabul etmeme taahhüdü,
-> Doğrudan ya da dolaylı olarak futbol aktivitelerine dair bahis, kumar, şans oyunu vb. aktivitelerde bulunmama ve bu faaliyetleri teşvik eden, aracılık eden, düzenleyen veya yürüten şirketlerde, teşebbüslerde, kuruluşlarda aktif veya pasif olarak pay sahibi olmama taahhüdü,
-> İşlem yapılan federasyonların işlem ödemelerine dair tüm detayları kaydetmesine rıza gösterdiğine ilişkin beyanı,
-> FIFA'nın, liglerin, federasyonların ve konfederasyonların danışmanlık, aracılık veya her ne isim altında olursa olsun gerçekleştirdiği işlemlere ilişkin dokümanları elde etmesine rıza gösterdiğine ilişkin beyanı,
-> İşleme ilişkin federasyonların bu işlemlere ilişkin verileri yayımlama amacıyla elinde bulundurmasına rıza gösterdiğine ilişkin beyanı,
-> İşlemlere ilişkin olarak FIFA'nın ve işlemin gerçekleştirildiği federasyon tarafından disiplin cezalarına çarptırılabilirliğinin bilincinde olduğu beyanı,
-> Bu taahhütnamenin işlem gerçekleştirilecek tüm federasyon için verilmesi gerektiğini bildiğini ve kabul ettiğine ilişkin beyanı,
-> Bu taahhütnamedeki bilgi ve beyanların iyiniyetli olarak verildiğini, gerektiği takdirde federasyonlar tarafından bu bilgilerin doğruluğuna ilişkin soruşturmaların yapılabileceği, bu bilgilerde bir değişiklik olması durumunda derhal ilgili federasyonu bilgilendireceğine dair beyanı”;* Taahhütnamenin bir de tüzel kişiler için hazırlanan versiyonu bulunmaktadır. Aracılık faaliyetlerinin tüzel kişilik ile gerçekleştirildiği durumlarda bu tüzel kişiliğin imza yetkilisinden taahhütnamede yer alan ve gerçek kişiler için hazırlanan taahhütname ile aynı içerikteki hususlarda beyan, rıza ve taahhütlerde bulunması zorunlu tutulmuştur.

²⁶⁸ FIFA 2015 AÇT m.4

²⁶⁹ FIFA 2015 AÇT m.4.

²⁷⁰ FIFA 2015 AÇT m.4.

süresi, aracıya ödenecek ücret, genel ödeme koşulları, akit tarihi, fesih hükümleri ve tarafların imzalarının bulundurulması yükümlülüğü yüklenmiştir.²⁷¹

- Aracılık sözleşmesinin tarafları aracılık sözleşmesinin türü ve ödenecek ücret dâhil olmak üzere sözleşme içeriğinin; liglerin yetkili kurullarıyla, yerel federasyonlarla, uluslararası federasyonlarla, konfederasyonlarla ve FIFA ile paylaşılmasına rıza göstermek zorunda olduğu düzenlenmiştir. Bu rızanın içerisinde, yerel federasyonlara zorunlu tutulduğu üzere, o federasyon bünyesinde gerçekleşen işlemlerin yayımlanmasına ve aracının mevzuata aykırı davranışı durumunda alınacak cezanın duyurulması da bulunmaktadır. Kulüplerin ve sporcuların aracılarla imzaladıkları sözleşmelerde aracılardan bu bilgilerin ifşa edilmesine yönelik rızasının düzenlemesi hususunda yükümlülüğü bulunmaktadır.²⁷² Belirtilen düzenleme 2008 OMT’de bulunmamaktayken 2015 AÇT’de kendisine yer bulmuştur.
- Üye yerel federasyonlar, aracılardan dâhil olduğu her takvim yılına ait işlemleri en geç Mart ayının sonuna kadar resmi siteden yayımlamak durumundadır. Bu yayımda aracılara ödenen toplam ücretler ve talimatın ihlal edildiği işlemler de yer alabilir.²⁷³ Bu düzenleme de 2008 OMT’de bulunmayıp 2015 AÇT ile uygulanmaya başlanmıştır.
- Aracıların aracılık ücreti olarak transfer ücretinden, yetiştirme tazminatlarından veya dayanışma ödemelerinden pay alamayacağı ile ergin olmayan oyuncunun temsilinden aracılık ücretinin alınması yasaklanmıştır.²⁷⁴
- Çıkar çatışması ihtimalinin bulunduğu hallerde işlem öncesinde taraflardan alınan yazılı rıza kapsamında federasyona ön bildirimde bulunma ve ödeme yapacak tarafın federasyona bildirilmesi yükümlülüğü düzenlenmiştir.²⁷⁵

3.2.5 Uyuşmazlık çözümü ve disiplin

2015 Aracılarla Çalışma Talimatında FIFA, sorumluluğun yerel federasyonlara verilmesine uygun olarak ceza hükümlerini düzenlememiştir. Talimata aykırılık

²⁷¹ FIFA 2015 AÇT m.5.

²⁷² FIFA 2015 AÇT m.6.

²⁷³ FIFA 2015 AÇT m.6.

²⁷⁴ FIFA 2015 AÇT m.7.

²⁷⁵ FIFA 2015 AÇT m.8.

hallerinde uygulanacak cezalarda FIFA, ceza tayinini yerel federasyonlara bırakmıştır. Ancak yine de AÇT'nin 9. maddesinde tayin edilen cezaların kamuya açıklanması ve FIFA'ya bildirilmesi gerekliliği düzenlenmiştir. Buna göre FIFA Disiplin Komitesi, aracıya yerel federasyon tarafından verilen cezanın artırılması ya da cezanın uluslararası etki doğurması yönünde karar verebilecektir. Anılan düzenlemeler farklı ülkelerde meydana gelen aynı ihlallere yönelik farklı cezalar doğurabilmesi yönünden adil değildir. FIFA, yüzlerce üye federasyona tabi çok sayıda aracının faaliyetlerini takip edip cezalandırmak yerine -kendi adına daha pratik bir çözüm benimseyerek- yükümlülüğü federasyonlara bırakmak suretiyle 2008 OMT'deki detaylı ceza düzenlemelerini terk etmiştir.²⁷⁶ Belirtilen çözüm FIFA'nın soruşturma ve yargılama nezdinde iş yükünü hafifletse de yüzlerce federasyonun işleyişini ve cezaları bildirmesini takip adına denetim yükünü artırmıştır. Soruşturma ve ilan yükümlülüğünün üye federasyonlarca yerine getirilmemesi halinde adaletsizlikler ve mesleki kalite standardı açısından sorunlar ortaya çıkabilecektir. Bu sebeple FIFA'nın daha sağlam soruşturma ve denetim süreçleri oluşturması adına ödeme uygunluk departmanları vb. örgütlenmeler kullanımı²⁷⁷; gerekirse profesyonel dış destek olarak oluşturulan bir izleme komitesi aracılığıyla bu takibi etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir.²⁷⁸

2015 AÇT'nin uyuşmazlıklara yönelik yaklaşımı da diğer alanlardaki yaklaşımdan farklı değildir. FIFA lisansı tabirini ortadan kaldırarak federasyonların işlem bazında lisans çıkarmasını önceliğe alan FIFA, 2008 yılı talimatındaki yabancılık unsurlu uyuşmazlıklar için öngörülen FIFA Oyuncuların Statüsü Kurulu yetkisini 2015 AÇT'de yürürlükten

²⁷⁶ 2008 Oyuncu Menajerleri Talimatınının 33 ila 36. maddeleri arasında menajerlere, oyunculara, kulüplere ve üye federasyonlara talimata aykırı eylemlerine uygulanacak disiplin cezalarını düzenlemekte idi. Buna göre menajerlere; uyarı, kınama, 5.000 CHF'den az olmamak üzere para cezası, 12 ay süre ile lisansın askıya alınması, lisansın iptali, futbol faaliyetlerinden men cezaları düzenlenmiştir. Oyuncuya verilecek cezalar da; uyarı, kınama, 5.000 CHF'den az olmamak üzere para cezası, maçlardan men, futbol faaliyetlerinden men şeklindedir. Kulüplere verilecek cezalar; uyarı, kınama, 10.000 CHF'den az olmamak üzere para cezası, transfer yasağı, puan silme, küme düşürme gibi cezalar düzenlenmişken, federasyonlara; uyarı, kınama, 30.000 CHF'den az olmamak üzere para cezası, yarışmalardan men cezaları düzenlenmiştir. Belirtilen cezalar tek tek ya da birlikte uygulanabilir nitelikte idi. Ek olarak, 2001 yılında yürürlüğe giren olan talimatta kulüplere, oyunculara ve menajerlere uygulanabileceği düzenlenen ihtar, kınama, para cezası, lisansın geri alınması, hak mahrumiyeti, birtakım tedbir kararları veya transfer yasakları Piau dosyasında Avrupa Birliği Genel Mahkemesi tarafından incelenerek aşırı olmadığı kanaatine varılmıştır.

²⁷⁷ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 120.

²⁷⁸ Ioannidis (n 6) 169.

kaldırmıştır.²⁷⁹ Yerel uyuşmazlıkların çözümü için üye federasyonların önceden zorunlu tutulduğu bağımsız ve tarafsız tahkime havale şartını içeren düzenlemenin de kaldırılmasıyla 2015 AÇT’de uyuşmazlık çözümüne ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu durum, aradan geçen yedi yılı aşkın sürede uyuşmazlıklarda yargı kararlarının takip edilememesine sebebiyet vermiş olup anılan bu durum menajerler açısından hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik açısından sakıncalı sonuçlar doğurmaktadır. FIFA’nın yargı yetkisinin kalkması ile taraflar uyuşmazlıklarını; Spor Tahkim Mahkemesi(CAS), yerel tahkim veya yerel mahkemeler aracılığı ile çözmeye başlamışlardır.²⁸⁰ CAS kararlarının taraflarca icra edilmemesi durumunda disiplin cezası uygulanması için FIFA’ya yapılan başvuru yalnızca CAS’ın temyiz tahkim mercii olarak verdiği kararlar ile sınırlı olduğundan bu deregülasyondan sonrasında CAS’taki ilk derece mercii sıfatıyla yargılamalar da kapsam dâhilinde alınmıştır. Böylece menajerler de nihai kararı icra etmeyenler aleyhinde FIFA nezdinde disiplin yaptırımı uygulamasını sağlayabilmektedir.²⁸¹ Ancak aracılık faaliyetinin kapsamının katı bir şekilde sınırlanması sebebiyle aracının kulüpler veya oyuncu ile transfer ya da hizmet sözleşmesinin kurulumu ya da yenilenmesi dışındaki faaliyetlerinden doğan hukuki uyuşmazlıklar ile antrenörler ve teknik adamlar ile aracılar arasındaki uyuşmazlıkların talimat kapsamı dışında olduğunun vurgulanmasında fayda bulunmaktadır.

FIFA, menajerler ile ilgili olarak uzun süredir üzerinde çalışılan yeni talimatın yürürlüğe girmesinin akabinde, uyuşmazlık çözümü için faaliyet gösteren Dispute Resolution Chamber (Uyuşmazlık Çözüm Kurulu) ve Player Status Chamber(Oyuncuların Statüsü Kurulu)’na ek olarak Agents Chamber (Menajerler Dairesi)’nin faaliyete başlayacağını açıklamıştır.²⁸² Yeni talimat yürürlüğe girdikten sonra, yabancılık unsurlu menajerlik uyuşmazlıklarının eskiden olduğu gibi FIFA bünyesinde çözülmesi beklenmektedir.

²⁷⁹ Talimat ekinde “Standart Temsil Sözleşmesi” de yayımlayan FIFA, ilgili sözleşmede tarafların olağan mahkemelere başvurmayacağına dair hükme de yer verilmekteydi. Ek olarak, 2008 Oyuncu Menajerleri Talimatı’nın 30.maddesinde menajerin taraf olduğu uyuşmazlıklarda olay tarihinden itibaren işlemeye başlayacak iki yıl, menajerin faaliyetini sona erme tarihinden itibaren 6 aylık hak düşürücü sürelerle de yer verilmişti. 2015 AÇT’de bu hususlar yer almamaktadır.

²⁸⁰ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 104.

²⁸¹ ibid s.104; Olağan Tahkim ve Temyiz Tahkim mercii olarak verilen kararlar ile bunların tanınmasına hakkında detaylı bilgi için bkz. Nuray Ekşi, Spor Tahkim Hukuku (1st edn, Beta 2015) 596 vd.

²⁸² <https://www.fifa.com/legal/football-tribunal>. Erişim Tarihi: 17.1.2023

Son olarak FIFA, 2008 yılı OMT'nin 22. maddesinde yer alan ve sözleşmesi devam eden oyuncunun haksız fesih gerçekleştirmesine menajerin sebep olduğu karinesini 2015 yılı AÇT'de terk etmiştir. Anılan madde, menajerlerin disiplin cezası alması yönünde aksinin ispatı epey güç olan bir karine içermektedir. Bu sebeple, maddenin kaldırılmasına yönelik isabetli bir karar verilmiştir.

3.2.6 2015 FIFA AÇT'ye Getirilen yorumlar ve yürürlüğe girmesi beklenen yeni FIFA futbol menajerleri talimatı

Avrupa Komisyonu Bünyesinde çeşitli sektörlerdeki iletişimi artırmak ve sorunları tartışmak için kurulan Avrupa Birliği Sektörel Sosyal Diyalog Komitesi, menajerlik faaliyetleri üzerine tartışmak üzere 2017 yılı Kasım ayında Brüksel'de toplantı gerçekleştirmiştir. UEFA, FIFPro, ECA ve EPFL (European Professional Football Leagues-Avrupa Profesyonel Futbol Ligleri, şimdiki adı ile Avrupa Ligleri) yetkililerinin de yer aldığı toplantıda 2015'de yürürlüğe konan aracılık talimatı ve deregülasyonun işleyişi hakkında şu tespitler yapılmıştır:

- Ulusal paydaşların görüş ve önerileri yeterli bir şekilde değerlendirilmeden talimat yürürlüğe girmiştir;
- Menajerlik faaliyetlerinin finansal işlemlerinde şeffaflık gelişmemiştir;
- Talimatın yürürlüğe girmesiyle menajer olarak hareket eden kişi veya şirketlerin sayısı önemli ölçüde artmıştır, bu da daha genç oyunculara yönelik talebin ve ihlal riskinin artmasına sebep olabilir;
- Kulüplere ve oyunculara menajerler tarafından sağlanan hizmetlerin kalitesi genel olarak düşmüştür;
- Talimatın menajerlik ücretlerine etkisi hedeflenenin tersine orantısızca büyüme göstermiştir;
- Yeni FIFA düzenlemelerinde geçen "aracı" kavramı, çıkar çatışmalarına yol açabilecek ticari uygulamaların ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur;
- Kuralların bir bölgeden diğerine uygulanmasındaki tutarsızlık, bazı ulusal "piyasaları" menajerler için diğerlerinden daha çekici hale getirmiştir;
- Paydaşlar üzerindeki idari yük gereksiz yere artmasına rağmen bunun olumlu bir etkisi olmamıştır.²⁸³

²⁸³https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/FinancialFairPlay/02/53/09/85/2530985_DOWNLOAD.pdf, Erişim Tarihi: 17.1.2023; Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 25.

Dolayısıyla paydaşlar, 2015 deregölasyonunu menajerlik faaliyetlerinde yaşanan problemlerin sebeplerinden biri olarak görmektedir.²⁸⁴ Yukarıda belirtilen problemlere ek olarak transfer sayısındaki artıştan dolayı sözleşmelerdeki istikrarsızlık, çıkar çatışmalarının artması, futbola kaynağı belli olmayan para giriş çıkışı gibi olumsuzluklar da bulunmaktadır. Menajernere yönelik yeni bir talimatın hazırlanması gerekliliği uzun süredir kamuoyunda tartışılırken bu beklenti karşılanacak gibi görünmektedir. FIFA Konseyinin 22 Ekim 2022 tarihli toplantı gündeminde yeni FIFA Futbol Menajerleri Talimatı taslağının görüşülmesi yer alınmışsa da ilgili taslağın görüşülmesinin bir sonraki toplantıya bırakıldığı açıklanmıştır.²⁸⁵ 2023 yılı içerisinde FIFA'nın Futbol Menajerleri Talimatı'nın yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Avrupa Birliği Sektörel Sosyal Diyalog Komitesi'nin yürürlüğe girecek yeni talimattan beklentileri arasında şunlar yer almaktadır:

- Menajerler için makul, orantılı bir ücret üst sınırı;
- Şeffaflık ve hesap verebilirlik hususlarının geliştirilmesi;
- Talimatlara aykırı davranışlara uygun ve caydırıcı yaptırımlar;
- Menajerlerle olan ilişkilerinde ergin olmayanlara yönelik daha güçlü koruma hükümleri;
- Talimatın verimli olarak uygulanabilmesi adına etkin takip ve denetimler.²⁸⁶

Bu kapsamda FIFA, futbol menajerlerinin profesyonel ve etik standartlarını arttırarak sözleşme bütünlüğü ve sürekliliğinin korunması hedefiyle şu düzenlemeleri yapması beklenmektedir:

- “Aracı” kavramından vazgeçilerek “Futbol Menajeri” kavramının kullanılması;
- İleri düzey eğitim ve yeterlilik gereksinimlerini içeren yeni lisans sisteminin getirilmesi;
- İnternet ortamından da yapılabilecek çoktan seçmeli sınavın getirilmesi ve %80 doğru yanıt kriteri;

²⁸⁴ Ioannidis (n 6) 155.

²⁸⁵ <https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/fifa-council/media-releases/meeting-in-auckland-tamaki-makaurau-sees-key-transfer-system-regulations>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

²⁸⁶ https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/FinancialFairPlay/02/53/09/85/2530985_D_DOWNLOAD.pdf, Erişim Tarihi:17.1.2023.

- Menajerlik Ücreti Komisyonlarının menajer oyuncunun ayrıldığı kulübü temsil ediyorsa %10²⁸⁷; transfer olunacak kulüpten ve oyuncudan birini temsil ediyorsa %3, çifte temsil var ise %6 ile sınırlandırılması²⁸⁸;
- Transfere ilişkin menajerlik ödemeleri dâhil tüm ödemelerin TMS ve Ödeme Uygunluk Kurumu (FIFA Clearing House) üzerinden gerçekleştirilmesi sayesinde kayıt dışılığın önüne geçilerek şeffaflığın sağlanması;
- Menajerlerin taraf olduğu yabancı unsurlu uyuşmazlıkların tekrar FIFA bünyesinde çözülmesine imkân sağlanması;
- Sözleşmelerin azami 2 veya 3 yıl süre ile sınırlandırılması ve kendiliğinden yenilenememesi²⁸⁹,
- 100.000,00 CHF'tan az olmamak üzere menajerlik faaliyetlerinin risklerini kapsayan sigorta zorunluluğunun getirilmesi;
- TPO ve TPI yasaklarının kuvvetlendirilmesi;
- Belirli durumlardaki çifte temsilin yasaklanması;
- Lisansın alımından sonra online ve fiziksel çeşitli eğitimlere katılım zorunluluğu getirilmesi;
- Menajer olacak kişilere dair yeni etik gereksinimleri ve iflas etmemiş olma şartı getirilmesi;
- Menajere ilişkin; resim ve tam ad, uyruk, lisans numarası, şirket adı, adresi, ofis telefonu, cep telefonu, ofis e-postası, şirket web sitesi ve sağlanan hizmetlerin www.legal.fifa.com web sitesinden yayımlanması;
- Menajerlerin disiplin kayıtlarının www.legal.fifa.com web sitesinden yayımlanması.

Anılan düzenlemeler incelendiğinde FIFA'nın; menajerlere lisans düzenlemesi getirmesi, lisans alımı için sınav şartının getirilmesi, menajerlik faaliyetlerine dair mesleki sigorta yaptırma zorunluluğu getirilmesi gibi düzenlemeler ile 2015 yılında terk edilen sisteme

²⁸⁷ Basketboldaki düzenlemelerde de menajerlik sözleşmesinin azami süresi 2 yıl olarak belirlenmiştir. Bkz: FIBA Internal Regulations - Book 3 m.321 Erişim Linki: <https://www.fiba.basketball/en/Module/c9dad82f-01af-45e0-bb85-ee4cf50235b4/703844b2-fa7e-4d6d-9a20-2298ab604406> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

²⁸⁸ Menajerin bir işlemde alacağı komisyonun sınırlanması gündeme gelebilir fakat menajerlik faaliyetlerinin süreklilik arz ettiği durumlarda ödenecek sabit ücretin ya da iş ya da transfer sözleşmeleri dışındaki sözleşmelere dair ödemelere bir sınırlama getirilmesi kanaatimize göre mümkün değildir.

²⁸⁹ Basketboldaki düzenlemelerde de menajerlik sözleşmesinin azami süresi 2 yıl olarak belirlenmiştir. Bkz: FIBA İç Talimatları - Kitap 3 m.320.

geri dönme niyetinde olduğu görülmektedir. Bu husus sürpriz olmamıştır nitekim paydaşların büyük bölümü 2015 deregülasyonun olumsuz neticeleri hususunda mutabıktır. Ancak eski sisteme dönüş ile tüm sorunların ortadan kalkacağı düşünülmemelidir. Öyle ki, önceki sistem döneminde sorunların olması sebebiyle 2015'teki deregülasyon gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla önceki düzenlemelere ek olarak getirilen mevzuat yenilikleri ve uygulama farklılıkları önem arz edecektir. Bunlar arasında en önemlileri zorunlu ücret sınırlaması ve Clearing House(Ödeme Uygunluk Departmanı) düzenlemeleridir. TMS ile uluslararası transferlerin takibini başarıyla gerçekleştiren FIFA, yetiştirme tazminatı ve dayanışma katkısı ücretlerinin takibi için kurulduğu ifade edilen Ödeme Uygunluk Kurumu'nu başarılı bir şekilde menajerlik faaliyetlerinde de işletir ise yeni sistemin hedefine ulaşma şansı bulunmaktadır.

3.3 Türkiye'de ve Çeşitli Ülkelerde Yürürlükteki Menajerlik Düzenlemeleri

Yukarıda belirtildiği üzere FIFA, 2015 AÇT'yi çerçeve düzenlemeler içerecek şekilde yürürlüğe sokarak menajerlik faaliyetlerini üye yerel federasyonların dizayn etmelerine olanak tanımıştır. Türkiye'de talimatlar genellikle FIFA nezdinde gerçekleşen gelişmeler ve yeni düzenlemeler takip edilerek oluşturulmuştur. Şu anda yürürlükte bulunan talimat olan "Futbol Menajerleri İle Çalışma Talimatı" 20.05.2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında kabul edilerek TFF'nin internet sitesi olan tff.org'da yayımlanmak suretiyle 09.06.2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.²⁹⁰ FIFA AÇT'nin 11. maddesine paralel olarak FMÇT'ye eklenen geçici madde 2 uyarınca talimatın yürürlüğe girmesiyle birlikte, bir önceki "Futbolcu Temsilciliği" lisans çıkarma sistemi yürürlükten kaldırılmış ve geçerliğini yitirmiş kabul edilen tüm futbolcu temsilciliği lisanslarının TFF'ye iade edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

²⁹⁰ Yürürlükte olan TFF FMÇT'yi diğer ülkelerin yürürlükte bulunan talimatları ile kıyasla düzensiz ve geliştirilebilir bulmaktayız. Örneğin İngiltere'de, talimatın yürürlüğüne dair rehber yayımlanıyor ve talimatta öngörülen formlar online doldurulabilir şekilde düzenlenmiş vaziyettedir.

3.3.1 Başvuru, lisans ve vize düzenlemeleri

3.3.1.1 Amaç, tanım ve kapsam

Türkiye’de yürürlükte olan FMÇT’nin;

- “Amaç” başlıklı 1. maddesinde talimatının amacının futbolcu ile kulüp arasında imzalanan profesyonel futbolcu sözleşmesi veya iki kulüp arasında imzalanan transfer sözleşmelerinin usul ve esaslarını belirlemek olduğu,
- “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 2. maddesindeki “menajer” tanımından menajerlik faaliyetinin profesyonel futbolculara ve transfer görüşmesi yapan kulüplere yönelik olarak gerçekleştirileceği²⁹¹,
- “Kapsam” başlıklı 3.maddesinin 3. fıkrasında ile “Bildirim” başlıklı 11. maddesi uyarınca menajerlik faaliyetinin talimattaki istisna dışında yalnızca TFF lisanslı menajerler tarafından yürütüleceği,
- “Bildirim” başlıklı 11.maddesinin 2. fıkrasında belirtilen istisna uyarınca futbolcu ve kulüplerin uluslararası transferlerle sınırlı olmak üzere güncel FIFA AÇT’ye uygun olarak FIFA üyesi federasyon tarafından düzenlenen menajerlik lisansına haiz ve buna FIFA AÇT ekinde yer alan aracılık taahhünamesini imzalamış ve sözleşmelerini TFF’ye ibraz eden menajer ile çalışabileceği,
- “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 2. maddesindeki “(...)TFF’den lisans almış gerçek kişileri” ibaresi ile Talimatın 4.maddesindeki “Menajerlik faaliyetinin gerçek kişi olarak bizzat yürütülmesi zorunlu olmakla birlikte, menajerler ticari faaliyetlerini şirket olarak organize edebilirler.” düzenlemesi uyarınca menajerlik lisansının yalnızca gerçek kişilere verilebileceği²⁹²,

ifade edilmektedir. Buna göre;

- Talimatın amacının futbolcu ile kulüp arasındaki profesyonel futbolcu sözleşmesi ve kulüpler arasındaki transfer sözleşmelerinin usul ve esaslarını belirlemek olduğu

²⁹¹7405 sayılı Spor Kulüpleri Ve Spor Federasyonları Kanunu’nun 54. maddesi ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun’a Eklenen maddedeki tanım ile paraleldir.

²⁹² 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun 54. maddesi ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun’a Eklenen maddenin 3. fıkrasına göre menajerlik faaliyetleri bir şirket vasıtasıyla yürütülebilir ancak bu halde şirket bilgilerinin sözleşmede yer alması ve menajerin şirketi temsile yetkili olduğunu gösterir ticaret sicil tasdiknamesinin sözleşmeye eklenmesi zorunludur. Bu düzenlemede “menajerlik faaliyetlerinin şirket tarafından yürütülmesi” ibaresi yerine “menajerlik faaliyetlerinin şirket aracılığıyla yürütülmesi” ibaresi kullanılmasının daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

ifade edildiğinden menajerlerin oyuncunun sponsorluk, imaj hakları, servet yönetimi ve diğer faaliyetlerine yönelik aracılık ettiği sözleşmelerin ve uyuşmazlıkların talimata tabi olmadığı ve dolayısıyla bu faaliyetler için lisans alımının zorunlu olmayacağı,

- TFF'nin, FIFA'nın ağırlık verdiği işlemin tesciline ek olarak işlemi yapacak menajerin de lisanslandığı çifte kayıt sisteminin tercih ettiği,
- Antrenörlere ve teknik direktörlere dair menajerlik hizmeti TFF lisansı ve talimatları kapsamına alınmadığı, dolayısıyla bunlara dair lisans alınmasına gerek olmadığı ve uyuşmazlıkların çözümünün talimattan ziyade yerel mevzuata tabi olduğu,
- Yabancı futbolcu menajerlerinin Türkiye'de menajerlik faaliyeti yürütmek için prensipte TFF lisansı alması ya da TFF lisansına sahip menajer ile çalışması gerektiği, uluslararası transferlerde ise istisnai olarak FIFA üyesi federasyondan lisansa sahip menajerlerle çalışılabileceği,
- Menajerlik faaliyetlerinin ticari olarak şirket bünyesinde yürütülmesi mümkün ise de şirketlere lisans verilmediği,

tespitleri yapılabilir. FMÇT'nin amaç, tanım ve kapsam düzenlemeleri ile bu düzenlemeler sonucu gerçekleştirilen tespitler kapsamında yurt dışından bazı ülkelerin uygulamaları şu şekildedir:

- İngiltere'de²⁹³ ve Avustralya'da²⁹⁴ tüzel kişiler sicile gerçek kişiler üzerinden kaydedilmektedir ve tüzel kişi adına gerçekleştirilecek aracılık faaliyetleri ancak ve ancak aracı olarak sicile kayıtlı olan ve tüzel kişi tarafından işlem için yetkilendirilen kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Benzer şekilde Japonya'da²⁹⁵ tüzel kişiler sicile kayıtlı olmakla birlikte menajerlik taahhütleri aynı oluşum içerisindeki menajerleri kapsayacak şekilde verilmektedir. Fransa'da ise lisans yalnızca gerçek kişilere düzenlenir ancak bu kişilerin şirket ortağı ya da çalışanı olması mümkündür.²⁹⁶ Türkiye'de faaliyetin bizzat gerçek kişi tarafından yürütülmesi zorunlu olup şirket dâhiliyeti var ise şirkete dair bilgilerinin sözleşmede yer alması

²⁹³ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı Ek-3 m.1.

²⁹⁴ Robert Wills, "Australia" in PROFAA Research Paper – World of Football Agents – Current legal and processual affairs for Football Agents in Australia, Germany, Austria, Nigeria and India (2nd edn, 2020) 6.

²⁹⁵ Japonya Futbol Federasyonu Menajerlik Taahhütnamesi.

²⁹⁶ Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.3.1 ve m.6.1.

ve menajerin şirketi temsile yetkili olduğunu gösterir ticaret sicil tasdiknamesinin sözleşmeye eklenmesi zorunludur.²⁹⁷

- İtalya²⁹⁸ ve Japonya'da Türkiye'de olduğu gibi hem menajere hem de yapılan işlemlere yönelik çifte tescil sistemi mevcuttur. Almanya'da ise bir ön tescil sistemi yürürlüktedir ve kulüp veya futbolcunun ön tescilden sonra menajeri yönelik kesin tescil işlemi gerçekleştirilmesi şart değildir.²⁹⁹
- Bulgaristan, Kıbrıs, Fransa ve Romanya'daki düzenlemelerde menajerlerin antrenörleri ve teknik direktörleri de temsil etmeleri kapsam dâhiline alınmıştır.³⁰⁰ Japonya'da antrenörler ile çalışan menajerler, bu durumu federasyona bildirmek ve federasyona verdiği taahhünameye teknik direktörleri veya antrenörler ile girilen ilişkinin oyunculara etki etmeyeceğini taahhüt etmek durumundadır.³⁰¹
- Fransız Spor Yasası'nda³⁰² menajer faaliyeti olarak spor veya idman faaliyeti için tarafları bir araya getirme ifade edildiği için menajerlerin oyuncunun servet yönetimine dair işlemleri, sponsorluk ya da imaj haklarına ilişkin aracılık faaliyetleri spor yasasına tabi olmayıp lisanssız da gerçekleştirilebilmektedir.³⁰³
- Fransa'da AB üyesi ülke vatandaşı olan veya Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda faaliyet gösteren menajerlerin federasyona önceden bildirim yapmaları koşuluyla sınava tabi tutulmaksızın düzenlenen 1 yıl süreli geçici lisans ile işlem yapmasına izin verilmekteyken; kapsam dışında kalan yabancı menajerler lisanslı Fransız menajerler aracılığıyla işlem yapabilmektedir.³⁰⁴ Benzer bir düzenlemeye sahip olan İtalya'da ise AB üyesi ülkenin vatandaşı bir menajerin İtalya Futbol Federasyonu'na akredite olma talebi, menajerin kendi ülkesinde aynı nitelikteki sınavı geçmiş olması koşuluna bağlı olarak kabul edilmektedir.³⁰⁵ Menajer olmak için sınav öngörmeyen

²⁹⁷ Tüzel kişilerin faaliyetine ilişkin 7405 sayılı Kanun'un ek madde 2'si ile TFF FÇMT'nin 4. maddesinin 6.fıkrası arasında lafzi yönden çelişki olduğuna dair değerlendirme için bkz. 3.3.1.1'nolu "Amaç, tanım ve kapsam" başlığı.

²⁹⁸ Salvatore Civile and Michele Colucci, "The FIGC Regulations on Intermediaries" in Michele Colucci (ed.) The FIFA Regulations on Working with Intermediaries Implementation at National Level (2th edn, 2016) International Sports Law And Policy Bulletin 272, 311.

²⁹⁹ Söğüt, Pentol Levy and Pentol Levy (n 137) 35.

³⁰⁰ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 45.

³⁰¹ Japonya Futbol Federasyonu Aracılar Talimatı m.12.

³⁰² Code du Sport.

³⁰³ Marmayou J, "The Implementation Of The FIFA Regulations in France" in Michele Colucci (eds), The FIFA Regulations on Working With Intermediaries Implementation at National Level (2nd edn, 2016) (1) International Sports Law And Policy Bulletin 289.

³⁰⁴ Fransız Spor Yasası (Code du Sport) II. Bölüm m. C.222-15 ve R. 222 22.

³⁰⁵ İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.4, Erişim Linki:

AB üyesi ülkedeki menajerlerin İtalya’da işlem yapabilmeleri için İtalya Olimpiyat Komitesi tarafından getirilen sınav ya da kursları tamamlaması gerekmektedir. Bu koşulları sağlayarak 3 yıl süre ile İtalya’da menajerlik faaliyeti yürüten kişiler İtalyan menajere verilen lisanstan talep edebilir ve yukarıdaki prosedürler aranmaksızın işlem yapabilirler.³⁰⁶ AB üyesi olmayan ülke vatandaşı olan menajerler ise Federasyon tarafından verilen lisans sahibi bir menajer ile çalışmak durumundadır. Bu kapsamda yabancı menajerlerin faaliyetlerinde ülkemizin Fransa ve İtalya’ya nazaran daha işlemleri kolaylaştırıcı bir usul izlediği söylenebilir.

Yukarıdaki hususlar birlikte değerlendirildiğinde ülkemizde tüzel kişilerin menajerlik faaliyetlerine, pek çok ülkede olduğu gibi, sorumluluğun gerçek kişi üzerinde olmak kaydıyla izin verildiği görülmektedir. Ancak Kanun’a yapılan ekleme talimat ile lafız olarak çelişkilidir. Kanaatimize göre 5894 sayılı Kanun’a eklenen 2’nolu ek maddenin 3. fıkrasındaki “menajerlik faaliyetlerinin bir şirket tarafından yürütülmesi” ibaresi yerine “menajerlik faaliyetlerinin bir şirket aracılığıyla yürütülmesi” ibaresi FMÇT’nin 4. maddesinin 6.fıkrasına daha uygun olurdu. Nitekim lisans yalnızca gerçek kişilere verilmekle birlikte; vergi, muhasebe gibi amaçlar adına şirket organizasyonuna izin verilmiştir.

Menajerlik talimatlarının teknik direktör ve antrenörleri kapsamı hususunda ülke mevzuatları arasında net bir uyum bulunmamaktadır. Kanaatimize göre teknik direktör ve antrenörlerinde talimat kapsamına alınmasında fayda bulunmaktadır.

3.3.1.2 Menajer olarak tescil için aranan şartlar

Yürürlükte olan FMÇT’nin 4. maddesine göre talimat kapsamında lisans alabilmesi için menajer adayının aşağıdaki şartları yerine getirmesi ve faaliyet süresince yerine getirmeye devam etmesi gerekmektedir:

<https://www.figc.it/media/175045/regolamento-figc-agenti-sportivi.pdf>, Erişim Tarihi: 8.12.2020; Bu kapsamda bir sınav Fransa’da bulunduğundan İtalya’da bu lisansa büyük oranda Fransız menajerler başvurmaktadır.

³⁰⁶ İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.4.

- Türk vatandaşı olmak veya Türkiye’de yasal ikametgâha ve çalışma iznine sahip olmak,
- Şike ve teşvik primi³⁰⁷ ile Futbol Disiplin Talimatı’nın “Hükümlülük” kenar başlıklı maddesinde belirtilen suçlardan³⁰⁸ dolayı kesin hüküm giymemiş olmak,
- Disiplin Kurulları tarafından, müsabaka sonucunu etkileme, bahis, doping, ayrımcılık ve sahtecilik eylemleri nedeniyle kesinleşmiş ceza almamış olmak,
- TFF tarafından belirlenecek diğer şartları yerine getirmek.

Son şart olan “diğer şartları yerine getirmek” hususunu detaylandırır isek menajerlerin;

- Mesleki, sosyal ve ahlaki yönlerden iyi anılmaları ve “kusursuz bir itibara”³⁰⁹ sahip olmaları gerekmektedir.
- Örneği talimat ekinde yer alan Menajerlik Taahhütnamesi’ni imzalayarak ve noterde tasdik ettirerek TFF’ye ibraz etmeleri gerekmektedir³¹⁰.
- FIFA, FIFA'ya bağlı konfederasyonlar, TFF, diğer ülke federasyonları, herhangi bir lig oluşumu vb. ile kulüpler veya bunların herhangi bir kurulunda fahri veya ücretli olarak görevli bulunan kişiler ile faal futbolcu, teknik adam, antrenörler ve müsabaka görevlileri doğrudan ya da dolaylı olarak menajerlik faaliyetinde bulunmamalıdır, menajerlik şirketlerine ortak olmamalıdır.³¹¹

Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde şu tespitlerin yapılması mümkündür:

- Türk vatandaşlarının TFF lisansı alabilmek adına Türkiye’de ikamet etmesi şart tutulmamışken; yabancıların menajerlik lisansı alabilmesi için Türkiye’de ikamet ve çalışma izni almış olmaları şartı aranmaktadır.

³⁰⁷ Belirtilen suçları işleyen kişinin menajer olmasına izin verilmediği gibi; 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 11. maddesinde bu suçun bir menajer tarafından işlenmesi suçun cezası yarı oranında artırmasına sebep olan bir nitelikli hali olarak düzenlenmiştir.

³⁰⁸ TFF Futbol Disiplin Talimatı 60. maddesinde sayılan suçlar şu şekildedir: Kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla bir süre ile hapis cezasına çarptırılma, Devletin güvenliğine veya anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine veya milli savunmaya ya da Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, çocuğun cinsel istismarı.

³⁰⁹ Kusursuz itibar kriterine dair tartışmalar ve önerilerimiz için bkz. 3.2.3’ünlü “Menajerlik sözleşmesi ve ücret” başlığı.

³¹⁰ TFF FMÇT EK-1.

³¹¹ Anılan maddeye aykırı faaliyette bulunan kişiler FMÇT’nin 4. maddesinin 7. fıkrasına göre yasaklı görevleri sona ermiş olsa dahi yasaklanarak menajerlik lisansına sahip olamayacaklardır.

- Menajerlik lisansı alımına engel suçların sayıldığı TFF Futbol Disiplin Talimatı 60. maddesinin başındaki “*Kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla bir süre ile hapis cezasına çarptırılma*” ibaresi bir suç türü olmadığından bu kapsama girecek kasten suçların menajerlik lisansı alımına engel olup olmadığı net değildir.
- Her ne kadar birtakım suçlar yönünden kesin ve net olarak menajer lisansı düzenlenmesi engellenmişse de FIFA talimatına paralel olarak düzenlenen “kusursuz itibar” kriterinin sübjektifliği ve herhangi somut tespit yöntemleri ile açıklanmamış olması bu cezalar olmasa da yapılacak öznel bir değerlendirme ile menajerlik lisansının verilmeyebileceği sonucunu doğuracaktır. Aralarında İtalya ve İspanya’nın da bulunduğu kimi ülkelerde FIFA’nın beyana dayalı kusursuz itibar tanımı yeterli görülmüşken Hollanda ve Çek Cumhuriyeti’nin aralarında bulunduğu kimi ülkelerde kusursuz itibar kriteri için Türkiye’de olduğu üzere sabıka kaydı talep edilmektedir.³¹²
- Menajerlik taahhünamesinin genel kapsamı FIFA çerçeve hükümleri ve düzenlemeleri itibariyle çoğu ülkede benzerdir. Fakat Almanya’da bir mahkeme, lisans alımı için zorunlu tutulan Menajerlik Taahhünamesi’nin imzalanmasını uygun görmemiş; bunun üzerine Almanya Futbol Federasyonu taahhüname içeriğinde revize gerçekleştirmek durumunda kalmıştır.³¹³
- Yasaklı görevlerde bulunmama hususunda görev kapsamı da ülkelere göre farklılık göstermektedir. Örneğin; Fransa’da yasaklı kişilerin kapsamı daha geniş tutulmakla birlikte yasak, bazı hallerde görev veya ortaklık süresinin sona ermesinden itibaren bir yıl boyunca devam etmektedir. Yine aynı ülkede doğrudan veya dolaylı olarak kulüpte veya federasyonda görevi bulunanlara, bir kulüpte hissesi olanlara, spor faaliyetlerini ayarlayanlara, etik veya ahlaki açıdan federasyon tarafından cezalandırılanlara, sabıkası bulunanlara, vergi düzenlemelerinde belirtilen maddelerden ceza alanlara, kişisel iflas hususunda yaptırıma uğramışlara lisans verilmemektedir.³¹⁴

³¹² Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 47.

³¹³ Michael Frank “*Germany*”, PROFAA Research Paper – World of Football Agents – Current legal and processual affairs for Football Agents in Australia, Germany, Austria, Nigeria and India (2nd edn, 2020) 9; İlgili mahkeme kararları için bkz. LG Frankfurt, 24.10.2019T. (Az. 2-3 O 517/18) Erişim Linki: <https://openjur.de/u/2261681.html> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

³¹⁴ Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.3.1.

- Her ne kadar avukatlar ile ilgili olarak FIFA AÇT, 7405 sayılı Kanun ya da TFF talimatlarında bir düzenleme bulunmasa da çalışmanın birinci bölümünde ifade edildiği üzere Avukatlık Kanunu'ndaki düzenlemeler gereği faal avukatlık yapan kişilerin aktif menajerlik yapması Avukatlık Kanunu'na uygun düşmemektedir. Ancak, bu durum avukatın menajerlik lisansı almasına veya menajerlik faaliyeti yürüten şirkete ortak olmasına engel değildir. İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı'nın avukatın bir işlemle ilgili yalnızca ve münhasıran izin verilen hukuki danışmanlık faaliyetlerini(sözleşme düzenleme, ücret ve asli unsurlar dışında hukuki müzakere, uyuşmazlık çözüm faaliyetleri, danışmanlık vs.) yürütmeleri durumunda bu faaliyetlerin menajerlik faaliyeti olarak değerlendirilmeyeceği belirtilmiştir.³¹⁵ Çalışmanın birinci bölümünde detaylıca ele alındığı üzere Fransa'da avukatların menajerlik faaliyetleri yürütmesi ile ilgili yaşanan süreç, avukatların menajerlik faaliyetleri yürütmesinin yasaklanması ile sonuçlanmış olup bu yasak Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı'nın 3.1. maddesinde düzenlenmiştir.

Menajerlik lisansının alınmasına dair FIFA deregülasyonundan sonra aracı sayısında ciddi artışlar gözlemlenmiştir.³¹⁶ Örneğin İngiltere'de, 2015 öncesinde kayıtlı aracı sayısı 500 iken 2015 AÇT sonrasında 1800'ün üzerine çıkmıştır.³¹⁷ Bu sebeple, birtakım ülkeler menajerlik lisansının alınabilmesi için ek şartlar getirmişlerdir. Her ne kadar deregülasyon sonucunda oluşan çerçevede 2015 yılı talimatında FIFA sınav zorunluluğunu kaldırmışsa da, bu ek şartların başında sınavda başarı şartını gelmektedir. Örneğin Fransa'da lisans alımı, içerisinde hukuk bilgisinin de bulunduğu iki aşamalı yazılı sınava tabidir.³¹⁸ Bu durum İtalya'da da benzerdir.³¹⁹ Aralarında Slovakya, Portekiz ve Malta'nın bulunduğu bazı ülkelerde ise sırasıyla üniversite diploması, sözlü mülakatta başarı, sorumluluk sigortası yapılması ve olumlu banka referansı gibi ek koşullar aramaktadır.³²⁰ Ülkemizde ise önceki talimat döneminde mevcut olan sınavda 15 adet soru FIFA tarafından gönderilirken 5 adet soru TFF tarafından belirlenmekteydi. Anılan

³¹⁵ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı – Ek-1 Tanımlar.

³¹⁶ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 58.

³¹⁷ Geey (n 23) 70.

³¹⁸ Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.3.4.

³¹⁹ İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.11.

³²⁰ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 58.

sınavlardan 31 Mart 2011 tarihli sınav, soruların çalındığında dair oluşan kanı gerekçesiyle iptal edilmiştir.³²¹ Mevcut FMÇT’de sınav zorunluluğu bulunmamaktadır.

3.3.1.3 Lisans başvurusunun değerlendirilmesi ve vize işlemi

Tescil şartlarını karşılayan futbol menajeri adaylarının talepleri, FMÇT’nin 6. maddesi uyarınca TFF Yönetim Kurulu tarafından atanan Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenerek her yıl Aralık ve Mayıs ayında karara bağlanmaktadır. Menajerlik başvurusunun kabulü sonucunda menajere süresiz lisans verilmektedir. Fakat menajerler, TFF Yönetim Kurulu tarafından belirlenen yıllık vize ücretini ödemek ve TFF tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri TFF’ye sunmakla yükümlüdür. Ek olarak menajerlik lisansını alan kişi, TFF tarafından düzenlenen "Futbol Menajerliği Eğitim Semineri’ne katılmak zorundadır. Vize ücretini ödemeyen, belge sunmayan ya da eğitim seminerine katılmayan menajerin lisansının askıya alınacağı belirtilmiştir. Lisansı askıda olan menajer menajerlik faaliyetlerinde bulunamayacaktır.³²² Üst üste iki yıl vize yaptırmayan menajerin lisansı ise iptal edilmektedir.³²³

Diğer ülkelerde de benzer düzenlemelere rastlanmaktadır. Fransa vatandaşlarının lisansı vize gerektirmeksizin süresizdir. İtalya ise tescilin devamı için her sene federasyon tarafından düzenlenen eğitimlere en az 10 saat süre ile katılmak zorunludur.³²⁴

Değerlendirme neticesinde lisans başvurusunun reddedilmesi durumunda ise lisans adayı Değerlendirme Komisyonu’nun ret kararının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde TFF Yönetim Kuruluna itirazda bulunabilir.³²⁵ Süresi içinde itiraz edilmezse ret kararı kesinleşir.³²⁶ İtirazdan üzerine TFF Yönetim Kurulu kararı tarafından da başvurunun reddedilmesi halinde menajer adayı TFF Statüsünün 62.maddesi uyarınca

³²¹ Sınav iptaline dair TFF açıklaması için bkz:

<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12298> ,Erişim Tarihi: 17.1.2023.

³²² Özocak Gürkan, “Menajerlik Sözleşmeleri ve 7405 Sayılı Kanun ile Futbol Menajerliğine İlişkin Yapılan Değişiklikler” Hakan Üzeltürk (ed), *Spor Hukuku Yazıları* (Legal 2022) 51.

³²³ TFF FMÇT m.9.

³²⁴ İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.14.

³²⁵ TFF FMÇT m.6.

³²⁶ 2015 yılından önceki dönemde itirazlar FIFA Oyuncuların Statüsü Komitesi’ne yapılarak lisans başvurusu reddedilen adayın başvuru kriterlerine uygunluğu FIFA tarafından kontrol edilebilmekte idi. Detaylı bilgi için bkz. Koç (n 132) 13.

yedi gün içerisinde bu karara karşı Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edebilir.³²⁷ Bu husustaki Tahkim Kurulu kararları ise kesin ve nihaidir. Bu kararlar idari veya yargısal makamların onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal makamlara başvurulamayacağı düzenlenmiştir. Anayasanın 59.maddesi de sporun yönetimine dair spor federasyonlarının tahkim kuruluna başvurulmasının zorunlu olduğu ve tahkim kurulu kararların kesin olduğu düzenlenmiştir. Maddenin gerekçesinde belirtildiği üzere kurulların müsabakalarla, kulüplerle, sporcularla ve sporla ilgili diğer kişiler hakkında verdikleri müsabakadan men, küme düşürme, ligden ihraç, ihraç, seyircisiz oynama ve puan tenzili gibi kararlarına karşı süratli ve kesin bir denetim yolu öngörülmektedir. Menajerlik lisansı futbol faaliyetlerinde kullanılabilecek ve futbola etki edecek nitelikte bir karar olduğundan federasyonun kararının yönetime dair olduğu kabulüyle yargı denetiminin dışında olduğunun kabulü gerekir. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un³²⁸ 45. maddesindeki düzenleme sebebiyle, Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler bireysel başvurunun konusu da olamamaktadır. Bu kişiler özellikle son dönemde Tahkim Kurulu'nun yapısı ve işleyişine dair bağımsızlık ve tarafsızlık açıdan ihlal kararları verilmesi de dikkate alındığında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurabilirler. Her ne kadar TFF'nin kamu kurumu olarak değerlendirilmesi hususu tartışmalı olsa da tavsiye niteliğinde kararlar verebilen Kamu Denetçiliği Kurumu(KDK)'na başvuru yapılması da değerlendirilebilir.³²⁹

Yönetim Kurulu tarafından menajerlik lisansı başvurusunun reddi kararına itirazı Tahkim Kurulunca reddedilen kişilerin menajerlik lisansı alabilmesi için; ret kararının

³²⁷ Madde metni şu şekildedir: “Tahkim Kurulu, aşağıdaki karar ve düzenlemelere ilişkin uyumsuzlukları ilgililerinin başvurusu üzerine inceleyerek kesin olarak karara bağlar: a) Federasyon ile kulüpler, hakemler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, sağlık personelleri ve diğer yetkililer hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilen kararları,(...) Tahkim Kurulu kararları kesin ve nihaidir. İdari veya yargısal makamların onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal makamlara başvurulamaz.”, <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF-KANUN-STATU/TFF-Statüsü.pdf>, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

³²⁸ Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 6216, Kabul Tarihi: 30.3.2011, RG 3.4.2011/27894.

³²⁹ TFF'nin kamu kuruluşu olup olmadığı tartışmalıdır. Buna rağmen KDK'nın TFF aleyhinde başvurulara tavsiye niteliğinde kararlar verdiği görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz: KDK 2022/257-S.22.397 Sayı, 2021/12187 Başvuru no, 07.01.2022 T.,2021/232-S.21.348 Sayı, 2020/95371 Başvuru no, 05.01.2021 T.; Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Index>.

kesinleşmesinin üzerinden 1 yıllık sürenin geçmesi ve ret gerekçesinin ortadan kalktığına ispatı suretiyle tekrar federasyona başvurması gerekmektedir.³³⁰

3.3.1.4 Lisanssız menajerlerin faaliyetleri ve taraf oldukları sözleşmelerin geçerliliği

Menajerlik, yerel ve uluslararası pek çok farklı regülasyona tabi olan bir meslektir. Bir anket çalışmasına göre mevcut 10 menajerden 3'ü menajerlik regülasyonlarına tam olarak hâkim olmadığını ifade etmiştir³³¹. FIFA'nın menajerlik lisansı alımı için sınav başarısının zorunlu olduğu dönemde pek çok ülkedeki sınav başarı oranı düşüktü. Öyle ki 2008 ila 2014 yılları arasında İngiltere'de sınavın başarı oranı %6 ile %35 arasında değişiklik göstermekteydi.³³² Bu kapsamda deregülasyon kararının nitelik yönünden eleştirel kriteri ortadan kaldırdığı söylenebilir.

Deregülasyon sonrasında menajer olmak için talebin artması federasyonların talep ettiği ücretlerin de artmasına sebep olmuştur. FIFA'nın 2015 deregülasyonundan sonra Yunanistan ve Portekiz gibi bazı ülkeler yıllık kayıt için ciddi ücretler talep ederken; bazı ülkeler ise her işlem başına ücretlendirme gerçekleştirmektedir.³³³ Lisanslı menajer olmanın maliyeti ve zorluğu pek çok ülkede lisanssız menajerlerle çalışılmasına sebep olmaktadır. Öyle ki transferlerde lisanssız menajer ile çalışma oranının uluslararası transferlerde dahi %70 civarında olduğu ifade edilmektedir.³³⁴

Lisanslı menajerle çalışmanın futbolcular üzerindeki etkisi hususunda yapılan bir anket çalışmasında lisanslı menajerlerin performanslarına olumlu katkı yaptığını belirten futbolcuların oranı %86.3 iken bu oran lisanssız menajer tercih eden futbolcularda %47.1'de kalmıştır.³³⁵ Lisanssız menajerlerin yetkili kurumlar tarafından denetimi zor olduğu gibi disiplin ve ceza hükümleri de sınırlıdır. Faaliyetlerden ciddi zararların doğmaması adına kontrol altına alınması gerektiği uzun süredir ifade edilmektedir.³³⁶ Bu

³³⁰ TFF FMÇT m.6.

³³¹ Ioannidis (n 6) 163.

³³² Gernon (n 242) 104.

³³³ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 46.

³³⁴ Gernon (n 242) 106.

³³⁵ İmamoğlu, Kılıçgil and Şahin (n 30) 131.

³³⁶ Martins ve Parrish (n 255) 551.

sebeple, FIFA'nın 2015 deregülasyonuna rağmen ülkemiz dâhil pek çok ülke menajerlerin lisanslanmasını zorunlu tutmaktadır. Lisanssız menajerlerin aracılık yaptığı işlemlerde menajerlik sözleşmesinin geçerli olup olmadığının tespiti ise uyuşmazlıkların çözümü açısından kilit rol oynayacaktır.

Ülkemizdeki yasal düzenlemelere bakıldığında hem 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun 54. maddesi ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 2; hem de TFF FMÇT hükümleri menajerlik faaliyetinin icrası için TFF lisansı alınmasını zorunlu tutmaktadır. Çalışmamızın lisans ve disiplin cezaları bölümünde detaylı ele alınacağı üzere futbolcu ve kulüplere menajerin lisansını kontrol yükümlülüğü getirilmiş; buna aykırı davranılması durumunda çeşitli disiplin cezaları öngörülmüştür. Buna rağmen uygulamada futbolcuların büyük bir bölümünün lisanssız menajerlerle çalıştığı bilinmektedir. Yasağa rağmen lisanssız kişilerle imzalanan sözleşmelerin geçerliliği ve tarafların hak iddia edebilmesi hususu ise tartışmalıdır. Yargıtay, bir kararında lisanssız futbolcu menajerleriyle yapılan sözleşmeyi "5894 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" ve bu Kanun'un uygulanmasına dair "Futbolcu Temsilcileri Talimatı" hükümlerine aykırı olması sebebiyle geçersiz kabul etmiş ve bu sözleşmeden doğan alacak talebini reddetmiştir.³³⁷ Öte yandan, lisanssız menajerler ile imzalanan sözleşmenin geçersizliğine dair bir kanun maddesi bulunmadığından bahisle sözleşmenin geçersizliğinin kabulünün Anayasa'nın 48.maddesinde düzenlenen çalışma ve sözleşme hürriyetine aykırı olacağını savunan görüşler mevcuttur.³³⁸ Petek'e göre

³³⁷ Yargıtay 13.HD, 2014/22582 E., 2016/5295K., 23.2.2016T., Lexpera; Kararın gerekçesi şu şekildedir: "(...)Somut olayda ise davacının, TFF nezdinde tescilli, lisanslı futbolcu temsilcisi olmadığı sabittir. Dolayısıyla davacının, yasal olarak haiz olmadığı halde, Kanun ve buna bağlı olarak çıkarılan Talimatla öngörülen futbolcu temsilciliği statüsünün sağladığı hakları kullanması mümkün değildir. Davacı, sadece TFF nezdinde tescilli, lisanslı futbolcu temsilcilerine tanınmış olan "münhasırlık" yetkisine dayanarak hak talebinde bulunamaz. Özel hukuk sistemimizde geçerli olan "sözleşme serbestisi", sınırsız bir hak ve yetki olmayıp, sözleşme serbestisine kamu düzeni açısından bazı sınırlamalar getirilmiştir. Kanuna ve emredici mevzuat hükümlerine aykırı sözleşme yapılamaz. O halde iş bu davada dayanılan 20.12.2006 tarihli "Futbolcu Temsilcisi Sözleşmesi", davacının TFF nezdinde lisanslı futbolcu temsilcisi olmaması nedeniyle, 5894 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" ve iş bu Kanun'un uygulanmasına dair "Futbolcu Temsilcileri Talimatı" hükümlerine aykırı olup, geçersizdir. Davacı geçersiz olan sözleşme hükümlerine dayanarak hak talebinde bulunamaz."; Aynı dairenin itirazın iptali davasında hak talep eden menajerin TFF bünyesinde lisanslı olmadığı iddiasını değerlendirmedigi gerekçesiyle verdiği bir başka bozma kararı için bkz. Yargıtay 13.HD., 2014/3622E., 2014/18893K., 13.6.2014 T.

³³⁸ Petek (n 133) 205, Güner (n 22) 111.

yasaklama getiren kural, bu yasağa aykırılığın sözleşmeyi geçersiz hâle getireceğini açıkça düzenlememişse ve hükmün anlamı ile amacı da böyle bir geçersizliği desteklemiyorsa, sözleşme hukuka aykırı olmasına rağmen geçersiz değildir.³³⁹ Öyle ki dönemin TFF talimatı – *yürürlükte olan yasa hükmü ve talimatı da aynı şekilde-* anılan yasağa aykırılık neticesinde sözleşmenin geçersiz olduğunu düzenlememekte; aykırılık halinde disiplin cezası öngörmektedir.³⁴⁰ Buna göre lisanslı olmayan menajer ile akdedilen sözleşme TFF ve TFF'nin üye olduğu federasyonların kurallarına aykırılık teşkil ettiğinden disiplin cezasına tabi olma sonucu doğuracaktır fakat sözleşme geçerliliğini koruyacaktır. Aksinin kabulü, temelini Anayasadan alan sözleşme serbestisi prensibini ortadan kaldıracak sonuç doğurur.³⁴¹ Uygulamada lisanssız menajerle sözleşme akdedilmesine sık rastlanılmakta olup bu kişilere ödemelerin futbolculara daha sonra menajere ciro edilmek üzere verilen çekler vasıtasıyla yapıldığı bilinmektedir.³⁴²

Petek'in görüşünü destekler nitelikteki önemli bir husus da TFF FMÇT'nin diğer düzenlemelerinde sözleşmeyi geçersiz kılma iradesini açıkça belli eden hükümlere yer verilmiş olmasıdır. Talimatın 13. maddesinde menajerlik sözleşmesinin en fazla iki yıllık süre ile akdedilebileceğinin ve sözleşmenin kendiliğinden uzayacağına dair hükümlerin geçersiz olduğu açıkça düzenlemiştir. Aynı maddede yaşı küçük olan sporcular ile akdedilen sözleşmenin “geçerliliğinin” yasal temsilci imzasına bağlı olduğu da açıkça belirtilmiştir.

Kanaatimize göre somut olay özelinde taraf davranışları da sözleşmenin geçerliliği hususunda rol oynayabilecektir. Sözleşmenin bir tarafı tam ehliyetli ve özel düzenlemelere tabi olduğunun bilincinde olan sporcudur. Lisanssız menajer ise somut olaya göre bu işi düzenli olarak yapan birisi olabileceği gibi kulübe veya sporcuya yakınlığı sebebiyle tek seferlik aracılık yapan biri de olabilir. Örneğin bir sporcu, sırf başka menajer kendisine iyi bir sözleşme sundu diye sözleşme imzaladığı menajerin lisanssız olmasını bu durumu öğrendikten çok sonra ileri sürüyor ise bu davranış TMK'nın 2. maddesi kapsamında düzenlenen dürüstlük kuralı çerçevesinde çelişkili

³³⁹ Petek (n 133) 207.

³⁴⁰ ibid 204.

³⁴¹ ibid 206.

³⁴² <https://www.haberturk.com/yazarlar/atilla-turker/1906038-karabukspor-boyle-bitirdiler> Erişim

Tarihi: 17.1.2023.

davranış yasağına aykırı kabul edilmelidir. Diğer yandan, menajerlik faaliyeti gösteren kişi de lisansa sahip olduğuna dair bir intiba yaratmış ise, burada aldatma hükümlerine dayanarak sporcunun sözleşmeyi iptal etme hakkının bulunduğu kabulü gerekecektir.

Yukarıda belirtilenler kapsamında somut olayın doğurabileceği istisnalar dışında lisanssız menajerlerle akdedilen sözleşmelerin geçerli olduğu; fakat lisanssız menajerin TFF Talimatı'ndaki korumalardan ve düzenlemelerden faydalanamayacağı kanaatindeyiz. Bu kişilerin taraf olduğu uyuşmazlıkların hızlı ve etkin sonuç alınabilen TFF kurulları yerine yalnızca yerel mahkemelerde TBK ve sair kanunlar uyarınca çözümlenmesi gerekeceği ve talimatlara aykırı olarak lisanssız menajerlerle faaliyet yürüten lisanslı menajer, oyuncu ve kulüplerin disiplin cezasına maruz kalacağını düşünmekteyiz.

3.3.2 Menajerlik sözleşmesinin özellikleri ve unsurları

Menajerlik sözleşmesinin unsurları ve özellikleri; çerçeve FIFA talimatı ve TFF FMÇT'ye ek olarak 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun 54. maddesi ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 2'de düzenlenmiştir. Menajerlik sözleşmesine ilişkin değerlendirme yapılırken prensipte bu üç düzenlemenin değerlendirilmesi gerekecektir.

3.3.2.1 Menajerlik sözleşmesinin tarafları, içeriği ve süresi

Daha önce ifade ettiğimiz üzere menajerlik sözleşmesi, menajerlik lisansına sahip menajer ile transferi yapacak ya da transfere izin verecek kulüpler(spor kulübü veya spor anonim şirketleri) veya profesyonel futbolcular arasında imzalanan bir sözleşmedir. Profesyonel futbolcu, TFF PFSTT'nin 3.maddesinde "bir kulüple yazılı sözleşme yapmış ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan kişi" olarak tanımlanmıştır. Bu iki şartı birlikte taşımayan futbolcuların tamamı amatör olarak nitelendirilmelidir.³⁴³ Menajerin lisansa sahip olmadığının kontrol yükümlülüğü menajer ile çalışacak kulüplere ve futbolculara yüklenmiştir.³⁴⁴ 5894 sayılı

³⁴³ Hakkı Mert Doğu, *Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi* (2015) (3) Ankara Barosu Dergisi, 379 (Doğu Sözleşme) 384.

³⁴⁴ TFF FMÇT m.17 ve 18.

Kanun ve talimat hükümleri birlikte incelendiğinde sözleşmenin zorunlu muhteviyatı ve süresi üzerine şu tespitleri yapmak yerinde olacaktır:

- Kanunun ve talimatın birebir aynı ibareler ile öngördüğü üzere; “(...) tarafların isimleri, sözleşme tarihi ile süresi, menajerlik faaliyetinin kapsamı ile bundan kaynaklanan ücreti, ödeme koşulları, menajerin edimleri, fesih hükümleri ve tarafların imzaları³⁴⁵” unsurlarının sözleşmede belirtilmesi zorunludur. FIFA AÇT’nin 5. maddesi ile paralel olarak düzenlenen TFF FMÇT’nin 13. maddesine göre taraflar şeffaflık açısından; menajerlik sözleşmesinde menajerlerle girdikleri yasal ilişkinin hukuki yapısını, yani bu ilişkinin bir hizmet mi, danışmanlık mı, temsil mi, yoksa başka bir yasal ilişki mi olduğunu belirtmekle yükümlüdürler. Yine, futbolcu ile kulüp arasında menajerin aracılık ettiği bir sözleşme imzalanıyorsa menajere ödenecek ücrete sözleşmede yer verilmesi Kanun’un 2.ek maddesinde zorunlu tutulmuştur. TFF FMÇT’nin 2’ nolu ekinde bu kapsamda bir standart sözleşme hazırlanarak paydaşların kullanımına sunulmuştur.
- Hem 5894 sayılı Kanun’a eklenen 2.ek maddede hem de TFF FMÇT’nin 13. maddesi uyarınca menajerlik sözleşmesi en fazla 2 yıl için yapılabilir ve sözleşmenin süresinin bitiminde kendiliğinden uzayacağına dair hükümlerin geçersiz olduğu düzenlenmiştir. 2 yıldan daha fazla süreyle akdedilen menajerlik sözleşmelerinde taraf iradelerine saygı duyularak ilk 2 yıl için sözleşme geçerli kabul edilmeli; daha sonraki süreç için kanundaki geçersizlik vurgusu dikkate alınarak kesin hükümsüz kabul edilmelidir.³⁴⁶ Kanaatimize göre menajere peşin ödeme yapılmadığı durumlarda, menajerin 2 yıllık sözleşme süresinde futbolcu ile kulüp arasında akdedilen uzun süreli sözleşmeden doğan alacak talep yetkisinin devam ettiğinin kabulü gerekir. Bu husus, Mülga TFF Futbolcu Temsilicileri Talimatı’nın Ücret başlıklı 17.maddesinin 3. fıkrasında

³⁴⁵ Menajerlik faaliyetinin bir şirket tarafından yürütülmesi hâlinde, şirket bilgilerinin sözleşmede yer alması ve menajerin şirketi temsile yetkili olduğunu gösterir ticaret sicil tasdiknamesinin sözleşmeye eklenmesi zorunludur.

³⁴⁶ Murat Develioğlu, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Çerçevesinde Spor Kulüplerinin Hukuki Yapısı ve Menajerlik Sözleşmeleri” in Hatice Ö. Kocasakal(ed) “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Legal 2022) 3, 20; Koç (n 132) 52,53; Kanaatimize göre iki yıllık süre hususu yalnızca TFF talimatında yasaklanmış iken; hakkın kötüye kullanılması ve dürüstlük kuralı ileri sürülerek esnetilebilir idi. Ancak anılan süre sınırı açıkça kanun ile düzenlendiği için bu hususta anılan sürenin aşımına dair kesin hükümsüz olduğunun kabulü gerekecektir.

düzenlenmişti. İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı'nın 21. maddesinde benzer düzenleme halen mevcuttur.

- Futbolcu ile spor kulüpleri veya spor anonim şirketleri arasında imzalanan sözleşmenin bir nüshası spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri tarafından Gençlik ve Spor Bakanlığı ve TFF'ye sözleşmenin imzalanmasından itibaren bir hafta içinde gönderilmek zorundadır. Anılan yükümlülük aynı zamanda noterler için de getirilmiş olup imzalı menajerlik sözleşmelerin noterlikçe TFF ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na gönderim süresi imza tarihinden itibaren otuz gündür.

Bu hususlarda çeşitli ülkelerin düzenlemelerine bakacak olursak;

- İngiltere'de temsil sözleşmesi, yazılı olmalı ve menajerlik faaliyetleriyle ilgili olarak taraflar arasındaki anlaşmaya varılan tüm hususları içermelidir.³⁴⁷ Bu sözleşmenin içeriği, Federasyon tarafından yayımlanan Standart Temsil Sözleşmesinde belirtilen içerikten daha az kapsamlı olmayacak şekilde imzalanmalıdır; ancak taraflar bu sözleşmeye İngiltere Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı ve FIFA Aracılarla Çalışma Talimatına aykırı olmayan hükümler ekleyebilirler.³⁴⁸ Her sözleşme, imza tarihinden başlamak üzere 10 gün içerisinde federasyona bildirmelidir. Ancak yine de talimat, en geç bildirim tarihi olarak aracılık faaliyetine konu işlemin gerçekleştirildiği tarih olarak belirlenmiştir.³⁴⁹ İngiltere Futbol Federasyonu, aracı kullanan tarafın temsil sözleşmesinin kendisine gönderilmediği durumlarda oyuncunun transfer tescil işlemini gerçekleştirilmemektedir. İngiltere Aracılarla Çalışma Talimatı'na göre tüm işlemlerde Federasyonun hazırladığı dokümanların eksiksiz bir şekilde iletilmesinden oyuncu, kulüp ve aracı ile birlikte sorumludur.
- Fransa'da menajerlik sözleşmesinin yazılı olması zorunlu olup muhtevası zorunlu olan unsurlar Türkiye ve FIFA düzenlemeleri ile paralellik göstermektedir. Fransa'da menajerlerin tüm dokümanları, hesap bilgileri ve finansal detayları açık bir şekilde sözleşmelerinde yer almak zorundadır aksi takdirde birtakım cezalar

³⁴⁷ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B2.

³⁴⁸ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B2.

³⁴⁹ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B3; talimatın B5 maddesine göre erken fesih, ek sözleşme gibi hususlar da 10 gün içerisinde federasyona bildirilmelidir.

öngörülmüştür. Ek olarak kulüplere ve oyunculara veya antrenörlere imzaladıkları sözleşmeleri hangi menajer aracılığıyla imzaladıklarını sözleşmeye yazma ve imzalı sözleşmenin bir asıl nüshasını menajere verme zorunluğu getirilmiştir. Taraflar, menajer ile çalışmamışsa bu hususu da yazmak durumundadırlar. Menajerin lisansının olup olmadığının kontrolü de taraflara yüklenmiştir, aksi bir durumda ilgili oyuncu, antrenör ya da kulüp hakkında cezai ve disiplin soruşturması açılması öngörülmüştür.³⁵⁰

- Aralarında İngiltere, Hollanda, İtalya, Japonya'nın³⁵¹ bulunduğu birtakım ülkelerde menajerler ile imzalanacak sözleşmenin süresi azami 2 yıl iken; Bulgaristan ve Çek Cumhuriyeti'nde bu süre 3 yıldır.³⁵² Hollanda'da dönemin FIFA talimatındaki azami süre düzenlemesinin Hollanda Futbol Federasyonu tarafından talimatlara işlenmemesi uyuşmazlık konusu olmuştur. Üç yıl süre ile akdedilen sözleşmenin ikinci yılın sonunda tarafların yeni bir sözleşme akdetmemesini gerekçe göstererek sona erdiğini öne süren oyuncuya karşı Hague Temyiz Mahkemesi, ilk derece mahkeme kararını bozarak oyuncunun doğrudan FIFA mevzuatına dayanamayacağı ve yerel talimatlara aykırı olmayan sözleşmenin geçerliliğini koruduğuna yönelik karar vermiştir.³⁵³

3.3.2.2 Menajerlik sözleşmesinin şekli ve şekle aykırı akdedilen sözleşmelerin akıbeti

Hukukumuzda borç doğuran sözleşmelerde şekil serbestisi prensibi egemendir.³⁵⁴ Bu husus TBK'nın 12. maddesinde açıkça öngörülmüş olup “kanunda aksi öngörülmedikçe” sözleşmeler hiçbir şekle tabi değildir. Şekil şartları genellikle TBK'da düzenlenmiş olmakla birlikte diğer kanunlarda da düzenlenen şekil şartları bulunmaktadır. Örneğin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu³⁵⁵ 20/d hükmünün 24.12.2009 tarihli ve 5942 sayılı Kanunla değişik şekline göre, tescil edilmiş araçların her

³⁵⁰ Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.6.7.

³⁵¹ Japonya Futbol Federasyonu Aracılık Talimatı m.7.

³⁵² Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 99.

³⁵³ Steven Jellinghaus, 'The Netherlands' in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007) 400; Karar bilgisi için bkz. Court of The Hague, 4.10.2001T., 2001/4 (no.20) B10 no.10/WOB.

³⁵⁴ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 146.

³⁵⁵ Karayolları Trafik Kanunu, Kanun Numarası: 2918, Kabul Tarihi: 13.10.1983, RG 18.10.1983/18195.

türlü satış ve devirleri noterlerce gerçekleştirilecek resmi devire tabidir. Kanunda öngörülen tüm şekil şartları aksi belirtilmedikçe geçerlilik şeklidir ancak tüm şekil şartlarının geçerlilik şekil şartı olduğu söylenemez.³⁵⁶

Geçerlilik şekline aykırı akdedilen bir sözleşmenin geçersizlik türü kesin hükümsüzlüktür.³⁵⁷ Bunun sonucu hükümsüzlüğün herkes tarafından ileri sürülebilmesi, hâkim tarafından re'sen dikkate alınması ve sözleşmenin baştan itibaren geçersiz olmasıdır. İsviçre'de ve Türkiye'de yüksek mahkemelerin çözüm için benimsediği geçersizlik türü budur. Prensipde kesin hükümsüzlüğün ileri sürülmesi hakkın doğmamış olduğuna yönelik bir itirazdır ve bu işlem; belli bir sürenin geçmesi, kesin hükümsüzlük sebebinin sonradan ortadan kalkması, batıl sözleşmeden doğan borçların ifa edilmiş olması veya sonradan icazet verilmesi hallerinde muteber hale getirmeyecektir. Buna paralel olarak kanunumuzda “*hüküm doğurmaz*” olarak düzenlenen bu geçersizlik hususu iptal edilebilirlik olarak yorumlanamaz nitekim iptal edilebilir kabul edilen haller sayılıdır ve genişletilesinde isabet bulunmamaktadır.³⁵⁸ Diğer yandan, İsviçre ve Türk Hukukunda “sui generis geçersizlik” veya “kendine özgü geçersizlik” görüşü olarak adlandırılan yeni bir görüşe göre, şekil kuralının amacı tarafların korunmasıdır ve taraflar bilerek ve isteyerek akdi ifaya geçmişlerse bu durumun akde sıhhat kazandırabileceğinin kabulü gerekir.³⁵⁹ Bu hususu destekler şekilde, kesin hükümsüzlüğü ileri sürme hakkının kötüye kullanılması hallerinde kesin hükümsüzlüğü ileri sürenin dürüstlük kuralına aykırı bu davranışının korunmayacağı görüşü baskındır.³⁶⁰ Örneğin tüketicinin korunması adına taksitli satış sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunluluğu düzenlenmiştir. Fakat taraflarca sözleşmesin bir süre ifa edildikten sonra satıcının yazılı şeklin gerçekleştirilmediğini öne sürerek sözleşmenin geçersiz olduğunu iddia etmesi dinlenmeyecektir.³⁶¹ Antalya ise görüşü daha da ileri giderek şekil şartının tüketiciyi koruma amacıyla getirilmesinden bahisle iki tarafça sözleşme hiç ifa edilmemiş olsa dahi

³⁵⁶ Haluk Nomer, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (16. Bası Beta 2018) 110, Antalya (n 163) 529, Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 146; Örneğin Hukuk Muhakemeleri Kanunu(HMK) senetle ispat kuralı bir ispat şartı olup aksi durumda da sözleşme geçerli olur. Yalnızca ispat hususu şekle bağlanmıştır.

³⁵⁷ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 162, Antalya (n 163) 559.

³⁵⁸ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 163.

³⁵⁹ Antalya (n 163) 560.

³⁶⁰ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 164, Nomer (n 356) 66, Antalya (n 163) 197.

³⁶¹ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 163.

tüketicinin aynen ifa talebinde bulunabileceğini savunmaktadır.³⁶² Son olarak şekle aykırılık sebebiyle geçersiz olacak sözleşmelerde, tarafların iradeleri başka bir sözleşme türüne uygun ise ve tarafların geçersizliği bilmeleri durumunda bu sözleşmeyi akdedeceklerinin kabul edilebildiği durumlarda sözleşmenin tahvili yoluyla taraf iradelerine saygı duyulması gerektiğine dair görüş de bulunmaktadır.³⁶³

Menajerlik sözleşmelerine dair şekil şartı getiren hükümleri incelediğinde FIFA, çerçeve talimatında kulüp veya futbolcu fark etmeksizin menajerler ile akdedilecek sözleşmenin zorunlu unsurlarını içerecek şekilde yazılı olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini düzenlemiştir.³⁶⁴ Türkiye Futbol Federasyonu FMÇT'nin 13. maddesindeki düzenleme uyarınca menajerlik sözleşmesinin tarafları, aralarındaki yasal ilişkinin ana unsurlarını menajerlik faaliyetinin başlamasından önce yapılacak olan yazılı bir sözleşmede belirlenmek zorundadır. Futbolcuların tarafı olduğu menajerlik sözleşmelerdeki şekle yönelik düzenleme yalnızca bu hükümlerle sınırlı değildir. 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun 54. maddesi ile Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen ek madde 2 ile futbolcu ile akdedilen menajerlik sözleşmelerinin noterde düzenleme şeklinde yapılmasının "zorunlu" olduğu düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere kanun, futbolcuların taraf olduğu menajerlik sözleşmelerinde menajer ile kulüp arasındaki yazılı olma nitelik şartının üzerine bir resmi geçerlilik şartı ekleyerek sözleşmenin noterde düzenlenmesi gerektiği emredilmiştir. Şekil şartının yerine getirildiğine yönelik kriter ise kanunda öngörülen şartlar ile sözleşmeye dair objektif ve subjektif tüm esaslı noktaların şekil şartına uygun olarak gerçekleştirilmiş olmasıdır.³⁶⁵ Tarafların anlaştığı fakat şekle uygun akdetmedikleri hususlar, şekle tabi sözleşmenin unsuru değilse ya da farklı bir sözleşmenin konusu ise bunların geçerliliği sözleşmenin yorumlanmasına bağlı olmalıdır.³⁶⁶ Dolayısıyla futbolcu ile akdedilen menajerlik sözleşmesini düzenleyen madde devamında sözleşmede bulunması zorunlu olarak sayılan

³⁶² Antalya (n 163) 568.

³⁶³ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 187, Antalya (n 163) 188; Tahvilin gerçekleştirilmesine dair şartlara ve uygulamadan örnekler için ayrıca bkz. Antalya (n 163) 189 vd.

³⁶⁴ FIFA AÇT m.5.

³⁶⁵ Oğuzman and Öz, Cilt-I (n 163) 160; Nomer (n 356) 111.

³⁶⁶ Oğuzman and Öz, Cilt-1 (n 163) 161.

“ tarafların isimleri, sözleşme tarihi ile süresi, menajerlik faaliyetinin kapsamı ile bundan kaynaklanan ücreti, ödeme koşulları, menajerin edimleri, fesih hükümleri ve tarafların imzalarını” hususlarının sözleşmede ihtivası şeklin yerine getirilmesi için şarttır.

Kanaatimize göre yazılı geçerlilik şartına aykırı olarak akdedilen sözleşmelerin akıbeti kanunda düzenlenmesinden öncesi ve sonrası olarak ayrı ayrı değerlendirilmelidir. TFF talimatlarında yer alan yazılılık düzenlemesi yasaklayıcı bir düzenleme olsa da emredici hukuk düzenlemesi değildir.³⁶⁷ Kanunun yürürlüğe giriş tarihi olan 26.04.2022 tarihine kadar olan sözleşmelerdeki şekle aykırılığın yaptırımını talimata aykırılık olarak değerlendirilerek disiplin cezası gibi sonuçları doğurabilir. Bu sözleşmeler, yukarıda bahsedilen taraf iradesinin gözetimi ve tahvil gibi görüşler uyarınca ayakta tutulabilir. Ek olarak Yargıtay da menajerlik sözleşmeleri ile bağdaştırdığı simsarlık sözleşmelerinde sözleşmenin ifası gerçekleştikten sonra yazılı şekil şartı uyarınca geçersizliğin ileri sürülmesini dürüstlük kuralına aykırı kabul etmektedir.³⁶⁸

26.04.2022 tarihinden sonraki şekle aykırı sözleşmelerde ise, kanun maddesinin futbolcularla akdedilecek menajerlik sözleşmelerine yönelik emredici resmi şekil şartı getirdiğini kabul etmek gerekir. Bu tarihten sonra imzalanan sözleşmelerdeki şart, kanun düzenlemesi ile emredici olarak düzenlendiğinden bu maddedeki şekle aykırılık halinde emredici hükme aykırılık sebebiyle kesin hükümsüz olacaktır. Kanunun lafzı ve amacı nazara alındığında bu sözleşmelerin taraflarca ayakta tutulma imkânı yoktur. Öyle ki kanun koyucu, futbolcular ile akdedilecek menajerlik sözleşmelerinde öngörülen şekil şartını daha da sıkılaştırmak suretiyle özellikle kanunda düzenleme yapmıştır. Kulüplerle menajerler arasında akdedilen sözleşmedeki şekil şartı ise halen talimat kapsamında düzenlendiğinden yazılı şekil uyulmaz ise burada hakkın kötüye kullanılması ve tarafların başlangıçtaki iradelerine uygun sözleşmenin mevcudiyeti(tahvil görüşü) halinde sözleşmenin ayakta tutulması mümkün olabilecektir. Fakat bu durumda taraflar, TFF talimatına aykırı hareket ettiklerinden dolayı spor hukukunun etkin yargılama mekanizmalarından faydalanamayacaklar ve uyuşmazlıklarını genel mahkemelerde çözüme kavuşturabileceklerdir.

³⁶⁷ Develioğlu (n 346) 18.

³⁶⁸ Yargıtay 11. HD 1983/1217 E., 1983/1114K. 1.3.1983T., detaylı açıklama için bkz. Yıldız (n 157) 3058.

3.3.2.3 Münhasırlık

Münhasırlık, genellikle rekabet hukukunda karşımıza “Sağlayıcılar tarafından alıcılara getirilen ve sözleşme konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen yükümlülükler” şeklinde çıkmaktadır.³⁶⁹ Sözcüğün Türk Dil Kurumu tanımı ise “Bir kimse veya bir şey için ayrılmış, mahsus” şeklindedir. Dolayısıyla münhasırlık anlaşması ile tarafların mal veya hizmet sağlayıcısına imtiyaz ve/veya tekellik tanımak istediği ifade edilebilir. Buna göre münhasır menajerlik sözleşmesinin tarafı olan kulüp ya da futbolcu, sözleşme kapsamındaki hizmetleri sözleşmede belirtilen süre için yalnızca sözleşmede adı bulunan menajerden hizmet almak suretiyle gerçekleştirecektir.

Basketbolda menajerlerle imzalanan sözleşmelerin kendiliğinden münhasır olmasını sağlayan yönerge maddeleri bulunurken³⁷⁰ Türkiye Futbol Federasyonu FMÇT’de menajerin münhasırlık hakkına ve bu hakkın ihlaline ilişkin herhangi bir düzenlemeye gidilmemiştir. Öte yandan TFF FMÇT’nin iki numaralı ekinde bulunan standart menajerlik sözleşmesinin 3. maddesinde “menajere tanına hakkın münhasır olup olmadığına” yönelik bir işaretleme içermektedir. Menajerler, kendileri ile sözleşme akdeden oyuncularla iletişim kurarak oyuncuyu ihlale yönlendiren menajere ve oyunculara ilişkin yaptırım bulunmamasından şikâyet etmektedir.³⁷¹ İngiltere’de bir menajerin başka bir menajer ile münhasır menajerlik sözleşmesi devam eden futbolcu ile sözleşme imzalamaması gerektiği düzenlenmiştir.³⁷² Aynı şekilde oyuncu da münhasır sözleşmesi devam eden bir menajer var ise, başka bir menajer ile sözleşme imzalamamaktadır.³⁷³

Menajerlik sözleşmesinin münhasırlığı hususunda menajere imtiyaz ve tekellik haklarının verilip verilmediği net olmadığından burada yapılacak tercih ücrete hak kazanım hususunda sonuç farklılıklarına yol açabilir. Zaman zaman oyuncular menajere ya da

³⁶⁹ Rekabet Kurumu, Erişim Linki: <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler-listesi?icerik=6752cea2-2389-4ea9-8173-3aa036ebfe95>, Erişim Tarihi:17.1.2023

³⁷⁰ Türkiye Basketbol Federasyonu Oyuncu Temsilciliği Yönergesi’nin 15.maddesinin 2. fıkrasına göre basketbolda bir oyuncu aynı anda sadece bir oyuncu temsilcisi ile sözleşme imzalayabilmektedir.

³⁷¹ Paşa (n 2) 50.

³⁷² İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B12.

³⁷³ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B13.

kulübe yapacağı yazılı bildirim ile sözleşme görüşmelerini bizzat gerçekleştirebilecekleri gibi; zaman zaman menajerin aracılık ettiği sözleşmelerde menajerin açık kimliği ve sıfatı sözleşmelere yazılmayabilmektedir. Talimatın ücret hükümlerinde de buna dair bir düzenleme bulunmadığı için taraflarca bu hususta ödemeye hak kazanılıp kazanılmayacağı hususuna sözleşmede yer verilmesi gerekmektedir. CAS içtihatlarına göre sözleşmesinde münhasırlık hükmü olsa dahi menajerler, dâhil olmadıkları işlemlerde ücrete hak kazanamazlar.³⁷⁴ Kararlara göre menajerler münhasırlık hükmü ile başka bir menajerlerin işlemi gerçekleştirmesinin önüne geçebilecektir fakat oyuncu işlemi kendisi gerçekleştirdiğinde ücrete hak kazanamayacaktır.³⁷⁵ Ancak CAS kararlarında tarafların bu durumun aksini kararlaştırabileceği ifade edilmektedir.³⁷⁶ Diğer deyişle menajer, sözleşmede hüküm bulunması halinde aktif rol oynamadığı transferden kaynaklanan ücretini talep edebilecektir. Bu kabulde dahi menajer, oyuncunun sözleşmesinde alacağı öngörülen toplam bedel üzerinden değil; gerçekte elde ettiği ücret üzerinden sözleşmede belirtilen orandan komisyon alabilecek ve bunu yalnızca futbolcudan talep edebilecektir.³⁷⁷

Münhasır olmayan menajerin açık kimliği ve sıfatının aracılık edilen sözleşmede geçmemesi halinde ise menajerin ücrete hak kazanabilmesi, aracılık faaliyetini usulüne uygun olarak ispat etmesi durumunda mümkün olacaktır. Bu hususta menajer, tanık

³⁷⁴ *Vladimir Stojkovic v. Anthony McGill*, CAS 2013/A/3104 31.12.2014T.; *G. v. O.*, CAS 2006/A/1019 G. 5.12.2006T.

³⁷⁵ Ülkemizde ise Yargıtay, vermiş olduğu bir kararda dizi oyuncusu ile menajeri arasında çıkan bir uyuşmazlıkta oyuncuya iş sağlama yükümlülüğünü yerine getirmeyen menajerin sanatçının bizzat bulunduğu iş kapsamında tazminat talep etmesinin TMK 2. madde kapsamında hakkaniyete uygun olmadığı yönündeki yerel mahkeme kararını; taraflar arasındaki sözleşmede sanatçının sözleşme süresince tüm mesleki işlerinin satış ve pazarlamasını münhasıran ajans aracılığıyla gerçekleştirileceğine karar verilmesi ve kendi temin ettiği işe dair de kısmi komisyon ödemelerinin gerçekleştirilmiş olmasını gerekçe göstererek bozmuştur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi., 2018/3765 E., 2020/896 K., 4.2.2020 T. – Lexpera.

³⁷⁶ *Jaroslav Kolakowski v. Daniel Quintana Sosa*, CAS 2017/A/5374, 06.10.2014T. kararında CAS, oyuncunun kendisinin de akit yapmayacağını taahhüt ettiği münhasır sözleşmeyi ihlal eden oyuncunun menajere kulüpten elde ettiği gelirin sözleşmede belirtilen %15'lik tutarını menajere ceza olarak ödemesine karar vermiştir. Menajer aleyhine karar verilen *G. v. O.*, CAS 2006/A/1019 G. 5.12.2006T kararında ise yazılı hüküm bulunması halinde ücrete hükmedebileceğine vurgu yapılmıştır.

³⁷⁷ *Jaroslav Kolakowski v. Daniel Quintana Sosa*, CAS 2017/A/5374, 06.10.2014T. kararında CAS, oyuncunun kendisinin de akit yapmayacağını taahhüt ettiği münhasır sözleşmeyi ihlal eden oyuncunun menajere kulüpten elde ettiği gelirin sözleşmede belirtilen %15'lik tutarını menajere ceza olarak ödemesine karar vermiştir.

göstermek dâhil³⁷⁸ çeşitli ispat araçlarını kullanabilir fakat aracılık edilen sözleşmenin kurulmasında ciddi bir dâhiliyeti ve etkisi³⁷⁹ bulunduğunu ispat etmek durumundadır.

Kanaatimize göre Türkiye Futbol Federasyonu, münhasırlık hükmünün usul ve esaslarını talimat kapsamında somut olarak düzenlemeli ve münhasırlığı ihlal ederek sözleşmeye aykırı davranan futbolcu ile münhasırlık hükmünden aldığı yetkiyi kötüye kullanan menajere disiplin cezaları öngörmelidir.

3.3.2.4 Ergin olmayan oyuncuların durumu

Menajerlik sözleşmesinin taraflarına dair üzerinde durulması gereken konulardan biri de ergin olmayan oyunculara getirilen özel düzenlemelerdir. FIFA Oyuncuların Transferi ve Statüsü Talimatı'nın 19.maddesine göre 18 yaşın altındaki oyuncuların uluslararası transferi istisnai haller dışında yasaklanmıştır. TFF FMÇT'nin 13.maddesine göre 15 yaş altındaki oyuncular ile menajerlik sözleşmesi imzalanması ya da faaliyetlerde bulunulması yasaklanmış olup aksi durum disiplin cezasına tabidir.³⁸⁰ 15-18 yaş aralığındaki oyuncuların tarafı olacakları menajerlik sözleşmesinin geçerliliği ise vasi veya velayet sahibinin menajerlik sözleşmesini imzalamasına bağlanmıştır. Normal şartlar altında vasi/vasi onayı, herhangi bir şekilde bağlı olmaksızın işlemden sonra da verilebilecekken menajerlik sözleşmelerinde sözleşmede imzanın aranmasına özellikle yer verilmiştir. Kanunun menajerlik sözleşmesinde yasal temsilci rızasını da şekilde bağlaması ve bunu da yalnızca noterde imzalanan menajerlik sözleşmesinde imzasının bulunması ile sınırlayarak gerçekleştirmesi tartışmaya açıktır.³⁸¹ Ek olarak, TFF düzenlemelerine göre yaşı küçük bir futbolcu için profesyonel futbolcu sözleşmesinin müzakeresine bizzat katılan yasal temsilcilere TFF FMÇT uygulanmayacaktır.³⁸² Buna göre bu kişiler lisans düzenlemelerine, disiplin cezalarına ve diğer talimat hükümlerine tabi olmaksızın küçüğün profesyonel futbol müzakeresine bizzat katılabilirler.

³⁷⁸ *Admir Aganovic v. Cvijan Milosevic*, CAS 2014/A/3836 28.09.2015T.

³⁷⁹ *Al-Ittihad FC v. Ghassan Waked*, CAS 2015/A/4326 19.10.2016T.; *Genoa Cricket and Football Club S.p.A v. Gary Porter*, CAS 2013/A/3251, 3.2.2014T.

³⁸⁰ bkz. 3.3.5'nolu "Uyuşmazlık çözümü ve disiplin" başlığı.

³⁸¹ Develioğlu (n 346) 20.

³⁸² TFF FMÇT m.26.

FMÇT'nin 14.maddesinin 7. fıkrasında ergin olmayanların her türlü transferlerine ilişkin işlemlerden yasal temsilcinin rızası ile akdedilen menajerlik sözleşmelerinde dahi ücret alınması yasaklanmıştır. Aynı 15 yaş altı oyuncuyla çalışmak gibi, bu maddenin ihlali de lisans iptali ve sürekli hak mahrumiyeti cezasına tabi tutulmuştur. Ergin olmayan oyuncuların temsili ile ilgili diğer ülkelere baktığımızda Fransa'da ergin olmayanların temsili Türkiye ile paralel olarak yasal temsilcinin menajer ile olan sözleşmeyi imzasıyla mümkündür ve menajerler bu işlemlerden gelir elde edemezler.³⁸³ Sözleşme devam ederken oyuncu 18 yaşına girse dahi anılan sözleşme dönemine ilişkin oyuncudan ücret alınması yasaklanmıştır. Sözleşmeye oyuncudan ücret alınmayacağı özellikle belirtilmelidir ve aksi yöndeki düzenlemeler hükümsüzdür. Bu durumda menajer hakkında ceza ve disiplin soruşturması başlatılır. İngiltere'de ergin olmayanlarla temsil sözleşmesi imzalamak isteyen menajerler İngiltere Futbol Federasyonu'ndan ayrıca yetki almalıdır.³⁸⁴ Bu yetki genellikle 3 yıl için verilmektedir ve menajerin uygunluğu süreçte denetlenmektedir. İngiltere'de 16 yaş gününü kapsayan yılın 1 Ocak tarihinden önce menajerler, oyuncular ile doğrudan ya da dolaylı olarak temsil sözleşmesi imzalamak için girişimlerde bulunamazlar.³⁸⁵ Talimatın B14.maddesinde ise girişim; mail, telefon, mesaj ve sair her türlü elektronik vasıtalarla sınırlı olmamak üzere oyuncunun ailesi ya da arkadaşları da dâhil olmak üzere iletişim çabası olarak ifade edilmiştir. Oyuncunun 16 yaşına basacağı yılın 1 Ocak tarihinden oyuncu 18 yaşını doldurana kadarki süreçte ise menajerler, oyuncu ile ailesi veya yasal temsilcisinin yazılı rızası sonucunda iletişim kurabilirler³⁸⁶ fakat bundan dolayı ücret elde edemezler.³⁸⁷ Japonya'da da menajerlerin 16 yaş altındaki oyuncular ile menajerlik ilişkisine girmeleri yasaklanmıştır.³⁸⁸ İtalya³⁸⁹, İspanya, Almanya'nın örnek verilebileceği ülkelerde ise ergin olmayanın menajerle temsili yasaklanmamışsa da bu kişilere yönelik menajerlik faaliyetlerinden ödeme alınması yasaklanmıştır.³⁹⁰ Benzer şekilde ABD tarafından çıkarılan 2004 yılında, Menajer Sorumluluk ve Güven Yasası'nda National Collegiate Athletic

³⁸³ Fransa Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı m.6.2.3.

³⁸⁴ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı EK-2 m.3.1 vd.

³⁸⁵ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B8(a).

³⁸⁶ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B8(b).

³⁸⁷ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.C10.

³⁸⁸ Japonya Futbol Federasyonu Aracılık Talimatı m.11.

³⁸⁹ İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı'nın 21. maddesine göre İtalya'da 16 yaşını doldurmamış oyuncularla menajerlik sözleşmesi imzalanması yasakken ergin olmayan oyuncunun sözleşmesinden menfaat elde edilmesi de yasaktır.

³⁹⁰ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 49.

Association(Amerikan Kolej Sporları Federasyonu - NCAA) sporcularına yönelik maddi değeri olan tüm girişimlerden kaçınmalarını emretmektedir.³⁹¹ Görüldüğü üzere, ülkelerin çoğunluğu FIFA düzenlemelerine paralel düzenlemelere giderek faaliyete yasak getirmeyerek ücret alımını yasaklamış; bazı ülkeler ise bunun bir adım ötesine geçerek küçük yaştaki oyuncuların menajerle temsiline yasak getirmişlerdir.

Özellikle uluslararası transferlerine onay verilen ergin olmayan sporcuların menajerle temsilinin bir ihtiyaç ve gereklilik olduğu kanaatindeyiz. Öyle ki bu futbolcular ve aileleri sektör tecrübesi, dil, gidilecek ülkenin mevzuatı gibi pek çok konuda kulüplere göre dezavantajlı konumda olmaktadır. Kanaatimize göre özellikle 16-18 yaş arasındaki sporculara dair hizmetlerde menajernin ücret esnetilmelidir. Kanaatimize göre 16 yaş oyuncunun performans vererek transfer gerçekleştirebileceği bir yaş olmakla birlikte 2 yıllık azami sözleşme süresi uygulanır ise makul korumanın da gerçekleşebileceği bir yaşır. Ödenecek ücrete getirilen sınırlamanın daha düşük sınırlamalara tabi olması ya da yalnızca kulüp tarafından ödenebilmesi hususu değerlendirilebilir. Futbolcuya mesai ve zaman harcayan menajerin en azından, oyuncunun 18 yaşını doldurduğu sözleşmeye aracılık etmesi durumunda ücrete hak kazanabileceği kabul edilmelidir. Kanaatimize göre menajerlerin, talimatın kapsamı dışında kalan transfer işlemleri dışındaki düzenli hizmetlere dair ücret almasında bir engel bulunmamaktadır.

3.3.2.5 Menfaat çatışmaları ve çifte temsil

Sözleşmenin tarafları ile ilgili olarak belirtilmesi gereken en önemli hususlardan biri de çifte temsil hususudur. FMÇT'nin 19.maddesinde menajerlik sözleşmesinin taraflarına her türlü menfaat çatışmasından kaçınmak ile muhtemel bir menfaat çatışmasının söz konusu olabileceği ilişkilerden kaçınmak için gerekli çabayı sarf etme yükümlülüğü yüklemiştir. Ancak, kısıtlı paydaşın aktif olduğu futbol camiasında menfaat çatışmasından kaçınmak kolay değildir. Örneğin bir işlemde kulübe karşı bir futbolcuyu temsil eden menajer, kulübün transfer edeceği diğer oyuncu için kulübü temsil ediyor olabilir. Transferlerin ve görüşmelerin menajerin portföyündeki ya da temsil ettiği kulüp ve futbolculara etkisi olabileceği gibi; kulüp ve futbolcuların aynı işlemde aynı menajer

³⁹¹ Elmas (n 135) 37.

tarafından yetkilendirildiği de sıklıkla görülmektedir. Bu sebeple, FMÇT'nin 19.maddesinin devamında, FIFA AÇT'nin 8.maddesine paralel olarak, mevcut veya olası çıkar çatışmasının taraflarından görüşme öncesi taraflara yazılı olarak açıklaması ve tüm taraflardan menajerlik faaliyetini yapabilmesi hususunda yazılı açık onay alması durumunda çıkar çatışması olmadığı varsayılacağı düzenlenmiştir.³⁹² Menajerin görüşmelerin birden fazla tarafını temsil ettiği hallerde menajerin ücretinden hangi tarafın (futbolcu ve/veya kulüp) sorumlu olacağı yazılı olarak belirtilmesi zorunlu tutulmuştur. Çıkar çatışmasına dair aydınlatma ile rıza metinlerinin ve ücretin ödenmesine yönelik yazılı evrakın TFF'ye ibrazı zorunludur.

Avrupa'nın pek çok ülkesinde FIFA talimatlarıyla paralel olarak ülkemizde olduğu üzere rızaya bağlı çifte temsile izin verilmektedir. Diğer yandan Fransa ve Portekiz gibi çifte temsilin yasaklandığı ülkeler de bulunmaktadır.³⁹³ Benzer şekilde Japonya'da taraf rızaları olsa dahi çifte temsil yasaklanmıştır.³⁹⁴ Ancak bu ülkelerde menajerlik hizmetini alan oyuncunun ödemesi gereken menajerlik ücretini -genellikle tercih edildiği üzere- sözleşmede belirtmek şartıyla kulübün ödemesine izin verilmektedir. Spor paydaşlarından FIFPro çifte temsilin oyuncu haklarını ihlal edebilecek nitelikte olduğundan bahisle menajerlerin yalnızca oyuncuları temsil etmelerini savunmaktadır.³⁹⁵

Menfaat çatışmasına sebep olacak bir başka husus da menajerin ailesi ve doğrudan bağı olan tüzel kişilerin paydaşlarla olan ilişkisidir. Kanaatimize göre menajerin; eşi, çocukları, kardeşleri dahil ikinci dereceye kadar hısımları için de kulüp sahibi, yönetici, menajer vb. olmaması düzenlenmelidir. İngiltere'de yazılı rıza ve bildirim üzerine çifte temsil faaliyetlerine izin verilirken menajerlerin kulüplerde, kulüplerin ise menajerlik şirketlerinde hisse veya menfaati olması aile üyelerini kapsayacak şekilde yasaklanmıştır. Menajerin, menajerlik şirketlerinin ve menajerin doğrudan ortağı bulunan şirketlerin kulüpler ile sponsorluk başta olmak üzere menajerlik faaliyeti dışında herhangi bir ticari ilişkiye girmeleri de Premier Lig'de olduğu üzere yasaklanmalıdır.³⁹⁶

³⁹² 2008 OMT'nin 19.maddesinde çifte temsil yasaklanmıştır.

³⁹³ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 79.

³⁹⁴ Japonya Futbol Federasyonu Aracılık Talimatı m.10.

³⁹⁵ Gernon (n 242) 114.

³⁹⁶ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m. E4 ve E11 maddeleri.

3.3.3 Ücret Düzenlemeleri

Menajarlara ödenen ücret, menajerlik düzenlemeleri arasında en çok tartışılan unsurlardan biridir. Menajerin hak kazanılacağı ücretin hususunda taraflar, TFF FMÇT'nin 14. maddesindeki düzenleme uyarınca ücretin tutarını serbestçe belirleme yetkisine sahipken menajarlara ödenecek ücret tutarının ve ödeme koşullarının sözleşme ile belirlenmesi zorunludur. Ülkemizde menajarlara ödenen ücretin genel rayici transferine göre oyuncunun sözleşmeden elde ettiği gelirin %7 ila %10 arasında kabul edilmektedir.³⁹⁷ Menajere ödenecek ücret ve ödeme koşullarının kanun düzenlemesinde sözleşmede yer alması gereken zorunlu tutulduğundan menajerlik hizmeti ücretsiz gerçekleştirilecekse bu hususun sözleşmede vurgulanması şarttır.

FMÇT'nin 14.maddesinin 5. fıkrasında menajerlerin ödemelerinin temsil etmediği taraftan ücret almasını yasakladığını içermektedir. Ancak, aynı maddeye göre futbolcu tarafından işlemler tamamlandıktan sonra menajer ücretinin kulüp tarafından ödemesine muvafakat verilebileceği düzenlenmiştir. Kulüp tarafından futbolcuyu temsil eden menajere ödeme yapılabilmesi için futbolcu ile menajer arasındaki sözleşmenin geçerli olması, menajerin kulüpten bu sözleşmeye uygun talepte bulunması ve futbolcunun ödemeye ilişkin açık ve net bir taahhüdünün olması gerekmektedir.³⁹⁸ Kanaatimize göre bu hususta futbolcudan onay istenmesi yersizdir öyle ki anılan kulübün futbolcu adına ödemeyi yapacağı çoğu zaman sözleşmede belirtilmektedir. Aksi durumda dahi kulübün gerçekleştirdiği eylem TBK'nın 196. maddesinde düzenlenen tipik bir "borcun dış üstlenme sözleşmesi" niteliğinde olacaktır. Buna göre alacaklı olan menajer ile borcu üstlenen kulüp arasındaki anlaşma uyarınca kulüp, futbolcunun borcunu üstlenerek futbolcuyu borçtan kurtarmış olur. Bu işlemde kanun, borçlu rızasına ihtiyaç duymazken menajerlik ücretine dair borcunun üstlenilmesi için talimattaki düzenleme ile yazılı rıza aranmaktadır.³⁹⁹ Anılan talimat maddesinin kanuna uygun olarak revize edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

³⁹⁷ Açığöz (n 86) 91.

³⁹⁸ Özocak (n 322) 57.

³⁹⁹ Menajer ile kulüp arasında menajerlik ücretlerinin kulüp tarafından ödeneceğine dair protokol imzalanmasına rağmen menajer tarafından kulüp aleyhinde açılan davanın futbolcunun ilgili dönem menajerlik ücretine dair muvafakatinin bulunmaması sebebiyle verilen red kararının yerinde olduğuna dair karar için bkz. TFF Tahkim Kurulu, 2022/60E., 2022/133K., 18.03.2022T. kararı.

Kulüpler, taraflarca aksi düzenlenmedikçe sözleşme imzaladıkları menajernere, hizmetleri karşılığında ödeneceği anlaşılması olan ücreti defaten ödemekle yükümlüdür.⁴⁰⁰ Menajerin oyuncuyu temsil ettiği sözleşmelerde ödemeler oyuncunun kulüpte kaç sene kaldığına bakılmaksızın peşin olarak yapılabilmekteyse de Avrupa’da menajerlerin ödemeleri oyuncunun sözleşme yılı ile paralel olarak yıl bazında vadelenirlerken oyuncunun kulüpte kalma şartına bağlı muaccel olmaktadır. Diğer deyişle menajerler, oyuncu kulüpte kalırsa komisyon ödemesi almakta; oyuncu transfer olursa da transfer olunan kulüple yaptıkları yeni anlaşma uyarınca ödeme almaktadır. Böylece oyuncudan menajerlik ücretini o sezon oyuncudan faydalanan kulüp ödemektedir. Anılan durum daha adil bir ücretlendirmeye sebep olmakta ve menajerin aynı sezona ilişkin çifte ücret alması engellenmektedir.⁴⁰¹ Paralel olarak, AB’de menajernere yapılan ödemelerdeki KDV oyuncunun sözleşmesinde yazan toplam bedel üzerinden değil; kulübün menajere ödemesini yaptığı taksitler ödendikçe doğmaktadır.⁴⁰² Bu uygulamanın yerinde olduğu kanaatindeyiz, öyle ki menajere ödeneceği kesin olmayan bir ücretten KDV alınması uygun olmayacaktır.

Menajerlerin kazandığı ücretler, spor kamuoyunca genellikle haksız ve fazla bulunmaktadır. Öyle ki futbolculara uzun süre yatırım yaparak onları yetiştiren kulüpler oyuncu bir kez elinden çıktıktan sonra cüzi meblağlar elde ederken menajerler oyuncunun kariyeri boyunca gerçekleştirdiği her transferden ciddi kazanç elde etmektedir.⁴⁰³

⁴⁰⁰ TFF FMÇT m.14.

⁴⁰¹ Menajerin ücretinin taksit ile ödenmesinin kararlaştırıldığı hallerde menajerlik sözleşmesi ile oyuncu ile kulüp arasında akdedilen profesyonel futbolculuk sözleşmesi arasında süre uyumsuzluğu olabilir. Menajerlik sözleşmesi iki yıllık imzalanabilirken profesyonel futbolcu kulübü ile daha uzun süreli sözleşme imzalayabilir. Bu halde, menajerlik sözleşmesi sona erse dahi menajerin, menajerlik sözleşmesi devam ederken imzalanan profesyonel futbolculuk sözleşmesinden doğan ödemeleri talep yetkisinin devam ettiğinin kabulü yerinde olacaktır. Bu husus, Mülga TFF Futbolcu Temsilcileri Talimatı’nın Ücret başlıklı 17.maddesinin 3. fıkrasında düzenlenmişti. İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı’nın 21. maddesinde benzer düzenleme halen mevcuttur. Benzer görüş için bkz. Koç (n 132) 30.

⁴⁰² Onesti (n 104) 8.

⁴⁰³ 89.3 milyon £ karşılığında Juventus’tan Manchester United’a transfer olan Paul Pogba’nın menajeri Mino Raiola’nın transferden 41 milyon £ gelir elde etmesi futbol kamuoyunda tartışmalara yol açmıştı: <https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-4493678/Mino-Raiola-insists-41m-Paul-Pogba-cut-clean.html> . Erişim Tarihi: 17.1.2023.

Menajerin yürüttüğü faaliyet karşılığında ücrete hak kazanabilmesi aksi kararlaştırılmadıkça aracılık edilen sözleşmenin tamamlanmasına bağlıdır.⁴⁰⁴ Menajerin yalnızca tarafları bir araya getirmesi ücrete hak kazanılması için yeterli görülmezken sözleşmenin kurulmasında aktif dâhiliyet ve katkısı olduğunun ispatı gerekir.⁴⁰⁵

3.3.3.1 Ücret sınırlamaları

Kamuoyunda uzun süredir tartışılan menajerlik ücretlerine bağlayıcı bir sınır getirilmek istenmişse de dernek statüsünde olan FIFA'nın ülkelere yaptırım gücünün sınırlı olması ve ücret sınırlamasının AB mevzuatı ile rekabet kurallarına aykırılık teşkil edeceği endişesi ile gerçekleştirilememiştir.

Menajerlerin elde ettiği ücretlere yönelik sınırlama getirilmesinin sektör lehine olacağı ifade edilmekteyse de yürürlüğe konacak sert bir ücret sınırlaması halinde menajerlerin daha sık transfer gerçekleştirme politikası izlemelerine sebebiyet verebileceği, sınırlamanın serbest pazar anlayışına aykırı olacağı, denetim iyi yapılmaz ise yan ödemeler sebebiyle kayıt dışılık ve şeffaflığın azalacağını savunan görüş de mevcuttur.⁴⁰⁶ CAS'ın gerekli gördüğü hallerde tarafların kararlaştırdığı fahiş ücreti İsviçre mevzuatını dayanak göstererek indirdiği karar da mevcuttur.⁴⁰⁷ Menajerlerin iş veya transfer sözleşmelerinden alacağı ücretin sınırlanması değerlendirilebilecekse de çalışmanın ilk bölümünde sayılan ve süreklilik arz eden menajerlik faaliyetler için ödenen sabit ücrete ya da iş ya da transfer sözleşmeleri dışında aracılık edilen ticari sözleşmelere dair ödemelere bir sınırlama getirilmesi kanaatimize göre mümkün değildir.

Çalışmanın bir önceki bölümünde FIFA'nın menajer ücretlerinin sınırlanmasına yönelik mevcut düzenlemesinin tavsiye niteliğinde olduğunu belirtmiştik.⁴⁰⁸ Türkiye Futbol Federasyonu FMÇT'nin 14.maddesindeki ücret düzenlemelerine göre taraflar menajerlik ücretini belirleme hususunda serbesttir. Fakat 26.04.2022 tarihinde yürürlüğe giren 7405

⁴⁰⁴ *G. v. O.* CAS 2006/A/1019, 5.12.2006T.

⁴⁰⁵ *Genoa Cricket and Football Club S.p.A v. Gary Porter*, CAS 2013/A/3251, 3.2.2014T.

⁴⁰⁶ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 87.

⁴⁰⁷ *Bologna FC 1909 S.p.A. v. Gonzalo Luis Madrid Pineiro*, CAS 2016/A/4517, 13.3.2017T.; Bunun değerlendirme oldukça nadir gerçekleştirilmekte olup %10 civarındaki oranlar fahiş olarak değerlendirilmemektedir. bkz: *Al-Ittihad FC v. Ghassan Waked*, CAS 2015/A/4326, 19.10.2016T.

⁴⁰⁸ FIFA AÇT m.7; Ayrıntılı bilgi için bkz. 3.2.3'nolu "Menajerlik sözleşmesi ve ücret" başlığı.

sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun 54. maddesiyle 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek madde 2'nin 5. fıkrasında futbolcu adına hareket eden menajerlerin alacağı ücrete sınır getirilmiştir.⁴⁰⁹ Buna göre, futbolcu adına hareket eden menajerler; sözleşme süresince futbolcuya ödenecek brüt gelirin 2 milyon Türk lirasından az olması durumunda bu ücretin %10'una kadar; brüt gelirin 2 milyon Türk lirasından fazla olması durumunda ise bu ücretin %5'ine kadar ücret alabilecektir.

Kulüpleri temsil eden menajerin elde edeceği ücretin sınırlanması için aynı maddenin devamında "Futbolcusunu başka bir kulübe transfer eden spor kulübü veya spor anonim şirketini temsil eden menajere, spor kulübü veya spor anonim şirketinin elde ettiği bonservis bedelinin yüzde onuna kadar ücret kararlaştırabilir." şeklinde düzenleme yapılmıştır. Fakat bu düzenleme kanaatimize göre hatalıdır. Öncelikle 2022 yılında yürürlüğe sokulan bir düzenlemede neredeyse 25 yıl önce kullanımdan kalkan bonservis bedeli ibaresi kullanılmıştır. Daha da önemlisi, kulüpler arası transfer sözleşmelerinde yalnızca oyuncunun transferinden gelir elde eden kulüp menajer kullanmaz. Hem FIFA, hem 7405 sayılı Kanun hem de TFF düzenlemelerinde oyuncuyu transfer edecek kulübün transferden gelir elde edecek kulüple olan görüşmelerinde menajer kullanımı yasaklanmamıştır. Dolayısıyla "bonservis" geliri elde eden kulübün menajerine yönelik getirilen ücret sınırı düzenlemesi, menajer diğer kulübü temsil ediyormuş gibi gösterilip bertaraf edilebilir. Bu düzenlemenin, "bir transfer sözleşmesinde kulüp temsilciliği yapan menajere/menajerlere ödenecek ücretin toplamı, o sözleşmede kararlaştırılan transfer bedelinin yüzde onunu aşamaz." şeklinde gerçekleştirilmesinin isabetli olacağı kanaatindeyiz.

Anılan maddede ifade edilen brüt gelirin hesabında; taşınır veya taşınmazların karşılıksız kullandırılması ya da mülkiyetlerinin nakli gibi diğer kazandırmalar ile başarı primleri veya imtiyaz gibi garanti edilmemiş olan menfaatler dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir. Ancak futbolcu sözleşmesinde yer alan imza primi, sadakat ödemesi gibi

⁴⁰⁹ Mülga TFF Futbolcu Temsilcileri Talimatı'nın Ücret başlıklı 17.maddesinin 3. fıkrasında tarafların ücret hususunda anlaşamamaları veya tarafların kararlaştırdıkları ücret sözleşmeden anlaşamıyor ise oyuncunun yıllık brüt gelirinin % 3'ü üzerinden ödeme yapılması gerektiği düzenlenmişti.

performansına dayanan bonuslar dışındaki her tür sabit ücret ve garanti edilen gelirlerin kapsam dâhilinde olduğunun kabulü gerekir.⁴¹⁰

FMÇT'nin 14. maddesinin 8. fıkrası, menajerlere TFF'ye tescil ettirilen sözleşmede belirtilen ücretin üzerinde ödeme yapılamayacağını düzenlemiştir. Talimatın ilk halinde anılan düzenlemeye aykırı davranış halinde menajere ve ödeme yapan tarafa fazla yapılan ödeme kadar para cezası verileceği belirtilse de⁴¹¹ yürürlükte olan talimatta bu yaptırıma yer verilmemiştir. Ancak 7405 sayılı Kanun ile 5894 sayılı Kanun'a eklenen ek madde-2'de TFF'ye bildirilen sözleşme dışında taraflara veya üçüncü kişilere doğrudan ya da dolaylı menfaat sağlayan başkaca bir hukuki işlemin tespiti hâlinde; menajerin faaliyetine son verileceği, ilgili futbolcu üç aydan bir yıla kadar müsabakalardan men edileceği ve başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine de iki yıldan üç yıla kadar hak mahrumiyeti cezası verileceği düzenlenmiştir. Anılan düzenlemenin amacı genellikle kulüpleri mali denetimden kurtarmaya yarayan çifte sözleşmelerin önüne geçilmesidir.

Menajerlere yönelik gerçekleştirilecek ücret sınırlamasında uluslararası düzenlemelere bakıldığında İspanya ve Hırvatistan'ın aralarında bulunduğu ülkelerde ücret sınırı bulunmazken Fransa, Malta ve Yunanistan'ın örnek verilebileceği kimi ülkelerde azami ücret sınırlaması bulunmaktadır.⁴¹² İngiltere Futbol Federasyonu talimatındaki ücret sınırı düzenlemesi FIFA talimatında olduğu gibi tavsiye niteliğindedir.⁴¹³ Fransa Futbol Federasyonu, menajerlerin kazancını %6 ile sınırlayan bir düzenlemeye gitmişse de Fransa'nın en yüksek derece idare mahkemesi(Conseil d'Etat) bu oranı 2013 yılında oyuncunun sözleşme süresi boyunca aldığı brüt ücretin %10'u olarak revize etmesiyle güncel oran %10 olarak spor yasasında kendisine yer bulmaktadır.⁴¹⁴

FMÇT'nin 14.maddesinde menajerlerin bir futbolcunun gelecekteki transfer değerinde veya herhangi bir transfer tazminatında pay ve çıkara sahip olmaları yasaklanmıştır. FIFA

⁴¹⁰ Özellikle geçmişte sakatlık geçirmiş oyuncuların sabit ücretleri düşük tutularak performansa göre elde edilecek gelirler yüksek tutulmak istenebilmektedir. Menajerlik ücretlerindeki bu kapsam, oyuncuların kulüpler ile anlaşmasını güçleştirebilecek nitelikte olabilir.

⁴¹¹ Doğu, Sözleşme (n 343) 393.

⁴¹² Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 74.

⁴¹³ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.C11.

⁴¹⁴ Fransız Spor Yasası(Code du Sport) II. Bölüm m. L222-17.

düzenlemelerine paralel olarak bu gibi hakların menajerlere ücret olarak vadedilemeyeceği ve devredilemeyeceği düzenlenmiştir.

Ücret kapsamında değinilmesi gereken önemli bir husus da menajerlik faaliyetlerinden elde edilecek ücretin transfer ya da hizmet sözleşmesinin dışındaki alanlardan da doğabileceğidir. Menajerler, yalnızca hizmet ve transfer sözleşmelerindeki aracılık faaliyetlerinden değil; aynı zamanda sponsorluk yönetimi, varlık yönetimi vb. pek çok farklı alanda servis sağlayarak ücret almaktadırlar. Özellikle imaj hakkı, farklı sektöre yatırım, sponsorluk gibi anlaşmalarda sporcular kulüplerden elde ettiği yıllık ücretlerden fazla gelir elde edebildiklerinden bu işlemlerdeki menajerlik ücretleri daha yüksek oranda olabilmektedir. 7405 sayılı Kanun'daki menajerlik düzenlemesinde menajerlik hizmetinden "transfer müzakerelerini yürütmek" ifade edildiğinden getirilen ücret sınırlamalarının da bu müzakerelerden doğan ücretle sınırlı olarak uygulanacağı kabul edilmelidir.

Ergin olmayan futbolcuların transferlerine dair işlemlere getirilen ücret sınırlamalarına hem üst başlıkta yer verildiğinden burada tekrar edilmeyecektir.

3.3.3.2 Ödemeye ilişkin düzenlemeler ve ödeme uygunluk kurumu (*clearing house*)

Temsil sözleşmesinin tarafı olarak menajerin ücretini ödemekle yükümlü taraf, onun hizmetinden faydalanan taraftır. TFF FMÇT'nin 14. maddesinin 5. fıkrasında da bu husus vurgulanarak menajerin temsil etmediği taraftan ücret alması yasaklanmıştır. Ancak uygulamada çoğu zaman oyuncuların transfer sonrasında imzalayacakları sözleşmeden doğan menajerlik ücretini kulüpler ödediğinden, bu hususa bir istisna getirilerek futbolcuyu temsil eden menajerin ücretini futbolcunun yazılı muvafakati üzerine kulübün ödeyebileceği madde devamında düzenlenmiştir. Bu husus FIFA düzenlemeleri ile de paralel olmakla birlikte pek çok federasyonda aynıdır. Ödemenin kulüp tarafından yapılacağı hususu sözleşmede belirtilebilir ve kulüpler futbolcu ile menajer arasındaki sözleşmeye uygun olarak ödemeyi gerçekleştirirler. İstisna olarak Hollanda'da menajerlik faaliyetleri, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 1997 tarihli ve 181 sayılı Özel

İstihdam Büroları Sözleşmesi⁴¹⁵ kapsamında görüldüğünden sporcuların menajere ödeme yapması ilgili sözleşmeye göre işçilerden iş bulma faaliyetine dair ödeme alınması yasağı kapsamında yasaklanmıştır.⁴¹⁶ Türkiye ise henüz Uluslararası Çalışma Örgütü'nün özel istihdam ve geçici iş ilişkisi konusunda devletleri somut önlemler almakla yükümlü kılan 181 sayılı sözleşmesini onaylamadığından menajerlik ödemelerinde bu sözleşme çerçevesinde bir sorun yaşanmamaktadır.

Belçika ve İngiltere federasyonları, çifte sözleşme yapılmak suretiyle menajerlere ya da üçüncü kişilere komisyon ödemeleri yapılmasının önüne geçmek adına Federasyon bünyesinde “*Clearing House*”(Ödeme Uygunluk Departmanı)⁴¹⁷ kurmuşlardır. Burada amaç, şeffaflığın sağlanarak federasyon denetimi ile para aktarımının gerçekleştirilmesidir. İngiltere’de Kulüpler tarafından aracılara yapılacak her türlü ödeme Federasyon tarafından belirtilen hesap vasıtası ile Federasyon tarafından açıklanan ödeme uygunluk departmanı protokolüne uygun olarak ödenmektedir.⁴¹⁸ Menajer ödemelerini yapacak taraf, ödemeleri federasyona yapar. Her menajerin federasyon bünyesinde bir hesabı bulunur ve Uygunluk Departmanı ödeme ile sözleşme şartlarının uygunluğunu denetledikten sonra bu meblağı menajerin hesabına aktarır. Menajerler, aracılık ücretlerine dair ödemelerini şirket bünyesinde çalışan aracılar hariç olmak üzere üçüncü kişilere aktaramazlar.⁴¹⁹ Bu madde ile daha fazla komisyoncu vb. sıfatlarla üçüncü kişilerin aracılara iş getirmesi vb. engellenmek istenmiştir. Belçika’da ise menajerler, “*Single Euro Payments Area(SEPA)*”⁴²⁰ hesaplarını federasyona bildirirler. Belçika’daki Ödeme Uygunluk Departmanı doğrudan Lisans Kurulu’na bağlıdır ve menajerlerin

⁴¹⁵ C181 – ILO Private Employment Agencies Convention, 1997 (No. 181); Anılan sözleşmede işçilerin iş arayışının özel istihdam büroları aracılığıyla kar vasıtası olarak görülmemesi ve işçilerin mağdur edilmemesi adına birtakım düzenlemeler yer almaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C18, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴¹⁶ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 89.

⁴¹⁷ “Clearing House” ibaresinin Türkçe karşılığı “Takas Odası” olmakla birlikte işlev ve faaliyet açısından tarafımızca tam eşleştiremediğinden “Ödeme Uygunluk Departmanı” olarak çeviri uygun bulunmuştur. FIFA tarafından kurulan oluşumdan bahsedilirken kurumun federasyondan ayrı bir tüzel kişiliğinin olması sebebiyle “departman” yerine “kurum” kelimesi tercih edilmiştir.

⁴¹⁸ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.C6.

⁴¹⁹ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.C8.

⁴²⁰ Single Euro Payments Area(SEPA), Avrupa devletlerinin tek bir ödeme ağına entegre ederek borç kayıtları, havale, kartlı ödeme sistemlerini tek bir ülkeymişçesine gerçekleştirmeyi hedefleyen sistemdir.

kayıtlarından başlayarak tüm süreçlerinde aktif takip rolü oynamaktadır.⁴²¹ Belçika’da menajerlik sözleşmesinde Ödeme Uygunluk Departmanı’nın yetkisinin kabulüne dair hüküm bulunması zorunludur.⁴²² Buna göre menajerin talimat kapsamında yapılacak bir ödemeyi Ödeme Uygunluk Departmanı’nın yazılı onayı olmaksızın taraflardan doğrudan veya dolaylı olarak olmaksızın alması yasaklanmıştır. Ödeme Uygunluk Departmanı’nın ödemeye engel bir husus görmesi durumunda dosyayı Lisans Kurulu’na ileterek karar verilmesi istenmektedir.⁴²³

FIFA Konseyi tarafından düzenlemelerin 2022 yılı Ekim ayında onaylanmasının ardından FIFA, kulüpler arasındaki ödemelerin merkezileştirilmesi, işlenmesi ve otomatikleştirilmesi amacıyla Paris’te Ödeme Uygunluk Kurumu’nu kurmuştur. Anılan kurum, Fransız İhtiyati Denetleme ve Çözüm Otoritesi (*Autorité de contrôle prudentiel et de résolution*) tarafından bağımsız bir ödeme kuruluşu olarak lisans almıştır. İlgili kurum, ilk olarak yetiştirme tazminatı ve dayanışma katkısı ödemelerinde rol oynamak üzere faaliyete başlamış olup bu kapsamda yapılan ödemelerin kurum ile birlikte 5 kat artıracığı öngörülmektedir.⁴²⁴ Dünya genelinde transfer sisteminin bütünlüğünün ve şeffaflığının sağlanmasını hedefleyen FIFA, kurumun başarıyla faaliyet göstermesi durumunda menajernlere ilişkin ödemelerde de kullanılmasını hedeflemektedir. Uluslararası transferlerde TMS sistemini başarı ile entegre eden FIFA’nın işlemlere dahil olan menajerleri de sisteme dâhil edebilmesi Ödeme Uygunluk Kurumu’nun hedefine ulaşması için elzemdir. Bunun için yerel federasyonların ciddi şekilde örgütlenerek kulüplerce kurum dışı menajerlik ödemesi yapıp yapmadığının denetimi sağlanarak menajerler sisteme dâhil edilmelidir.

3.3.4 Tarafların ücret dışındaki hak ve yükümlülükleri

TFF FMÇT’nin 15. maddesi uyarınca menajerler, transfer veya hizmet sözleşmelerine dair futbolcu ya da kulüp nam ve hesabına sözleşme müzakereleri yürütebilirler fakat

⁴²¹ Belçika Futbol Federasyonu Talimatları Aracılar Başlıklı 8.Bölüm m.B8.7, Erişim Linki: https://belgianfootball.s3.eu-central-1.amazonaws.com/s3fs-public/rbfa/docs/pdf/reglement/bondsreglement_reglement_federal/KBVB_bondsreglement_Boek_B_Titel_8_Tussenpersonen.pdf, Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴²² Belçika Futbol Federasyonu Talimatları Aracılar Başlıklı 8.Bölüm m.B8.27.

⁴²³ Belçika Futbol Federasyonu Talimatları Aracılar Başlıklı 8.Bölüm m.B8.45.

⁴²⁴ <https://www.fifa.com/legal/news/fifa-clearing-house-begins-operations> .

bunlar adına sözleşme imzalayabilmeleri için noter vekâletnamesi ile yetkilendirme aranmaktadır. Aynı maddenin devamında, üçüncü kişiler ile olan ihtilaflarda ve yargısal netice doğuracak başvuruların futbolcunun kendisi veya avukatı tarafından yürütülmesi gerekliliği ifade edilmiştir.

TFF FMÇT'nin 16. maddesi uyarınca menajerler futbolcuların sözleşmelerinin süresinden önce feshine yönelik faaliyetlerde bulunamazlar. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin haklı bir sebep olmaksızın feshedilmesi halinde feshte müdahalesi bulunan menajerin futbolcuyu feshe teşvik ettiği varsayılmaktadır. Bu hususta ispat yükü alışılının dışında talimata aykırı davranışı iddia edilen menajerin üzerine bırakılmıştır. Kanaatimize göre menajerden feshe etkisi olmadığını ispat etmesi bekleyebilmek için öncelikle menajerin feshe dâhil olduğu hususunun sabit olması gerekmektedir. Mevcut düzenlemeler uyarınca futbolcunun kendisi ya da avukatı aracılığıyla sözleşmeyi feshettiyse anılan feshe menajerin dâhil olmadığı kabulü gerekir. Maddenin devamında menajerlerin her türlü sözleşme müzakeresi ve olayları temsil ettiği tarafa bildirme zorunluluğu yüklemiştir. İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı'nda menajer kendisine ulaşmasından itibaren 24 saat içerisinde oyuncuya gelen teklifleri bildirmekle yükümlü olup bu hususa ispat aracı olarak sözleşmede belirtilen telefon numarasına gönderilen mesaj, Whatsapp kayıtları, e-mail yazışmaları gibi iletişim kaynaklarının kullanılabilmesi belirtilmiştir.⁴²⁵

TFF FMÇT'nin 16 ve devamındaki maddelerine göre menajerler lisanssız faaliyet yürütmeyecek, lisanslarının başkaları tarafından kullanılmasına da müsaade etmeyecektir. Menajerlik lisansı hususunda menajere, futbolculara ve kulüplere ciddi kontrol yükümlülükleri düzenlenmiş; aksi durumda ağır disiplin yaptırımlarına tabi tutulmuşlardır.

FMÇT'de düzenlenen yükümlülüklerden en önemlilerinden birisi bilgi, belge ve ceza ifşasına onay yükümlülüğüdür. 12. maddede futbolcuların ve/veya kulüplerin TFF, FIFA'ya bağlı konfederasyonlar ve FIFA'nın yetkili mercilerinin talepleri üzerine her türlü bilgi ve belgeyi sunmakla yükümlü oldukları düzenlenmiştir. TFF; FIFA AÇT'nin 6.maddesinde üye federasyonlara zorunlu tutulduğu üzere lisanslı menajerlerin listesini,

⁴²⁵ İngiltere Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı m.B14.

menajerlerin dâhil oldukları her bir işlemin listesini, TFF'ye tescilli futbolcuların ve kulüplerin menajere yaptığı tüm ödemelerin kulüp bazında toplamının listesini federasyonun resmi internet sitesinde her yılın Mart ayı sonunda yayınlamaktadır. Fakat ligimizde gerçekleşen transfer hacmi uyarınca ilan edilen bilgilerin içeriği ve kapsamı hususunda kamuoyunda soru işaretleri bulunmaktadır. Menajerler, FMÇT'nin ekinde yer alan ve tescil için imzalamaları gereken Menajerlik Taahhünamesi'nin 8. ve 10. maddesinde TFF'nin; verilen hizmetler için bir kulüp veya futbolcu tarafından kendilerine herhangi bir gerekçeyle yapılan her türlü ödemenin tüm ayrıntılarını edinilmesine ve yayınlama amacıyla menajerlik faaliyetine ilişkin her türlü veriyi elinde bulundurmasına ve kullanmasına onay vermektedirler.

3.3.5 Disiplin ihlalleri ve ceza hükümleri

TFF FMÇT'nin 21. ve 23. maddeleri; FIFA, UEFA veya TFF'nin mevzuatlarına ve imzaladıkları taahhünameye aykırı davranan futbolcu, kulüp veya menajere verilecek cezaları düzenlemektedir. Buna ek olarak talimat içerisinde ve 7405 sayılı Kanun'un 54. maddesinde birtakım ihlallere yönelik karşılaşılabilecek yaptırım madde içerisinde belirtmektedir. Bunlara göre; ihlal gerçekleştiren menajerler hakkında; ihtar, 35.000.- TL'den az olmamak üzere para cezası, hak mahrumiyeti cezası, lisansın askıya alınması cezası ve lisansın iptali cezası mevcuttur. Futbolcular için ise ihtar, para cezası⁴²⁶, hak mahrumiyeti iken; kulüplere ihtar, para cezası⁴²⁷, transfer yasağı cezası, puan tenzili cezası, bir alt lige düşürme cezası verilebilecektir. Verilen tüm bu disiplin cezalarına ihlalin ağırlığı, niteliği, tekrar durumu dikkate alınarak birlikte ya da ayrı ayrı hükmedilebilmektedir. Özel eylemlerin karşılığı verileceği öngörülen ceza düzenlemeleri şu şekildedir:

⁴²⁶ TFF FMÇT'nin 22.maddesi uyarınca verilecek para cezası Süper Lig futbolcuları İçin 35.000.-TL'den, TFF 1.Lig futbolcuları için 17.500-TL.'den, TFF 2.Lig futbolcuları için 7.500- TL.'den ve TFF 3.Lig futbolcuları için 3.500- TL'den az olamayacaktır.

⁴²⁷ TFF FMÇT'nin 23.maddesi uyarınca verilecek para cezası Süper Lig İçin 75.000.-TL'den, TFF 1.Lig için 35.000.- TL.'den, TFF 2.Lig için 17.500.- TL.'den ve TFF 3.Lig için 7.500.- TL.'den az olamayacaktır.

- Öngörülen ücret sınırına uymayan menajerin lisansı iptal edilmesi⁴²⁸; ödeme yapan spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticileri bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi⁴²⁹,
- Menajerin ergin olmayan futbolcuya yönelik faaliyetlerden ücret alması ya da 15 yaşını doldurmamış sporcular ile sözleşme imzalaması veya bunlar adına menajerlik faaliyetinde bulunmaları durumunda menajerin lisanslarının iptali ve sürekli hak mahrumiyeti cezası verilmesi⁴³⁰,
- Spor kulüpleri, spor anonim şirketleri ile profesyonel futbolcular ve menajerler arasında Gençlik ve Spor Bakanlığı ve TFF'ye bildirilen sözleşme dışında taraflara veya üçüncü kişilere doğrudan ya da dolaylı menfaat sağlayan başkaca bir hukuki işlemin tespiti hâlinde menajerin faaliyetine son verilmesi, ilgili futbolcunun üç aydan bir yıla kadar müsabakalardan men edilmesi ve spor kulübü ile spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine iki yıldan üç yıla kadar hak mahrumiyeti cezası verilmesi⁴³¹,
- Menajerin futbolcuyu süresinden önce feshe yönlendirmek, mevcut kulübün rızası olmaksızın farklı bir kulüple görüşmek, menajerlik faaliyetlerini bizzat yürütmek veya lisanssız menajerlere kendi menajerlik lisansını kullanmalarına engel olmamak fiillerinin cezası ise sürekli hak mahrumiyeti cezası verilmesi⁴³²,
- TFF tarafından düzenlenen kurs ve seminerlere katılmamanın sonucu lisansın askıya alınması cezası verilmesi⁴³³,
- Lisanssız menajerle çalışan futbolculara, talimattaki sınırdan az olmamak üzere lisanssız menajere vad edilen ücretin %10'undan az olmamak üzere para cezası verilmesi.⁴³⁴

⁴²⁸ Yetkide ve usulde paralellik ilkesi gereğince disiplin kurulunun iptale konu işlemi tespit ile yetinerek lisans iptaline ilişkin kararı lisansı veren Yönetim Kurulu tarafından verilmesinin yerinde olacağına dair bkz. Özocak (n 322) 70.

⁴²⁹ 5894 sayılı Kanun Ek Madde-2.

⁴³⁰ FMÇT m.14.

⁴³¹ 5894 sayılı Kanun Ek Madde-2.

⁴³² FMÇT m.16; Bu hususun ispatı epey zor olsa da 2005 yılında Chelsea kulübü, teknik direktör Jose Mourinho, futbolcu Ashley Cole ve menajeri; oyuncunun Chelsea'ye transferinde menajerin sözleşmesi devam eden oyuncuyu transfere yönlendirmesi sebebiyle suçlu bulunmuştur. Detaylı bilgi için bkz. Parrish (n 13) 5.

⁴³³ FMÇT m.16.

⁴³⁴ FMÇT m.17.

Görüldüğü üzere kanun koyucu, menajerlerin faaliyetlerinden ve kayıt dışılıklarını önlemek adına yerel ve uluslararası talimatların ilerisine giderek hapis cezasına varan cezalar getirmiştir. Menajerler için öngörülen ücret sınırının ihlali durumunda spor kulübü veya anonim şirketi yöneticilerine özgürlüğü bağlayıcı ceza verilmesinin orantısız olduğu kanaatindeyiz. İlk eylem için ciddi bir para cezası ile uzun bir süre hak mahrumiyeti; tekrarlayan eylemde hapis cezası öngörülebilirdi. Mevzuata aykırı bir eylem halinde Yönetim Kurulu'nun tamamına mı yoksa karara dâhil olan yöneticilere mi ceza verileceği tartışılmalıdır. Kanaatimize göre ücret sınırının aşılacak menajerlik ödemesine dair alınan kararda olumlu oy kullanan yöneticilerin ceza riski bulunmaktadır.

Sözleşme dışı menfaat sağlama hususunda ise, transfer ile bağlantılı ücretlerin farklı iş kolundaki şirketlerden kesilen faturalar ve kambiyo senetleri ile ödeme gibi durumların engellenmesi hedeflenmiştir. Son olarak, lisanssız menajerlik faaliyeti gerçekleştirenlere herhangi bir ceza öngörülmemişken⁴³⁵ lisanssız menajer ile çalışan oyuncular için öngörülen disiplin cezasının ise son derece yetersiz olduğunu ifade etmemiz gerekir. Öngörülen para cezası, lisanssız menajere ödenecek ücret üzerinden hesaplanmakta olup vaat edilen ücret sınırlara aykırı olarak %40 üzerinden hesaplanırsa dahi futbolcu, lisanssız menajer ile çalıştığında yıllık ücretinin sadece %4'lük bir kısmını ceza olarak ödeyecektir. Bu durumda futbolcuların kendilerine çok iyi sözleşme getirebileceğine inandığı lisanssız bir menajerle çalışmaktan çekinmeyecekleri aşikârdır. Yine, lisanssız menajer ile çalışan kulüpler ve yöneticileri hakkında ayrıca bir ceza düzenlemesinin yer almaması hatalıdır. Bu kişilerin lisanssız menajerlerle çalışması talimat maddelerine aykırılık teşkil edeceğinden bu kişilere talimatta öngörülen genel cezalar verilebilecektir. Kanaatimize göre futbolcular gibi kulüplere ve yöneticilere de lisanssız menajerlerle çalışılmasının caydırılması adına ciddi cezalar öngörülmelidir. Lisanssız menajerlerin, uygulamadaki problemlerin büyük çoğunluğuna sebebiyet verdiği değerlendirildiğinde bir an önce bu hususta bir düzenleme yapılmalıdır.

⁴³⁵ Fransa'daki Spor Yasası'nın L.222-20 maddesi lisanssız menajerlik faaliyeti yürütenlere en az 30.000€ para cezası ve iki yıla kadar hapis cezası öngörmektedir.

PFSTT'nin 27.maddesinin 1. fıkrası ile Teknik Adamların Statüsü ve Çalışma Esasları Talimatı'nın⁴³⁶ 18. maddesinin 1. fıkrasında futbolcu ve teknik direktörlerin, FMÇT'ye aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması, bu kişilerin kulüpleri için haklı fesih sebebi olarak sayılmıştır. Ancak, FMÇT'nin talimata aykırılık hallerinde futbolcuya verilecek cezaları düzenleyen 22.maddesinde müsabakadan men cezası sayılmamıştır. Bu sebeple futbolcu veya antrenöre men cezasının uygulanamayacağından aykırı eylemler sonucunda hak mahrumiyeti cezası verilmesi durumunun ifade edildiği değerlendirilebilir. Bu kapsamda yorum yoluyla, 4 resmi müsabakadan men cezasına tekabül edecek sürede veya daha uzun süreli verilen hak mahrumiyeti cezasının kulüplere fesih hakkı vereceği değerlendirilecektir.⁴³⁷ Ancak talimatlar arasındaki bu çelişkinin giderilmesi gerekmektedir. Ek olarak, futbolcunun saha içerisinde herhangi bir eylemden ya da diğer talimat maddelerine aykırılıktan aynı oranda ceza alması kulübe fesih yetkisi vermemişken menajerlik talimatına aykırılıktan kaynaklanan cezalarda kulüplere fesih yetkisi verilmesi de eleştiri konusu olmaktadır.⁴³⁸

Menajerler de tıpkı futbolcu ve kulüpler gibi FIFA, UEFA ve TFF mevzuatına aykırı hareketleri nedeniyle Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu(PFDK) nezdinde disipline sevk edilebilirler. Hukuk kurulları, menajerlik faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerinin ihlal edildiği şüphesi ile ilgili olarak yürütülen soruşturmalarda basın yayın organlarında çıkan haber, fotoğraf, video görüntüleri delil olarak değerlendirme yetkisine sahiptir.⁴³⁹ Haklarında disiplin ihlali gerçekleştirdiklerine dair kuvvetli şüphe bulunan menajerler, futbolcular veya kulüpler yürütülen disiplin soruşturması ve yargılaması sürecinde talimat hükümlerine uygun olarak hareket ettiklerini ispat ile mükellefler.⁴⁴⁰ Yapılan yargılama neticesinde PFDK tarafından verilen karara karşı Tahkim Kurulu nezdinde

⁴³⁶ <https://www.tff.org//Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Teknik-Adamlarin-Statusu-ve-Calisma-Esasları-Talimatı.pdf>, Erişin Tarihi: 17.1.2023

⁴³⁷ Yakub Kızılkaya, Profesyonel Futbolcunun İş İlişkinin Sona Ermesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2019) 85; Alper Çağrı Yılmaz, FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi (1st edn, On İki Levha 2017) 326.

⁴³⁸ Azkanar (n 183) 142.

⁴³⁹ Sıddıka Petek Akyüz Arslan, Futbola İlişkin Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları (Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2016) s.76; TFF FMÇT m.20/2.

⁴⁴⁰ TFF FMÇT m.20.

itiraz yolu açıktır.⁴⁴¹ İtiraz üzerine Tahkim Kurulunca verilen kararlar ise disipline ilişkin olmaları itibariyle kesindir.⁴⁴²

3.3.6 Uyuşmazlık çözümü ve yargılama

Menajerlik sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü FIFA'nın 2015 yılındaki deregülasyonu ve Anayasa Mahkemesi'nin zorunlu tahkime düzenlemelerine yönelik iptal kararı vermesi sonucunda değişikliğe uğramıştır. 2015 AÇT ile FIFA, yabancı unsurlu uyuşmazlıklarda kurullarındaki yargılama faaliyetine son vererek yalnızca kesinleşen CAS kararlarını icra etmeyen taraflara verilecek disiplin cezaları bakımından müdahil olmaktadır.

Yurt dışındaki düzenlemelere bakıldığında aralarında İngiltere, İsveç, Hollanda, Belçika, Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nin bulunduğu ülke federasyonları herhangi bir anlaşmazlığın kendi tahkim organlarına havale edilmesini zorunlu kılan düzenlemelere gitmişken; İtalya'da menajerlik sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü için ayrı bir yapı kurulmuştur.⁴⁴³ Hırvatistan, Fransa, Slovenya ve İspanya'nın örnek gösterilebileceği ülkelerde ise tarafların aksi yönde bir tahkim anlaşması bulunmuyorsa uyuşmazlıklar yerel adli mahkemelerde çözülmektedir.⁴⁴⁴

Düzenlemelerin Türkiye boyutuna bakıldığında ülkemizde uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin kararlarının federasyon bünyesinde münhasıran ve nihai olarak çözülme arzusu ile birtakım değişiklikler yapılmış; bu değişikliklerin Anayasa'ya aykırı olduğunun tespit edilmesinden sonra günümüzdeki haline evrilmiştir. Önce Tahkim Kurulu kararlarının kesin olduğuna dair 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri

⁴⁴¹ Arslan (n 440) s.76; TFF FMÇT m.20/1.

⁴⁴² 5894 sayılı Kanun'un 6/4. maddesinde yer alan Tahkim Kurulu kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamayacağı düzenlemesi Anayasa'nın 9. ve 36. maddelerince koruma altına alınmış olan Hak Arama Hürriyetini ihlal eder nitelikte bulunmuş (Anayasa Mahkemesi 2010/61 E., 2011/7 K., 6.1.2011T. kararı) ve bunun üzerine Anayasa'nın 59. maddesine, 17.03.2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanunla, spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, tahkim kurulu kararlarının kesin olduğu ve tahkim kurulu kararlarına karşı yargı merciine başvurulamayacağına dair bir fıkra eklenmiştir. Dolayısıyla TF kanununa yapılan anayasaya aykırı ekleme, anayasanın değiştirilmesi ile yeniden uygulamaya sokulmuştur.

⁴⁴³ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 51.

⁴⁴⁴ ibid.

Hakkında Kanun'un 6. maddesinin 4 numaralı fıkrasındaki düzenlemenin iptaline karar verilmiş⁴⁴⁵; Anayasaya aykırı bulunan düzenlemenin Anayasa'nın 59.maddesine eklenmesi sonucunda aykırılık sorunu giderilmiştir.⁴⁴⁶ TFF Hukuk Kurullarına dair düzenlemelerin anayasa ile sınavı bu karar ile son bulmamıştır. Anayasa yargısına konu olan bir başka düzenleme de TFF Statüsü'nün 55. ve 56. maddeleri uyarınca düzenlenen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatında UÇK'nın; kulüpler, kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri; futbol menajerleri ile futbolcular, teknik adamlar, antrenörler arasında sözleşmeden doğan futbol ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda münhasır olarak yetkili olduğuna dair düzenlemesiydi. Bu düzenleme ile tarafların UÇK'nın zorunlu hakem kurulu dışında adli yargıya başvurma imkânı bulunmamaktaydı.⁴⁴⁷ UÇK kararına karşı temyiz mercii olarak ise Tahkim Kurulu faaliyet göstermekteydi. Tarafların adli yargıya başvurma olanağı elinden alınması hususu Anayasa Mahkemesinin 18.01.2018 tarih, 2017/136 E. ve 2018/7 sayılı kararı⁴⁴⁸ ile Anayasa'nın 2.,13., 36. ve 59. maddelerine aykırı bulunması sonucunda ortadan kaldırılmış ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisi TFF FMÇT'nin 24. maddesi düzenlemesiyle tarafların yetkiyi kabul etmesi serbesti şartına bağlanarak⁴⁴⁹ yetiştirme tazminatı ve sportif cezalar hariç olmak üzere⁴⁵⁰ ihtiyari hale getirilmiştir.⁴⁵¹ Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazete'de yayımlanma tarihinden başlayan 1 yıllık yürürlük hükmü uyarınca⁴⁵² 02.03.2019 tarihinden sonraki sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıklarda UÇK ihtiyaridir. Bu uyuşmazlıklarda UÇK'nın karar verebilmesi için tarafların UÇK yetkisini kabul etmesi ya da aleyhinde UÇK'ya başvuru tarafça yetkiye

⁴⁴⁵ Anayasa Mahkemesi 2010/61E. , 2011/7 K., 06.01.2011T. - Lexpera

⁴⁴⁶ Gündoğdu'ya göre bu ekleme FIFA ve UEFA'nın spor uyuşmazlıklarının adli yargıda görülmesini istememesi üzerine son dakikada gerçekleştirilmiştir. bkz. Fatih Gündoğdu, TFF Tahkim Kurulu Yargılamasının Adil Yargılanma Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi (2019) 140 Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 141, 147 dn 9.

⁴⁴⁷ Güner (n 22) 115.

⁴⁴⁸ Anayasa Mahkemesi'nin verdiği ihlal kararına konu başvuru dosyası lisanslı bir futbol menajerinin futbol kulübünden olan alacağının tahsili için adli yargıyı tercih etmesi üzerine açılan itirazın iptali davasıdır.

⁴⁴⁹ Tarafların UÇK yetkilendirmesi, esas sözleşme ile gerçekleştirilebileceği gibi sonradan akdedilecek bir sözleşme ile de mümkündür.

⁴⁵⁰ TFF UÇT Talimatı m.2.

⁴⁵¹ Statü maddelerinin Anayasaya aykırılık kararından önce FMÇT'de yer alan maddenin eski hali: “İşbu talimat kapsamında sözleşmeden doğan her türlü uyuşmazlık, münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu kararlara karşı Tahkim Kurulu'na başvurulabilir”. şeklinde idi.; Statü maddesinin anayasaya aykırılığı hakkında detaylı bilgi için bkz. Ekşi, Spor Tahkim Hukuku (n 281) 339.

⁴⁵²RG 02.03.2018T., S: 30348.

süresinde itiraz edilmemesi gerekecektir.⁴⁵³ Taraflar; uyuşmazlığın çözümü için CAS olağan tahkim usulünü kararlaştırabilir, başka bir tahkim merkezine başvurmayı kararlaştırabilir veya tahkim dışındaki uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulabileceğine dair anlaşma yapabilirler.⁴⁵⁴ Bunların hiçbirisinin gerçekleştirilmediği durumlarda uyuşmazlığın adli mahkemelerde görülmesi gerekecektir.⁴⁵⁵

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ele aldığı dosyalarda verilen kararlara karşı 7 günlük süre içerisinde Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir.⁴⁵⁶ Tahkim Kurulu'na itiraz sonucunda verilen karara karşı iste tebliğden itibaren bir ay içinde HMK'nın⁴⁵⁷ 439. maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde iptal davası açılabilir.⁴⁵⁸ İptal davası, anılan maddede belirtilen sınırlı sebeplere dayanılarak⁴⁵⁹ açılabilir ve bunun sonucunda verilen Bölge Adliye Mahkemesi kararı temyiz edilebilir.

Yabancı unsurlu sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü hususunda UÇK talimatında herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. UÇK'nın futbol menajerliği sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlıklarda tarafların anlaşmalarıyla yetkili hale gelmesi hususunda yukarıda yapılan açıklamaların, uyuşmazlığın yabancı unsurlu olması durumunda da geçerli olup olmadığı belirsizdir.⁴⁶⁰ Öyle ki TFF Statüsü'nün "Hukuk

⁴⁵³ 2019 tarihli TFF UÇK Talimatınının Geçici 1. maddesi uyarınca 1 yıllık sürenin dolum tarihi olan 02.03.2019 tarihinden önce UÇK önünde nezdinde görülen dosyalarda UÇK'nın münhasır yetkisi devam etmiş olup 02.03.2019 tarihinden önce imzalanan sözleşmelerle ilgili uyuşmazlıkların 02.03.2019 tarihinden sonra UÇK'nın önüne getirilmesi halinde davalı taraf yedi(7) gün içerisinde yetkiye itiraz etmediği takdirde UÇK yetkili hale geleceği düzenlenmiştir.

⁴⁵⁴ Nuray Ekşi, *Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 30 Eylül 2020 Tarihli Kararı Işığında TFF UÇK'nın Futbol Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Verdiği Kararlara Karşı Başvuru Yolları* (On İki Levha Yayıncılık 2021) 3(2) İstanbul Spor Hukuku Dergisi 147 (UÇK), 154.

⁴⁵⁵ Menajerlik Sözleşmesi'ne yapılacak hukuki nitelemeye göre görevli mahkemenin tespitine dair ayrıntılı bilgi için bkz. 3.bölüm Görev Hususu ve Değerlendirme başlıklı 3.1.6 başlık.

⁴⁵⁶ 5894 sayılı Kanun m.5(3), TFF UÇK Talimatı m.12(1,2).

⁴⁵⁷ RG. 4/2/2011T., Sayı : 27836.

⁴⁵⁸ 5894 sayılı Kanun m.6(6).

⁴⁵⁹ Maddenin 2.fikrasında şu ispat sebepleri sayılmıştır: " a) Tahkim sözleşmesinin taraflarından birinin ehliyetsiz ya da tahkim sözleşmesinin geçersiz olduğu, b) Hakem veya hakem kurulunun seçiminde, sözleşmede belirlenen veya bu Kısımda öngörülen usule uyulmadığı, c) Kararın, tahkim süresi içinde verilmediği, ç) Hakem veya hakem kurulunun, hukuka aykırı olarak yetkili veya yetkisiz olduğuna karar verdiği, d) Hakem veya hakem kurulunun, tahkim sözleşmesi dışında kalan bir konuda karar verdiği veya talebin tamamı hakkında karar vermediği ya da yetkisini aştığı, e) Tahkim yargılamasının, usul açısından sözleşmede veya bu yönde bir sözleşme bulunmaması hâlinde, bu Kısımda yer alan hükümlere uygun olarak yürütülmediği ve bu durumun kararın esasına etkili olduğu, f) Tarafların eşitliği ilkesi ve hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmediği, g) Hakem veya hakem kurulu kararına konu uyuşmazlığın Türk hukukuna göre tahkime elverişli olmadığı, ğ) Kararın kamu düzenine aykırı olduğu".

⁴⁶⁰ Güner (n 22) 117.

Kurullarının Yetki Alanı” 63. maddesinin 3. fıkrasında Ulusal ihtilaflarda TFF, uluslararası ihtilaflarda ise FIFA’nın yetkili olduğu açıkça belirtilmiştir. Uygulamaya bakıldığında FIFA’nın uyuşmazlık çözümünde yetkisini kaldırması ile çeşitli ülkelerde tarafların uyuşmazlıklarını Spor Tahkim Mahkemesi(CAS), yerel tahkim veya adli mahkemeler aracılığı ile çözmelerini öngören farklı düzenlemeler mevcuttur.⁴⁶¹ Yukarıda belirtilenler uyarınca UÇK’nın yabancı unsurlu uyuşmazlıklara ilişkin yargı yetkisi hususunda görüş birliği bulunmamaktadır. Bir görüş TFF Statüsü hükmünün açık olduğunu ifade ederek UÇK’nın yabancılık unsuru ihtiva eden uyuşmazlıklar bakımından yargı yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle uyuşmazlıkları göremeyeceğini savunmaktadır.⁴⁶² Aksi yöndeki görüş; uyuşmazlığın taraflarca UÇK’ya götürülmesi durumunda UÇK’nın uyuşmazlığın yabancı unsurlu olması halinde 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK)⁴⁶³ uyarınca belirlenen yetkili hukukun maddi hukuk kurallarına tabi tutulmasının makul bir çözüm olacağını belirterek UÇK’nın statüsünde yer alan hükümler çerçevesinde karar verebileceğini belirtmektedir.⁴⁶⁴ Bu hususta belirtmek gerekir ki yabancı unsurlu sözleşmelerde FIFA’nın inisiyatif almasının amacı taraflardan birinin ülke ile daimi ilişkisinin bulunması sebebiyle tarafsızlık konusunda oluşabilecek şüphelerin giderilmesidir. Bu kapsamda, Türk tarafının olduğu FIFA yargılamalarının genellikle yabancı futbolcular ile Türk kulüpleri arasında gerçekleştiği söylenebilir. Dolayısıyla FIFA yargılamasının yabancı futbolculara yönelik bir koruma ve güven temini vasfından söz edilebilir.⁴⁶⁵ TFF Statüsü’nün 63. maddesine bakıldığında maddenin uluslararası ihtilafların yetki alanını belirleyen 3. fıkrasındaki son düzenlemenin 12.06.2009 tarihli Genel Kurul kararı gerçekleştirildiği görülmektedir. Menajerler yönünden FIFA yargılaması imkânının ortadan kalktığı yıl ise talimatın yürürlüğe girdiği 2015 yılıdır. Dolayısıyla 2015 yılında FIFA’nın uyuşmazlıklardaki yetkisini sonlandırması akabinde statünün uluslararası ihtilafta FIFA yargılaması atfının koruma ve bağımsızlık vasfı

⁴⁶¹ Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 104.

⁴⁶² Güner (n 22) 118, Yılmaz (n 438) 371.

⁴⁶³ Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun, Kanun Numarası: 5718, Kabul Tarihi: 27.11.2007, RG 12.12.2007/26728.

⁴⁶⁴ Kocasakal Hatice Özdemir, Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) (1st edn, Vedat 2013) 94.

⁴⁶⁵ TFF delegelerine bakıldığında kulüplerin genel kurulda baskın çoğunluğunun bulunması ve Tahkim Kurulu’nun Yönetim Kurulunca atanması dikkate alındığında isabetli bir koruma olduğundan bahsedilebilir.

menajerler yönünden boşa çıkmıştır. Zaten statünün lafzına bakıldığında 1. maddesinde artık karşılığı bulunmayan “futbolcu temsilcisi” ifadesinin kullanıldığı da görülecektir. Oysa ki TFF’nin menajerlere yönelik güncel talimatında “menajer” kavramı kullanılmaktadır. Dolayısıyla Statü’nün hem FIFA hem de TFF talimat değişiklikleri uyarınca güncelliğini yitirdiği ve revizeye ihtiyaç duyduğu açıktır. Yabancı unsurlu futbol menajerliği sözleşmesinden kaynaklı bir uyuşmazlığın taraflarca UÇK’ya götürülebilmesi için Türk hukukunda bu yetkinin tanınmış olması ya da reddedilmemiş olmasına bağlı olduğu görüşüne⁴⁶⁶ katılmaktayız; ancak hâlihazırda FIFA’da bir yargı kurumunun mevcut olmaması ve korunan tarafın UÇK’da görülmesi yönünde bir talebi olması dikkate alındığında UÇK’nın uyuşmazlık çözümünde karar verebileceği düşüncesindeyiz.⁴⁶⁷ Uyuşmazlığın tahkim kanalıyla çözümü mahkemelere kıyasen hızlı, tasarruflu ve spor mevzuatına hâkim kişilerce, gizli ve esnek usul kurallarına göre çözümlenmesi adına tercih edilmektedir.⁴⁶⁸ Bu kapsamda uyuşmazlığın yerel mahkemeler yerine UÇK’da çözülmesinde yabancı unsurun da çıkarı bulunmaktadır. Rızanın bulunduğu ortamda UÇK yetkisinin kabulü gerekir.

Yakın zamanda FIFA tarafından yürürlüğe konacak Futbol Menajerleri Talimatı ile yabancı unsurlu uyuşmazlıklar 2015 öncesinde olduğu üzere FIFA bünyesindeki hukuk kurulları içerisinde kurulan “*FIFA Agents Chamber*(FIFA Menajerler Dairesi)” tarafından çözülebilecektir.⁴⁶⁹ Bu daire, göreve başlayana kadar Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı menajerlerin ya da diğer ülkelerde faaliyet gösteren Türk menajerlerin sözleşmelerine CAS’ın ilk derece olarak uyuşmazlıkta görevlendirildiğine dair hüküm eklemlerinde fayda bulunmaktadır.⁴⁷⁰

⁴⁶⁶ Yılmaz (n 438) 317, Güner (n 22) 118.

⁴⁶⁷ Destekler nitelikte bkz. Kızılkaya (n 437) 61; UÇK’nın yabancı unsurlu uyuşmazlıklar bakımından yargı yetkisine sahip olabilmek için FIFA’nın aradığı şartları sağladığına dair bkz. Yılmaz (n 438) 366, Güner (n 22) 118.

⁴⁶⁸ Ekşi, Spor Tahkim Hukuku (n 281) 76; Kocasakal (n 464) 97.

⁴⁶⁹ FIFA, hukuk kurulları bünyesinde “Menajerler Dairesi(FIFA Agents Chamber)” isimli yeni bir yapının yeni talimatın yürürlüğe girmesiyle faaliyete geçeceğini duyurmuştur. <https://www.fifa.com/news/fifa-football-tribunal-set-to-enter-into-operation> , Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴⁷⁰ Tarafların federasyon bünyesinde karara verilmiş yahut HMK’nın 419.maddesi uyarınca Türk mahkemelerinde kesinleşen karara karşı CAS’a temyiz mercii olarak başvuracaklarına dair ayrıntılı bilgi için bkz. Güner (n 22) 123; Yılmaz (n 438) 378; Ekşi, Spor Tahkim Hukuku (n 281) 574; tarafların sözleşmelerine tahkim şartı eklememeleri durumunda sonradan ayrı bir anlaşma yaparak CAS yetkisini tanımaları mümkündür. Tahkim şartı da tahkim anlaşması da tahkim yeri hukukuna tabi olduğundan CAS’ın merkezinin bulunduğu İsviçre Hukuku’na uygun olarak gerçekleştirilmesine dair detaylı bilgi için bkz. Ekşi, Spor Tahkim Hukuku (n 281) 517; Kocasakal (n 464) 183; Güner (n 22) 122.

3.3.7 TFF Talimatındaki eksiklikler ve öneriler

Uygulamada aktif menajerler ile gerçekleştirilen görüşmelerde yaşanan başlıca problemler şu şekilde ifade edilmiştir:

- Hukuki düzenlemelerin yetersiz olması ve denetimsizlik ve cezaların caydırıcı olmaması⁴⁷¹,
- Yıllardan beri doktrinde ve uygulamada aktif menajerler tarafından ifade edildiği üzere mevcut düzenlemelerin yalnızca lisanslı menajernere yönelik olması ile lisanssız menajernere yönelik herhangi bir şikâyet, ceza ve etkin mücadele mekanizmasının bulunmaması⁴⁷²,
- Federasyonun menajerlerine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetinin olmaması⁴⁷³,
- Federasyonun menajerleri önemli bir paydaş olarak görmemesi ve ciddi lisans ve vize ücretleri alırken maçlara dahi ücretsiz alınmamaları⁴⁷⁴,
- Bazı kulüplerin yöneticilerinin menajerler ile çeşitli işler yapmasının ve bazı kulüplerin yalnızca bazı menajerler ile işlem yapmayı şart koymasının engellenememesi⁴⁷⁵,
- Menajerlerin lisansı verilirken eğitim, sınav, tecrübe, mesleki yeterlilik değerlendirmesi gibi kriterlerin bulunmaması.⁴⁷⁶

Anılan hususlar incelendiğinde gerçekten de bu hususlarda yapılacak iyileştirmelerin tüm paydaşlar yönünden olumlu sonuçlar getireceği açıktır. Öncelikle Türkiye Futbol Federasyonu'nun menajerleri önemli bir paydaş olarak görmesi ve bunu menajernere hissettirmesi gerekmektedir. Buna göre gerçekleştirilebilecek önerilerimiz şu şekildedir:

- TFF bünyesinde Menajerlerin lisanslanmasından başlayarak faaliyetlerinin yürütülmesinden, geliştirilmesinden ve takibinden sorumlu bir "Menajerlik Komitesi" kurulmalıdır.

⁴⁷¹ Ioannidis (n 6) 157.

⁴⁷² Paşa (n 2) 51, Ioannidis (n 6) 157.

⁴⁷³ Paşa (n 2) 49.

⁴⁷⁴ ibid 50.

⁴⁷⁵ ibid 52.

⁴⁷⁶ ibid 43.

- Lisans başvuruları Menajerlik Komitesi tarafından değerlendirilmeli ve komitenin ret kararına itiraz edilmesi durumunda başvuru dosyası Tahkim Kurulu'na intikal ettirilmelidir.
- Lisanssız olarak faaliyet gösteren menajernere Fransız Spor Yasası'nda olduğu üzere bir suç olarak düzenlenerek hapis ve para cezasının öngörülmesi, lisanssız menajerler ile çalışan kulüp ve yöneticilere yönelik ceza düzenlemelerinin gerçekleştirilmesine ve oyuncuların lisanssız menajerlerle çalışması durumunda öngörülecek cezaların arttırılması sağlanmalıdır.
- Menajerlik Komitesi içerisinde Ödeme Uygunluk Departmanı kurularak tüm ödemelerin önce TFF hesaplarına yapılması ve sözleşmelere ve mevzuata uygunluk denetimi sonrasında sisteme kayıtlı menajer hesaplarına gönderilmesi sağlanmalıdır.
- Menajerlik Komitesi, menajerlik işlemlerinin talimatlara uygunluğunun düzenli aralıklarla, samimiyetle⁴⁷⁷ ve etkin bir şekilde denetlemelidir.
- Vergi avantajları sebebiyle çeşitli ülkelerde kaydedilen şirketlerin faaliyetlerine ilişkin kısıtlamalar getirilmelidir.⁴⁷⁸
- Menajerlik Komitesince her birinden yılda en az bir kere olmak üzere; FIFA ve TFF regülasyonları kapsamında sözleşme eğitimi, dil eğitimi, sponsorluk ve sair çalışma alanlarında alanından uzman kişilerden sözleşme ve danışmanlık eğitimi verilmelidir.⁴⁷⁹ Menajerlerin de mevzuat eğitimi ve mesleki yetkinlik eğitimlerine yılda en az bir kere katılması zorunlu tutulmalıdır. Ek olarak, Menajerlik Komitesi tarafından yurt dışındaki kulüp ve menajerlerin de katılacağı toplantı ve eğitimlerin düzenmesini tavsiye etmekteyiz. Bu durum faaliyetlerdeki kaliteyi arttıracak ve Türk menajerlerin uluslararası faaliyetini arttırmak suretiyle futbol ekonomimize de katkı sağlayacaktır.

⁴⁷⁷ FIFA TMS sistemi kaynak gösterilerek Türkiye Futbol Federasyonu websitesinde açıklanan menajerlik ödemelerinde ülkemizde yapılan onlarca transfere rağmen yalnızca 7 Süper Lig Kulübünün menajernere ödeme yaptığı belirtilmiştir. Sezonu şampiyon tamamlayan Trabzonspor transferlerinin hiçbirinde menajer kullanmamış gözükmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Auto/709538c45a234237b65222804827784d.pdf> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

⁴⁷⁸ Ioannidis (n 6) 167.

⁴⁷⁹ Benzer bir öneri için bkz. Parrish, Cattaneo, Lindholm, Mittag, Perez-Gonzalez and Smokvina (n 18) 70.

- Menajerlik Komitesi bünyesinde özellikle Komite İletişim Hattı kurulması ve kurumsal mail adresleri yoluyla menajerlerin sorunlarını; diğer paydaşların etik ve meslek ihlallerini bildirebilecekleri iletişim kanallarının oluşturulması tüm faaliyetlerin kalitesini arttırarak mağduriyetleri azaltacaktır.
- Türkiye Futbol Federasyonu tarafından talimatların uygulanmasına dair rehber yayınlanmalı; UÇK ve Tahkim Kurulu kararları, toplantı ve eğitimlerden alınan çıktılar ve uygulamadaki gelişmeler düzenli aralıklar ile rapor halinde kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
- FIFA Agents Chamber yürürlüğe girene kadar Statü'nün 63. maddesinde menajerlere ilişkin yabancılik unsuru bulunan sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda tarafların rıza göstermesi durumunda UÇK tarafından çözüme kavuşturulabileceği düzenlenmelidir.

4. SONUÇ

Bu tez çalışmasında gerçekleştirdiği mesleki faaliyetin adında dahi uzlaşa sağlanamayan bir meslek grubunun faaliyetleri; futbolu idare eden FIFA düzenlemeleri, ülkemiz mevzuatı ve farklı kıtalarda yer alan ülkelerin düzenlemeleri birbirleriyle karşılaştırarak çok yönlü olarak ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışma ile menajerlik faaliyetlerinin pek çok paydaş açısından değerlendirilmesi sonrasında menajerlerin, günümüz futbol ekosisteminde faaliyetlerinden vazgeçilebilecek bir paydaş olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sporcuların keşfedilmesi, kariyeri süresince iç ve dış ilişkilerinin yürütülmesi ve hatta kariyer sonrası planlarının yapılmasında etkin rol oynayan menajerlerin kulüplere yönelik transfer pazarı takibi ve oyuncuların transfer edilmesinde yadsınamaz katkıları bulunan menajerlerin “bir gerçek ya da tüzel kişi ile yaptığı sözleşme sonucunda bu kişilerin sözleşme görüşmelerine zemin hazırlamak ve bu kişileri temsil etmek suretiyle kariyer yönetimi, pazarlama, kurumsal kimlik yönetimi, sponsorluk ilişkileri ve benzeri ticari faaliyetleri profesyonel olarak yürüten kişi” olarak tanımlanmasını uygun bulmaktayız.

Menajernlere futbolcu ve kulüp temsili dışında maç ayarlama faaliyetlerinde de rastlanabileceği; menajer kullanımının sanatçılar tarafından da sıklıkla tercih edildiği çalışmamızın ilk bölümünde hukuki boyut ve uygulamadan örnekler ile ifade edilmiştir. Bu menajerlik türleri, çalışmamıza konu menajerlik faaliyetleri kapsamı dışında olsa da faaliyette gösterdiği benzerlikler itibarıyla takip edilmeli ve gelişmelerinden faydalanılmalıdır.

Menajerlik faaliyetlerinin haksız menfaatler ve komisyonculuk ilişkilerine konu edildiği, kara para aklama ve dolandırıcılık faaliyetlerine konu olduğu çalışmamızda belirttiğimiz farklı örneklerle sabittir. Kanaatimize göre bu durumun önüne geçebilmek için öncelikle lisans alım kriterleri nitelikli bireylerin lisans alabileceği şekilde revize edilmelidir. FIFA'nın çerçeve talimatlarının kapsamı, yerel federasyon açısından bağlayıcı tutulmamıştır. İtalya ve Fransa örneğinde görüldüğü gibi menajerlik faaliyetleri için yerel federasyonlarca katı kriterler getirilmesi mümkündür.

Çalışmamızın ikinci bölümünde menajerlik sözleşmesinin TBK’da yer alan iş görme sözleşmeleri ile benzerlikleri ve farklılıkları tespit edilirken menajerlik sözleşmesinin; vekâlet sözleşmesi ile benzerlik gösterdiği fakat temsil dışındaki faaliyetler yönünden tam anlamıyla uyum sağlamadığı görüşümüzü belirtmiştik. Yargıtay’ın menajerlik sözleşmesi uyuşmazlıklarında simsarlık sözleşmesi hükümleri kapsamında uyuşmazlıkları çözümlendiğine yer verirken simsarin aracılık faaliyetinin menajerlik faaliyetleriyle benzerlik gösterdiği fakat menajerlik faaliyetinin her zaman simsarlık sözleşmesi hükümleri ile örtüşmediği tespitini gerçekleştirmekteyiz. Bir başka iş görme sözleşmesi olan eser sözleşmesindeki hükümlerin eser sözleşmesindeki somut sonuç elde etme hedefi uyarınca menajerlik sözleşmesine uygulanmasına güç bulduğumuzu, alım satım komisyonculuğuna ilişkin hükümlerin menajerlik sözleşmesine uygulanamayacağı düşüncemizi, hizmet sözleşmesindeki bağımlılık ve işçinin korunmasına ilişkin prensiplerin menajerlik sözleşmesine uygun düşmediği kanaatimizi bu bölümde ifade etmiştik. Tüm bu görüşlerimiz uyarınca, menajerlik sözleşmesinin karma bir sözleşme olarak nitelendirilmesi gerektiğini savunan görüşe katılmaktayız. Buna göre menajerlik sözleşmelerine hangi sözleşme tipine ilişkin hükümlerin uygulanabileceği FMÇT 13. maddesindeki düzenlemenin de desteklediği üzere tarafların iradeleri ve somut olayın koşullarına göre değişkenlik gösterebilecektir. Taraf iradelerinin kanun kapsamında sayılan iş görme sözleşmeleri ile ilişkilendirilemediği durumlarda ise TBK 502.maddesi uyarınca vekâlet sözleşmelerine dair hükümlerin uygulama alanı bulacağı kabul edilmelidir.

Avukatların menajer olarak faaliyet yürütmesi hususunda kanaatimiz, avukatın temsili aşan düzeyde aracılık veya pazarlama faaliyetleri yürütmesinin yürürlükteki Avukatlık Kanunu’na aykırı olduğu yönündedir. FIFA’nın bu hususta avukatlara izin veya ayrıcalık vermesi durumunda dahi, ülke mevzuatlarında bu durumun yasaklanması durumunda avukatlara menajerlik yapma imkanı getirmeyecektir. Ancak, avukatın bir kulüp ya da futbolcu adına sözleşme görüşmelerine katılarak müvekkillerinin menfaatini korumasında veya menajerlik faaliyetlerini yürütmek adına kurulmuş bir sermaye şirketinin ortağı, yönetim kurulu başkanı veya dışarıdan hukuki temsilcisi olmasında herhangi bir engel bulunmadığı düşüncesindeyiz.

FIFA'nın 20 yılı aşkın sürede yapılan düzenlemelere rağmen işlemlerde şeffaflığın sağlanamaması ve uluslararası transferlerin %70'inde lisanssız menajerlerin tercih edildiği itirafı uyarınca yürürlüğe koyduğu 2015 Aracılarla Çalışma Talimatı'nın durumu daha da kötüleştirdiği tüm paydaşlarca kabul edilmektedir. 2015 FIFA AÇT'de menajer olabilmek için aranan kıstasların yetersizliği ile aranan kusursuz itibara ilişkin herhangi bir çerçeve çizilmemesi, lisanssız menajer faaliyetlerine yönelik herhangi bir yaptırım içermemesi, transferde üç tarafı temsili yasaklayan bir hükmün bulunmaması, yabancı unsurlu uyuşmazlıkların FIFA nezdinde çözüme kavuşma mekanizmasına yer verilmemesi, sınav ve eğitim başta olmak üzere disiplin düzenlemelerine ve ceza hükümlerinde inisiyatifin yerel federasyonlara bırakılmasının kalite standardı oluşmasının önüne geçerek adaletsizlikler doğurması gibi pek çok eleştiriye çalışmamız sonucunda hak vermekteyiz.

2023 yılı içerisinde yürürlüğe girmesi beklenen yeni talimatta yürürlüğe girmesi beklenen düzenlemeler çalışmamızda tartışılmıştır. “Aracı” kavramının terk edilerek “futbol menajeri” kavramının kullanılması, menajerin transfer ya da iş sözleşmesinden alacağı ücretin sınırlandırılması, Ödeme Uygunluk Kurumu aracılığıyla ödeme işlemlerinin takibinin yapılması, yabancı unsurlu sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların giderilmesinde FIFA'nın tekrar aktif rol oynaması, üç tarafında temsil edildiği çifte temsile yasak getirilmesi gibi düzenlemelerin yeni talimat kapsamına alınması durumunda faydalı olacaktır. Ancak menajerlik faaliyetlerindeki sorunların bu değişiklikler ile son bulacağını düşünmemekteyiz. Sorunların çözümü için iki önemli hususa ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bunlardan ilki lisanssız menajerlerin faaliyetleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmesidir. Üzerinde durulması gereken ikinci husus ise ücret sınırlaması ve Ödeme Uygunluk Kurumu faaliyetleri aleyhindeki yapılacak şikâyetler ve hukuki başvuruların akıbeti olacaktır.⁴⁸⁰

Kanaatimize göre menajerlik faaliyetlerindeki problemlerin başında lisanssız menajerlerin yürüttüğü faaliyetler yer almaktadır. Lisanssız menajerlik faaliyetinin suç olarak düzenlenmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Sektördeki pek çok problemin çözümü

⁴⁸⁰ Özellikle Avrupa ülkelerinde mukim pek çok menajer zorunlu ücret sınırlaması getirilmesi halinde FIFA aleyhinde başvurularda bulunacağını şimdiden beyan etmiştir: <https://www.reuters.com/article/uk-soccer-england-agents-idUKKBN1ZL2YI> Erişim Tarihi: 17.1.2023.

için lisanssız menajerliğin suç olarak düzenlenmesi hedefiyle FIFA tarafından lobi faaliyeti yürütülmesi gerekmektedir. Lisanssız faaliyetin mümkün kılınması lisanslı menajerlerin cezalandırılması mahiyetinde olup kötü niyetli kişileri menajerlik faaliyetleri için bir cazibe merkezi hale getirmektedir. Ek olarak menajerlik işlem ve ödemelerinin Belçika ve İngiltere’de olduğu üzere Ödeme Uygunluk Departmanı(*Clearing House*) gibi sistemler üzerinden yürütülmesi ve üye federasyonlarda kurulacak Menajerlik Komitesilerine yetki verilerek menajerlik işlemlerinin talimatlara uygunluğunun düzenli aralıklarla denetlenmesi sağlanmalıdır.

FIFA’nın en tepede olduğu piramit sistem ile FIFA’nın futbola dair küresel kararları tek başına almasından kaynaklanan rekabet kurallarına aykırılık iddiaları zorunlu ücret sınırlaması ve Ödeme Uygunluk Kurumu düzenlemeleri için de gerçekleştirilecektir. FIFA, yeni talimatında Ödeme Uygunluk Kurumu’nu TMS ile paralel ve aktif bir şekilde kullanılabilirse şeffaflığın sağlanması ile ödemelerdeki kayıt dışılığın giderilmesi yönünde ciddi bir adım atılmış olacaktır.

Menajer olabilmek için gereken kusursuz itibar kavramı sabıka kaydı talebi ile desteklense de “Menajerlik lisansı alımına engel suçların sayıldığı TFF Futbol Disiplin Talimatı’nın 60. maddesindeki “Kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla bir süre ile hapis cezasına çarptırılma” ibaresi bir suç türü olmadığından bu kapsama girecek kasten suçların işlenmesin menajerlik lisansı alımına engel olup olmadığı netleştirilmelidir. Dolayısıyla, daha önce yürürlükte bulunan “Futbolcu Temsilcileri Talimatı’nda” olduğu üzere kasten işlenen ve cezası iki yıldan fazla süre hapis gerektiren suçların da kapsama alınması hedeflenmiş ise FMÇT 4.maddesindeki atfa ek olarak, “Kastenen işlenen bir ve iki yıldan fazla süre ile hapis cezası öngörülen suçlar” olarak kural koyucunun iradesini netleştirilecek şekilde bir revize gerçekleştirilmelidir.

Menajerlerlik faaliyetlerinin yürütülmesi hususunda 7405 sayılı Kanun ile FMÇT düzenlemeleri arasında lafzi bir çelişkinin bulunduğu kanaatimizi ifade etmiştik. TFF FMÇT’nin 4. maddesinin 6. fıkrası “menajerlik faaliyetinin gerçek kişi olarak bizzat yürütülmesi” ile 7405 sayılı yasayla eklenen ek madde 2’nin 3. fıkrası düzenlemesindeki “menajerlik faaliyetinin şirket tarafından yürütülmesi” ibareleri lafız olarak

çelişmektedir. Kanunda ve FMÇT’de sorumluluğun şahıs üzerinde doğması, diğer deyişle ticari ve muhasebesel faaliyetin gerçek kişi tarafından şirket bünyesinde gerçekleştirilmesine izin verilmek istenmiştir. Ek maddedeki düzenlemenin “ticari faaliyetlerin *şirket aracılığıyla* yürütülmesi” şeklinde revize edilmesinin lafzi çelişkiyi gidereceğini düşünmekteyiz.

Lisanssız menajerlerle akdedilen sözleşmelerin geçerliliği hususunda Petek’in; menajerin lisanssız olmasının sözleşmeyi geçersiz kılacağı açıkça düzenlemediği ve hükmün anlamı ile amacın da geçersiz olduğu anlaşılmaması sebebiyle sözleşmenin geçersiz olmayacağı görüşüne katılmaktayız. Ancak burada somut olay özelinde sözleşme taraflarının çelişkili davranış yasağı ve hata hükümlerine dayanarak sözleşmenin geçersizliğini öne sürebileceğinin de kabulü gerekmektedir. Geçerlilik tartışmasından bağımsız olarak lisanssız menajerler ile sözleşme imzalanması kulüpler ve futbolcular için disiplin cezası gerektiren bir eylemdir. Lisanssız menajere TFF’nin yaptırım uygulaması mümkün olmadığından lisanssız menajerlik faaliyeti yürütülmesinin Fransa’da olduğu üzere kanun kapsamında yaptırıma bağlanması gerekmektedir. Ek olarak futbolculara lisanssız menajerler ile sözleşme imzalaması durumunda verilecek para cezasının lisanssız kişilere ödedikleri veya ödemeyi taahhüt ettikleri ücret üzerinden değil; futbolcunun son yıllık ücreti üzerinden hesaplanmasında fayda görmekteyiz. Menajerler yıllık ücret üzerinden komisyon aldığından bunun da üzerinden yüzde hesabı yapılması son derece cüzi bir ceza tutarı çıkaracaktır ki bu da kendisine yüksek meblağlı sözleşme getirmeyi vadeden futbolcular için caydırıcı olmayacağı düşüncesindeyiz. Bu konuda hem futbolcuya hem de lisanssız menajerlik faaliyeti yürütenlere caydırıcı düzenlemeler getirilmelidir.

Menajerlik sözleşmesinin yazılı bir şekilde akdedilmesi gerekliliği ve sözleşmenin zorunlu muhteviyatı FMÇT’de düzenlenmişti. 5894 sayılı Kanuna yapılan 26.04.2022 yürürlük tarihli eklemede futbolcuların taraf olduğu menajerlik sözleşmelerine talimattaki yazılı olma nitelik şartının üzerine noterde yapılması gereğine dair bir resmi geçerlilik şartı eklenmiştir. Buna göre bu yürürlük tarihinden önce yazılı akdedilmeyen sözleşmeler taraf iradelerine uygun sözleşmeye evrilme ve tahvil gibi görüşler ile ayakta tutulabilecekken; bu yürürlük tarihinden sonra şarta aykırı olarak düzenlenen sözleşmelerin kesin hükümsüz olacağı görüşündeyiz. Talimata aykırı olarak kulüplerin

tarafı olduğu şekilde aykırı menajerlik sözleşmelerinin ise prensipte taraf iradelerine uygun olarak ayakta tutulabileceği kanaatindeyiz.

Sözleşmelere ilişkin hem kanunda getirilen düzenleme uyarınca sözleşme süreleri iki yıl ile sınırlandırıldığından; iki yıldan daha fazla süreyle akdedilen menajerlik sözleşmelerinde taraf iradelerine saygı duyularak ilk iki yıl için sözleşme geçerli kabul edilmeli; daha sonraki süreç için kanundaki geçersizlik vurgusu dikkate alınarak kesin hükümsüz kabul edilmesi düşüncemiz bulunmaktadır. Fakat bu hususta menajerin iki yıllık süreçte temsil ettiği taraf lehine daha uzun süreli sözleşmeye aracılık etmesi ve peşin ödeme almadığı durumlarda menajerin iki yıllık sözleşme süresinde futbolcu ile kulüp arasında akdedilen uzun süreli sözleşmeden doğan alacak talep yetkisinin devam ettiğinin kabulü gerekir. Dolayısıyla iki yılı aşan sürede temsil yetkisi sona erer fakat alacağın talep yetkisi devam etmelidir.

Menajerlik sözleşmelerinde münhasırlık hususu düzenlemelerde kendisine yer bulmamasına rağmen TFF FMÇT'nin 2'nolu ekinde yer alan sözleşmede yer almaktadır. Özellikle oyuncunun bizzat müzakereleri yürüttüğü durumlarda münhasır menajerin ücrete hak kazanıp kazanmayacağı hususu talimatta düzenlenmeli ya da TFF Standart sözleşmesine eklenerek taraf tercihinin bırakılmalıdır. Kanaatimize göre münhasırlık hükmü konulan menajerlik sözleşmelerinde hükme aykırılık halleri ve münhasırlık hakkının kötüye kullanımına bağlanacak sonuçlar disiplin cezalarını içerecek şekilde düzenlenmelidir.

Ergin olmayanların futbolcuların menajer karşısında korunması bir gerekliliktir ancak düzenlemeler yapılırken özellikle uluslararası transferinde engel bulunmayan ergin oyuncunun transferlerinde menajerle temsilin ihtiyaç olduğu dikkate alınmalıdır. Mevcut FMÇT'nin 15. maddesi uyarınca ergin olmayan futbolcunun temsilinden ücret alınmamaktadır. 15 yaşında sporcunun Şampiyonlar Ligi'nde forma bularak binlerce Euro değerindeki sözleşmeye imza atabildiği futbol ortamında oyuncunun erken keşfedilerek doğru platformlarda forma giymesini ve uluslararası transferinde oyuncuyu koruyan menajere ücret ödenebilmesi sağlanmalıdır. Kanaatimize göre FIFA'nın da yeni talimatında Türkiye'de olduğu gibi sözleşme azami süresini 2 yıl olarak belirler ise

özellikle oyuncunun 18 yaşına bastığı sözleşmeye aracılık etmiş menajere ergin olduktan sonra muaccel olacak şekilde ücret ödenmesi değerlendirilebilir. Bu futbolcuların transferinden kaynaklanan ödemelerin yalnızca kulüpler tarafından yapılma zorunluluğu getirilmesi de oyuncuların korunması adına olumlu etki yapılabilecek bir düzenleme olacaktır.

Çıkar çatışması ve menfaat ilişkileri konusunda hem FIFA hem de TFF talimatlarında eksiklikler bulunmaktadır. Kanaatimize göre bir sözleşmenin tüm taraflarını (transfer sözleşmesinin üç tarafını ya da bir hizmet sözleşmesinin her iki tarafını) temsili durumunda çıkar çatışmasından kaçınmak mümkün olmayacağından FIFA talimatında bu ilişkinin açıkça yasaklanması gerekmektedir. Ek olarak menajerin; eşi, çocukları, kardeşleri dâhil ikinci dereceye kadar hısımları için de kulüp sahibi, yönetici, menajer vb. olmaması düzenlenmelidir. Menajerin ve menajerlik şirketlerinin kulüplere sponsorluk başta olmak üzere menajerlik faaliyeti dışında herhangi bir ticari ilişkiye girmeleri de Premier Lig’de olduğu üzere yasaklanmalıdır.

Menajerlere getirilecek ücret sınırlaması hususunda 7405 sayılı Kanundaki 54.madde kapsamında getirilen ücret sınırı düzenlemesinin özellikle kulüp menajerliği noktasında noksan olduğu kanaatindeyiz. Hem FIFA, hem 7405 sayılı Kanun hem de TFF düzenlemelerinde oyuncu transfer edecek kulübün menajer kullanımı yasaklanmadığından, buradaki ücret sınırı düzenlemesinin gelir elde eden kulübün temsili ile sınırlı olarak ve bonservis kavramı ile ifade edilerek düzenlenmesini hatalı bulmaktayız. Bu düzenlemenin, “bir transfer sözleşmesinde kulüp temsilciliği yapan menajere/menajerlere ödenecek ücretin toplamı, o sözleşmede kararlaştırılan transfer bedelinin yüzde onunu aşamaz.” şeklinde gerçekleştirilmesi yerinde olurdu. Ek olarak menajerlik ücret sınırı ile ilgili olarak FFP’deki oyuncu maaş sınırlamaları gibi her kulübe belirli bir sınır getirilmelidir. Buna göre kulüpler, menajer ödemelerini oyuncuların yıllık ücretlerinin içerisine dahil ederek kaçınmaya çalışabilir ise de oyuncu yıllık ücreti kapsamında FFP denetimi de değerlendirildiğinde menajere ödenen ücret hususunda ciddi bir fayda sağlanacaktır.

Transfer ve hizmet sözleşmelerine uygulanan ücret sınırlamasında menajerlik ücretlerine gerçekleştirilecek fazla sınırlamanın menajerlerin transfer sayısını artırma eğilimine sokabileceği ve bu durumun futbolun bütünlüğüne ve futbolculara zarar verebileceği ihtimal dâhilinde olduğundan 5894 sayılı Kanunda getirilen sınırlamaların paydaşlara etkisi gözlemlenmelidir. Ek olarak, menajerin ücreti sözleşme çerçevesinde vereceği onlarca hizmete dair olduğundan ücret sınırlamalarının yalnızca transfer ve hizmet sözleşmesine dair müzakerelerden doğan ücretle sınırlı olarak uygulanacağı kabul edilmelidir.

Menajerlik faaliyetlerine konu işlemlerde 5894 sayılı kanun maddesindeki düzenlemeler ile TFF FMÇT düzenlemelerine aykırı faaliyette bulunan menajere, futbolculara ve kulüp yöneticilerine çok ciddi cezalar düzenlendiği görülmektedir. Özellikle birden fazla sözleşme imzası, ücret sınırlamalarına uymaması ya da ergin olmayan ile faaliyette bulunmaları gibi ilk eylemlerinde mesleklerini tamamen kaybetme ve ciddi hapis cezası alınmasına sebebiyet verecek düzenlemeler; kanun koyucunun menajerlik faaliyetlerindeki sorunların futbol ve toplum açısından ciddi görüldüğünün ve çözümün istendiğine yönelik bir emaredir.

Menajerler için öngörülen ücret sınırının ihlali durumunda spor kulübü veya anonim şirketi yöneticilerine hürriyeti bağlayıcı ceza verilmesinin orantısız olduğu kanaatindeyiz. İlk eylem için ciddi bir para cezası ile uzun bir süre hak mahrumiyeti; tekrarlayan eylemde hapis cezası öngörülebilirdi. Mevzuata aykırı bir eylem halinde Yönetim Kurulu'nun tamamına mı yoksa karara dâhil olan yöneticilere mi ceza verileceği tartışılabilecektir. Kanaatimize göre ücret sınırının aşılacak menajerlik ödemesine dair alınan karara olumlu oy kullanan yöneticilerin ceza riski bulunmaktadır. Tarafımızca lisanssız olarak menajerlik faaliyeti yürütenlere neden bir ceza düzenlemesi yapılmadığı anlaşılammıştır. Kanaatimize menajerlik nam ve şöhretini olumsuz etkileyen en önemli etmenlerden biri hiçbir kurala tabi olmaksızın lisanssız olarak menajerlik yaparak futbol pazarına giriş yapan insanlardır.

Uyuşmazlık çözümü hususunda FIFA nezdindeki son gelişmelere bakıldığında FIFA'nın 2023 yılında yürürlüğe girmesi beklenen yeni talimat döneminde yabancı unsurlu

uyuşmazlıkların FIFA Hukuk Kurullarından Menajerler Dairesi tarafından çözümleneceği tespiti yapılabilir. Kanaatimize göre TFF Statüsünün 63. maddesinde yabancı unsurlu sözleşmelerde FIFA kurullarının yetkisini düzenleyen hüküm uygulanamaz olduğundan FIFA Menajerler Dairesi faaliyete başlayana kadar yabancı unsurlu sözleşmeleri de çözüme kavuşturmalıdır.

Yabancı unsurlu olmayan uyuşmazlıklardaki son durum ise, UÇK yetkisinin ihtiyari olduğu ve tarafların dilerlerse adli yargı makamlarını da tercih edebilecekleri yönündedir. UÇK kararlarına karşı Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir ve bu kararlar aleyhinde Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde iptal davası açılabilir.

Kanaatimize göre kaliteli ve etkin menajerlik faaliyetlerinin temini için TFF bünyesinde bir Menajerlik Komitesi Kurularak menajerliğe ilişkin tüm faaliyetler bu kurul üzerinden yürütülmelidir. Denetim ve kalite standardının sağlanması adına Menajerlik Komitesi bünyesinde bir İletişim Hattı kurularak meslek ihlallerinin bildirilmesi ve destek alınması sağlanabilir.

Menajerlik Komitesi bünyesinde bir Ödeme Uygunluk Departmanı kurularak menajerlik ödemelerinin sözleşmelere uygunluk denetimi akabinde departman onayı akabinde gerçekleştirilmesi düzenlenmelidir. Bu hususta FIFA Ödeme Uygunluk Kurumu ile uyumlu çalışılmalı ve düzenlemelerde Belçika mevzuatı kılavuz olarak değerlendirilmelidir.

Menajerlik faaliyetlerinin niteliğinin artırılması için Menajerlik Komitesi aracılığıyla yurt dışındaki kulüp ve menajerlerin de katılacağı toplantı ve eğitimlerin düzenlenmesini tavsiye etmekteyiz. Menajerler her birinde yılda en az bir defa olmak üzere; FIFA ve TFF regülasyonları kapsamında sözleşme ve faaliyetlere konu ticari sözleşme ve mesleki bilgi aktarımı eğitimine katılmak zorunda olmalıdır. Bu hususlarda TFF, gerekirse üniversiteler ile de işbirliği gerçekleştirebilir. Aynı şekilde FIFA tarafından çeşitli ülkelerdeki futbol kulüplerinin yetkilileri ile menajerlik şirketlerinin davet edildiği tecrübe paylaşımı ve *network* etkinliklerinin düzenlenmesi ve bunların sonuçlarının

raporlanması ülkelerdeki sorunların yakından takibi ve ülkeler arasındaki düzenleme birliğinin sağlanması adına fayda sağlayacaktır.

Kanaatimize göre TFF tarafından talimatların uygulanmasına dair rehber yayınlanmalı; UÇK ve Tahkim Kurulu kararları, toplantı ve eğitimlerden alınan çıktılar ve uygulamadaki gelişmeler düzenli aralıklar ile rapor halinde kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Son olarak menajerler hususunda futbol ekosisteminin artık “bir ileri iki geri” sonucunu doğuran farklı düzenlemeler yerine somut ve sabit bir uluslararası düzenlemeye duyduğu ihtiyacı giderecek düzenlemeler yapılmalıdır. FIFA’nın piramit yapıdan doğan tekel konumuyla çok güçlü bir paydaştır. 211 üyesiyle dünya çapındaki tüm futbol uluslarına ulaşabilecek hâlihazırda tek kurumdur.⁴⁸¹ Gerekli gördüğü hallerde FIFA, bazı ülkeleri futbol ekosisteminden dışlama kozunu öne sürerek bu sayede çıkardığı sosyal ve siyasi krizlerin etkisiyle çeşitli hedeflere ulaşmayı bilmiştir.⁴⁸² Ancak, FIFA’nın nihayetinde bir dernek olması itibarıyla ülkelerin yasa koyucuların önüne geçemeyeceği açıktır. Geline noktada FIFA ne kadar güçlü olursa olsun bir düzenlemeyi sorunsuz olarak yürürlüğe koyabilmek için devletler ile işbirliği içerisinde çalışmaya ihtiyaç duymaktadır. AB ülkelerinde kabul edilecek düzenlemeler diğer ülkelerin de takip etmesini sağlayacağından FIFA’nın bu hususta bir ekip kurmak suretiyle yalnızca ülke düzenlemelerini takip edecek ve ülkelerin birimleriyle sürekli iletişim halinde olacağı bir ekip görevlendirmesinin yerinde olacağı inancındayız. Kanaatimize göre uygun lobi faaliyeti sonucunda yerel mevzuatlarda futbolun bütünlüğüne uygun düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ve yeni menajerlik talimatının yürürlüğü konması akabinde sorunların çözülmesi mümkündür.

⁴⁸¹ Martins ve Reiter (n 146) 12.

⁴⁸² 2006 yılında FIFA, Yunanistan’da yürürlüğe giren spor yasasında federasyon başkanı seçiminde seçmen sayısını hükümet lehine değiştiren değişikliğin revize edilmesi talebi kabul edilmediğinde Yunanistan’ın lisansı askıya alınmış; 9 gün sonra talep ettiği revizenin gerçekleştirilmesi ile bu kararı geri çekmiştir. Benzer şekilde Katar(2015), Çad(2021), Pakistan(2017,2021), Zimbabwe(2022)’ülkeler de FIFA tarafından cezalandırılmıştır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz M, Menajer – Transferin Gizli Yüzü (Nemesis 2021)
- Arslan SPA, Futbola İlişkin Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları (Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2016)
- Antalya G, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (2th edn, Seçkin, C.V/1,1 2019)
- Azkanar O, Sporun İtibarsızlaştırılması Kapsamında Sporcu Sözleşmelerinin Kulüp Tarafından Haklı Nedenle Feshi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2022)
- Baker TA, Heitner DA, Brocard JF. and Byon KK, '*Football v. Football: A Comparison of Agent Regulation in France's Ligue 1 and the National Football League*', (2012) 2(1) Pace Intellectual Property Sports & Entertainment Law Forum 1
- Balsam J, "*Free My Agent": Legal Implications of Professional Athletes' Self-Representation* (2016) 16 Wake Forest Journal of Business And Intellectual Property Law 510
- Bull W and Faure M, *Agents in the sporting field: a law and economics perspective* (2022) The International Sports Law Journal 17
- Civale S and Colucci M, "*The FIGC Regulations on Intermediaries* " in Michele Colucci (ed.) The FIFA Regulations on Working with Intermediaries Implementation at National Level (2nd eth, 2016) International Sports Law And Policy Bulletin 272
- Çağlayan Ç, Taşınmaz Simsarlığı Sözleşmelerinde Yargıtay Uygulaması (2016) Ankara Barosu Dergisi 442
- Develioğlu M, *7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Çerçevesinde Spor Kulüplerinin Hukuki Yapısı ve Menajerlik Sözleşmeleri* " in Hatice Ö. Kocasakal(ed) "Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Legal 2022) 3
- Doğu HM, *Futbolcu Menajerliği Sözleşmesi* (2015) (3) Ankara Barosu Dergisi, 379 (Sözleşme)
- Doğu HM, *Futbolcu Menajerliği Sözleşmesinde Menfaat Çatışması*, (2018) 24(1) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 400 (Menfaat Çatışması)
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü(OECD), *Money Laundering through the Football Sector*, (OECD Publishing 2009)
- Ekşi N, Spor Tahkim Hukuku (1st edn, Beta 2015) (Spor Tahkim Hukuku)

Ekşi N, *Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 30 Eylül 2020 Tarihli Kararı Işığında TFF UÇK'nın Futbol Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Verdiği Kararlara Karşı Başvuru Yolları* (On İki Levha Yayıncılık 2021) 3(2) İstanbul Spor Hukuku Dergisi 147 (UÇK)

Elmas S, *Futbol Endüstrisine Yön Veren Lisanslı Futbol Menajerlerinin Görev ve Sorumluluklarının İncelenmesi: Türkiye Futbol Ligleri Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2020)

Ertuş E, *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku açısından sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde çalışan çocuklar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2019)

Erdal T. Spor Hukukunda Uzman Arabuluculuk, Dağdeviren N, Öcal AŞ, (eds) E-ISBN 978-625-7804-30-1 (2020)

<<https://adb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1832021210755Spor.pdf>>

Frank M, "Germany", PROFAA Research Paper – World of Football Agents – Current legal and processual affairs for Football Agents in Australia, Germany, Austria, Nigeria and India (2nd edn, 2020)

FIFA, *Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football* (2021) <https://digitalhub.fifa.com/m/1e9f687425b018af/original/Intermediaries_-_In-International-Transfers-2021.pdf>

FIFA, *Intermediaries in International Transfers - Men and Women Professional Football* (2020) <<https://digitalhub.fifa.com/m/8484ca73e93bcde8/original/evtcspxhxl9pqov1dfyz-pdf.pdf>>

Geey D, *Done Deal: An insider's guide to football contracts, multi million pound transfers and premier league big business* (Bloomsbury Sport 2019)

Gernon A, *The Transfer Market: Inside Stories* (Pitch Publishing 2018)

Giron M, 'The Honduran way: Presenting the current football agent business in Honduras with a short personal story', PROFAA The World of Football Agents Current legal and processual affairs for football Intermediaries in Belgium, France, Italy, the USA and Honduras (2020)

Gündoğdu F, *TFF Tahkim Kurulu Yargılamasının Adil Yargılanma Hakkı Bakımından Değerlendirilmesi* (2019) 140 Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 141

Güner C, *Yabancı Unsurlu Futbol Menajerliği Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları ve Uygulanacak Hukuk* (2019) 77(1) İstanbul Hukuk Mecmuası 103

Hendrickx F, 'Belgium' in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007)

Hirata T, 'Japan' Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem S, (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007)

Ioannidis G, *Football Intermediaries and self-regulation: the need for greater transparency through disciplinary law, sanctioning and qualifying criteria* (2019) (19) The International Sports Law Journal 154

İmamoğlu O, Kılıçgil E and Şahin M, *Türkiye’de Futbolcu Temsilciliği ve Futbolcu İlişkisi* (2007) (3) Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 129

Jellinghaus SFH, ‘The Netherlands’ in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players’ Agent Worldwide* (TMC Asser 2007)

KEA European Affairs ve ECORYS, *An Update on Change Drivers and Economic and Legal Implications of Transfers of Players: Final Report to the DG Education, Youth, Culture, Sport of the European Commission* (2018)

Kelly S. and Chatziefstathiou D. ‘Trust me I am a Football Agent’. *The Discursive Practices Of The Players’ Agents in (un)professional Football* (2018) 21(5) Sport in Society 800

Kocasakal HO, *Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)* (1st edn, Vedat 2013)

Kızılkaya Y, *Profesyonel Futbolcunun İş İlişkisinin Sona Ermesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2019)

Koç S, *Futbolcu Temsilciliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi 2013)

Lindholm J, ‘Can I please have a slice of Ronaldo? The legality of FIFA’s ban on third party ownership under European union law’ (2016) (15) International Sports Law Journal 137

Marmayou J, “The Implementation Of The FIFA Regulations in France” in Michele Colucci (eds), *The FIFA Regulations on Working With Intermediaries Implementation at National Level* (2nd edn, 2016) (1) International Sports Law And Policy Bulletin

Martins RB, *European Football Agents Association Wants to End Malpractice in the (International) Transfer of Players* (ASSER International Sports Law Centre 2008) (1-2) International Sports Law Journal 96

Martins RB ve Reiter G, ‘Players’ Agents: Past, Present... Future?’, (T.M.C. Asser Instituut 2010) (1-2) The International Sports Law Journal 7

Martins RB ve Parrish R, *Players’ agents* in Handbook of International Sports Law (ed.) James A.R. Nafziger, Stefan F.Ross (Edward Edgar 2011)

Mendonça P, *Third-party ownership prohibition in football and European Union fundamental freedoms: CAS decision on RFC Seraing case* (2018) (18) The International Sports Law Journal, 39

Nomer H, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (16th edn, Beta 2018)

Oğuzman K and Öz T, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt I (19th edn, Vedat Kitapçılık 2021) (Cilt-I)

Oğuzman K. and Öz T, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II (16th edn, Vedat Kitapçılık 2021) (Cilt-II)

Onesti NE, “VAT chargeability of football intermediaries’ commissions in EU Law, in the light of the EU–UK Trade and Cooperation Agreement” (2022) The International Sports Law Journal

Özocak G, “Menajerlik Sözleşmeleri ve 7405 Sayılı Kanun ile Futbol Menajerliğine İlişkin Yapılan Değişiklikler” Hakan Üzeltürk (ed) *Spor Hukuku Yazıları* (Legal 2022)

Parrish R, “Regulating Player’s Agents A Global Perspective” in Robert CR Siekmann, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players Agents Worldwide* (TMC Asser 2007)

Parrish R, Cattaneo A, Lindholm J, Mittag J, Perez-Gonzalez C and Smokvina V, *Promoting and Supporting Good Governance in the European Football Agents Industry Final Report* (2019)

Paşa YC, Türkiye’de Futbol Menajerliği Üzerine Nitel Bir Araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2021)

Petek H, “Lisanslı Olmayan Futbol Menajeriyle Yapılan Sözleşmenin Geçerliliği” (2017) (1) Ankara Barosu Dergisi

Pinna A, ‘The International Supply of Sports Agent Services’, in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players’ Agent Worldwide* (TMC Asser 2007)

Robalinho M Third-party ownership of football players: why are the big actors in the football market afraid? (Booktango 2013)

Sarihan BB, Menajerlik Sözleşmesi (1st edn, Sayram 2016)

Söğüt E, Pentol-Levy J and Pentol-Levy C, Futbol Menajerliği Eğitimi – Futbol Menajeri Nasıl Olunur? (2th edn, Adalet 2020)

Strezhneva MV, “The Role Of The European Union In Football Governance” (2016) 3(7) Comparative Politics Russia 45

Şevki O, Gölge Adam Bir Menajerin Anıları (1st edn, Heyamola 2009)

Takçı NA, Oyuncu Sözleşmesi (1st edn, On iki Levha 2020)

Taş I, Şemşit S and Eylemer S, “Avrupa Birliği Örneğinde Uluslararası Spor Politikasının Gelişimi: Ekonomik, Sosyal Ve Siyasal Boyu” (2013) 4(9) Vizyoner Dergisi 136

Türker A, Futbolun Arka Bahçesi (Kayıt Yayınları 2022)

Verdeyhen D, 'France' in Robert CR Siekmann, Richard Parrish, Roberto B Martins and Janwilliem Soek (eds), *Players' Agent Worldwide* (TMC Asser 2007)

Yıldız Ş, 'Taşınmaz Simsarlığı Sözleşmesinin Şekli ve Şekle Uyulmamasının Hukuki Sonuçları' (2016) (22) Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (Cevdet Yavuz'a Armağan) 3045

Yılmaz AÇ, FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi (1th edn, On İki Levha 2017)

Yılmaz S, "The EU & players' agents : a theoretical analysis of the EU's intervention into the regulation of players' agents in Europe." (Doktora Tezi 2015) (EU's Intervention into Agents)

Yılmaz S, "Advancing our understanding of the EU sports policy: the socio-cultural model of sports regulation and players' agents", (Taylor & Francis 2019) 10(2) International Journal of Sport Policy and Politics, 353 (EU Sports Policy)

Yılmaz S and Esson J, "Children's rights and the regulations on the transfer of young players in football" (2020) 55(1) International Review for the Sociology of Sport, 115

Yavuz C, Acar F and Özen B, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler (10th edn, Beta 2014) (10. Baskı)

Yavuz C, Acar F and Özen B, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler (16th edn, Beta 2019) (16. Baskı)

Weir M, *Ugly side of the beautiful game: Bungs and the corruption of players' agents in european football* (2007) 14(1) Southwestern Journal of Law and Trade in the Americas 145

Wills R, "Austalia" in PROFAA Research Paper – World of Football Agents – Current legal and processual affairs for Football Agents in Australia, Germany, Austria, Nigeria and India (2nd edn, 2020)

Talimatlar:

Belçika Futbol Federasyonu Talimatları B-Kitabı Aracılar Başlıklı 8.Bölüm
<https://belgianfootball.s3.eu-central-1.amazonaws.com/s3fs-public/rbfa/docs/pdf/reglement/bondsreglement_reglement_federal/KBVB_bondsreglement_Boek_B_Titel_8_Tussenpersonen.pdf>

FIBA İç Talimatları 3.Kitap
<<https://www.fiba.basketball/en/Module/c9dad82f-01af-45e0-bb85-ee4cf50235b4/703844b2-fa7e-4d6d-9a20-2298ab604406>>

FIFA Aracılarla Çalışma Talimatı (2015)

<[FIFA Maç Menajerleri Talimatı \(2003\)](https://digitalhub.fifa.com/m/7dc77aac77e98168/original/bntdqpzf9y8ntewosb1-pdf.pdf#:~:text=a%20The%20total%20amount%20of,of%20the%20relevant%20employment%20contract.>></p></div><div data-bbox=)

<<https://digitalhub.fifa.com/m/6131ed6f3cb3c1e6/original/FIFA-Match-Agents-Regulations.pdf>>

FIFA Oyuncu Menajerleri Talimatı (2008)

<<https://digitalhub.fifa.com/m/31193b5991418bff/original/umrmelh3zftzj9yme11q-pdf.pdf>>

FIFA Oyuncuların Statüsü ve Transferi Talimatı (2022)

<<https://digitalhub.fifa.com/m/1b47c74a7d44a9b5/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-March-2022.pdf>>

FIFA Statüsü (2022)

<https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf>

Fransa Futbol Federasyonu Genel Talimatları

<<https://www.fff.fr/11-les-reglements/index.html>>

İngiltere Futbol Federasyonu El Kitabı

<<https://www.thefa.com/football-rules-governance/lawsandrules/fa-handbook>>

İtalya Futbol Federasyonu Spor Menajerleri Talimatı

<https://www.figc.it/media/175045/regolamento-figc-agenti-sportivi.pdf>

Japonya Futbol Federasyonu Aracılarla Çalışma Talimatı (2015)

<https://www.jfa.jp/documents/pdf/basic/intermediary/mediator_eng.pdf>

Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbol Oyuncu Temsilciliği Yönergesi

<<https://shgm.gsb.gov.tr/Public/images/SGM/Federasyon/Oyuncu%20Temsilci%20Yonergesi.pdf>>

Türkiye Basketbol Federasyonu Kulüplerin Aracı Kişilerle Çalışma Talimatı

<<https://shgm.gsb.gov.tr/Public/images/SGM/Federasyon/81702KuluplerinAraciKisilerleCalismaTalimati.pdf>>

Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı (2015)

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Menajerleri-ile-Calisma-Talimati.pdf>>

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (2016)

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati.pdf>>

Türkiye Futbol Federasyonu Özel Müsabaka ve Turnuva Talimatı (2015)

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Ozel-Musabaka-Talimati.pdf>>

Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF-KANUN-STATU/TFF-Statusu.pdf>>

Türkiye Futbol Federasyonu Teknik Adamların Statüsü ve Çalışma Esasları Talimatı

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Teknik-Adamlarin-Statusu-ve-Calisma-Esaslari-Talimati.pdf>>

Websiteleri:

<www.sozluk.gov.tr>

<<https://www.cnrtl.fr/definition/manager>>

<<https://acfreedmanlaw.medium.com/can-you-be-an-artists-agent-and-manager-at-the-same-time-a-look-at-ca-and-ny-talent-agency-law-699930ac72c>>

<<https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/meslek.aspx>>

<<https://www.tff.org/Resources/TFF/Auto/709538c45a234237b65222804827784d.pdf>>

<<https://icmstellar.com/team>>

<<https://www.espn.com/soccer/twente-enschede/story/2758095/dutch-knvb-bans-fc-twente-from-europe-for-three-years>>

<<https://www.fifa.com/match-agents>>

<<https://digitalhub.fifa.com/m/3353b8ce5cfbfd5a/original/FIFA-Match-Agents.pdf>>

<<https://www.laliga.com/en-GB/news/the-spanish-and-portuguese-leagues-denounce-fifas-tpo-ban-to-the-european-commission>>

<<https://karararama.yargitay.gov.tr/>>

<<https://www.espn.com/soccer/twente-enschede/story/2758095/dutch-knvb-bans-fc-twente-from-europe-for-three-years>>

<<https://www.haberturk.com/spor/yazarlar/atilla-turker/1161824-cambazlik-yontemleri>>

<<https://nelsus.com.tr/futbolcu-menajerligi-temsilciligi-faaliyetinin-hangi-gelir-unsuru-yonunden-vergilendirilecegi-hk>>

<<https://www.espn.com/soccer/belgian-first-division-a/story/4488426/football-agent-pini-zahavi-charged-in-fraud-investigation> >

<<https://www.independent.ie/business/world/football-agent-ramadani-is-merging-units-with-irish-firm-41741474.html>>

<<https://www.theguardian.com/football/2021/nov/24/agent-jorge-mendes-office-searched-again-in-money-laundering-investigation>>

<<https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/players-had-to-live-like-beggars-after-being-scammed-by-fake-agents/>>

<<https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/mario-jokic-i-almost-paid-9-000-euro-to-a-fake-agent/>>

<<https://fifpro.org/en/supporting-players/conditions-of-employment/the-transfer-of-players/fake-agents-are-scamming-players-by-impersonating-real-agents/>>

<<https://www.avocatparis.org/conseil-de-l-ordre/nouvel-article-p6303-lavocat-mandataire-sportif>>

<<https://www.ginestie.com/en/sports-attorneys-attorneys-reduced-fields-of-activity-court-appeal-of-paris/>>

<https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C18>

<<https://www.fifa.com/legal/news/fifa-clearing-house-begins-operations>>

<https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_02_585>

<<https://eur-lex.europa.eu/>>

<<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=480&intPageId=1848&langId=en>>

<<https://www.besoccer.com/new/moukoko-16-becomes-youngest-champions-league-player-in-dortmund-win-926841>>

<https://www.eurosport.com/football/martin-odegaard-s-salary-has-caused-anger-among-players-at-real-madrid_sto4718528/story.shtml>

<<https://www.fifa.com/legal/football-tribunal>>

<https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/FinancialFairPlay/02/53/09/85/2530985_DOWNLOAD.pdf >

<<https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/fifa-council/media-releases/meeting-in-auckland-tamaki-makaurau-sees-key-transfer-system-regulations>>

<<https://openjur.de/u/2261681.html>>

<<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=285&ftxtID=12298>>

<<https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler-listesi?icerik=6752cea2-2389-4ea9-8173-3aa036ebfe95>>

<<https://www.haberturk.com/yazarlar/atilla-turker/1906038-karabukspor-boyle-bitirdiler>>

<<https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-4493678/Mino-Raiola-insists-41m-Paul-Pogba-cut-clean.html>>

<<https://www.reuters.com/article/uk-soccer-england-agents-idUKKBN1ZL2YI>>

<<https://www.lexpera.com.tr/>>

<<https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Index>>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Abdullah ATİK

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2012-2017)

Yüksek Lisans Öğrenimi : Kadir Has Üniversitesi Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans (2018-2023)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce, İtalyanca

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar ve Tarihleri : Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu (10.2018-01.2023)
Özkurt Hukuk Bürosu (07.2018 – 10.2018)

